

OSHO – REVOLUTIA INTERIOARA

Osho spune: "Mesajul meu nu este o doctrină, nu este o filozofie."

INTRODUCERE

Procesul evoluției spirituale este un proces de extindere a conștiinței. Arborii sunt mai conștienți decât stâncile, animalele suni mai conștiente decât arborii, oamenii sunt mai conștienți decât animalele, un Buddha este mai conștient decât omul obișnuit. Starea de Buddha, conștiința chrisiică, iluminarea sunt expresii care desemnează - toate - nașterea conștiinței perfecie. Materia este în întregime inconștienta; un Buddha este total conștient, iar omul se afla într-un stadiu intermediar: nu este nici una, nici alta. El nu mai este un animal, dar nici nu a devenit încă zeu. El nu mai este ceea ce a fost și nici nu este ceea ce ar putea să

devină.

'Evoluția inconștientă se sfârșește odată cu apariția omului, ne spune Osho; odată cu el începe evoluția conștientă. Dar evoluția conștientă nu începe de la sine; acest lucru nu se realizează decât dacă există o decizie a voastră.'

Deoarece viața implică existența mișcării, stagnarea este imposibilă. Fie evoluăm, îndreptându-ne spre un plan superior de conștiință, fie regresăm; depinde de noi. Decizia este inevitabilă. Chiar și in-deci-zia este o decizie subtilă- Majoritatea oamenilor caută uitarea: întoarcerea la inconștientă. O realizează prin intermediul alcoolului și al drogurilor, prin muncă, activitate sexuală sau stimulare senzorială. Numai unii dintre ei se hotărăsc să realizeze călătoria spre conștiința superioară- Tocmai acestei minorități i se adresează conferințele lui Osho, reunite în prezenta lucrare.

Osho începe acolo unde se oprește psihologia occidentală. El merge mai departe decât Freud, Jung și decât descoperirile recente despre potențialul uman. Dacă psihologia freudiană este de ordin patologic, iar aceea a lui Maslow se referă la omul sănătos din punct de vedere mental,

aceea a lui Osho se referă la iluminare. La starea de Buddha. Osho nu este doar un maestru iluminat ci și un expert în psihologie. El ne face să străbatem straturile ființei, revelându-ne treptat profunzimea intimă și ascunse din noi. Plecând de la psihic, el avansează - pas cu pas - spre transcendent. Plecând de la domeniul cunoscut, el avansează spre ceea ce este incognoscibil. Plecând din punctul în care suntem, el ne duce acolo unde putem ajunge: *"În Orient nu vorbim despre psihologie ci despre ființă; nu vorbim despre sănătate mentală ci despre progres spiritual; nu vorbim despre ceea ce faceți ci despre ceea ce sunteți"*

Problemele abordate de Osho în conferințele din aceasta carte nu se referă la nimic altceva decât la formarea omului nou. Singura sa preocupare este aceea de a crea atmosfera în care să fie posibilă realizarea slării--de-Buddha. Pentru ca aceasta realizare să aibă loc, spune el, trebuie să ne acceptăm în totalitate. Nu trebuie să negăm nici iraționalul nici raționalul, nici intelectul nici afectivitatea, nici știința, nici religia. Omul trebuie să progreseze în mod liber, mergând de la un pol la celălalt. *"Spiritul trebuie să fie educat în mod logic și rațional, spune el, dar în același timp și prin meditație (non-rațională); trebuie să educăm rațiunea dar în același timp și partea afectivă. Îndoiala trebuie să existe dar - de asemenea - și credința... Nu poate progresa nici*

cel care neagă iraționalul, nici cel care neagă raționalul Nu puteți proțpesa dacă acest lucru nu se realizează în totalitate,"

Osho nu este un filozof- Limbajul său nu este făcut pentru a ne umple mintea de cunoaștere; ci ne incită să experimentăm direct ceea ce se află dincolo de cuvinte; ne incita la evoluție interioară, la realizarea ultimă a potențiali taților noastre, a seminței pe care o avem în interiorul nostru.

Ma Satya Bharti

1. REVOLUȚIA INTERIOARĂ

Este capabil omul, din punctul de vedere al speciei, să atingă iluminarea în viitor? În ce punct al evoluției se găsește el în prezent?

Procesul natural și automat al evoluției se sfârșește odată cu omul. Omul este ultimul produs al evoluției inconștiente. Odată cu el începe evoluția conștientă.

Trebuie să luăm în considerare mai multe aspecte. Primul: evoluția inconștientă este mecanică și naturală. Ea se realizează de la sine. Pe parcursul ei, conștiința se dezvoltă. Iar la apariția conștiinței, evoluția inconștientă se oprește, obiectivul ei fiind atins. Evoluția inconștientă nu își justifică existența decât până în punctul apariției conștiinței.

Omul este conștient. Într-un fel, el a realizat irascenderca naturii. Natura a devenit neputincioasă în ceea ce-l privește; ultimul produs posibil al evoluției naturale s-a actualizat. Omul este liber să decidă dacă dorește sau nu să evolueze.

Al doilea aspect: evoluția inconștientă este un fenomen colectiv, în timp ce evoluția conștientă este individuală. Ea merge dincolo de specie. De acum înainte, evoluția va fi un proces individual. Conștiința crează individualitatea. Înainte de dezvoltarea conștiinței, individualitatea era inexistentă: nu exista decât specia. Atâta timp cât evoluția este inconștientă, procesul este automat, fără nici o incertitudine. Totul se petrece pe baza legii cauzei și efectului. Existența este mecanică și sigură. Însă odată cu apariția omului, odată cu conștiința, apare incertitudinea. Nimic nu mai este sigur. Evoluția are loc sau nu. Potențialitatea există, dar decizia depinde de fiecare individ în parte.

Acest fapt explică starea de anxietate. Specific inferioare omului nu cunosc anxietatea, deoarece ele nu cunosc decizia. Totul se întâmplă prin necesitate. Nu există decizie, deci nici entitate care decide și, în

absența acesteia din urmă, anxietatea nu poate exista. Cui să-i fie frică? Cine să fie într-o

stare tensionată?

Când decizia devine posibilă, anxietatea o urmează, la fel ca o umbră. Totul devine decizie, efort conștient. Responsabilitatea vă aparține în întregime. Dacă este un eșec, asta este. Responsabilitatea eșecului vă revine vouă. Dacă reușiți, reușiți. Responsabilitatea reușitei vă revine, de asemenea.

Și, dintr-un anumit punct de vedere, orice decizie este ireversibilă. Nu puteți să o evitați, nici să o uitați, nici să o depășiți. Decizia voastră vă determină destinul. Ea rămâne cu voi, este parte integrantă din voi; nu puteți nega acest fapt. Numai că decizia voastră este întotdeauna un joc. Orice decizie se ia în întuneric, în sensul că nimic nu mai este sigur. Tocmai aici găsim cauza anxietății umane. Anxietatea o pătrunde până la rădăcinile sale. Ceea ce îl frământă în primul rând pe om este întrebarea: a fi sau a nu fi, a face sau a nu face. A face aceasta sau a face cealaltă.

In-decizia este imposibilă. Când nu decideți, atunci de fapt decideți să nu luați nici o decizie; aceasta este tot o decizie. În consecință, decizia este o necesitate - nu puteți să vă abțineți de la a decide. A nu decide are același efect ca oricare altă decizie.

Frumusețea, demnitatea și gloria omului provin din conștiința sa, chiar dacă ea este - în același timp - și o povară. Gloria și povara își fac apariția odată cu conștiința. Orice pas determină o oscilație între cele două. Odată cu omul, apare decizia și conștiința. Omul poate evolua, dar numai prin efortul individual. Puteți evolua sau nu până la starea-de-Budhha. Depinde de voi.

Evoluția este deci fie colectivă inconștientă, fie individuală - și deci conștientă. De fapt, termenul de evoluție subînțelege progresia inconștientă și colectivă, astfel încât în cazul omului ar fi preferabil să se folosească termenul de "revoluție". Odată cu omul apare posibilitatea revoluției. Acest cuvânt așa cum îl înțeleg eu, implică un efort conștient și individual în sensul evoluției. Altfel spus, este un proces care trebuie să ducă noțiunea de responsabilitate până în punctul ei extrem (chiar dacă nu sunteți răspunzători decât de propria voastră evoluție).

De obicei, omul tinde să scape de responsabilitatea evoluției sale, de responsabilitatea libertății de decizie. Îi este foarte frică de libertate. Sclavul nu este responsabil pentru propria sa viață; responsabilitatea o poartă alții în locul lui. Dintr-un anumit punct de vedere condiția

de

sclavie este foarte confortabilă; ea nu are nici o greutate. Sclavul este liber în sensul că scapă de contradicția deciziei conștiente.

Însă, din momentul în care sunteți liberi să alegeți, trebuie să luați propriile voastre decizii. Nimeni nu vă obligă să faceți ceva: toate soluțiile vă sunt deschise. Și atunci începe tensiunea mentală, iar omul începe să se teamă de libertatea sa.

Atracția pe care o exercită ideologiile ca fascismul sau comunismul provine din faptul că ele oferă o soluție problemei libertății și îl eliberează pe om de responsabilitatea sa individuală. Ele îl eliberează de povara pe care i-o impune responsabilitatea, în acest caz devine responsabilă societatea. Când lucrurile merg prost, mai rămâne posibilitatea de a acuza statul: organizația. În aceste forme sociale omul nu este decât un element de structură colectivă. Numai că, așa cum aceste forme neagă libertatea individuală, tot astfel ele neagă și posibilitatea evoluției umane. Ele refuză extraordinara posibilitate oferită de revoluție, inclusiv totala transformare a ființei umane. Odată cu ele, posibilitatea de împlinire ultimă este distrusă; are loc o regresie, o întoarcere spre animalitate.

Pentru mine, evoluția nu este posibilă decât dacă este bazată pe responsabilitatea individuală. Voi singuri sunteți răspunzători. Această responsabilitate este de fapt o mare binecuvântare ascunsă. Odată cu ea apare lupta care, în final, conduce la atenția eliberată de decizie.

Vechea schemă a evoluției inconștiente a luat sfârșit odată cu omul. Puteți să recădeți în ea, însă este imposibil să rămâneți acolo. Ființa voastră s-ar revolta. Omul are conștiință; el trebuie să o păstreze. Nu are de ales.

Filozofii cum ar fi Aurobindo atrag mai ales ființele care caută escapismul. Ei afirmă existența evoluției colective. Divinul va cobora asupra oamenilor și vor primi, cu toții, iluminarea. Pentru mine acest proces este de neconceput. Și chiar dacă posibilitatea ar exista, ea ar fi inutilă. Dacă atingeți iluminarea fără să faceți eforturi personale, ea nu are nici o valoare. Ea nu va aduce extazul ce încoronează efortul. O considerați normală, la fel cum vă considerați normali ochii, mâinile, sistemul respirator. Acestea sunt binecuvântări sigure, dar pe care nu le apreciază nimeni, care nu sunt dragi nimănui.

într-o zi vă veți naște în starea de iluminare, așa cum promite Aurobindo. Acest lucru va fi însă inutil. O mulțime de lucruri vă vor fi accesibile, dar pentru că au fost dobândite fără tensiune, fără durere, ele nu vor mai avea pentru voi nici un sens: sensul lor vă va scăpa. Efortul conștient este indispensabil. Împlinirea este mai puțin semnificativă decât efortul în sine. Tocmai efortul îi conferă o semnificație; tocmai lupta o pune în valoare.

După părerea mea, iluminarea de origine colectivă, inconștientă -care vine asupra voastră ca un dar Divin - este nu numai imposibilă ci și lipsită de sens. Trebuie să luptați pentru obținerea iluminării. Lupta este ceea care crează posibilitatea de a vedea extazul ce vine asupra voastră, a-1 trăi și a-1 menține.

* * *

Evoluția inconștientă se sfârșește odată cu apariția omului; și atunci evoluția conștientă (revoluția) îi ia locul. Totuși, evoluția conștientă nu se naște din ea - însăși. Ea nu apare decât odată cu decizia. Dacă nu vă decideți în direcția ei (și acest lucru îl fac majoritatea oamenilor), trăiți într-o tensiune extremă. Scena lumii contemporane se prezintă altfel: oamenii nu știu unde să meargă, nici ce să facă. Nu se poate face nimic fără efort conștient. Nu putem să ne reîntoarcem la inconștientă. Poarta s-a închis; podul s-a prăbușit înapoia noastră.

A evolua în mod conștient înseamnă a alege o nobilă aventură. De fapt, singura aventură ce poate exista pentru ființa umană. Drumul este greu, el nici nu poate fi altfel. Eroarea și eșecul există - cu siguranță - pentru că nimic nu mai este sigur. Iar această situație crează tensiunea mentală. Nu știți unde sunteți și nu știți nici unde să mergeți. Sunteți fără identitate.

Această situație vă poate aduce chiar până în pragul sinuciderii. Sinuciderea este un act specific omului. Animalele sunt incapabile să se sinucidă deoarece ele nu pot alege, în mod conștient, moartea. Natura este un fenomen inconștient, 1 astfel ca și moartea. Totuși, odată cu apariția omului - omul ignorant și neevoluat - decizia morții devine o posibilitate.

Nu vă puteți alege nașterea. Din acest punct de vedere, vă aflați în mâinile evoluției inconștiente. De fapt, nașterea nu ține nicidecum de voința omului; ea este - prin natura sa - animală, nefiind rezultată din decizie. Natura umană se naște odată cu decizia. Puteți decide să muriți - puteți alege moartea. Astfel, sinuciderea este un act specific omului.

Dacă nu decideți să evoluati în mod conștient, aveți toate șansele să alegeți sinuciderea. Poate vă va lipsi curajul de a actualiza această decizie, dar veți trece printr-un proces foarte încet și lung, similar cu sinuciderea, sau veți vegeta așteptând moartea.

* *

Nimeni nu este răspunzător de evoluția voastră personală. Însăși acceptarea acestui fapt vă dă putere. Iată-vă pe drumul progresului, al evoluției.

Însă noi creăm zei, sau ne refugiem pe lângă vreun guru, pentru a scăpa de responsabilitatea pe care o implică viața și evoluția. Încercăm să plasăm răspunderea noastră unei alte ființe. În cazul în care nu credem în zei sau în guru, avem tendința să fugim de răspundere prin intermediul drogului, a intoxicației, prin tot ceea ce crează inconștiență, în același timp, faptul de a arunca răspunderea într-un asemenea mod este absurd, pueril, copilăresc. Acest fapt nu face decât să întârzie clipa în care va trebui să facem față problemei, acest fapt nu o rezolvă. Putem acționa astfel până la moarte. Problema va continua să existe și, în următoarea noastră renaștere, totul va fi la fel.

Din momentul în care deveniți conștienți de responsabilitatea voastră, toate ieșirile care duc spre inconștiență se închid. Dorința de a fugi este o nebunie, responsabilitatea reprezentând o extraordinară șansă de evoluție. Lupta pe care ea o întreține permite dezvoltarea unui nou clement. A deveni conștienți înseamnă a înțelege că totul depinde de voi. Chiar și zeii voștri, care sunt un produs direct al imaginației voastre, în definitiv, totul este în voi, și voi purtați răspunderea. Nu este nimeni acolo pentru a vă asculta justificările - nu există o curte de apel. Sunteți pe deplin responsabili.

În plus, sunteți singuri, absolut singuri. Acest lucru trebuie să-l înțelegeți cu claritate. Odată cu conștiința se naște solitudinea. Cu cât conștiința voastră se lărgeste, cu atât mai mult crește sentimentul solitudinii. Nu încercați să fugiți de această realitate întorcându-vă spre societate, prieteni, asociați, mulțime. Nu fugiți! Solitudinea este un fenomen semnificativ: întregul proces de evoluție converge către ea. Conștiința voastră s-a lărgit atât de mult, încât ea

vă revelează realitatea solitudinii voastre. De altfel, tocmai prin intermediul ei atingeți iluminarea.

Solitudine nu înseamnă izolare. Sentimentul izolării apare atunci când încercăm să scăpăm de solitudine că nu suntem dispuși s-o acceptăm. Dacă încercați să vă sustrageți realității solitudinii, veți avea impresia de izolare. Și atunci vă întoarceți spre mulțime sau spre vreun mijloc oarecare de intoxicare ce vă va face să uitați această impresie. Izolarea își va crea propriile sale mijloace magice care duc la uitare.

Dacă puteți să rămâneți singuri, absolut singuri, fie și doar o singură clipă, ego-ul va muri, eul va muri. Explodați... nu mai sunteți... Ego-ul nu există în sine; el este întotdeauna în relație cu cineva. De fiecare dată când sunteți singuri, se produce un miracol: ego-ul se subțiază. Deci dacă aveți curajul să rămâneți singuri, treptat ego-ul se va dizolva. El nu va mai putea exista mult timp. A alege să rămâi singur, este un act cu totul conștient și deliberat, mult mai deliberat decât sinuciderea. De fapt, în singurătate ego-ul nu poate exista; dimpotrivă, el este prezent în cazul sinuciderii. Persoanele egotice sunt mai înclinate spre sinucidere. Sinuciderea nu relevă, în nici un caz, starea de solitudine; ea nu poate avea loc decât în relație cu cineva. Prin ea, ego-ul nu suferă. Dimpotrivă, el crește. El se îndreaptă spre o nouă naștere având mai multă forță ca niciodată.

Solitudinea slăbește eul. Nu mai există nimic cu care am putea fi în relație, și - datorită acestui fapt - ego-ul nu poate exista. În consecință, dacă sunteți gata să acceptați solitudinea, fără cea mai mică ezitare - fără dorința de a fugi - sau de a vă întoarce dacă acceptați realitatea solitudinii voastre așa cum este ea, aceasta devine o ocazie extraordinară. Sunteți ca o sămânță, care conține o mulțime de posibilități. Amintiți-vă însă că sămânța trebuie să explodeze, astfel încât planta să poată crește. Ego-ul este la fel ca o sămânță, el este o posibilitate. Când el se deschide, în voi se naște Divinul. Divinul nu este nici eu, nici tu: el este *unul*. Și tocmai solitudinea vă conduce la această unitate.

Este posibil - de asemenea - să creați ceva care să înlocuiască această unitate. Hindușii se consideră un grup, la fel creștinii, la fel musulmanii; India se pretinde unitară, la fel ca și China: acestea sînt moduri de a substitui unitatea. Unitatea în sine nu poate fi decât rezultatul unei solitudini perfecte.

O mulțime se poate pretinde unită, dar ea se opune - în mod invariabil - unui alt lucru. Datorită faptului că îi împărtășiți opiniile, vă simțiți în armonie. În mulțime responsabilitatea individuală dispare. Ideea de a da foc unei moschei sau unui templu nu vă va veni atunci când sântei singuri; în schimb nu veți ezita să o faceți în calitate de element al unui grup, deoarece - în acest caz - răspunderea voastră individuală nu va mai fi angajată. Într-un grup sunt responsabili toți și niciunul. Nu există o conștiință individuală, ci o conștiință de grup. Astfel regresați, redevenind asemenea animalului.

Mulțimea nu este decât un substituit al sentimentului de solitudine. Cei care înțeleg acest lucru, cei care sunt conștienți de responsabilitatea lor în calitate de ființe umane, care sunt conștienți de proba dificilă, grea, prin care trebuie să treacă omenirea, nu vor alege substituirea. Ei vor accepta faptele așa cum sunt ele și nu vor crea ficțiuni. Ideologiile religioase și politice nu sunt decât ficțiuni care generează un iluzoriu sentiment de unitate.

Unitatea nu există decât atunci când sunteți fără ego, iar ego-ul nu poate muri decât dacă există o completă solitudine. Când sunteți absolut singuri, nu mai sunteți. Clipa de solitudine vă face să explodați. Vă răspândiți în infinit. Iată ce trebuie înțeles prin evoluție; ea nu este nimic altceva. Și dacă am adoptat denumirea de revoluție, aceasta am făcut-o datorită faptului că desfășurarea acestui proces nu este inconștientă. Puteți fi fără ego sau puteți rămâne cu ego-ul vostru. Depinde de voi.

A ajunge la solitudine - iată singura revoluție autentică. Și aceasta necesită mult curaj. Doar un Buddha, un Isus, un Mahavira sunt în întregime singuri. Nu pentru că și-au părăsit familia, lumea - aceasta nu este decât o aparență. Renunțarea lor nu este un act negativ ci unul pozitiv: o mișcare către solitudine. În realitate, aceasta nu reprezintă nici măcar o renunțare, ci o căutare a perfecte solitudini.

Căutarea spirituală converge în întregime spre clipa de explozie, clipă în care ne regăsim absolut singuri. Solitudinea aduce cu sine extazul. Numai ea permite obținerea iluminării.

Nimeni nu poate rămâne singur, se crează grupul, familia, societatea, națiunea. Toate națiunile, toate familiile, toate grupurile sunt compuse din lași, din oameni care nu au curajul să rămână singuri.

Adevăratul curaj constă în a avea tăria de a rămâne singur, și această înseamnă că înțelegeți într-un mod perfect conștient faptul că sunteți singur, și că nu poate fi altfel. Ori vă amăgiți,

ori trăiți acest fapt. Și vă puteți amăgi timp de numeroase vieți dar - făcând acest lucru - vă învârtiți mereu în cerc, într-un cerc vicios. Cercul nu se rupe decât dacă experimentați realitatea solitudinii voastre. Atunci atingeți centrul: centrul naturii divine, al totalității, al sfințeniei. Nu-mi pot imagina un viitor în care fiecare ființă umană să fie capabilă de acest lucru, în virtutea dreptului de a se naște. Este imposibil, deoarece conștiința este un fenomen individual. Doar inconștiența este colectivă. Conștiința apare odată cu individualitatea. Specia umană ca atare nu a ajuns încă în acest punct, care a fost însă atins de ființele umane individuale. Fiecare om trebuie să-și realizeze

propria individualitate și să-și asume responsabilitatea pe care aceasta o implică.

Primul lucru care trebuie făcut este să acceptăm solitudinea ca fapt primordial și să învățăm să trăim cu ea. Nu să creăm situații imaginare. Dacă o faceți nu veți putea cunoaște adevărul. Deoarece în acest caz sunt proiectate, create, stări fictive; sunt cultivate pseudo-adevăruri ce vă împiedică să cunoașteți ceea ce este. Trăiți realitatea solitudinii. Dacă reușiți, dacă între voi și această realitate nu se interpune nimic, vă este revelat adevărul. Fiecare fapt revelează adevărul, cu condiția de a fi văzut în profunzime.

În consecință, trăiți realitatea responsabilității voastre, realitatea solitudinii voastre. Dacă reușiți, va avea loc explozia. Drumul este anevoios, dar altul nu există. Tocmai dificultatea, tocmai acceptarea adevărului sunt cele care vă duc în punctul de explozie. Numai atunci extazul se manifestă, nu înainte. Dacă ar fi venit din întâmplare, el nu ar fi avut nici o valoare, deoarece nu l-ați fi meritat. Nu ați fi avut capacitatea de a-l sesiza, această capacitate fiind produsul disciplinei.

Dacă ajungeți să realizați faptul că sunteți responsabili de propria persoană, disciplina urmează ca o consecință firească. Nu poate fi altfel. Dar disciplina la care ne referim nu provine dintr-o constrângere exterioară. Ea provine din propria voastră persoană, toate actele voastre se derulează în ordine. Nu veți mai spune nici măcar un singur cuvânt superficial.

Fiind conștienți de solitudinea voastră, începeți să simțiți - de asemenea - angosta celorlalți. Simțind-o, nu vă mai comportați superficial niciodată, deoarece sunteți răspunzători nu numai pentru voi înșivă, ci și pentru alții. Faptul de a trăi propria voastră solitudine vă face capabili să o înțelegeți pe aceea a tuturor ființelor umane. Fiul știe că tatăl lui este singur;

soția știe că soțul ei este singur; soțul știe că soția sa este singură. Și, imediat ce cunoașteți acest lucru, nu puteți să nu fiți plini de compasiune.

* *

A accepta realitatea este singurul fel de yoga care poate exista, singura disciplină care există. Datorită perfecte înțelegeri a condiției umane, veți dobândi un spirit religios și deveniți astfel propriul vostru maestru. Dar austeritatea care urmează nu este aceea a unui ascet; ea nu provine din constrângere, ea nu este urâtă. Ea este estetică. Ea vine din senzația interioară că este singurul drum posibil - că nu aveți de ales. Atunci renunțați la lucruri; deveniți ne-posesivi.

Dorința de a poseda provine din teama de solitudine. Neputând să suportăm solitudinea, căutăm compania cuiva. Dar cum prezența oamenilor este instabilă, ne întoarcem către obiecte. Faptul de a trăi cu o femeie nu este ușor, acela de a trăi cu o mașină este însă mai simplu. Deci, până la urmă, nevoia de posesie se răsfârâge asupra obiectelor.

Poate veți încerca chiar o transformarea persoanelor în obiecte, modelându-le astfel încât ele să-și piardă personalitatea, individualitatea. Soția devine un obiect - ea nu mai este o ființă umană; soțul devine un obiect - el nu mai este o ființă umană.

Dacă deveniți conștienți de solitudinea voastră, deveniți conștienți și de aceea a altora, caz în care recunoașteți faptul că dorința de posesie este nefirească. Iar renunțarea voastră nu mai este pozitivă, ea este umbra negativă a solitudinii voastre. Deveniți astfel ne-posesivi. Puteți astfel să iubiți, să nu mai fiți doar un sot sau doar o soție.

Odată cu ne-posesiunea se naște compasiunea și austeritatea; și -de asemenea - inocența. Faptul de a nega realitățile vieții nu este inocență, ci viclenie. Vă iluzionați pe voi înșivă și pe alții. Dar când aveți curajul să trăiți cu faptele așa cum sunt, dobândeți inocența - o inocență necăutată. Voi sunteți inocența.

După părerea mea, inocența este singurul scop ce trebuie atins. Dacă sunteți inocenți, beatitudinea divină nu va întârzia nici o clipă să vină asupra voastră. A fi inocent înseamnă a putea primi Divinul, a face parte integrantă din Divin. Când sunteți în stare de inocență,

oaspetele tocmai bate la ușa voastră: găzduiți-1.

Inocența nu este o stare cultivabilă, în măsura în care a cultiva implică o constrângere. Constrângerea este un calcul. Iar inocența este în afara oricărui calcul. În domeniul ei orice calcul devine imposibil.

A fi inocent înseamnă a avea un spirit religios. Odată cu inocența se atinge culmea adevăratei realizări. Numai că adevărata inocență este, în mod obligatoriu, produsul unei revoluții conștiente și nu acela al evoluției colective - inconștiente. Omul este singur. El este liber să aleagă cerul sau infernul, viața sau moartea, extazul realizării sau mizeria a ceea ce numim în mod obișnuit viață.

Sartre scria undeva: *"Omul este condamnat să fie liber."* Voi puteți alege între cer și infern. Libertatea implică faptul că putem alege unul din ele. Dacă nu puteți alege decât infernul nu va mai exista alegere, nici libertate. Iar cerul, fără posibilitatea de alegere a infernului, va reprezenta el însuși infernul. Decizia indică întotdeauna o alternativă. Ea nu înseamnă că nu puteți alege decât binele. Caz în care nu ar putea fi vorba de libertate.

Dacă faceți o alegere greșită, libertatea este o condamnare. Pe când dacă luați o decizie bună, ea se manifestă prin bucurie. Sunteți în întregime răspunzători de deciziile voastre.

Dacă sunteți pregătiți, din interiorul ființei voastre va ieși la suprafață o nouă dimensiune: dimensiunea revoluției. Evoluția s-a sfârșit. De acum încolo aveți nevoie de altceva, de o revoluție care vă va deschide noi orizonturi. Iar această revoluție este individuală; ea este interioară.

2. SALTUL ÎN GOL SAU MISTERUL MEDITAȚIEI

Ce este meditația?

Meditația nu este nici o metodă indiană, nici o simplă tehnică. Nu puteți să învățați să o practicați. Ea implică o creștere: creșterea vieții voastre în totalitate, dincolo de ceea ce considerați că este viața voastră în totalitate. Meditația nu este ceva care vine să se adauge personalității voastre, așa cum este ea. Ea nu vine spre voi decât datorită unei transformări fundamentale, a unei mutații. Este o împlinire, o creștere. Creșterea se face întotdeauna în întregime; ea nu este o adăugare. Este o creștere spre meditație.

Procesul de înflorire a personalității în totalitate trebuie înțeles în mod corect. În caz contrar jucăm doar un joc cu noi înșine, ne ocupăm spiritul cu iluzii mentale. Iar subtilitățile

există într-un număr atât de mare! Nu numai că ele sunt capabile să vă amăgească, nu numai că nu veți câștiga nimic, dar ele vă vor dăuna în mod real. Însăși atitudinea de a crede că meditația poate fi practică datorită unei subtilități, însuși faptul de a concepe meditația în termeni de metodă, sunt - în mod fundamental - false. Și când începem să ne jucăm cu subtilitățile mentale, mentalul însuși suferă o deteriorare.

Mentalul, așa cum există el, nu este meditativ. Pentru ca meditația să se poată naște, mentalul trebuie să se schimbe în întregime. Dar să vedem mai întâi care este situația actuală a mentalului? Cum

I

funcționează el?

Mentalul traduce întotdeauna totul în cuvinte. Puteți cunoaște cuvintele, puteți ști ce este limbajul, structura conceptuală a gândirii, dar toate acestea nu vă spun nimic despre gândire. Dimpotrivă, este un subterfugiu. Imediat ce vedeți o floare, o transpu-

neți în cuvinte; imediat ce vedeți un om traversând o stradă, transpuneți acțiunea în cuvinte. Mentalul traduce orice fapt existențial în cuvinte, iar cuvintele devin o barieră, o închisoare. Acest obicei de a transforma întotdeauna lucrurile în cuvinte este obstacolul ce împiedică nașterea stării de spirit meditative.

În consecință, dacă doriți să vă îndreptați spre o stare de spirit meditativă, trebuie mai întâi să deveniți conștienți de obiceiul vostru de a traduce totul în cuvinte și de imposibilitatea voastră de a opri acest proces. *Vedeți* lucrurile, dar fără să le transpuneți în cuvinte. Fiți conștienți de prezența lor dar nu le traduceți în cuvinte. Lăsați lucrurile să fie, fără să recurgeți la limbaj; lăsați ființele să fie, situațiile să fie, fără să recurgeți la limbaj. Nu este imposibil; este natural. Tocmai situația voastră prezentă este artificială, dar sunteți atât de obișnuiți cu ea, procesul a devenit atât de automat, încât nici măcar nu mai sunteți conștient de faptul că transpuneți fără încetare trăirile voastre în cuvinte.

Priviți un răsărit de soare. Voi nu sunteți conștienți de spațiul care separă percepția voastră de punerea în cuvinte. Vedeți soarele, îi simțiți razele calde, și - imediat - transpuneți această trăire în cuvinte. Sunteți inconștienți de spațiul care există între percepție și punerea ei în cuvinte. Este vorba de faptul de a fi conștienți că răsăritul soarelui nu este un cuvânt, ci

un fapt, o prezență. Mentalul traduce automat orice experiență în cuvinte, iar aceste cuvinte se interpun între voi și trăirile voastre.

A medita înseamnă a trăi fără cuvinte, a trăi la un nivel extralingvistic. Uneori acest lucru se întâmplă în mod spontan. Când iubiți o persoană, ceea ce simțiți în primul rând este prezența ei și nu prezența cuvintelor. Când doi îndrăgostiți sunt în intimitate unul cu celălalt, rămân în tăcere. Și nu pentru că nu au nimic de exprimat. Dimpotrivă. Cuvintele însă lipsesc; e imposibil să fie prezente. Ele nu apar decât odată cu dispariția iubirii.

Când doi îndrăgostiți nu tac niciodată, înseamnă că iubirea lor e moartă. Ei umplu golul lăsat, prin cuvinte. Când iubirea este prezentă atunci ele, cuvintele, lipsesc. Însăși existența iubirii este atât de copleșitoare, atât de penetrantă, încât bariera limbajului și a cuvintelor cade. Și, de obicei, ea nu cade decât în experiența iubirii.

Meditația este punctul culminant al iubirii, și nu a iubirii pentru o persoană determinată, ci pentru existență, în totalitatea ei. Pentru mine, a medita înseamnă a întreține o relație vie cu întreaga existență care ne înconjoară. Dacă ajungeți să iubiți orice situație din viața voastră, sunteți în stare meditativă.

>

Nu mă refer aici la o subtilitate mentală, nici o metodă de a liniști mintea. Dimpotrivă; meditația necesită o profundă înțelegere a mecanismelor mentale. Imediat ce înțelegeți obiceiul automat de a transpune trăirile în cuvinte, se crează un vid - în mod spontan. Vidul urmează înțelegerea, la fel ca o umbră.

Adevărata problemă nu este faptul de a înțelege cum ajungem să medităm, ci aceea de a înțelege de ce *nu suntem* în meditație, însuși procesul meditației este de ordin negativ. Nu este vorba de a adăuga ceva ființei voastre, ci de a nega un lucru care i-a fost deja adăugat.

Societatea nu poate exista fără limbaj - acesta îi este indispensabil. Existența, dimpotrivă, se poate lipsi de el. Prin aceasta nu înțeleg faptul că trebuie să facem abstracție în întregime de limbaj: uneori este necesar să recurgem la el. Ceea ce trebuie făcut este faptul de a putea pune în mișcare și întrerupe mecanismul transpunerii în cuvinte. În calitate de ființă integrată social, mecanismul limbajului vă este indispensabil, însă atunci când vă aflați în fața existenței el trebuie întrerupt. Dacă nu puteți să o faceți, dacă el se produce fără încetare și sunteți incapabili să îl opriți, în acest caz sunteți sclavii lui. Mentalul trebuie să fie un

instrument, nu stăpânul.

Când mentalul este stăpân, voi vă aflați într-o stare ne-meditativă. Când sunteți stăpâni voi înșivă - când conștiința este stăpână - sunteți în stare meditativă. A medita înseamnă deci a fi stăpânul mecanismelor mentale.

Mentalul - și funcția sa lingvistică - nu este ultima posibilitate aflată în interiorul vostru. Existența voastră se găsește dincolo de ea; existența trece dincolo. Conștiința transcende planul limbajului, existența de asemenea. Când conștiința și existența nu mai formează decât o singură entitate, se produce o comuniune. Această comuniune este meditația.

Trebuie renunțat la limbaj. Nu prin suprimare sau eliminare, ci astfel încât el să nu mai fie un obicei care să ocupe întregul timp al existenței voastre. Când mergeți, picioarele voastre trebuie să se miște. Dar dacă ele continuă să o facă și atunci când sunteți așezat, înseamnă că sunteți anormal. Trebuie să știți să le imobilizați. Tot astfel, când nu vorbiți nimănui, limbajul trebuie să dispară. Dacă sunteți în măsură să întrerupeți procesul limbajului, sunteți pregătiți

pentru meditație. Meditația este un proces de creștere, nu o tehnică. Nici o tehnică nu este vie, astfel încât să v-o puteți însuși. Însă un proces, dimpotrivă, este întotdeauna viu: el crește, se mărește.

Limbajul este indispensabil, dar nu trebuie să-i fim prizonieri, în anumite momente este mai bine să existăm, fără cuvinte. Și aceasta nu înseamnă a vegeta: conștiința este prezentă. De fapt ea este mult mai intensă, mult mai vie, cuvintele nemaifiind prezente pentru a o sufoca. Limbajul este legat de repetare, de unde și apariția plictisului. Cu cât limbajul vi se va părea mai important, cu atât mai mult veți experimenta plictiseala.

Existența nu este repetitivă. Fiecare trandafir este un nou trandafir, un trandafir absolut nou. El nu a mai fost niciodată și nu va mai fi niciodată. Când pronunțați cuvântul "trandafir", există o repetiție: a fost dintotdeauna și va fi mereu. Astfel voi ucideți noutatea, folosind un cuvânt vechi.

Existența este întotdeauna tânără; limbajul este întotdeauna bătrân. Prin intermediul limbajului fugiți de existență, de viață, deoarece limbajul este un lucru mort. Cu cât sunteți mai mult prinși în țesătura lui, cu atât mai mult vă ucide ființa. Un pandit este complet lipsit de viață, în măsura în care el nu este decât limbaj, decât cuvinte.

Sartre și-a intitulat autobiografia "*Cuvintele*". Trăim prin cuvinte, altfel spus: nu trăim deloc. În cele din urmă nu mai suntem decât o îngrămădire de cuvinte, nimic mai mult. Cuvintele sunt comparabile cu fotografiile. Aveți în fața ochilor un lucru viu pe care îl fotografiați, transformându-l astfel în ceva lipsit de viață. Apoi îl puneți într-un album care este - la rîndul lui - mort și el. O persoană care nu a trăit starea de meditație este ca un album mort: o serie de imagini verbale. Ea nu a trăit nimic - a transpus, totul în cuvinte.

A medita înseamnă a trăi în totalitate, și acest lucru nu se poate face decât în tăcere. Tăcere nu înseamnă inconștiență. Cele două pot coexista dar, în acest caz, tăcerea nu este vie. Ați trecut, astfel, pe lângă ceea ce este esențial.

»

Vă puteți auto-hipnotiza prin *mantras*. Repetând un cuvânt, puteți crea o asemenea stare de plictiseală în mintea voastră încât să adormiți. Vă cufundați în somn, în inconștiență. Dacă repetați fără încetare: Ram-Ram-Ram, mintea adoarme. Bariera limbajului cade, dar sunteți în stare de inconștientă.

> >

Meditația implică absența barierii limbajului, dar prezența conștiinței. Fără de care nu poate exista o comunicare cu existența, cu tot ceea ce este. Nici o *mantra* nu este de vreun ajutor, nici celelalte psal-modieri. Auto-hipnoza nu este meditație; ea este - dimpotrivă - o stare de regresie. Prin ea nu depășim planul limbajului, ci ne cufundăm într-un paln inferior limbajului.

Prin urmare, renunțați la *mantras* și la astfel de tehnici. Trăiți clipele fără prezența cuvintelor, fapt care nu se poate realiza prin *mantras*, deoarece procesul în sine se bazează pe cuvinte. Nu puteți elimina limbajul făcând apel la cuvinte. E imposibil!

Ce este de făcut? În realitate nu trebuie făcut nimic, trebuie doar înțeles. Ceea ce sunteți capabili să faceți nu poate proveni decât din ceea ce sunteți. Iar voi sunteți într-o stare de confuzie, și nu în meditație. Mintea voastră nu este tăcută, astfel că tot ceea ce va proveni din propria voastră dorință nu va face decât să agraveze confuzia. Deci singurul lucru care sunteți în măsură să-l faceți este să deveniți conștienți de mecanismele gândirii. A fi conștient este tot ceea ce se poate face. Conștienta nu are nimic comun cu cuvintele. Este un act existențial și nu unul mental.

Primul lucru pe care trebuie deci să-l faceți este să fiți conștienți - să fiți conștienți de procesele voastre mentale, de felul în care funcționează mentalul vostru. Imediat ce deveniți conștienți de funcționarea mentalului vostru, vă separați de el. Treceți, împreună cu conștiința, alături: sunteți liberi, spectatori. Și cu cât conștiința voastră se lărgește mai mult, cu atât percepeți mai exact spațiul care separă experiența de cuvinte. El este întotdeauna prezent, dar inconștiența voastră vă împiedică să-l remarcați. Între două cuvinte există întotdeauna un spațiu, oricât de imperceptibil și de infirm ar fi acesta. Dacă nu, cele două cuvinte vor forma un întreg. Între două note muzicale există întotdeauna un spațiu, o tăcere. Fie că este vorba de cuvinte, fie de note, ele nu pot fi separate fără un interval. Tăcerea este prezentă întotdeauna, dar pentru a o percepe, trebuie să fiți cu adevărat conștienți, cu adevărat atenți.

Cu cât conștiința voastră este mai intensă, cu atât mai mult se atrofiază mentalul. Cele două sunt inseparabile. Cu cât sunteți mai puțin conștienți, cu atât mai mult se întărește mentalul. Când sunteți suficient de conștienți de mintea voastră, aceasta își încetează activitățile și spațiile goale dintre gânduri se măresc. Ele devin perceptibile. Este aproape ca un film. Când aparatul de proiecție funcționează la o viteză mai mică, distingeți spațiile goale dintre imagini. Dacă ridic

mâna, trebuie să descompun mult mișcarea. Fiecare descompunere va fi o imagine. Și dacă aceste multiple imagini trec prin fața ochilor voștri atât de repede încât nu mai distingeți spațiile goale, atunci gestul mâinii mele vă apare ca un proces. Dar dacă aparatul merge mai încet, spațiile devin vizibile.

Mentalul este asemănător unui film. Spațiile goale sunt prezente. Cu cât sunteți mai atenți la mentalul vostru, cu atât le distingeți mai clar.

Este ca o imagine gestaltiană care conține două figuri diferite. O vedem și pe una și pe cealaltă, dar nu și ambele imagini simultan. Acestea ar putea reprezenta chipul unei femei bătrâne și, în același timp, acela al unei fete tinere. Dacă priviți una din ele, nu o vedeți pe cealaltă, și viceversa. Chiar dacă știți foarte bine că sunt două imagini, nu le puteți percepe simultan.

La fel se întâmplă și cu mintea. Dacă sunteți conștienți de cuvinte, atunci nu sunteți

conștienți de spațiile goale, și viceversa. Orice cuvânt este urmat de un spațiu gol și un spațiu gol de un cuvânt. Dar nu puteți fi conștienți de ambele simultan. Dacă vă concentrați pe spațiile goale, cuvintele vă scapă și intrați în meditație.

O conștiință fixată numai asupra cuvintelor este nemeditativă, în timp ce o conștiință fixată pe spațiile goale este meditativă. De fiecare dată când deveniți conștienți de spațiile goale, cuvintele scapă atenției voastre. Dacă observați cu atenție lucrurile, în locul cuvintelor găsiți spațiul gol.

Puteți percepe o diferență între două cuvinte, dar nu și între două spații goale. Cuvintele sunt întotdeauna la plural, absența este întotdeauna la singular: este *absența*. Spațiile goale se unesc și se confundă. A medita înseamnă a te concentra asupra absenței. În acest caz, gestaltul se modifică în întregime. Mai trebuie înțeles și un alt lucru. Dacă priviți imaginea gestaltiană și vă concentrați asupra femeii bătrâne suficient de mult timp, dacă o faceți cu toată atenția, apare un moment în care concentrarea se schimbă: brusc, chipul femeii bătrâne dispare și apare cel al tinerei femei.

De ce? Pentru că mintea este incapabilă de o foarte lungă concentrare continuă. Ea are nevoie de schimbare, fără de care adoarme. Sunt singurele alternative care îi sunt cunoscute. Fiind un proces viu, ea nu poate rămâne într-un cadru fix. Dacă apare plictiseala, adoarme, pentru a scăpa de stagnarea datorată concentrării. Apoi va continua să trăiască, dar prin intermediul visului.

* GESTALTISM (germ. Gestalt = "structură")

Concepție în psihologia secolului 20 elaborată de M. Wertheimer, W. Kohler, K. Koffka, K. Lewin, care accentuează principiul integralității și structuralității fenomenelor psihice, faptul că ele au un caracter global, neputînd fi reduse la o simplă însumare a elementelor componente. G. a apărut ca o reacție față de socianism și, parțial, față de behaviorism. A exercitat o influență și asupra altor domenii ale științei (lingvistica structurală, fiziologie, fizică, ș.a..)

Sin. *structuralism psihologic*.

(Vezi Mic dicționar enciclopedic, Ed. II revăzută și adăugită, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1978

Este meditația practică după metoda lui Mahesh Yogi. Ea vă readuce calmul, vă revigorează; ea contribuie la sănătatea voastră psihică și la echilibrul vostru mental, dar aceasta nu este meditație. Puteți atinge același scop prin auto-hipnoză. Cuvântul sanscrit *mantra* înseamnă sugestie - nimic mai mult. Și a lua acest lucru drept meditație reprezintă o eroare gravă. Ea nu este meditație. A crede că este vă împiedică să cunoașteți meditația autentică. Aceasta este adevărata greșală datorată unor practici de acest fel și celor ce le propagă. Ele nu sunt decât un fel de drog psihologic.

Vă sfătuiesc deci să nu recurgeți la *mantras*. Dacă vreți să alungați cuvintele din conștiința voastră, deveniți conștienți, și mintea se va concentra imediat asupra spațiilor goale.

Dacă vă concentrați asupra cuvintelor, veți trece de la un cuvânt la altul și nu veți observa spațiile goale. Orice cuvânt este o nouă formă pentru concentrare. Mintea continuă să se schimbe, concentrarea de asemenea. Dar dacă nu vă identificați cu cuvintele, dacă nu sunteți decât un spectator: liber, mulțumindu-vă să observați cuvintele ce trec unul după altul, atunci concentrarea voastră se va modifica și veți percepe spațiile goale. Ca și cum ați fi pe stradă, observând trecătorii: cineva tocmai v-a depășit și apoi nu se mai vede nici o persoană. Este o absență: strada e goală. Dacă sunteți atenți, absența poate fi percepută.

Și imediat ce deveniți conștienți de absență, sunteți prinși înăuntru: ați făcut saltul în gol. Este un abis: foarte calm, creator de conștiință. A medita înseamnă a fi suspendat în gol; este o transformare. În acest caz, limbajul își pierde utilitatea: îl abandonați - în mod conștient. Sunteți conștienți de tăcere, de tăcerea infinită. Faceți parte din ea, sunteți unit cu ea. Nu deveniți conștienți de acest abis ca de un ceva exterior; ci îl percepeți ca pe propria voastră ființă. Știți, și voi sunteți cei care știți. Observați, dar observatorul este - de asemenea - și lucrul observat. În prezența cuvintelor și a gândurilor sunteți spectator - un spectator separat; cuvintele sunt de cealaltă parte. În absența cuvintelor, dimpotrivă, voi sunteți acest spațiu și, în același timp, rămâneți conștienți de existență. Între voi și spațiul gol, absența, între conștiință și existență nu mai există bariere. Vă aflați într-o situație existențială. Iată ce înseamnă meditația: înseamnă a fi unit cu existența, a fi în întregime cu ea, rămânând totuși conștienți. Iată unde este paradoxul, contradicția. Experimentați o situație în care sunteți conștienți și în care rămâneți - în același timp - uniți cu ea.

De obicei, când suntem conștienți de ceva specific, există o separare. Dacă ne identificăm cu un lucru specific, nu mai există separare, dar nici conștiință (ca de exemplu când suntem furioși sau în timpul actului sexual). Nu suntem uniți cu lucrurile decât în stare de inconștiență.

Faptul că sexul vă atrage atât de mult se datorază faptului că, în timpul actului sexual, cunoașteți starea de unire. Numai că în momentele respective sunteți inconștienți. Căutați inconștiența deoarece doriți unitatea, întregul. Și cu cât o căutați mai mult, cu atât deveniți mai conștienți. Astfel, experiența beatitudinii sexuale devine imposibilă, deoarece aceasta provenea din inconștiența voastră.

Puteți deveni inconștienți într-un moment de pasiune: conștiința voastră se destramă. Timp de o clipă ați fost în abis, dar în mod inconștient. Și, cu cât mai mult căutați inconștiența, cu atât mai mult aceasta vă scapă. La un anumit moment dat, în timpul actului sexual, momentul de inconștiență nu se va mai produce. Abisul s-a îndepărtat, la fel și beatitudinea. În acel moment actul își pierde în întregime sensul. Nu mai este decât un mijloc de destindere mecanică, fără nici o dimensiune spirituală.

Noi nu am cunoscut decât unirea inconștientă, nu și pe aceea conștientă. Meditația ne dăruiește această unitate, această întregire. Este polul opus al sexualității. Sexul este un pol (unire inconștientă), iar meditația celălalt (unire conștientă). Sexul se situează în punctul cel mai coborât al unirii, meditația în cel mai elevat: ea este punctul de vârf al unirii. Ceea ce le diferențiază între ele este nivelul de conștiință.

În zilele noastre, mintea Occidentală se interesează de meditație, atracția pentru sex fiind scăzută. Când o societate cunoaște toleranța sexuală, atracția pentru meditație nu este departe. O sexualitate excesivă ucide până la urmă atmosfera romantică a actului sexual, la fel ca și aspectul ei spiritual. Se face foarte multă dragoste, dar inconștiența în timpul actului devine imposibilă.

Într-o societate în care inhibiția sexuală face ravagii, atracția sexuală rămâne; dimpotrivă, ea nu se poate perpetua în mijlocul desfrâului sexual. Trebuie realizată transcenderea ei. Astfel, o societate nerepresivă din punctul de vedere al sexului nu va întrâzia să se intereseze

de meditație. După părerea mea, o asemenea societate face un prim pas în direcția căutării spirituale.

Dar evident, această căutare - care este prezentă - poate fi exploatată. Cu aceasta se ocupă Orientul: furnizează maeștri spirituali, guru, îi exportă - *în mod real*. Numai că, prin intermediul acestor maeștri, nu se învață altceva decât artificii. Înțelegerea vine odată cu viața, odată cu trăirea vieții. Ea nu poate fi nici dăruită, nici transferată.

Eu nu vă pot comunica puterea mea de înțelegere. Pot să vorbesc despre ea, dar nu să v-o dau. Trebuie s-o găsiți voi înșivă, să trăiți propria voastră viață. Trebuie să tatonăți, să eșuați, să treceți printr-o mulțime de frustrări. Numai prin intermediul eșecurilor, erorilor, frustrărilor, numai prin întâlnirea cu adevărata viață puteți ajunge la meditație. De aceea vorbesc despre ea în termeni de creștere.

Înțelegerea este posibilă, dar cea care vă vine din exterior nu vine niciodată decât sub formă intelectuală. Astfel, Krishnamurti cere imposibilul. El spune: "Nu trebuie să mă înțelegeți în mod intelectual", însă numai înțelegerea intelectuală se poate transmite. De aceea, eforturile lui Krishnamurti sunt absurde. Ceea ce spune este autentic, dar atunci când cere auditoriului mai mult decât o înțelegere intelectuală, el cere imposibilul. Singurul lucru ce poate veni din afară, care poate fi transmis, este înțelegerea intelectuală.

Cu toate acestea, înțelegerea intelectuală poate fi suficientă. Dacă înțelegeți cuvintele mele în mod intelectual, puteți să înțelegeți - de asemenea - și ceea ce nu a fost spus. Puteți înțelege spațiile goale: ceea ce nu spun, ceea ce *nu pot* să spun. Înțelegerea este neapărat intelectuală într-o primă fază, deoarece intelectul este ușa templului. Dar el nu are nimic comun cu spiritualitatea aflată în sanctuar.

Nu pot realiza comunicarea cu voi decât într-un mod intelectual. Dacă înțelegeți cu adevărat cuvintele mele, ceea ce nu a fost spus poate fi presimțit. Nu pot realiza comunicarea cu voi fără ajutorul cuvintelor, dar

folosind cuvintele folosesc - în aceeași măsură - și tăcerile. Trebuie să fiți conștienți și de unele, și de celelalte. În cazul unei comunicări ce se realizează numai la nivel verbal, are loc o comunicare; în cazul percepției spațiilor goale, are loc o comuniune.

Suntem nevoiți să începem de la un capăt sau altul. Orice început este nepotrivit, dar necesar. Prin ceea ce este fals, prin tatonări, ajungem la ușă. Cel care nu se hotărăște să înceapă decât după ce a pus un început bun, nu va începe niciodată. Chiar și un pas nepotrivit este un pas făcut în direcția cea bună, deoarece este *un pas*, un început. Mai întâi băjbâiți în întuneric și, astfel, găsiți ușa.

Tocmai din acest motiv vă atrag atenția asupra procesului lingvistic: procesul cuvintelor; spunându-vă să căutați, să deveniți conștienți de spațiile goale, de intervale. În anumite momente, fără nici un efort conștient din partea voastră, deveniți conștienți de spațiile goale. Este clipa de întâlnire cu Divinul, de întâlnire cu existența.

Și când această întâlnire se produce, nu fugiți. Rămâneți prezenți. La început va fi, cu siguranță, înspăimântător. Când întâlnim necunoscutul ne este frică, deoarece necunoscutul înseamnă moarte. În prezența abisului, simțiți moartea venind spre voi. În acest caz, acceptați să muriți! Nu încercați să scăpați, muriți complet în absența respectivă. Și veți renaște. Prin această moarte în tăcere, renasteți la viață. Pentru prima dată sunteți în viață, cu adevărat în viață.

Deci, după părerea mea, meditația nu este o metodă ci un proces; ea nu este o tehnică, este o înțelegere. Nimeni nu vă poate învăța meditația; nu este posibil decât să vi se arate calea ce duce la ea. Nu se pot oferi informații referitoare la ea, deoarece nici o informație nu este cu adevărat o informație. Ea provine din exterior, în timp ce meditația se ridică în profunzimile voastre intime.

În consecință, fiți în căutarea meditației, dar nu fiți un discipol. Astfel, în loc să fiți discipolul unui guru oarecare, veți fi discipolul vieții în totalitatea ei. Și, în acest caz, nu veți mai învăța doar niște cuvinte. Învățarea spirituală nu se bazează pe cuvinte ci pe spații goale; tăceri care sunt pretutindeni în jurul vostru, chiar și în mijlocul mulțimilor, în piețe, în bazaruri. Căutați tăcerile, căutați spațiile goale din interior și exterior, și vă veți surprinde, într-o bună zi, meditănd.

Meditația vine spre voi. Întotdeauna. Nu voi sunteți care determinați venirea ei. Numai că, ea trebuie căutată. Este condiția necesară pentru a vă deschide spre ea, pentru ca ea să vă fie

accesibilă. Sunteți gazda ei; ea este invitata voastră. O puteți invita și puteți aștepta venirea ei. Ea a venit în cazul lui Buddha, a lui Isus; ea vine spre toți cei care sunt pregătiți, deschiși, spre toți cei care o caută.

Nu cereți nimănui să vă învețe să meditați, altfel vă veți înșela. Minteă caută întotdeauna ceea ce este mai ușor, și ceea ce este ușor duce la exploatare, duce la maeștrii spirituali guru și la tărâmurile lor, iar viața spirituală este denaturată.

Individul cel mai periculos de pe pământ este acela care exploatează aspirația spirituală a celorlalți. Dacă o persoană vă fură lucrurile, nu este ceva foarte grav; dacă o persoană vă înșală, nici acest lucru nu este foarte grav. Dar cel care ucide, care falsifică și care vă face să renunțați la aspirația voastră spre meditație, spre Divin, spre extaz, acela comite un păcat capital și de neiertat.

Asemenea oameni există. Fiți deci vigilenți și nu mergeți să întrebați pe oricine: "Ce este meditația? Ce să fac pentru a medita?" întrebați mai degrabă de ce fel sunt barierele, obstacolele. întrebați de ce nu sunteți deja în meditație. întrebați unde s-a oprit creșterea voastră, unde sunteți blocați. Și nu începeți să căutați un guru; aceștia sunt un factor de blocaj. Oricine vă oferă formule de-a gata nu vă este prieten, ci dușman.

Tătonați în întuneric. Nu există alt mijloc. încercările sunt tocmai cele care duc la înțelegerea eliberatoare. Isus spunea: "Adevărul este eliberator", înțelegeți această libertate. Adevărul se lasă întotdeauna descoperit de înțelegere. Nu este un lucru cu care vă întâlniți, ci este o dimensiune pe care o atingeți prin creștere. în consecință, încercați să înțelegeți, deoarece cu cât mai bine înțelegeți lucrurile, cu atât mai mult vă apropiați de adevăr. Apoi vine acel moment nesperat, imprevizibil, în care înțelegerea atinge apogeul; cădeți în abis. Voi nu mai sunteți, doar meditația este.

Dispărând astfel, sunteți în meditație. Meditația nu este formată din voi *plus* ceva; ea este fără voi, este o *transcendere* a voastră. Când sunteți în abis, meditația este. Ego-ul a dispărut; voi ați dispărut. Ființa este.

3. SEXUL, IUBIREA ȘI RUGĂCIUNEA: TREI ETAPE SPRE DIVIN

Ați putea să ne vorbiți despre semnificația spirituală a energiei sexuale? Cum putem ajunge să sublimăm și să spiritualizăm activitatea sexuală? Putem face dragoste astfel încât aceasta să fie o meditație, încât aceasta să devină un salt spre stările superioare de conștiință?

Nu există energie sexuală ca atare. Energia este una și aceeași pretutindeni. Centrul sexual este unul din locurile ei de trecere, unul din canalele sale de ieșire; în actul sexual o folosim

într-un anumit mod determinat. Energia vitală este una singură, dar ea se poate manifesta în mai multe feluri diferite. Când ea devine biologică, este vorba de energie sexuală.

În actul sexual nu facem altceva decât să folosim energia într-un fel specific. Nu se pune deci problema sublimării. Dacă imprimați energiei vitale o schimbare de direcție, părăsiți domeniul sexual. Dar nu are loc, în acest caz, nici o sublimare: are loc o transformare.

Prin centrul sexual trece curentul natural, curentul biologic al energiei vitale; în el energia își găsește utilizarea ei inferioară. Înțelegeți cuvântul "natural" prin aceea că fără sex viața nu ar fi fost posibilă, și termenul de "utilizare inferioară" în sensul în care el formează baza, și nu punctul culminant. Când credeți că sexul reprezintă totul, întreaga viață nu este decât un teren viran. Este ca și cum am pune neîncetat noi baze, fără să construim niciodată casa căreia acestea îi sunt destinate.

Sexul nu reprezintă decât o posibilitate de transformare a energiei vitale. Din acest punct de vedere, totul este perfect. Dar când îl considerăm singurul lucru posibil, când el devine singura cale pentru energia vitală, atunci el este distructiv. Sexul este un mijloc, nu un scop. Și mijloacele nu au nici un sens decât în măsura în care realizăm scopul în vederea căruia au fost concepute. Când folosim în mod greșit mijloacele, totul se prăbușește. Dacă sexul devine centrul vieții (și aceasta este situația în zilele noastre), confundăm mijlocul cu scopul. Sexul furnizează baza biologică datorită căreia devine posibilă viața, datorită căreia ea se poate perpetua. El este un mijloc și nu trebuie să devină un scop.

Imediat ce sexul devine un scop, dimensiunea spirituală dispare. Dacă, dimpotrivă, devine o meditație, atunci se îndreaptă în direcția dimensiunii spirituale. El este folosit ca trambulină.

Sublimarea nu are sens, deoarece energia ca atare nu este nici sexuală, nici spirituală. Ea este neutră, ea nu are nume. Numele ei provine de la spațiul pe care îl traversează. Și acesta nu desemnează energia în sine, ci forma luată de ea. Când vă referiți la energia sexuală, prin aceasta înțelegeți o energie care folosește canalul sexual, canalul biologic. Aceeași energie devine spirituală imediat ce se îndreaptă spre Divin.

Energia în sine este neutră. Când se exprimă pe plan biologic, o numim sexuală. Când se exprimă pe plan afectiv, o numim iubire, ură, furie, când se exprimă prin intelect, ea se transformă în știință, în literatură. Când traversează corpul, o numim fizică. Când traversează spiritul, o numim mentală. Diferențele nu provin din energia ca atare, ci din utilizarea pe care

i-o dăm.

În consecință, este impropriu să vorbim de "sublimare a energiei sexuale". În caz de neutralizare a canalului sexual, energia devine pură. De fapt, energia este întotdeauna pură. Când ea se manifestă folosind poarta divină, ea devine spirituală, însă forma nu este nimic altceva decât o manifestare.

Cuvântul "sublimare" se află la originea unor asocieri deplasate. Orice teorie a sublimării este o teorie a represiunii. Când folosiți termenul de "sublimare sexuală", acesta vrea să exprime faptul că vă opuneți activității sexuale. Însuși cuvântul exprimă această condamnare.

Mă întrebați ce atitudine să adoptați față de sex. Orice acțiune directă este o formă de reprimare. Singurele metode valabile sunt indirecte, metode prin care nu vă ocupați absolut deloc de energia sexuală, ci mai degrabă încercați să deschideți poarta care duce spre Divin. Odată deschisă, toate energiile converg spre ea. Energia sexuală este absorbită. Imediat ce există posibilitatea unei fericiri superioare, formele inferioare de fericire își pierd sensul. Nu este nevoie să le reprimați sau să luptați contra lor ele vor dispărea. Sexul nu este deci sublimat: este transcens.

Nici o acțiune negativă asupra energiei sexuale nu o poate transforma. Dimpotrivă, cu această ocazie veți crea în voi un conflict distructiv. Luptând împotriva unei energii, luptați împotriva propriei voastre ființe. Și din această luptă nu iese nimeni învingător. Uneori aveți impresia unei victorii, alteori aveți impresia că victoria a fost obținută de pulsii-unile sexuale. Uneori pulsii-unile sexuale dispar și credeți că le controlați, alteori ele revin și se manifestă, și tot ceea ce ați câștigat se reduce la zero. Nu putem câștiga o luptă dusă împotriva propriei energii.

Dacă energiile voastre sunt utilizate altfel, în sfere mai extatice, problema sexuală dispare. Și nu pentru că energia ar fi fost sublimată; acest lucru nu s-a întâmplat datorită intervenției voastre. În realitate în voi s-a deschis o cale ce duce spre o mai mare beatitudine, iar energia voastră circulă în mod automat, spontan, în această direcție.

Dacă țineți în mână niște pietricele și găsiți pe neașteptate diamante, lăsați pietricelele să cadă, fără ca măcar să vă dați seama, și aceasta ca și cum nici n-ar fi existat vreodată. Ele cad oarecum de la sine. Nici măcar nu vă aduceți aminte că ați renunțat la ele sau că le-ați

aruncat. Nu a avut loc nici o sublimare: o sursă de bucurie superioară a izvorât, și celelalte (inferioare) au secăt de la sine.

Procesul este atât de automat, atât de spontan, încât nici o acțiune pozitivă împotriva sexului nu este necesară. Orice acțiune întreprinsă împotriva unei energii este negativă. Acțiunea reală, pozitivă, nu are absolut nici o legătură cu sexul, ci cu meditația. Nici măcar nu vă dați scama de dispariția pulsiei sexuale, energia fiind absorbită de ceea ce este nou.

Cuvântul "sublimare" este periculos, deoarece poartă în sine o nuanță de antagonism, de conflict. Sexul trebuie luat drept ceea ce este: baza biologică a vieții. Nu îi conferiți un sens spiritual sau antispiritual. Înțelegeți-i realitatea.

Dacă îl vedeți ca pe o funcție biologică, nici o problemă. Problema apare atunci când îi conferiți un sens spiritual. Nu îi dați nici un sens pe care nu îl are; nu creați în jurul său o problemă filozofică. Fiți realiști. Nu întreprindeți o acțiune în favoarea sau împotriva sexului. Acceptați-l ca normal; nu luați față de el o poziție anormală.

La fel cum aveți ochi și mâini, tot astfel aveți un sex. La fel cum nu vă va trece prin cap să vă revoltați contra faptului de a avea ochi și mâini, tot astfel nu vă ridicați împotriva faptului că aveți un sex. În acest fel, problema folosirii sexului devine lipsită de sens. Faptul de a crea odihotomie în favoarea sau în detrimentul sexului nu are sens. Aveți un sex: este un lucru cert. Existența voastră se datorează sexului, iar voi sunteți programați astfel încât să puteți da viață prin intermediul lui. Sunteți o verigă într-un lanț foarte lung. Corpul vostru fiind supus morții, este programat pentru a crea un corp care să-l înlocuiască.

Moartea este o certitudine. De unde și imensa obsesie a sexului. Cum nu veți rămâne la nesfârșit pe acest pământ, corpul vostru trebuie să fie înlocuit printr-un altul care să fie nou, care să fie o copie exactă. Dacă sexul are o atât de mare importanță, este tocmai datorită faptului că natura întreagă pune accentul asupra lui, în caz contrar specia umană ar dispărea. Dacă ar fi depins de voință, nu ar mai fi existat nici un singur om pe pământ. Dacă suntem atât de obsedați de sex, dacă pulsivitatea sexuală este atât de coercitivă, atât de puternică, este tocmai datorită faptului că întreaga natură este de partea lui. Fără sex viața nu poate exista.

Motivul pentru care problema sexuală este atât de importantă în cazul ființelor preocupate de aspectul spiritual provine din faptul că pulsivitatea sexuală este atât de non-voluntară, atât de coercitivă, atât de naturală. Sexul este indicatorul care ne permite să verificăm dacă energia

vitală a întâlnit divinul. Nu putem ști în mod direct dacă o persoană a atins Divinul: dacă este în posesia diamantelor. Ceea ce putem ști este dacă a aruncat pietricelele, în măsura în care acestea reprezintă tot ceea ce noi cunoaștem. Ajungem să știm în mod direct dacă o persoană a transcens sexul, în măsura în care sexul este tot ceea ce noi cunoaștem.

Pulsiunea sexuală este atât de dificil de dominat, atât de non-voluntară, forța ei este atât de mare, încât ea nu poate fi transcendată decât dacă am atins Divinul. Astfel *brachmacharya* devine indicatorul ce permite să știm dacă o persoană a atins Divinul. Dacă 1-a atins, atunci sexul, în accepțiunea sa obișnuită, nu există pentru respectiva persoană. > •

Aceasta nu înseamnă că dacă renunțăm la sex atingem Divinul. Reciproca nu este valabilă. Cineva descoperă diamantele și aruncă pietricelele pe care le avea în mână, dar nu și invers. Se pot arunca pietricelele, dar aceasta nu înseamnă că am realizat ceva superior.

În acest caz sunteți într-o stare intermediară: cu un mental reprimat, dar nu depășit. Pulsiunea sexuală se agită în voi și crează un infern. Nu este o transcendență. Pulsiunea sexuală reprimată atrage după sine urâtenia, boala, nevroza, perversiunea.

Așa zisa atitudine religioasă în problema sexului a creat o sexualitate pervertită, o cultură complet nevrotată din punct de vedere sexual. Sunt împotriva unei astfel de atitudini. Sexul are un rol biologic și nu este nimic rău în acest rol. În consecință, nu îl combateți, deoarece apare pericolul perversiunii. Iar atitudinile perverse nu reprezintă în nici un caz un progres, ci o cădere sub limita normalității, un pas făcut în direcția nevrozei. Și atunci când represiunea va deveni atât de puternică încât nu o veți mai putea controla, se produce o explozie, iar această explozie vă va domina.

Voi *sunteți* toate calitățile, toate posibilitățile umane. Sexualitatea normală este sănătoasă, acțiunea represivă este cea care o îmbolnăvește. Vă este foarte ușor să mergeți spre Divin plecând de la o sexualitate normală; ceea ce este greu și într-un anumit fel imposibil, este să o faceți cu un mental nevrotat. Trebuie să vă regăsiți mai întâi sănătatea, să regăsiți normalitatea. Apoi vine și ziua în care sexul poate fi depășit.

Știind toate aceste lucruri, ce este mai bine să facem? Să înțelegem ce este sexul! Faceți

dragoste perfect conștienți! Iată secretul care ne deschidă o nouă ușă. Dacă faceți dragoste în mod inconștient, sunteți un instrument în mâinile evoluției biologice; dacă o faceți în mod conștient, tocmai această conștiință este o meditație profundă.

Actul sexual este atât de involuntar, voința voastră este atât de puțin implicată în el, încât este dificil să-l practicați în mod conștient -dificil, dar nu imposibil. Dacă puteți fi conștienți în timpul acestui act, nu va mai exista nici o altă acțiune din viață pe care să o realizați în mod inconștient. Nici o acțiune nefiind atât de profundă ca actul sexual.

Când putem rămâne conștienți în timpul actului sexual, rămânem conștienți până la moarte. Profunzimea actului sexual, este aceeași cu a morții; cele două sunt simetrice. Atingeți același punct prin ambele. Prin urmare, dacă știți să rămâneți conștienți pe parcursul actului sexual, realizați un lucru extraordinar, de o valoare inestimabilă.

Astfel, transformați actul sexual într-o meditație. Nu luptați împotriva pulsionii sexuale, nu o contracarați. Cultivați o atitudine binevoitoare, o atitudine de simpatie față de sex. Datorită lui realizați cel mai profund dialog cu natura.

* * De fapt, actul sexual nu este în realitate un dialog între un bărbat și o femeie. Este un dialog între un bărbat și natură, datorită unei femei, un dialog între o femeie și natură, datorită unui bărbat. Timp de câteva momente vă aflați în curentul cosmic, în armonia celestă, în acord cu întregul, în acest fel bărbatul se întregește prin femeie și femeia prin bărbat

Bărbatul nu este un întreg, nici femeia nu este. Ei sunt, și unul și celelalt, o parte din întreg. Și de fiecare dată când realizează unirea sexuală, ei sunt în armonie cu natura intimă a lucrurilor, cu Tao. Din această armonie se poate naște o ființă biologică. Dacă sunteți inconștienți, nu există nici o altă posibilitate. Dacă, dimpotrivă, sunteți conștienți, actul poate sta la baza unei nașteri pentru voi *înșivă*, a unei nașteri spirituale. Prin el, *renașteți*

Participând conștient la actul sexual, deveniți martor al acestuia. în acest caz, transcendeți sexul, deoarece poziția de martor este eliberatoare. Constrângerea a dispărut; nu mai sunteți un participant inconștient. Devenind spectator, transcendeți actul. Știți că nu sunteți numai un corp fizic. Forța martorului care este în voi a cunoscut ceva superior.

Acest "ceva superior" nu se poate cunoaște decât în măsura în care vă îndreptați spre propriile voastre profunzimi. Nu este o întâlnire de suprafață. în cazul actului de cumpărare, de exemplu, conștiința voastră nu poate pătrunde prea profund deoarece este vorbă despre un

act obișnuit în cazul omului, actul sexual reprezintă de obicei singurul act prin intermediul căruia poate deveni martor al propriilor sale profunzimi intime.

Cu cât meditați mai mult prin intermediul sexului, cu atât actul în sine are un efect mai mic asupra voastră. Meditația se naște și crește; în acest proces de creștere în voi se deschide o poartă și aspectul sexual dispare. Nu este vorba de o sublimare: gândiți-vă la frunzele care cad dintr-un copac. Copacul ignoră faptul că frunzele sale stau gata să cadă. Tot astfel, voi nu vă dați seama că pulsiunea mecanică a sexului este pe punctul de a vă părăsi.

Meditați datorită actului sexual, faceți din el un obicei al meditației.

Sexul să fie pentru voi ca un templu. În acest fel îl transcendeți, și -astfel - vă transformați. Aspectul sexual al actului va dispărea, dar fără ca

* O mare varietate de tehnici de meditație legate direct de activitatea sexuală sunt tratate de Osho într-o serie de 80 de conferințe asupra lucrării "Vigyana Bhairava Tantra".

voi să exercitați nici cea mai mică represiune, fără să existe nici o sublimare. El devine neadecvat, lipsit de sens. Ați trecut dincolo de el.

Este la fel ca un copil care crește: jucăriile îi devin indiferente. Nu există nici sublimare, nici represiune. Este o problemă de creștere, de maturitate. Jucăriile erau bune pentru copilul care acum a crescut.

Tot astfel, cu cât meditați mai mult, cu atât vă veți simți mai puțin atrași de sex. Și cu timpul, spontan, fără a face nici cel mai mic efort conștient în sensul sublimării, energia voastră își va schimba direcția. În loc să se scurgă prin centrul sexual, ea va lua direcția meditației, deschizând poarta care duce la Divin.

* * *

încă un lucru. Ați folosit cuvintele "sex" și "iubire". De obicei aceste două cuvinte sunt folosite ca și cum s-ar găsi într-o intimă asociere, ceea ce nu este cazul. Iubirea nu înflorește decât odată cu dispariția preocupărilor sexuale. Până atunci ea rămâne o iluzie; ea este un preludiu al actului sexual, ea pregătește scena pentru actul sexual. Este o introducere, o

prefață pentru actul sexual. Deci, cu cât legătura sexuală între două ființe este mai mare, cu atât mai puțină iubire există; în măsura în care prefața este - în acest caz - inutilă.

Dacă două persoane se iubesc și ele nu fac dragoste, este vorba de o iubire romantică. Dar, imediat ce intervine actul sexual, iubirea dispare. Nevoia sexuală este atât de abruptă, atât de impetuoasă în sine, încât are nevoie de o introducere, de un preludiu. Iubirea, așa cum o cunoaștem, nu este decât un veșmânt pentru a acoperi goliciunea actului sexual. Dacă reflectați cu atenție asupra iubirii așa cum o înțelegeți, veți recunoaște pulsiunea sexuală gata să se manifeste. Ea vă așteaptă întotdeauna la cotitură. Iubirea este un dialog; actul sexual este o pregătire.

Felul de iubire pe care îl puteți experimenta voi este asociat sexului, dar numai în calitate de preludiu. Odată cu intervenția actului sexual, iubirea dispare. Acest lucru explică de ce căsătoria ucide iubirea romantică, și aceasta în mod absolut. Cei doi parteneri fac cunoștință unul cu celălalt, iar preludiul, iubirea, devine de prisos.

Adevărata iubire nu este o prefață, ci un parfum. Ea nu apare înainte de relația sexuală, ci după. Nu este un prolog, ci un epilog. Dacă după actul sexual încercați un sentiment de compasiune față de parteneră înseamnă că iubirea crește. Și dacă meditați, veți încerca acest sentiment de compasiune. Dacă meditați pe parcursul actului sexual, partenera voastră nu va fi un simplu instrument de plăcere fizică. Veți încerca față de ea/el un sentiment de grațitudine, deoarece amândoi ați atins stadiul unei profunde meditații.

Din această meditație se naște o nouă prietenie, deoarece ați comunicat - unul prin intermediul celuilalt - cu natura, ați avut o viziune trecătoare a profunzimilor necunoscute ale realității. Vă unește un sentiment de grațitudine și compasiune. Încercați un sentiment de compasiune pentru suferința și căutarea celuilalt, pentru un semen, un tovarăș de drum, un prieten care caută.

Și numai dacă actul sexual este meditativ, numai atunci el este înfășurat într-un anumit parfum: o senzație că iubirea nu este doar un preludiu al actului ci provine dintr-o creștere, dintr-o maturizare, că ea este o împlinire a meditației. Iubirea se compune din grațitudine, prietenie, compasiune. Dacă aceste trei elemente sunt prezente, iubirea voastră este reală.

Și dacă această formă de iubire apare, ea transcende sexul. Iubirea înflorește datorită sexului, dar îl transcende. Putem să o comparăm cu o floare; ea crește începând cu rădăcinile, dar merge mai departe decât ele. Și nu mai există nici un drum de întoarcere. Dacă iubirea înflorește, aspectul sexual dispare. De fapt aceasta este una din posibilitățile prin care putem ști dacă iubirea a înflorit. Elementul sexual este ca o cochilie: ea trebuie spartă pentru ca iubirea să se poată naște. Odată cu apariția iubirii, cochilia dispare. Este spartă; am aruncat-o.

Elementul sexual nu dispare în favoarea iubirii decât prin meditație, în caz contrar, veți repeta la nesfârșit același act, iar în final, vă veți plictisi. Actul devine din ce în ce mai monoton, și nu simțiți nici măcar un strop de gratitudine față de parteneră. Dimpotrivă. încercați un sentiment de amăgire, de ostilitate; celălalt vă domină. Vă domină din punct de vedere sexual în măsura în care aveți nevoie de el. Deveniți sclavul lui, deoarece nu vă puteți lipsi de actul sexual. Dar este imposibil să aveți un sentiment de prietenie pentru cel al cărui sclav vă simțiți.

Iar cei doi parteneri încearcă fiecare același sentiment: că partenerul este stăpân. Vor nega și vor combate dominația, dar vor continua același act. Aceasta va deveni pură rutină. Vă veți bate cu partenerul, apoi vă veți împăca, apoi veți reîncepe să vă bateți. Iubirea este cel mult o ajustare. Nu puteți fi amabil cu celălalt, nici nu puteți să aveți

compasiune în ceea ce-l privește. Dimpotrivă, există cruditate și violență, veți avea senzația că sunteți amăgit. Ați devenit un sclav. Din asemenea raporturi sexuale iubirea nu poate înflori; acestea rămân simple raporturi sexuale.

Realizați experiența sexuală! Nu vă fie frică, pentru că frica nu duce niciunde. Dacă trebuie să vă fie frică de ceva, este tocmai de frica însăși. Nu vă temeți de realitățile sexuale și nu luptați împotriva pulsiiunii sexuale. Lupta își are rădăcinile tot în frică. "Lupta" și "fuga" sunt reacții ale fricii. În consecință, nu fugiți și nici nu luptați împotriva pulsiiunii sexuale. Acceptați-o ca atare. Aventurați-vă în profunzimile actului sexual, înțelegeți-l în totalitate; împliniți-l meditând. În momentul meditației, se deschide o poartă. Intrați într-o dimensiune necunoscută și simțiți o fericire mult mai mare.

Starea pe care o cunoașteți vă face să încercați o fericire atât de intensă, încât elementul pur sexual își pierde orice sens, cade de la sine. Energia voastră nu mai este îndreptată în

această direcție. Energia se îndreaptă întotdeauna spre fericire. În măsura în care relațiile sexuale aduc această fericire, energia se concentrează în actul sexual. Dar dacă sunteți în căutarea unei bucurii și mai intense, care o transcende pe aceea realizată prin actul sexual, care este mai înfloritoare, mai profundă, energia își oprește de la sine scurgerea spre centrul sexual.

Când actul sexual este o meditație, iubirea înfloarește, și această înflorire este o mișcare ce se realizează în direcția Divinului. De aceea iubirea este divină. Actul sexual este fizic, dar iubirea este spirituală. Și în momentul în care floarea iubirii este deschisă, rugăciunea începe să apară - o urmează. Sunteți aproape de Divin, aproape de casa voastră.

Acum, începeți să meditați asupra iubirii: este etapa a doua. În momentul de comuniune, în momentul de iubire, începeți să meditați. Meditați profund, și pe deplin conștient. În acest caz nu va avea loc unirea a două corpuri. Pe plan pur sexual are loc unirea a două corpuri, în iubire, sunt două suflete. Dar aceasta rămâne o întâlnire, o întâlnire între două ființe umane. La acest nivel, considerați iubirea tot astfel cum ați considerat înainte planul sexual. Percepeți comuniunea, întâlnirea interioară, raportul interior. În acest fel, realizați și transcenderea iubirii; și veți atinge stadiul rugăciunii. Acest fel de rugăciune este o poartă. Prin ea se realizează întotdeauna o întâlnire, dar nu între două ființe umane; este comuniunea dintre voi și totalitate. Celălalt, în calitate de entitate distinctă, a dispărut. Există un celălalt impersonal - existența în totalitate-și voi.

* * *

Cu toate acestea, rugăciunea rămâne - la rândul ei - o întâlnire, astfel încât va veni și clipa în care va trebui să o transcendem. În cadrul rugăciunii, entitatea care se roagă și Divinul: *bhakta* și *bhagwan* sunt două entități distincte. Rugăciunea rămâne o întâlnire. Aceasta explică de ce Meera sau sfânta Tereza au putut folosi termeni sexuali pentru a descrie experiențele lor făcute în starea de rugăciune.

Este bine să meditați în momentele în care vă simțiți într-o stare adecvată rugăciunii. Și în acest caz, păstrați-vă calitatea de martor. Constatați comuniunea care există între voi și totalitate, fapt ce necesită o conștiință foarte subtilă. Dacă sunteți capabil să rămâneți

conștient în cadrul întâlnirii voastre cu totalitatea, veți transcende simultan entitatea "voi" și totalitatea. *Sunteți* totalitatea. Iar această totalitate este dincolo de dualitate, ea este o unitate perfectă.

Această unitate este căutată de unii prin intermediul sexului, de alții prin iubire, de alții prin rugăciune. Aspirația tuturor se îndreaptă spre această unitate. Chiar și prin intermediul actului sexual. Bucuria vă înconjoară, deoarece timp de o clipă, cunoașteți unitatea. Actul sexual se desface, devine iubire, iar iubirea devine rugăciune. Rugăciunea se aprofundează și ajunge la o totală transcendență, la unitatea totală.

Aprofundarea se realizează - invariabil - prin meditație. Metoda este aceeași. Planurile, dimensiunile, etapele variază, nu însă și metoda. Pătrundeți în profunzimile actului sexual și veți descoperi iubirea. Pătrundeți în profunzimile iubirii și veți descoperi rugăciunea. Pătrundeți în profunzimile rugăciunii și vă veți dizolva în unitate. Unitatea este totalitatea, extazul, fericirea.

În consecință, este foarte important să nu adoptați o atitudine defensivă. Divinul este prezent în toate actele. Poate că el se ascunde sub un veșmânt, voi sunteți cei care trebuie să-l dezgoliți, să-l dezvăluiți. Sub veșmintele de la suprafață, veți descoperi altele, mai strânse: scoateți-le. Nu veți fi satisfăcuți, nu veți fi pe deplin mulțumiți decât dacă realizați unitatea în completa ei nuditate.

Imediat ce l-ați descoperit în întregime pe celălalt, imediat ce este în întregime gol, vă uniți cu el, deoarece - în acest caz - el nu mai este o entitate distinctă, ci voi înșivă. De fapt, prin intermediul celuilalt, fiecare din noi se caută pe sine. Veți găsi propriul vostru lăcaș la poarta altuia.

Odată ce realitatea a fost dezvăluită, deveniți una cu ea, deoarece ceea ce vă diferențiază de ea erau veșmintele. Veșmintele reprezintă bariera, astfel încât nu puteți dezvălui pe voi înșivă. Așa se explică de ce meditația este o armă dublă: ea dezvăluie realitatea, la fel de bine ca și pe voi înșivă. Realitatea este dezvăluită, și voi de asemenea. Și în această clipă de perfectă nuditate, de vid total, voi deveniți unul.

* * *

Nu sunt deci împotriva sexului, ceea ce nu înseamnă că sunt pentru. Mă pronunț pentru implicarea totală în profunzimea acestui act, pentru a descoperi regiunile ce îl transcend. Aceste regiuni transcendente sunt întotdeauna prezente, dar în general actul sexual se realizează într-un timp atât de scurt încât partenerii nu pot face altceva decât să rămână la suprafața lucrurilor. Dacă, dimpotrivă, trăiți actul în profunzimea lui, veți fi recunoscători Divinului pentru faptul de a vă fi deschis o poartă, prin intermediul lui. Ceilalți nici măcar nu vor bănuși că sunt atât de aproape de o dimensiune spirituală.

Oamenii sunt în general atât de tensionați încât au creat o iubire factică care, în loc să apară după actul sexual, îl precede - o iubire cultivată, artificială. Tocmai din acest motiv iubirea dispare odată cu satisfacerea dorinței sexuale. Însă adevărata iubire se situează întotdeauna dincolo de actul sexual, ea se ascunde în spatele lui. Dacă intrați profund în acest act, dacă meditați în el cu un spirit religios, starea de iubire va înflori în voi.

Nu sunt contra sexului și nu sunt *pentru* iubire. Sexul trebuie să fie trans-cens. Meditați asupra sexului, transcendeți-l. Prin *meditație* înțeleg faptul că trebuie să-l trăiți în mod total conștient și vigilent. El aduce cu sine o imensă bucurie, dar puteți la fel de bine să treceți pe lângă el ca un orb, și să-l ratați. Trebuie să încetați să fiți orbi, trebuie să deschideți ochii. Dacă ochii vă sunt

» » » ■ i

larg deschiși, actul sexual poate să vă ducă spre calea unității

Picătura de apă se poate uni cu oceanul. Și aceasta este dorința oricărei picături de apă. În orice acțiune, în orice dorință, voi regăsiți această aspirație. Fiți conștienți de ea. Urmați-o. Este o aventură extraordinară! În zilele noastre omul trăiește în mod inconștient. Dar, cu toate acestea, puteți realiza acest lucru. Este dificil, dar nu imposibil. Isus, Buddha, Mahavira l-au realizat, și oricine poate face la fel.

Când practicați actul sexual cu multă intensitate, atenție, sensibilitate, transcendeți elementul pur sexual. Nu este vorba de nici o sublimare. După transcendere, nu se mai pune problema sexului, nici măcar a sublimării sexuale. Există doar iubire, rugăciune și unitate.

Cele trei etape ale iubirii sunt următoarele: iubirea fizică, iubirea psihică și iubirea spirituală. Odată ce toate cele trei au fost depășite, atingeți Divinul. Când Isus spunea: "Dumnezeu este iubire", el dădea cel mai exactă definiție a iubirii, deoarece ultimul lucru pe

care îl întâlnim în drumul spre Divin este iubirea. Dincolo de ea domnește necunoscutul, iar necunoscutul nu poate fi definit. Nu îl putem defini pe Dumnezeu decât prin ultima noastră realizare: iubirea. După acest punct nu mai există nici o experiență, pentru că nu mai există nici experimentator. Picătura s-a unit cu oceanul!

Mergeți pas cu pas, dar cu o atitudine binevoitoare, fără tensiuni sau conflicte. Rămâneți pur și simplu atenți. Atenția este singura lumină în noaptea întunecată a vieții. Duceți cu voi această lumină pentru a explora viața. Căutați și scotociți prin cele mai ascunse unghere. Divinul fiind pretutindeni, nu vă ridicați împotriva niciunui lucru.

Dar nici nu întârziați asupra anumitor lucruri: treceți la altele. O bucurie și mai mare vă așteaptă. Trebuie să continuați călătoria. Dacă aveți ocazia să faceți dragoste, faceți-o! Dacă iubirea vine spre voi, folosiți iubirea. Nu vă gândiți la ea în termeni de reprimare sau sublimare, nici în termeni conflictuali. Divinul se ascunde în spatele oricărui lucru. În consecință, nu combateți nimic, nu fugiți de nimic. Oriunde ați fi, în-dreptați-vă spre prima poartă ce vi se oferă, și veți progresa. Nu vă fixați niciunde și vă veți atinge ținta, deoarece viața este pretutindeni.

Isus spunea: "Domnul este sub fiecare piatră", dar - din păcate - voi nu vedeți decât pietrele. Transcendeți această stare de spirit. Dacă pulsiunea sexuală vi se pare potrivnică, ea devine ca o piatră: opacă, și nu puteți vedea dincolo de ea. Acceptați actul sexual, meditați asupra lui și piatra va deveni transparentă. Veți vedea prin ea și o veți uita. Nu vă veți aminti decât de ceea ce se găsește sub piatră.

Ceea ce devine transparent dispare. Nu transformați deci pulsiunea sexuală în piatră, faceți astfel încât să devină transparentă. Și acest lucru este posibil datorită meditației.

4. KUNDALINI YOGA: ÎNTOARCEREA LA ORIGINI

Ce este Kundalini Yoga și cum poate reprezenta aceasta un ajutor pentru un Occidental? De ce metoda dvs. de trezire a energiei Kundalini este haotică, în loc ca ea să se realizeze prin autocontrol, ca în cazul metodelor tradiționale?

Existența este energie, ea este mișcarea energiei care se realizează în multe sensuri diferite și care îmbracă multiple forme. În cazul existenței umane, energia se numește kundalini. Kundalini este energia concentrată în corpul și sufletul omului.

Energia este manifestată sau nemanifestată. Kundalini reprezintă întotdeauna potențialul vostru, suma tuturor posibilităților voastre. Este energie în stare latentă. Iar căile de trezire ale energiei Kundalini au drept scop actualizarea acestui potențial. Deci, în primul și în primul rând să spunem că forța kundalini nu este ceva unic; cuvântul desemnează energia specific umană. În același timp, de obicei numai o mică parte este activă, o parte infimă. Și nici această parte nu funcționează în mod armonios; ea este în conflict, provocând suferințe și angoasă. În cazul în care energia voastră funcționează în mod armonios, totul e bine; dacă nu (când ea este în contradicție cu ea însăși), sunteți nefericiți. Suferința provine întotdeauna dintr-o energie aflată în conflict, și orice bucurie, orice fericire provin dintr-o energie aflată în armonie.

De ce rămâne energia totală în stare potențială? De ce nu este ea actualizată? Deoarece ea nu este necesară în acțiunile de rutină zilnice. Numai partea necesară, numai partea solicitată intră în funcțiune. Rutina zilnică nu solicită totalitatea energiilor, ci doar o parte infimă. Și dacă această parte infimă nu este încă în armonie, aceasta provine dintr-o viață de zi cu zi ne-integrată.

Nevoile voastre se află în conflict. Societatea vă cere un lucru, iar instinctele vă cer exact lucrul opus. Cerințele sociale și cele personale sunt în conflict. Societatea își are pretențiile ei, morala și religia pe ale ei. Și tocmai aceste conflicte împiedică omul să devină un întreg aflat în armonie; ele au transformat omul într-o ființă fragmentară.

Dimineța doriți ceva, după amiază altceva. Soția vă cere un lucru, iar mama lucrul opus. Astfel obligațiile zilnice devin conflictuale, și mica parte manifestată din energia voastră totală este în contradicție cu ea însăși.

Dar problema este și mai vastă. Partea manifestată a energiei voastre este într-un permanent conflict cu partea încă nemanifestată. Actualul este într-un neîncetat conflict cu potențialul. Potențialul vrea să se manifeste și actualul îl reprimă.

În termeni psihologici, inconștientul este întotdeauna în conflict cu conștientul. Conștientul încearcă să domine inconștientul, în măsura în care manifestarea acestuia din urmă ar reprezenta pentru el un pericol. Conștientul este sub control, în timp ce potențialul, inconștientul, nu este. Aveți posibilitatea de a controla conștientul, dar erupția inconștientului vă aduce pe un teritoriu nesigur pe care nu sunteți capabili să îl administrați. Conștientului îi este frică

de acest fapt. Iată deci originea celui de al doilea conflict, mai vast și mai profund decât primul și în care conștientul se confruntă cu inconștientul, energia manifestată cu energia care caută posibilități de a se manifesta.

Din aceste două tipuri de contradicții rezultă lipsa voastră de armonie. Și această lipsă de armonie face ca energia voastră să vi se opună. Energia implică mișcare, iar mișcarea se face întotdeauna de la nemanifestat la manifestat, de la sămânță la arbore, de la întuneric la lumină.

Mișcarea nu este posibilă decât în absența reprimării. Altfel ea este distrusă (armonia este distrusă) și energia voastră se transformă într-un dușman. Voi sunteți ca o casă dezbinată, ca o mulțime. Voi nu mai sunteți unul, ci mai mulți.

* *

*

Această situație anormală este totuși aceea a omului. Ea explică urâtenia, suferința din lume. Bucuria și frumusețea nu vin spre voi decât

dacă energia vitală cunoaște mișcarea, o mișcare fluidă și liniștită -nereprimată, neinhibată, integrală, nefragmentată - care nu este în conflict cu ea însăși ci este un tot organic. O energie care a realizat unitatea armonioasă, astfel am putea defini kundalini.

Kundalini nu este decât un cuvânt tehnic ce desemnează energia totală în stare de unitate, de mișcare, de armonie ne-conflictuală - o energie cooperantă, complementară și organică. O asemenea energie produce o transformare imediată -unică și necunoscută.

Când energiile voastre sunt în conflict, în acest caz sunteți încercați de nevoia de a vă elibera de ele. Pentru voi este singurul mod de a fi în armonie. Numai că făcând acest lucru, energia vitală, vitalitatea voastră, coboară în corpul vostru, iese din corpul vostru. Mișcarea direcționată descendent este aceeași ca mișcarea ce se îndreaptă spre exterior, la fel cum mișcarea ce se îndreaptă în sus este aceeași cu mișcarea ce tinde spre interior. Cu cât energiile voastre urcă mai mult în corp, cu atât ele îl penetrează mai mult; cu cât energiile voastre coboară în corp, cu atât ele ies mai mult. Astfel, dacă vă eliberați de energiile conflictuale, voi simțiți o ușurare, dar aceasta înseamnă să aruncați fragmente din viața voastră, la intervale regulate de timp. Este o sinucidere lentă. De fapt noi suntem ființe sinucigașe în măsura în care energia noastră nu s-a unificat devenind armonioasă, cât timp mișcarea ei nu se îndreaptă spre interior.

Eliberându-vă de o parte din energia

voastră puteți simți o ușurare, dar această ușurare este obligatoriu momentană, deoarece voi înșivă reprezentați o sursă de energie constantă. Energia se va acumula din nou, și va fi necesar să vă eliberați din nou. Ceea ce numim de obicei plăcere, nu este în realitate decât o descărcare a energiilor conflictuale. Ca și cum am arunca o povară. Și acest lucru este întotdeauna negativ. Fericirea dimpotrivă, este pozitivă. Ea nu apare decât odată cu actualizarea energiilor.

Atunci când, în loc să eliminați energiile, acestea înfloresc în voi, când în loc să fiți în conflict cu ele, vă uniți cu ele, se produce o mișcare spre interior: Și aceasta este nesfârșită. Ea se aprofundează neîncetat și, cu cât mai mult tinde spre interior, cu atât mai mult aduce beatitudinea și extazul.

Aveți deci două posibilități. Prima constă în descărcare: vă eliberați de energiile care vă împovărează, energii inutilizabile, prin intermediul cărora nu puteți fi creativ. Este starea de spirit anti-kundalini. Atitudinea obișnuită a omului se manifestă împotriva energiei kundali-

ni. Energia circulă de la centru la periferie, deoarece aceasta este direcția în care vă îndreptați. Kundalini înseamnă exact mișcarea opusă, adică forțele, energiile care se îndreaptă de la periferie spre centru.

Mișcarea spre interior, mișcarea îndreptată spre centru face să rezulte beatitudinea, în timp ce mișcarea îndreptată spre exterior provoacă, simultan, bucurie și suferință. Bucuria este momentană, însă suferința domnește în permanență. Bucuria este prezentă doar în mod intermitent, când există speranță sau așteptarea unui lucru. Rezultatul real se manifestă însă întotdeauna prin suferință.

Fericirea voastră constă în așteptare, speranță, dorință, vis, care nu fac decât să vă elibereze de povara voastră; este un proces complet negativ. Ea nu există în realitate, ceea ce experimentați fiind doar o absență momentană a suferinței. Si această absență voi o numiți fericire.

*
*
*

Voi creați fără încetare noi energii. De fapt este însăși definiția vieții: capacitatea de a produce, în mod constant, forță vitală. Odată cu stingerea acestei capacități, apare moartea. Paradoxul este următorul: voi produceți fără încetare energie și nu știți ce să faceți cu ea. Odată creată, vă debarasați de ea; iar când nu o aveți, sunteți nefericiți, bolnavi.

Când nu este creată energie sunteți

bolnavi; când este creată, la fel. în primul caz boala provine din lipsa de forță, în al doilea caz ea provine din energia care vă apasă ca o povară. Sunteți incapabili să o armonizați, să o faceți creatoare, beatifică. Ati creat-o, si nestiind ce să faceți cu ea, o expulzați în afara voastră. Apoi reîncepeți să creați energie. Acest lucru este absurd, dar această absurditate constituie înlănțuirea obișnuită a momentelor existenței umane: se crează constant energie, care devine -în mod constant - o povară, deci trebuie - în mod constant - să o eliberăm.

Acest lucru explică de ce activitatea sexuală are o importanță, o semnificație atât de mare: este unul din cele mai bune mijloace de a scăpa de propria energie. într-o societate a abundenței, sursele de creație a energiei devin mai numeroase, la fel și tensiunile, și pentru a vă elibera de acestea recurgeți de obicei la actul sexual.

Voi creați energie în interiorul vostru, apoi o aruncați în afara voastră. Fără încetare. Dacă sunteți dotat cu inteligență și subtilitate, veți înțelege absurditatea acestui proces, lipsa completă de sens și - în cele din urmă - inutilitatea unui asemenea mod de existență. Nu sunteți oare în acest caz un instrument folosit la crearea energiei și la expulzarea ei? Are vreun sens acest mecanism? De ce trebuie el să existe? Doar ca să fie un instrument prin

care energia este creată și apoi expulzată? Cu cât sunteți mai sensibil, cu atât mai mult puteți înțelege stupiditatea vieții, așa cum o cunoașteți.

Kundalini înseamnă remedierea unei situații absurde, înseamnă crearea unei situații în care totul să aibă un sens. Știința energiei kundalini este printre cele mai subtile. Și științele fizice se ocupă de energie, dar de energia materială, nu de cea psihică. În ceea ce privește kundalini yoga, ea analizează energia psihică. Este o știință a lumii metafizice, transcendente.

La fel ca și energia materială, energia psihică poate fi creativă sau distructivă. Neutilizată, ea este distructivă; utilizată, ea este creativă. Dar ea se mai poate utiliza și într-o manieră ne-creativă. Pentru a o face creativă trebuie să înțelegeți că nu este vorba doar de o realizare parțială a propriului vostru potențial. În acest caz, când cea mai mare parte a potențialului vostru rămâne în stare latentă, situația produsă nu este -în nici un caz - creativă.

Potențialul vostru energetic trebuie să fie realizat, actualizat *în totalitatea sa*. Există metode pentru aceasta. Energia voastră trebuie să se trezească. Până acum dormea, la fel ca un șarpe. Astfel denumim energia kundalini: forța șarpelui, a șarpelui care doarme.

Dacă vi s-a întâmplat să vedeți vreodată un șarpe care doarme, veți sesiza analogia: el este încolăcit, fără să facă nici cea mai mică mișcare. Dar un șarpe se poate ridica drept, pe coada sa, datorită energiei sale. De unde și utilizarea sa ca simbol. La fel ca și șarpele, energia voastră vitală este încolăcită și adormită. Dar ea se poate trezi, se poate "ridica" dacă potențialul ei este actualizat în întregime. De aici rezultă transformarea voastră.

Viața și moartea nu sunt decât stări energetice. Viața implică o energie în mișcare, iar moartea o energie inertă. Viața înseamnă energie trezită, moartea energie ce doarme. Deci, conform kundalini yoga, voi nu sunteți - de obicei - decât parțial vii. Cu o parte a energiei voastre actualizată, restul dormind atât de profund, încât e ca și cum ea nici nu ar exista.

* *

Dar energia care doarme poate fi trezită. Metodele prin care kundalini yoga vizează actualizarea energiei sunt multiple. De exemplu: *pranayama* (controlul respirației). Trezirea este posibilă datorită respirației tocmai datorită faptului că există un pod între energia voastră vitală (*prana* - sursa originară a vitalității) și existența voastră, între potențial și actual.

Modificând ritmul respirator, schimbați imediat întregul vostru sistem energetic. În timpul somnului aveți o respirație specifică, în stare de veghe aveți o respirație specifică. La fel atunci când sunteți furioși, când iubiți, când sunteți prinși în pasiunea actului sexual. Datorită prezenței unei calități specifice a forței vitale în fiecare stare de spirit diferită, respirația voastră se modifică.

Starea de furie cere o cantitate mai mare de energie la periferia ființei voastre. Similar în caz de pericole (dacă trebuie să faceți față unui atac, să vă apărați). Un șuvoi de energie pleacă din centrul ființei voastre.

În măsura în care o mare parte din energie părăsește corpul vostru prin intermediul actului sexual, apare epuizarea. Tot astfel, vă simțiți epuizați după o explozie de furie. După momentele de iubire, dimpotrivă, vă simțiți reîmprospătați (la fel și după rugăciune). De ce? În momentele de iubire, absența pericolului face ca nici o energie să nu fie necesară în partea periferică a ființei voastre: sunteți relaxat, în armonie, iar energia se îndreaptă spre interior. Când energia curge astfel spre interior, are loc o regenerare.

După exerciții de respirație profundă, vă simțiți, de asemenea, regenerați. Energia voastră se îndreaptă spre interior, și de fiecare dată când se întâmplă acest lucru, vă

simțiți revitalizați, în plenitudinea forțelor; sunteți într-o bună dispoziție.

Altceva: când energia vă penetrează, respirația se modifică, ea devine calmă, ritmică, armonioasă. În anumite momente nu o mai simțiți; aveți impresia că s-a oprit. Ea a devenit atât de subtilă! Energia nemaifiind necesară, respirația se oprește. În starea de samadhi, în extaz, avem impresia că respirația a încetat complet. Mișcarea energiei spre exterior devenind inutilă, respirația se oprește.

Datorită *pranayama-ei*, energia potențială din interiorul vostru se trezește treptat. Dar aceasta poate fi captată și prin *asanas* (posturile specifice din yoga), corpul vostru fiind cuplat în orice punct la sursa de energie. Fiecare postură are deci un efect corespunzător asupra sursei de energie.

Postura în care stătea Buddha este numită padmasan, postura lotusului. Ea se numără printre posturile ce necesită foarte puțină energie. Dacă sunteți așezați, cu spatele foarte drept, echilibrul este atât de bine realizat încât vă uniți cu pământul. Legile gravitației nu mai acționează. Și dacă mâinile și picioarele voastre sunt plasate astfel încât să formeze un circuit închis, electricitatea vitală circulă în acest circuit. Postura lui Buddha este o postură în cerc, în care energia este circulară, ea nu scapă spre

exterior.

De obicei energia scapă spre exterior prin degete, mâini sau picioare. Așa se explică de ce femeile rezistă mai bine la boli decât bărbații, și de ce au o viață mai lungă. Cu cât forma unui corp este mai rotundă, cu atât mai puțină energie poate scăpa spre exterior.

Dacă actul sexual nu le epuizează prea mult pe femei acesta se întâmplă deoarece forma organului lor sexual este rotundă, deoarece organul lor este absorbant. Bărbații sunt de obicei epuizați, deoarece -din cauza formei sexului lor - ei cheltuiesc o mai mare cantitate de energie, nu numai biologică ci și psihică.

În padmasan toate punctele prin care ar putea avea loc pierderi energetice se unesc, astfel încât energia nu se poate îndrepta spre exterior. Picioarele sunt încrucișate, mâinile ating picioarele și picioarele centrul sexului. Și cum spatele este foarte drept, ne sustragem atracției gravitaționale. Nu există nici o pierdere de energie și putem deci să uităm în întregime corpul. Ochii trebuie să fie închiși sau întredes-chiși, globii oculari în repaus, deoarece ochii sunt - la rândul lor - un punct prin care se realizează pierderi energetice importante.

Chiar și atunci când visați pierdeți multă energie, din cauza mișcării ochilor voștri. De

fapt, în cazul în care vreți să știți dacă o persoană visează sau nu, este suficient să-i puneți degetele pe pleoape. Dacă ochii se mișcă, persoana respectivă tocmai visează. Treziți-o, și vă va povesti ce visa. Dacă globii oculari sunt imobili, înseamnă că somnul ei este profund și fără vise, așa numita *sushupti*, întreaga energie se îndreaptă spre interior.

Asanas-urile, pranayama se numără printre numeroasele metode prin intermediul cărora facem șuvoiul energiilor să curgă spre interior. Curgând astfel ele se amestecă, deoarece în centru șuvoiul nu poate fi decât unic. Deci, cu cât energia voastră se îndreaptă mai mult spre interior, cu atât sunteți mai armonioși. Conflictelor dispar. În centrul ființei conflictele sunt inexistente; există o unitate organică totală. De unde și beatitudinea.

Altceva: asanas-urile și pranayama acționează ajutând corpul. Sunt importante, desigur, dar numai din punct de vedere fizic. În cazul conflictelor mentale eficiența lor este foarte limitată, corpul și mentalul nefiind de fapt două entități separate, ci două componente ale unei aceleși entități. Voi nu sunteți corp și minte; sunteți corp/minte (psyche/soma sau soma/psyche). Ne referim de obicei la corp ca fiind o entitate și la minte ca fiind o alta, când - de fapt - corpul și spiritul sunt cei doi poli ai unei aceleși

energii. Corpul este material, mintea subtilă, dar energia care le traversează este identică.

Este bine să lucrăm asupra ambelor. Pentru corp există hatha yoga: asanas-urile, pranayama etc; pentru minte există raja yoga și alte tipuri de yoga care se ocupă în principal de atitudinile mentale.

Corpul și mintea au la bază aceeași energie. Astfel, dacă atunci când sunteți furioși, vă controlați respirația, furia se risipește. Dacă puteți să respirați ritmic, furia nu vă poate domina, și nici pasiunea sexuală. Ea va fi în interiorul vostru, dar într-o formă nemanifestată. Nimeni nu o va remarca, nici măcar voi înșivă. Furia, pasiunea sexuală sunt stări ce pot fi suprimate. Datorită respirației ritmice le puteți reduce intensitatea până în punctul în care nici măcar voi nu mai sunteți conștienți de ele. Furia, pasiunea sexuală sunt încă prezente: corpul le-a suprimat, dar ele rămân intacte în interiorul vostru.

Este bine să lucrați simultan asupra corpului și minții. Asupra corpului prin intermediul metodelor yoga, asupra minții prin intermediul conștiinței. Datorită faptului că lucrurile devin mai subtile odată cu practica yoga, trebuie să fiți mai conștient. Când sunteți furioși, furia voastră este atât de evidentă încât ea este perceptibilă fără dificultate. Dar odată cu practica pranayama

furia devine mult mai subtilă, astfel încât avem nevoie de un plus de conștiință, de o sensibilitate mai fină, altfel nu o putem percepe. Deoarece corpul nu mai reacționează la ea, iar expresia fizică dispare în întregime.

Cei care practică tehnici de extindere a câmpului conștiinței simultan cu tehnicile yoga, învață să penetreze regiuni ale conștiinței mai profunde. Tehnicile yoga nu aplică acțiunea conștiinței decât asupra materiei grosiere. Și dacă modificați ceea ce este grosier fără a modifica subtilul, vă veți găsi în fața unei dileme, în care conflictul apare într-o manieră diferită.

Yoga reprezintă un ajutor, dar un ajutor parțial. Restul provine din ceea ce Buddha numea vigilență, atenție. Practicați yoga astfel încât mișcările corpului vostru să devină ritmice și concordante cu mișcările interioare, dar practicați - simultan - și atenția.

Fiți atenți atunci când respirați. În yoga este necesară modificarea procesului respirator. Fiind atenți, sunteți atent la respirație în starea în care este. Doar atât. Dacă sunteți capabili să fiți conștienți de respirația voastră, veți conștientiza - de asemenea - propriile procese ale gândirii. Nu există conștientizare a proceselor gândirii fără conștientizarea procesului respirator.

Cei care se străduiesc să realizeze priza

conștiinței direct asupra procesului gândirii nu. obțin nici un rezultat. Este un obiectiv dificil, obositor. Respirația este poarta mentalului. Dacă vă opriți respirația, fie și pentru o clipă, gândurile voastre se opresc. Când ne oprim respirația, gândirea se oprește și ea. Dacă gândiți haotic, și respirația voastră este - de asemenea - haotică. Respirația reflectă instantaneu modul vostru de gândire.

Buddha menționează metoda *anapanasati*: yoga atenției asupra suflului care intră și care iese. El spune: "*începeți cu aceasta*", și are dreptate. Este de preferat să ne concentrăm mai întâi asupra respirației, și nu asupra proceselor gândirii. Odată ce realizați percepția mișcărilor subtile ale respirației sunteți capabili să percepeți și mișcărilor subtile ale gândirii.

Conștientizarea procesului gândirii schimbă calitatea mentalului; *asanas-urile* și *pranayama* schimbă calitatea corpului. Apoi vine și momentul în care corpul și mentalul se unesc unul cu celălalt, fără nici un conflict. Când cele două lucrează în mod sincron, nu mai sunteți nici corp, nici mental. Vă cunoașteți pentru prima dată în calitate de Sine. Este transcendența.

Dar transcendența nu se realizează decât în absența oricărui conflict, în acest

moment de armonie, în care corpul și mintea sunt unite, în care nu există nici un conflict, le transcendeți pe amândouă. , Nu mai sunteți nici unul, nici altul. Dintr-un anumit punct de vedere, nu mai sunteți nimic; sunteți conștiință. Nu conștiința a ceva, ci conștiință în sine.

Această conștiință fără obiect al conștiinței produce explozia. Ceea ce este potențial se actualizează. Explodați într-un nou univers, care este ultim. Și această împlinire este cea spre care tind toate religiile.

Drumurile spre realitatea ultimă sunt într-un număr foarte mare. Putem vorbi sau nu despre kundalini; este neesential. Kundalini nu

este decât un cuvânt care poate fi înlocuit cu un altul. Dar *semnificația* lui este inevitabil prezentă; într-un fel sau altul, în calitate de curgere interioară a energiei.

Curgerea interioară a energiei constituie unica revoluție, unica libertate. Dacă nu o cunoașteți, produceți infern după infern, deoarece cu cât vă îndepărtați mai mult spre exterior, cu atât vă îndepărtați mai mult de voi înșivă. Și cu cât sunteți mai departe de voi înșivă, cu atât sunteți mai bolnav și într-o stare de dizarmonie.

Kundalini este izvorul original de energie al întregii vieți, dar voi sunteți separați de el

printr-o mulțime de obstacole. V-ați înstrăinat de voi înșivă și nu stiti cum să reveniți la lăcașul vostru. A reveni la lăcașul vostru este ceea ce vă învață știința yoga. In ceea ce privește transformarea umană, kundalini yoga este știința cea mai subtilă.

* *

M-ati întrebat de ce metodele tradiționale erau sistematice, iar a mea haotică. Metodele tradiționale sunt sistematice tocmai datorită faptului că oamenii din trecut, pentru care ele au fost concepute, erau diferiți. Omul contemporan este un fenomen cu totul nou. Nici o metodă tradițională nu poate fi folosită ca atare, deoarece omul - așa cum este el acum - nu a mai existat în trecut. Deci, într-o anumită măsură, metodele tradiționale nu sunt cele mai adecvate.

Astfel, corpul a suferit schimbări uriașe. El nu mai este la fel de natural ca atunci când Patanjali și-a dezvoltat sistemul său de yoga. El este cu totul diferit. Este atât de denaturat, încât nici o metodă tradițională nu îi mai poate fi de vreun ajutor.

În trecut yoghinii nu aveau dreptul să ia medicamente - absolut deloc - în măsura în care modificările de ordin chimic fac aplicarea metodelor nu numai dificilă, ci și

periculoasă. Mai mult, în zilele noastre întreg mediul ambiant este alterat: omul, apa, societatea, condițiile de viață. Nimic nu mai este natural. Vă nașteți într-un cadru artificial și creșteți în interiorul lui. În consecință, metodele tradiționale se dovedesc a fi periculoase. Este mai bine să li se aducă unele schimbări ce se impun ca urmare a situației contemporane.

Altceva: calitatea mentalului s-a modificat în mod esențial. Pe vremea lui Patanjali, centrul personalității umane nu era intelectul ci inima. Și înaintea lui Patanjali era și mai jos, sub ombilic. Hatha yoga a conceput metode utile și semnificative pentru ființele al căror centru al personalității se situa în regiunea ombilicului. Apoi centru a devenit inima, și numai în acel moment s-a putut recurge la bhakti yoga. Această cale s-a dezvoltat în Evul Mediu, deoarece tocmai în această epocă s-a realizat transferul centrului personalității între ombilic și inimă.

Orice metodă trebuie să fie adaptată persoanei căreia îi este destinată. În zilele noastre nici măcar bhakti yoga nu mai este convenabilă. Centrul personalității s-a îndepărtat și mai mult de ombilic. În prezent acest centru este intelectul.

Așa se explică de ce teorii ca acelea ale lui Krishnamurti au un anumit răsunset. Nu mai este nevoie nici de metodă, nici de tehnică, ci

doar de înțelegere (doar atât). Numai că, dacă acestea se situează doar la nivel verbal, intelectual, nu se schimbă nimic, nu se transformă nimic. În acest caz, nu rezultă decât o acumulare de informații.

Dacă fac apel mai degrabă la metode haotice decât sistematice, este tocmai datorită faptului că ele sunt de un mare ajutor pentru a cobora centrul, pentru a-l scoate în afara intelectului. În acest caz metodele sistematice sunt neputincioase, sistematizarea fiind un domeniu specific intelectului. Ele nu fac altceva decât să îl întărească, dându-i mai multă energie.

Metodele haotice fac abstracție de intelect. Ele îl fac inactiv. Ele crează un asemenea haos încât centrul este coborât automat din intelect până la inimă. Dacă practicați metoda mea de Meditație Dinamică* cu convingere, în manieră ne-sistematică și haotică, atunci centrul vostru se stabilește în inimă. Are loc un catharsis. Catharsisul este indispensabil din cauza uriașei represiuni exercitate de intelect asupra sentimentelor voastre. Intelectul vostru a luat în stăpânire o parte atât de mare a ființei voastre, încât vă aflați total sub dominația sa. Nu mai există loc

- Meditația Dinamică (și alte tehnici concepute de Osho) este descrisă detaliat în cartea "Meditația Dinamică". Metoda se

compune din cinci etape de zece minute fiecare. Prima constă într-o respirație profundă, rapidă, haotică, practică în scopul trezirii energiei. A doua constă într-un catharsis, o eliberare a represiunilor ce au devenit conștiente prin procesul respirator. Urmează apoi a treia etapă: repetarea energică a sunetului *hu*, care atinge centrul sexului și face energia să urce în corp. Această etapă este urmată de zece sau cincisprezece minute de tăcută nemișcare (meditația propriu-zisă). Exercițiul se încheie cu zece sau cincisprezece minute de celebrare, în care ne exprimăm beatitudinea simțită în a patra etapă și pe care o redăm universului cu mulțumire. pentru inimă,

astfel încât aspirațiile acesteia sunt reprimare. Voi nu ați râs niciodată, nu ați trăit niciodată, nu ați făcut niciodată ceva din toată inima. Gândirea sistematizează întotdeauna, transformă lucrurile în abstracțiuni matematice, reprimând astfel sentimentele.

Este mai bine deci să folosim în primul rând o metodă haotică, metodă ce transferă

centrul conștiinței din intelect spre inimă. În al doilea rând, facem apel la catharsis care deschide și eliberează inima, care ne face să aruncăm represiunile. Odată ce inima este ușoară și liberă, centrul de conștiință este împins și mai jos; el se stabilește în regiunea ombilicului. Aici se găsește izvorul vitalității, izvorul potențial al corpului, al spiritului și a orice altceva.

Folosesc această metodă într-un scop foarte precis. În stadiul în care vă aflați, metodologia sistematică ar fi neputincioasă, deoarece gândirea s-ar folosi de ea ca de un instrument propriu. Nici bhajans nu sunt eficiente, inima fiind prea strâmtorată pentru a se putea dăruia în întregime cântului. Cântecul, rugăciunea nu vor fi pentru ea decât o modalitate de eschivare. O inimă plină de represiuni, nu se poate nicicum dedica rugăciunii. Nu am întâlnit în existența mea nici o persoană care să fie capabilă să realizeze în mod profund rugăciunea autentică. Rugăciunea este imposibilă, în măsura în care însăși iubirea a devenit o imposibilitate.

Conștiința trebuie condusă spre izvorul ei, spre rădăcinile ei. Numai atunci poate avea loc o transformare. De aceea, folosesc metode haotice.

Fiind într-o stare de haos, creierul vostru își încetează activitatea. Astfel, dacă vă aflați

la volanul unei mașini și cineva traversează brusc strada în fața voastră, reacția este atât de rapidă încât ea nu poate aparține creierului. Acțiunea creierului nu este imediată. El reflectează la ceea ce trebuie și nu trebuie făcut. În caz de risc de

>

accident, când apăsați frâna, se ridică o senzație din regiunea ombilicului, ca și cum ar fi reacția stomacului vostru. Conștiința voastră coboară spre ombilic din cauza riscului de accidentare. Dacă accidentul ar fi fost previzibil, creierul și-ar fi văzut de treabă, dar cum el este neașteptat, necunoscutul vă invadează. Atunci remarcați faptul că s-a realizat o coborâre a conștiinței în interiorul corpului, până la ombilic.

Dacă întrebăm un călugăr zen: "Care este centrul gândirii voastre?", el își pune mâinile pe stomac. Când occidentalii i-au întâlnit pe călugării japonezi pentru prima dată, au fost surprinși. "Cum, voi gândiți cu stomacul? Povești!" însă răspunsul este foarte semnificativ*. Conștiința poate acționa plecând de la oricare centru al corpului, și cel mai aproape de sursa originală este ombilicul. Cel mai îndepărtat de sursa originală este creierul, astfel încât dacă energia vitală se îndreaptă spre exterior, centrul de conștiință devine creierul. În caz contrar, ombilicul sfârșește prin a deveni

acest centru.

Pentru a întoarce conștiința spre rădăcinile sale, acolo unde se află sediul tuturor transformărilor, sunt indispensabile metode haotice. În caz contrar, veți continua să transpuneți totul în cuvinte, în mod inutil. Nu ajunge numai să știm ceea ce este bine pentru a realiza o schimbare, este necesară o transformare a rădăcinilor.

O persoană care știe ceea ce este bine dar nu poate acționa, se enervează cu atât mai mult. Ea înțelege dar rămâne neputincioasă, înțelegerea nu are nici un sens decât dacă provine din ombilic, de la rădăcini. Înțelegerea intelectuală nu aduce cu sine schimbarea.

Realitatea ultimă nu se poate cunoaște prin înțeles, deoarece faptul de a acționa în mod cerebral vă pune în conflict cu rădăcinile din care ați provenit. Orice problemă provine din faptul că v-ați îndepărtat de ombilic. Viata și moartea voastră își au sediul în ombilic. Trebuie să reveniți la rădăcini, dar această revenire este dificilă.

Obiectul disciplinei kundalini yoga este energia interioară și traiectul ei interior. Ea își propune să aducă atât corpul cât și mintea în punctul de transcendență. Aici, totul se schimbă: corpul, mintea, existența. Totul este *viață*.

Un car cu boi este util, dar este depășit. În prezent conduceți o mașină, iar tehnica de conducere este diferită. Acea care era valabilă pentru carul cu boi, nu mai este adecvată acum.

Metodele tradiționale găsesc o rezonanță în interiorul nostru datorită vechimii lor, și datorită faptului că o mulțime de oameni au atins realizarea prin ele. Ele sunt neadecvate pentru noi, dar nu erau la fel și pentru Buddha, Mahavira, Patanjali sau Krisna. Pentru ei, ele aveau un sens; ei se puteau baza pe ele. Vechile metode riscă să fie lipsite de sens în zilele noastre, dar datorită faptului că Buddha a atins realizarea prin

*** Când vorbim de o reacție viscerală prin aceasta înțelegem o reacție instinctivă ce vine din centrul ființei - nu din minte, ci din ființa în sine. Este probabil ca reacțiile noastre să provină cu atât mai mult din acest centru cu cât ne aflăm mai uniți cu centrul ființei, ele nemaiprovenind din mental.**

intermediul lor, ele ne atrag. Cei care sunt legați de tradiții spun: "Buddha a atins realizarea datorită lor, de ce nu aș atinge-o și eu?" în realitate situația noastră este cu totul diferită. Atmosfera, regiunile gândirii s-au modificat în întregime. Orice metodă este concepută pentru o situație specifică, un mental specific, un om specific.

La extrema opusă îl întâlnim pe Krishnamurti, care refuză metodele în bloc. Pentru a face acest lucru, el este forțat să renunțe și la Buddha. Este cealaltă față a monedei. Dacă refuzați metodele, trebuie să îl refuzați și pe Buddha, și dacă nu îl refuzați pe Buddha, nu puteți nici să-i refuzați metodele.

Acestea sunt poziții extreme, iar extremele sunt întotdeauna false. Nu puteți refuza un lucru fals și să alegeți opusul său, deoarece și acesta va fi fals. Adevărul este întotdeauna la mijloc. Deci, după părerea mea, faptul că vechile metode sunt ineficiente nu înseamnă că nici o metodă nu este eficientă, ci faptul că metodele trebuie să se schimbe.

Non-metoda este, la rândul ei, o metodă.

Se întâmplă ca pentru o anumită persoană non-metoda să fie singura metodă convenabilă. O metodă nu este valabilă decât în funcție de un anumit individ; adevărul ei nu este general. Adevărurile generale sunt întotdeauna false. Deci, o metodă sau un sfat se aplică invariabil unei ființe umane specifice: atenției sale, minții sale, lui și nimănui altcuiva.

Și acest punct ridică - de asemenea - o serie de dificultăți în zilele noastre. În trecut exista o relație directă între maestru și discipol. Era o relație, o comunicare personală. La ora actuală, această relație este impersonală. Maestrul vorbește unei mulțimi și în termeni generali. Numai că adevărurile generale sunt false. Un lucru nu are sens decât în funcție de un individ în particular.

Această dificultate o întâlnesc zilnic. Dacă mă căutați și îmi puneți o întrebare, răspunsul meu se adresează *vouă*, nimănui altcuiva. Altă dată, altcineva îmi va pune o întrebare, iar răspunsul meu va fi valabil doar pentru el. Cele două răspunsuri pot fi contradictorii, în măsura în care personalitatea celor doi indivizi este contradictorie. Deci, dacă vreau să vă ajut, trebuie să mă adresez *vouă* în particular. Și dacă trebuie să mă adresez fiecărui individ în parte, voi fi nevoit să spun o mulțime de lucruri contradictorii.

Cei care vorbesc în termeni generali sunt

coerenți, dar în acest caz adevărul este denaturat, deoarece pentru a fi adevărată, o declarație trebuie să se adreseze unui individ în particular.

Desigur, adevărul este etern (el nu este nici nou nici vechi), dar el rămâne realizarea, scopul. Mijloacele sunt valabile sau nu pentru un individ determinat, pentru un mental, pentru o atitudine specifică.

Dacă privesc situația așa cum este ea, omul contemporan este atât de schimbat încât are nevoie de metode, de tehnici noi. Metodele haotice reprezintă un ajutor pentru mintea contemporană, în măsura în care această minte este - ea însăși - haotică. Acest haos, revolta omului modern, oglindește revolta corpului contra minții și contra acțiunii sale represive. Pentru a ne exprima în termenii sistemului yoga, este revolta centrilor inimii și ombilicului contra creierului.

Și acești doi centri se răzvrătesc împotriva creierului deoarece acesta din urmă a monopolizat întregul teritoriu al sufletului uman. Și această situație a devenit intolerabilă. Așa se explică de ce universitățile sunt locuri în care domnește rebeliunea. Acest lucru nu este în-tâmplător. Dacă privim societatea ca pe un corp organic, putem considera universitatea ca fiind capul, creierul.

Din cauza felului de a fi rebel al minții moderne, aceasta este foarte indulgentă față de metodele suple și haotice. Meditația dinamică ajută îndepărtarea centrului de conștiință de creier. Astfel, adeptul acestei metode încetează să dorească să se revolte, în măsura în care cauza revoltei sale dispare. El se simte bine.

Pentru mine meditația nu provoacă numai o renaștere, o transformare a individului; ea pune și bazele pentru o transformare a societății în ansamblul ei, a ființei umane ca atare. Omul are de ales între a se sinucide și a-și transforma propria energie.

5. JOCURILE ESOTERICE: UN OBSTACOL ÎN PROCESUL DE CREȘTERE

Există o diviziune între corp și minte, materie și conștiință, lume fizică și lume spirituală? Cum să facem pentru a transcende corpul și mintea pentru a cunoaște conștiința spirituală?

Trebuie să înțelegeți în primul rând că divizarea în corp și minte este absolut inexistentă. Dacă luați în considerare o

asemenea divi-

>

zare, nu veți ajunge niciunde: începuturile false duc la impasuri. Dintr-un asemenea demers nu va rezulta nimic, fiecare pas făcut având propria sa logică de evoluție. Al doilea pas se face în funcție de primul, al treilea în funcție de al doilea etc. Există o secvență logică. Deci în momentul în care faceți primul pas, realizați oarecum alegerea întregului drum.

Primul pas este mai important decât ultimul, începutul este mai important decât sfârșitul, deoarece sfârșitul nu este decât o împlinire, o creștere. Dar noi ne ocupăm întotdeauna de final în loc de început, de rezultate în loc de mijloace. Scopul îmbracă pentru noi o atât de mare semnificație încât pierdem din vedere sămânța, începutul. Și continuăm să visăm, fără a cunoaște însă niciodată realitatea.

Acest concept de ființă divizată, de existență în cadrul dualității (corp/minte; fizic/spiritual) face loc unui demers eronat. Existența este una: diviziunile sunt de ordin mental. Felul specific în care mintea privește lucrurile crează dualitatea. Diviziunea domnește doar în închisoarea minții.

Mintea nu poate funcționa altfel. Ea nu poate concepe un întreg. Mintea tinde să fie coerentă, are obsesia coerenței. Ea nu poate

concepe faptul că întunericul și lumina ar putea reprezenta un întreg. Pentru ea acest lucru este incoerent, paradoxal.

Mintea nu poate decât să creeze poli opuși: Dumnezeu și diavolul, viața și moartea, dragostea și ura. Cum ați putea oare concepe voi ca

iubirea și ura să fie una și aceeași energie? Pentru minte este ceva dificil. În consecință, ea împarte, separă, divizează. Astfel, dificultatea se estompează. Ura este opusul iubirii și iubirea este opusul urii. Se crează astfel o coerență, iar mintea se liniștește. Diviziunea este deci o facilitate necesară minții, însă ea nu este un adevăr, ea nu este o realitate.

Este comod să vă împărțiți în două: corpul și voi. Numai că, odată cu diviziunea, o luați pe un drum greșit. Și dacă nu reveniți pentru a reface primul pas, veți rătăci vieți întregi fără rezultat, deoarece un prim pas făcut pe un drum greșit conduce și la alți pași făcuți pe același drum. Deci, alegeți mai întâi un început just. Amintiți-vă că voi și corpul vostru nu sunt două lucruri distincte, "voi" și "corp" nefiind numite astfel decât pentru comoditatea limbajului. Din punctul de vedere al existenței, ele nu sunt decât unul și același lucru.

Împărțirea în două este artificială, în realitate voi vă percepeți în mod unitar,

problema neaparând decât odată cu gândirea. Dacă este provocată o suferință ce are drept cauză corpul fizic, în momentele respective simțiți că sunteți unit cu el. Diviziunea nu intervine decât ulterior, odată cu analiza.

În clipa prezentă, diviziunea este inexistentă. Astfel, dacă o persoană aruncă un pumnal spre voi, în clipa respectivă diviziunea nu există. Nu vă veți gândi că vă ucide corpul, ci vă gândiți că vă ucide. Numai mai târziu, atunci când accidentul a devenit o amintire, începeți să-l divizați și luați în considerare, reflectați asupra lui. Va puteți spune că o persoană a vrut să vă ucide corpul. Dar în momentele respective acest lucru era imposibil.

În orice senzație există o unitate. Diviziunea începe odată cu intervenția mentalului. Astfel vă creați dușmanul. Dacă vă gândiți că voi nu sunteți corpul, apare un conflict. Se pune întrebarea: "Cine este stăpânul? Corpul sau eu?" Iar ego-ul se simte rănit. Atunci începeți să combateți corpul, și - prin aceasta - să vă renegați pe voi înșivă. Și de aici rezultă o mare confuzie care generează idei de suicidare.

Chiar dacă vă străduiți, nu puteți șterge cu adevărat corpul. Cum ar face mâna mea stângă pentru a șterge mâna mea dreaptă? Ele par a fi două, dar sunt traversate de

aceeași energie. Dacă ar fi fost într-adevăr două, ar fi fost posibil să le suprimăm (nu numai să le suprimăm, ci să le distrugem complet). Numai că, datorită faptului că un același tip de energie le traversează și pe una și pe cealaltă, cum aș putea face pentru a-mi suprima mâna dreaptă? Este o scamatorie. Pot să ridic mâna siân-

gâ și să o cobor pe cea dreaptă și să spun apoi că mâna mea stângă a câștigat, dar pe urmă, îmi pot ridica mâna stângă fără ca aceasta să fie împiedicată de ceva. Iată jocul pe care îl jucăm. Mereu și mereu. Uneori voi dominați pulsiunea sexuală, alteori vă domină ea pe voi. Este un cerc vicios. Nu puteți suprima pulsiunea sexuală, e imposibil. Nu puteți decât să o transformați

Perceperea unei diviziuni între voi și corp conduce la represiuni.

Deci dacă sunteți în căutarea transformării, nu începeți să vă divizați. Transformarea nu se realizează decât odată cu înțelegerea totalității în calitate de *totalitate, de întreg*. Reprimarea se manifesta atunci când confundăm totalitatea cu fragmentele. Știind că ambele mâini sunt ale mele, voi găsi absurdă dorința de a suprima una din ele. Conflictul ar fi absurd, pentru că nu știm care o va suprima pe care. Cine luptă cu cine? Dacă vă simțiți bine în corpul vostru,

veți face primul pas pe drumul cel bun. Iar diviziunea, reprimarea, nu vor avea loc.

Dacă vă separați de corpul vostru, atitudinea voastră va avea o seric de urmări. Cu cât îl renegeți mai mult, cu atât mai mare va fi sentimentul de frustrare. Nu ne putem renege corpul. Putem cunoaște o perioadă de armistițiu, însă va urma înfrângerea. Și cu cât vă veți simți mai frustrat, cu atât mai mare este diviziunea, prăpastia între voi și corpul vostru. Ostilitatea voastră față de el crește zi de zi. Corpul vostru vi se pare foarte puternic și credeți că acesta este motivul care vă împiedică să-l învingeți. Vă spuneți: "De acum trebuie să lupt cu și mai multă hotărâre".

Tocmai de aceea spun că fiecare lucru își are logica lui proprie. Plecând de la o presupunere falsă, nu veți realiza absolut nimic. Cunoașteți zi după zi o luptă, care vă duce la o altă luptă. Mentalul își spune: "Corpul este puternic, eu sunt slab. Să renegăm și mai mult corpul". Sau își spune: "Să slăbim corpul". Toate tipurile de asceză nu sunt altceva decât eforturi pentru a slăbi corpul. Numai că, acesta devenind mai slab, deveniți mai slabi și voi înșivă. Aceeași forță relativă se menține întotdeauna între voi și corpul vostru.

Odată cu slăbirea, frustrarea crește,

deoarece înfrângerea survine mai ușor. Și nu puteți schimba nimic: cu cât sunteți mai slabi, cu atât aveți mai puține șanse de a controla cerințele corpului și cu atât mai

mult trebuie să le combateți

Primul lucru care trebuie făcut este să nu gândiți în termeni contradictorii. Diviziunile fizic/spiritual, material/mental, conștiință/materie nu sunt decât artificii lingvistice. Toată stupiditatea provine din limbaj.

Astfel, dacă îmi puneți o întrebare, sunt nevoii să răspund prin "da" sau "nu". Nu avem posibilitatea să* alegem o atitudine neutră. "Da" este întotdeauna un lucru absolut, "nu" este întotdeauna un lucru absolut. Nu exista cuvânt neutru în nici un limbaj. Din acest motiv De Bono a creat cuvântul "po". El spune că "po" se poate utiliza ca un cuvânt neutru care înseamnă: "înțeleg punctul de vedere pe care mi-l expuneți, dar nu răspund nici prin »da«, nici prin »nu«". Utilizați acest cuvânt care schimbă totul. Este un cuvânt artificial pe care De Bono l-a extras din *ipoteză*, posibilitate sau *poetic*. Este un cuvânt neutru, fără valoarea de judecată, de condamnare, de apreciere, de angajare. Dacă o persoană vă insultă, răspundeți "po". Simțiți în interiorul vostru schimbarea produsă. Un singur cuvânt poate

schimba foarte mult lucrurile. Când spuneți "po", atunci răspunsul vostru este: "înțeleg. Acum știu care este atitudinea dvs. în privința mea. Poate aveți dreptate, poate vă înșelați. Mă feresc să decid acest lucru."

Limbajul crează diviziunea. Exista chiar mari gânditori care crează, pe plan lingvistic, lucruri care nu exista. Dacă îi întrebați: "Ce este spiritul?", ei vă răspund: "Nu este materia". Dacă îi întrebați: "Ce este materia?", vă vor răspunde: "Nu este spiritul". Nici materia, nici spiritul nu sunt cunoscute. Ei definesc materia prin spirit și spiritul prin materie. Rădăcinile rămân necunoscute. Această situație este absurdă, dar este mai reconfortant pentru noi să auzim aceste cuvinte, decât să ni se spună: "Nu știu. Nu se știe nimic despre acest lucru."

Spunând "Spiritul nu este materia" suntem în siguranță, ca și cum am avea o definiție. Dar nu a fost definit nimic. Spiritul și materia sunt amândouă necunoscute, dar faptul de a spune "nu știu", ar duce la micșorarea ego-ului. Divizând, avem impresia că stăpânim lucruri despre care nu știm absolut nimic.

99% din filozofie reprezintă o creație a limbajului. Un limbaj specific crează o filozofie specifică, astfel încât a schimba un limbaj înseamnă a schimba - de asemenea - și o filozofie. De aceea, nici o filozofie nu este traductibilă. Știința este întotdeauna

traductibilă, dar nu și filozofia. Cât despre poezie, traducerea ei este și mai dificilă, în măsura în care ea se bazează pe o spontaneitate specifică a limbajului. Prin transpunerea într-o altă limbă ea își pierde savoarea, parfumul. Acestea rezultă dintr-o aranjare specifică a cuvintelor, dintr-o folosire specifică a cuvintelor. Și acest lucru nu este traductibil.

Ceea ce trebuie deci să ne amintim de la început este faptul de a evita diviziunea, în caz contrar neputând fixa un început bun. Nu înțelegeți prin aceasta faptul că trebuie să cultivați conceptul conform căruia "sunt unul". Nu. Lăsați conceptele de-o parte; avansați în ignoranță - în umila ignoranță - cu această afirmație fundamentală: "Nu știu".

Dacă vă spuneți: "Sunt unul. Corp și minte, formează o unitate.", afirmația voastră presupune încă diviziunea. Voi spuneți: "unul" însă simțiți doi. Sentimentului de a fi dublu, îi opuneți senzația unilățu, ceea ce indică o reprimare subtilă.

Nu vă bazați deci căutarea pe *odvoit* (filozofia non-dualistă); bazați-vă pe existență, nu pe concepte. Aveți o conștiință profundă, liberă de concepte, lată ceea ce înțeleg prin început bun. înțelegeți existențialul. Nu spuneți "unul" sau "doi",

"acesta" sau "acela". înțelegeți ceea ce este. Și acest lucru nu este posibil decât în absența gândirii, a conceptelor, a filozofiilor și doctrinelor-de fapt în absența limbajului, în absența limbajului Sunteți în existențial; în prezența limbajului sunteți în mental.

La limbaj diferii, mental diferit. Iar limbajele există într-un număr atât de mare... Nu numai pe plan lingvistic ci și religios, politic Comunistul de lângă mine nu mă poate înțelege. El trăiește conform unui limbaj specific

Poate, nu departe de el, este un altul, care crede *inkarma*. Comunistul și acesta din urmă nu pot comunica. Nici un dialog nu este posibil, deoarece niciunul nu înțelege limbajul celuilalt S-ar putea să utilizeze aceleași cuvinte, dar acest lucru nu împiedică faptele ca niciunul din cei doi să nu înțeleagă ce spune celălalt Ei trăiesc fiecare într-un univers diferit

împreună cu limbajul, fiecare om trăiește într-o lume a lui. Fără el, vă reuniți la limba unică: aceea a existenței. Este sensul pe care îl dau cuvântului meditație: a ieși din propria lume lingvistică pentru a intra în existența non-verbală.

*

Cei care separa corpul de minte se revoliă

întotdeauna contra sexului. Motivul este cuprins în fapitul că experiența sexuală este singura experiență naturală și non-verbală pe care o cunoaștem. Limbajul îi este absolut inutil. Dacă veți apela la el, nu veți trăi experiența în profunzime, în consecința, cei care spun că ei nu sunt propriul lor corp sunt contra sexului, deoarece în actul sexual sîteți absolut nedivizat

Nu trăiți în lumea cuvintelor... Cufundați-vă în profunzimea existenței. Utilizați orice metodă, dar reveniți mereu și mereu în domeniul non-verbal, la nivelul conștiinței. Trăiți împreună cu arborii, păsările, cerul, soarele, norii, ploaia... în domeniul non-verbal în toate împrejurările. Cu cât veți face mai mult acest lucru, cu atât veți pătrunde mai mult în existență, cu atât veți avea mai mult sentimentul unității, care nu se opune dualității, un sentiment al unității care nu este acela făcut din două lucruri puse cap la cap, ci acela al unui insule legale - în profunzi-roile oceanului - de un continent. Insula și continentul sunt același pământ și, chiar dacă sunt în aparență două, acest lucru se întâmplă pentru că voi nu vedeți insula decât la suprafață.

Limbajul corespunde suprafeței insulei. Toate tipurile de limbaj, fie religios, fie politic, se referă la suprafața lucrurilor. Când trăiți

existența pe plan non-verbal, atingeți o subtilitate care nu este matematică ci existențială.

în consecința, nu vă distrați cu aceste jocuri verbale: "corpul și mintea sunt divizate" sau "corpul și mintea sunt una". Lăsați-le de-o parte. Ele sunt interesante dar inutile. Ele nu vă duc niciunde. Chiar și în cazul în care veți descoperi adevăruri, acestea nu sunt decât verbale. Ce vă vor învăța cuvintele? Sunt deja mii de ani de când mintea voastră se distrează cu ele. Sunt puerile - orice joc verbal este pueril. Chiar dacă îl jucați cu toată seriozitatea. Puteți găsi o mulțime de idei pentru a întări punctul vostru de vedere, puteți găsi alte semnificații, dar acesta nu este decât un joc. Limbajul este util, desigur, în viața de toate zilele, dar nu îl puteți folosi în ținutul profunzimilor, care este un domeniu non-verbal.

Limbajul nu este decât un joc. Dacă descoperiți asocieri între domeniul verbal și non-verbal, nu înseamnă că sunteți în posesia unui secret esențial. Nu. O mulțime de asocieri par importante, dar în realitate ele nu sunt foarte semnificative. Ele își datorează existența creației inconștiente a minții.

Mintea umană este - în esența ei - similară în întreaga lume, astfel încât tot ceea ce ea a dezvoltat are tendința de a prezenta asemănări. Astfel, cuvântul "mamă" este

aproape același în toate limbile. Și nu din cauza unei semnificații oarecare, ci datorită faptului că sunetul ma este acela pe care copilul U pronunță cu cea mai mare ușurință. Odată ce

sunetul există, puteți crea datorită lui diferite sunete; dar un sunet nu este nimic mai mult decât un sunet. Copilul emite sunetul ma, dar voi înșivă îl percepeți ca pe un cuvânt

Se întâmplă ca o serie de cuvinte să se asemene, într-un mod cu totul întâmplător. Astfel cuvântul "Dumnezeu" în engleză (God) înseamnă câine (dog) citit invers. Este o coincidență Acestei inversiuni noi li găsim un sens, în măsura în care un câine ne pare zburdalnic, Dumnezeu fiind invers. Interpretarea ne aparține. Este posibil, de asemenea, ca pentru a denumi ceea ce este invers Divinului, să se creeze acest cuvânt: dog (câine) peniru a decide apoi să numim astfel specia câine. Nu este nici o relație între cele două nume dar. În cazul în care creați una, ea va avea - pentru voi - o semnificație.

Puteți crea similitudini peste tot. Puteți crea un vast ocean de cuvinte reprezentând nenumărate similitudini. Să luăm de exemplu cuvântul "mămuță" (*monkey*). Dacă vă jucați cu acest cuvânt, veți găsi asocieri, asocieri care ar fi fost imposibile înainte de Darwin. Acum știm că omul (*man*) provine din mămuță (*monkey*), astfel încât "*monkef*

(*man-key*) este cheia (*key*) omului (*man*). Alții au făcut asocieri diferite, susținând că între mămuță și ora există o anumită relație din cauza minții lor; ca omul are mintea unei mămuțe.

Vă puteți astfel amuza prin crearea de asocieri, spunându-vă că este un joc pasionant. Dar amintiți-vă că nu este vorba decât despre un joc, în caz contrar pierdeți din vedere realitatea și cădeți în nebunie.

Cu cât veți studia mai mult alte cuvinte, cu atât mai mult veți descoperi asocieri. Și, din asemenea subtilități și inversiuni, veți deduce o întreagă filozofie. O mulțime de persoane au făcut-o, chiar și Ram Dass. El s-a jucat cu cuvântul "*monkey*", a făcut asocieri între "*dog* și '*Cod*', în maniera mai sus menționată. Este foarte bine - nu există nimic rău în asta. Ceea ce vreau să spun însă este că: dacă jucați un joc și vă place, perfect! Dar nu trebuie să fiți înșelat. Totuși, pericolul există: jocul poate fi atât de captivant, încât - dacă nu renunțați la el - cheltuiți o mulțime de energie,

în general se crede că similitudinile între limbile vorbite sunt prea numeroase pentru a nu fi existat o limbă originară, din care au derivat toate celelalte. În realitate însă aceste similitudini nu sunt consecința unei limbi comune, ci similitudinilor pe care le prezintă mintea umană. Oamenii frustrați, cei care fac

dragoste, emit aceleași sunete, peste tot în lume. O similitudine fundamentală în mintea oamenilor crează o

anumită similitudine a cuvintelor. Dar nu luați acest (apt prea în serios, ca să nu vă rătăciți din nou. Chiar și în cazul în care veți găsi surse semnificative, descoperirea este lipsită de sens, ne-pertinentă. Pentru cei preocupați de spiritualitate, această problemă rămâne marginală.

Dar mintea noastră este tăcută astfel încât ne fondăm căutările pe idei preconcepute. Dacă eu cred că musulmanii sunt ființe rele, voi găsi argumente pentru aceasta idee și până la urmă Îmi voi demonstra că am dreptate. Și în acest caz, de fiecare dată când voi întâlni un musulman, îi voi observa în special defectele și nimeni nu mă va putea convinge că mă înșel, deoarece posed proba contrară.

Un altul, pentru care musulmanii sunt ființe bune, întâlnind același individ, va avea despre el o părere diferită. Și va remarca la el trăsăturile care pledează în favoarea bunătății. Binele și răul nu sunt opuse - ele există unul alături de celălalt. Omul are posibilitatea să fie și una și cealaltă, astfel încât veți putea găsi în el ceea ce vă interesează. În anumite situații el va fi o ființă bună, în altele o ființă rea. Judecățile voastre depind mai mult de definițiile

voastre decât de situațiile în sine. Ele sunt în funcție de punctul vostru de vedere și de aprecierea voastră.

Astfel, dacă voi credeți că țigara este rea, ea devine astfel în mod efectiv. Dacă vă gândiți că o atitudine sau alta este rea, ea va deveni astfel. În timpul acestei conferințe dacă o persoană adoarme și veți crede că acest lucru nu este bun, atunci nu va fi bun. Dar, în realitate, nimic nubesbun, nimic nu este rău. Poate exista cineva care, văzând o persoană întinzându-se și adormind în mijlocul prietenilor, va crede că acest lucru este bun, deoarece este suficient de lipsit de prejudecăți. Lucrurile devin bune sau rele în funcție de atitudinea voastră.

Am citit o carte ce descrie experiențele făcute de A. S. Neill la școala sa din Summerhill. El a creat un nou tip de școală, în care domnește libertatea totală. Era directorul școlii, dar nu predă nici o materie, într-o zi, unul din profesori fiind bolnav, l-a cerut băieților să nu facă gălăgie. Dar odată cu venirea serii a izbucnit o ceartă în camera alăturată celei în care stătea profesorul. Neill urca scările, iar copiii auzind că vine cineva, deveniră liniștiți și începură să învețe. Neill se opri în fața ferestrei, în acel moment unul din băieți (care se prefăcea că se pregătește de culcare) ridică privirea și-l văzu. fi avertiza pe

ceilalți, spunând: "Nu este decât Neill. Dați-i drumul! Nu era nevoie să ne oprim.", și scandalul reîncepu. Iar Neill era directorul școlii!

Neill a scris: "Faptul că nu Ic era frică, și își spuneau; »Nu e nevoie să facem liniște, este doar Neill« m-a Iacul fericit" Niciun alt director de școală nu a reacționat vreodată ca el. Niciunul!

Reacțiile voastre depind deci de voi, de maniera în care definiți lucrurile. Neill vedea în reacția lor iubire, dar nu este vorba - nici aici -decât de o definiție. Găsim întotdeauna ceea ce căutam, și puteți găsi orice în lume dacă întreprindeți căutarea cu suficientă seriozitate.

Deci, nu vă Începeți căutarea având mintea fixată asupra unui scop. începeți, pur și simplul A avea o minte care cercetează nu înseamnă că neapărat căutăm ceva, ci că suntem în stare de căutare. Există o investigație, doar atât - o investigație fără idei preconcepute, fără să știm exact ceea ce căutăm. Noi nu găsim lucrurile decât în măsura în care le căutăm.

Semnificația episodului biblic al turnului Babei este că odată cu limbajul apare diviziunea. Și nu pentru că oamenii au început să vorbească limbi diferite: ci au început, pur și simplu, să se exprime. Odată cu apariția cuvântului se naște și confuzia;

odată cu exprimarea apare diviziunea. Numai în tăcere există unire.

Multe persoane și-au ratat viața căutând un lucru sau altul. Dacă luați un lucru în serios, este foarte ușor să vă pierdeți timpul cu el. A vă juca folosind cuvinte este o activitate atât de mulțumitoare pentru ego, încât vă puteți petrece întreaga viață făcând acest lucru. Chiar dacă este un joc reușit, un joc amuzant, el este lipsii de sens pentru o persoană interesată de dimensiunea spirituală. Căutarea spirituală nu este un joc

•

Puteți juca același joc folosind numerele. Puteți realiza comparații, puteți analiza de ce există 7 zile într-o săptămână, 7 note muzicale, 7 sfere, 7 corpuri. De ce întotdeauna 7? Veți construi o teorie, dar ea va fi un produs al imaginației voastre.

Uneori lucrurile încep într-o modalitate perfect inocentă. De exemplu, următoarea. Motivul pentru care există 9 cifre rezultă din faptul că omul are 10 degete. în întreaga lume numărătoarea s-a făcut la început pe degete. De aceea 10 este limita aleasă. Era suficient, deoarece se putea apoi reîncepe. Peste tot în lume exista deci 9 cifre.

Fiind stabilite 9 cifre, devine - prin urmare - dificil să ne imaginăm cum nc-am descurca

dacă ar fi mai multe sau mai puține. Cu toate că

pulcm folosi și mai puțin de 9. 9 nu este decât un obiect. Letoni* nu folosea decât 3 cifre: 1,2 și 3. Orice problemă se poate rezolva cu trei cifre - la fel de bine ca și cu noua. Einstein nu folosea decât două cifre: 1 și 2. În acest caz numărătoarea este: 1,2,10, U ... Noua ni se pare că lipsesc opt cifre, dar nu lipsește nimic; este doar o idee.

Noi credem cu tărie că 3 vine după 2. De fapt, nu este obligatoriu (dar acest joc derutează mintea). Credem că 2+2 fac întotdeauna 4, în realitate nefiind neapărat așa. Dacă recurgeți la un sistem cu două cifre, 2+2 va fi egal cu 11. În acest caz, totuși, "U" și "4" au aceeași semnificație. Puteți spune că două scaune plus două scaune fac patru scaune, sau unsprezece. Numai că, oricare ar fi sistemul la care vă referiți, numărul de scaune rămâne identic din punct de vedere existențial.

Puteți găsi motive la orice: de ce săptămâna este de șapte zile, de ce ciclul menstrual al femeii este de douăzeci și opt zile, de ce există șapte note muzicale, de ce există șapte sfere. Și poate că se întâmplă uneori ca în toate acestea să existe într-adevăr un motiv ascuns.

Astfel, cuvântul englezesc '*menses*' (menstruație) înseamnă o lună. Este posibil

că la început luna să fi fost numărată în conformitate cu ciclul menstrual, în măsura în care ciclul menstrual al femeii reprezintă o perioadă fixă: douăzeci și opt de zile. Era un mijloc comod pentru a număra trecerea zilelor.

Sau, altfel, acestea pot fi numărate datorită Lunii Dar, în acest caz, perioada numită "o lună" este de treizeci de zile. Luna crește timp de cincisprezece zile, apoi descrește, și în a treizecea zi, ciclul ei s-a încheiat.

Dacă stabilim durata lunilor pe baza Lunii, atunci luna este de treizeci de zile. Dacă, dimpotrivă, ne bazăm pe Venus sau pe ciclul menstrual, ca nu are decât douăzeci și opt. Nepotrivirea se poate elimina împărțind ciclul de douăzeci și opt de zile, făcând astfel săptămâni de șapte zile. Odată ce această diviziune a devenit familiară minții, deducțiile apar în mod automat. Este ceea ce trebuie să înțelegeți în cazul în care vorbesc despre lucruri care au o logică proprie. Pe baza săptămânii de șapte zile, veți găsi alte scheme bazate pe cifra șapte. Iar cifra șapte se încarcă de sensuri; ea devine o cifră magică. În realitate nu este deloc așa. Ori întreaga existență este magică, ori nimic. Este doar jocul imaginației.

Dacă vă amuzați de acest joc, veți găsi un mare număr de coincidențe. Lumea este atât de vastă, fără limite, atâtea lucruri se petrec

în fiecare secundă, încât apar neapărat coincidențele. Coincidențele se înmulțesc și vine momentul în care lista este atât de lungă încât mă întrebați: "De ce această folosire a cifrei șapte? Trebuie să fie vreun mister ascuns aici" De fapt misterul este mintea care observă coincidențele și care vrea să le interpreteze prin intermediul logicii

Gurdjieff a spus că omul poate fi hrană pentru Lună. Această declarație este perfect logică: ea demonstrează stupiditatea logicii în viața totul servește la ceva; și atunci Gurdjieff a avut această idee originală că și omul trebuie să fie hrană pentru ceva. Și a se întreba: "Cui servește omul omul drept hrana?", devine atunci o problemă logică.

Este imposibil că omul să reprezinte hrană pentru soare, deoarece razele soarelui hrănesc plantele. Astfel, omul ar fi pe o treaptă de evoluție inferioară altor specii- De fapt, acest lucru este imposibil - omul fiind un animal superior - după spusele sale El nu poate fi deci hrană pentru soare.

Relația ce există între om și Luna este subtilă, dar nu în sensul în care o înțelege Gurdjieff. Ea se află în legătură cu ciclul menstrual, cu marea, cu fluxul și refluxul Când este Lună plină, numărul oamenilor loviți de nebunie crește. De unde și cuvântul englez 'lunatic'(nebun), derivat din "lunar"

(lunar).

Luna a subjugat întotdeauna spiritul omului. Gurdjieff a spus: "*Omul reprezintă cu siguranță hrană pentru Lună, în măsura în care hrana este ușor asimilată de cel care o consumă.*" Animalele (printre altele și șerpii) încep prin a-și subjuga victimele. Acestea sunt atât de paralizate, încât se lasă mâncate. Iată o altă coincidență cu care se amuză Gurdjieff. Poetii, nebunii, artiștii, gânditorii sunt toți subjugăți de Lună. *Trebuie* să existe un motiv. Omul *trebuie*: să reprezinte o hrană.

Vă puteți juca folosind această idee. O imaginație fertilă ca aceea a lui Gurdjieff dispune aceste lucruri într-o schemă logică. Gurdjieff era genial: el aranja lucrurile astfel încât ele să pară logice, raționale, semnificative, oricât de absurd ar fi fost în realitate. Considera teoria terminată, apoi imaginația sa găsea o mulțime de relații și de dovezi

Orice fondator de sisteme se folosește de logică pentru a deforma, pentru a demonstra punctul său de vedere. Nu există nici măcar unul singur care să nu facă așal Cei a căror grijă este să* rămână de partea adevărului nu crează niciodată sisteme. Astfel, în ceea ce mă privește, nu voi putea crea niciodată un sistem, deoarece, după părerea mea, însăși această tentativă este falsă. în ceea ce spun nu pot să fiu altfel decât fragmentar,

incomplet. Vor exista spații goale, peste care nu există poduri de trecere. Cu mine, trebuie să săriți de la un punct la altul

Putem crea foarte ușor un sistem: putem umple spațiile goale cu ajutorul imaginației. Făcând acest lucru, totul deține clar și precis, totul devine logic. Dar, cu cât logica este mai mare, cu atât vă îndepărtați mai mult de sursa existențială.

Cu cât avansați mai mult în cunoaștere, cu atât spațiile goale vă vor părea mai numeroase, spații albe care nu pot fi umplute. Existența nu este niciodată coerentă. Orice sistem are nevoie de coerență, dar existența în sine nu este niciodată coerentă. Astfel încât nici un sistem nu o va putea explica vreodată.

Peste tot unde omul a creat sisteme ce trebuie să explice existența (în India, Grecia, China), au fost create de fapt jocuri. Dacă admiteți ca adevărată prima etapă, întregul sistem se îmbină perfect; dacă, dimpotrivă, nu acceptați prima etapă, întreg edificiul se prăbușește. Întregul edificiu fiind un produs al imaginației El este solid; frumos, poetic. Cu toate acestea, orice sistem care se impune, sperând că varianta sa asupra existenței este adevărul absolut, devine imediat violent și distructiv. Aceste sisteme ale adevărului sunt poezie; ele sunt

minunate, dar nu sunt nimic mai mult decât poezie. O mulțime de spații goale au fost umplute datorită imaginației.

Gurdjieff a scos la iveală câteva fragmente ale adevărului. Dar cum nu era prea ușor să pui bazele unei teorii doar pe unul sau două fragmente, el a adunat mai multe. Apoi a încercat să facă din ele un sistem coerent. A început să umple spațiile goale. Dar cu cât numărul de spații albe absolute este mai mare, cu atât mai mult ne îndepărtăm de realitate. În cele din urmă întreg sistemul se prăbușește din cauza lor.

Cei care sunt cuceriți de personalitatea maestrului lor riscă să nu vadă spațiile goale care sunt cuprinse în teoria lui; alții nu vor vedea decât spațiile goale, și nu fragmentele de adevăr, în ochii discipolilor, Buddha este un Buddha (o ființă iluminată), pe când în cazul altora învățătura sa pare confuză, în măsura în care ei nu mai văd nimic altceva decât spațiile goale. Dacă puneți cap la cap toate spațiile goale, acest fapt este distructiv; dar dacă faceți același lucru cu fragmentele de adevăr, procesul poate deveni baza transformării voastre.

Adevărul nu poate fi decât fragmentar. El este infinit, iar mintea voastră atât de limitată, încât nu puteți atinge totalitatea cu ea. Totuși, dacă persistați, treceți dincolo de mental, îl transcendeți. Acum, dacă realizați

un sistem, acest lucru nu se va întâmpla pe deplin, deoarece mintea voastră vă umple spațiile goale. Sistemul devine precis și clar; el devine impresoant, rațional, inteligibil, este total. Dar de fapt mai are nevoie încă de ceva: de forță, de energia care să vă transforme. Și această forță nu vine decât prin intermediul unor scurte viziuni fragmentare.

Mentalul construiește sisteme într-un număr atât de mare, metode atât de numeroase... El își spune: "Dacă părăsesc viața pe care o duc, voi descoperi regiuni mai profunde". E absurd! Dar mentalul continuă totuși să creadă că pe undeva în Tibet, pe undeva în Meru Pravat - pe undeva - ceea ce este "real" va ieși la suprafață. Inima intră într-un conflict: cum să fac pentru a ajunge acolo? Cum să stabilesc legătura cu maeștri care lucrează în locul respectiv? Mentalul caută întotdeauna altceva, el nu se află niciodată aici-și-acum. Mentalul nu este niciodată *aici*. Mai mult, oamenii se simt întotdeauna atrași de teorii: "în muntele Meru ceea ce este real se întâmplă chiar în clipa respectivă. Trebuie să merg acolo, să găsesc maeștri de acolo, și astfel mă voi transforma."

Nu fiți victima unor asemenea teorii. Chiar dacă ele au o oarecare bază, nu cedați în fața atracției lor. Cel care vă vorbește are

poate dreptate, dar motivul atracției voastre este fals. Realul este aici-și-acum; este în voi chiar în această clipă. Lucrați asupra voastră. Pentru că, fie și în muntele Meru, este necesar o întoarcere spre sine. În final, descoperim că muntele respectiv este aici, că Tibetul este aici: "Aici, în lăun-trul meu. Iar eu care hoinăream, hoinăream peste tot.-"

Cu cât un sistem este mai rațional, cu atât el se articulează mai puțin și trebuie să introducem un element irațional. Dar, din momentul în care faceți acest lucru, mentalul este tulburat. Lăsați deci sistemele de-o parte; faceți un salt înspre aici-și-acum.

6. PSIHOLOGIA VISELOR

Ați putea să ne explicați ce înțelegeți prin vis?

Noi avem șapte corpuri care se numesc: fizic, eteric, astral, mental, spiritual, cosmic și nirvanic. Fiecare corp are lipul său propriu de vis. Corpul fizic este cunoscut în Occident sub numele de conștient, corpul eteric sub acela de inconștient. În timp ce corpul astral poartă numele de inconștient colectiv.

Corpul fizic își crează propriile sale vise. Dacă aveți stomacul deranjat, acest fapt crează un tip specific de vise; dacă sunteți bolnavi, dacă aveți temperatură, acest fapt crează de asemenea un tip specific de vise. Un lucru este sigur: visul provine dintr-o disfuncționalitate.

Dacă nu sunteți în apele voastre, dacă sunteți bolnavi fizic, acest fapt crează o categorie specifică de vise; deci un vis de ordin fizic poate primi un stimul din lumea exterioară. Să presupunem că dormiți. Dacă picioarele vă sunt acoperite de un veșmânt ud, începeți să visați Poate veți visa că treceți un râu. Dacă aveți pusă o pernă pe piept, începeți să visați Poate veți visa că o persoană este așezată deasupra voastră, sau că a căzut pe voi o piatră. Iată câteva vise

care au la baza lor corpul fizic

Corpul eteric» (al doilea corp) visează în felul său. Acest tip de vis a suscitât numeroase confuzii în psihologia occidentală. Freud le-a interpretat în mod eronat, confundându-le cu vise cauzate de dorințe reprimite. El a înțeles în mod corect visele care își au originea în dorințele reprimite, numai că acestea fac parte din domeniul primului corp; al corpului fizic Dacă vă reprimați dorințele fizice (dacă postivi de exemplu), este posibil să visați mici dejunuri. Sau dacă vă reprimați dorințele sexuale, este aproape sigur că veți țese un vis aflat în legătură cu acest subiect. Dar acest tip de vis aparține primului corp. Corpul eteric nu a fost obiectul unei investigații psihologice, visele care sunt legate de el fiind interpretate ca avându-și originea în primul corp (corpul fizic). S-au creat astfel multe confuzii.

*În Orient, corpul «cric poartă numele de corp vital, de corp energetic Cei mai mulți dintre noi nu avem conștienți de el, dar O»bo explici în următoarele trei capitole cum putem deveni conștienți de corpul eteric (și de corpurile superioare).

Corpul eteric are posibilitatea de a călători prin vise. El are posibilitatea să părăsească partea fizică a corpului. Dacă vi se reamintiți, ele vor apărea ca vise, însă ele nu sunt vise similare cu cele ale corpului fizic. Corpul eteric poate părăsi în timpul somnului învelișul fizic. Corpul vostru fizic este în pat, dar corpul vostru eteric îl poate părăsi și călători în spațiu. El nu este limitat de spațiu; problema distanțelor nu există pentru el. Cei care nu înțeleg acest lucru, cei care nu recunosc existența corpului eteric, vor interpreta această posibilitate ca aparținând domeniului inconștient. Ei împart omul în conștient și inconștient, spunând că visele fiziologice sunt "conștiente", iar visele corpului eteric "inconștiente". Ele nu sunt inconștiente. Ele sunt la fel de conștiente ca și visele fiziologice, însă pe un alt plan. Dacă deveniți conștienți de corpul vostru eteric, visele care sunt legate de acesta vor deveni conștiente.

La fel cum visele fiziologice își pot avea originea în lumea exterioară, tot astfel și cele din corpul eteric pot fi provocate, stimulate

din exterior. Unul din mijloacele este utilizarea *dtmantras*. O *numiră* determinată, o *nada* determinată (un cuvânt specific care intră în rezonanță în mod repetat cu centrul eteric) poate crea vise, viziuni eterice. Există un număr foarte mare de metode. Sunetele reprezintă una din ele.

Sufiștii au folosit parfumurile. Mahoraed însuși iubea mult parfumurile. Un parfum specific poate determina un vis specific

Culorile sunt, de asemenea, un ajutor în acest domeniu. Leadbeater* a avut într-o zi un vis în care vedea albastru - numai albastru - dar o nuanță specifică. Începu să caute această nuanță de albastru în întreaga lume. După câțiva ani, a găsit-o în sfârșit într-un magazin din Italia: era o catifea care avea acea nuanță specifică de albastru. Începând cu momentul respectiv, catifeaua a fost folosită pentru a crea vise eterice și altor persoane.

"Ixadbea'er a fost una din personalitățile cele mai marcante ale Societății teozofice. El a jucat un rol de înaltă importanță în educația spirituală a lui Krishnamurti.

distinctă, a dispărut. Există un celălalt impersonal - existența în totalitate-și voi.

* *
*

Cu toate acestea, rugăciunea rămâne - la rândul ei - o întâlnire, astfel încât va veni și clipa în care va trebui să o transcendem. În cadrul rugăciunii, entitatea care se roagă și Divinul: *bhakta* și *bhagwan* sunt două entități distincte. Rugăciunea rămâne o întâlnire. Aceasta explică de ce Meera sau sfânta Tereza au putut folosi termeni sexuali pentru a descrie experiențele lor făcute în starea de rugăciune.

Este bine să meditați în momentele în care vă simțiți într-o stare adecvată rugăciunii. Și în acest caz, păstrați-vă calitatea de martor. Constatați comuniunea care există între voi și totalitate, fapt ce necesită o conștiință foarte subtilă. Dacă sunteți capabil să rămâneți conștient în cadrul întâlnirii voastre cu totalitatea, veți transcende simultan entitatea "voi" și totalitatea. *Sunteți* totalitatea. Iar această totalitate este dincolo de dualitate, ea este o unitate perfectă.

Această unitate este căutată de unii prin intermediul sexului, de alții prin iubire, de alții prin rugăciune. Aspirația tuturor se

îndreaptă spre această unitate. Chiar și prin intermediul actului sexual. Bucuria vă înconjoară, deoarece timp de o clipă, cunoașteți unitatea. Actul sexual se desface, devine iubire, iar iubirea devine rugăciune. Rugăciunea se aprofundează și ajunge la o totală transcendență, la unitatea totală.

Aprofundarea se realizează - invariabil - prin meditație. Metoda este aceeași. Planurile, dimensiunile, etapele variază, nu însă și metoda. Pătrundeți în profunzimile actului sexual și veți descoperi iubirea. Pătrundeți în profunzimile iubirii și veți descoperi rugăciunea. Pătrundeți în profunzimile rugăciunii și vă veți dizolva în unitate. Unitatea este totalitatea, extazul, fericirea.

În consecință, este foarte important să nu adoptați o atitudine defensivă. Divinul este prezent în toate actele. Poate că el se ascunde sub un veșmânt, voi sunteți cei care trebuie să-l dezgoliți, să-l dezvăluiți. Sub veșmintele de la suprafață, veți descoperi altele, mai strânse: scoateți-le. Nu veți fi satisfăcuți, nu veți fi pe deplin mulțumiți decât dacă realizați unitatea în completa ei nuditate.

Astfel, dacă o persoană este cufundată într-o meditație profundă și vede culori, simte parfumuri, aude sunete și melodii cu totul necunoscute - toate acestea sunt, la rândul lor, vise; vise ale corpului eteric

* •
*

Așa-numitele "viziuni spirituale" aparțin corpului eteric; sunt vise eterice. Maeștrii spirituali guru care se arată discipolilor lor nu fac nimic altceva decât călătorii eterice însă, cum noi nu am investigat decât un singur plan al existenței - cel fiziologic - aceste vise fie au primit o interpretare în conformitate cu limbajul lumii fizice, fie au fost refuzate, neglijate.

Sau, în alte cazuri, au fost clarificate drept inconștiente. A spune despre un lucru că face parte din inconștient nu înseamnă decât să admitem că - într-adevăr - nu știm nimic despre inconștient. Este un artificiu tehnic. Nimic nu e inconștient, decât în sensul că un lucru conștient la un nivel profund este inconștient la nivelul precedent. Astfel, pentru corpul fizic, inconștientul este corpul eteric; pentru corpul eteric, inconștientul este corpul astral și așa mai departe.

"Conștient" înseamnă ceva ce este cunoscut; "inconștient" înseamnă ceva ce încă nu este cunoscut.

Există, de asemenea, vise astrale. Datorită lor, pătrundeți în viețile voastre anterioare. Ele sunt a treia dimensiune a

visului. Se întâmplă ca și într-un vis obișnuit să fie prezente parțial corpurile eteric sau astral. În acest caz visul este ceva confuz, o suprapunere, pe care nu ajungeți să o înțelegeți. Corpurile voastre existând toate simultan» unul din domenii poate irece, poate pătrunde parțial într-un altul. Prin urmare, se întâmplă ca într-un vis obișnuit să întâlnim fragmente eterice sau astrale.

Cu primul corp (corpul fizic) nu puteți călători nici în timp nici în spațiu. Sunteți legat de starea voastră fizică și de oră (să zicem că este zece seara). Corpul vostru fizic poate visa în această dimensiune specifică de spațiu-timp, dar nu dincolo de ea. Cu corpul eteric puteți călători în spațiu, dar nu și în timp. Puteți merge oriunde vreți, dar este tot ora zece seara. Pe plan astral (al treilea corp), puteți călători nu numai în spațiu ci și în timp. Corpul astral poate trece peste bariera timpului, dar numai în direcția trecutului, nu în aceea a viitorului. Corpul astral poate reveni la întreaga serie infinită a trecutului, de la amibă la om.

În psihologia Jungiană, corpul astral este denumit inconștient colectiv. Este povestea individuală a vieților voastre. Uneori ea pătrunde în visele obișnuite, dar în cea mai mare parte a cazurilor stările sunt mai mult patologice. La o persoană alienată mintal, cele

trei corpuri își pierd caracteristicile ce le disting unul de celălalt. O asemenea persoană poate avea vise despre viețile anterioare, însă nimeni nu o va crede. Nu va crede nici măcar ca însăși. Își va spune că nu era decât un vis.

Acest tip de vis nu aparține planului fizic ci planului astral. Iar visul astral are un sens profund. Cu precizarea că visele corpului astral provin numai din trecut, nu și din viitor.

« •

Al patrulea corp este numit mental. El poate călători atât în trecut cât și în viitor. În caz de pericol extrem, chiar și unei persoane obișnuite i se poate întâmpla să aibă o scurtă viziune a viitorului. Dacă o persoană apropiată și iubită este pe punctul de a muri, mesajul vă poate fi transmis printr-un vis obișnuit. Datorită faptului că nu cunoașteți decât planul fizic, datorită faptului că ignorați toate celelalte posibilități, mesajul va fi introdus într-un vis obișnuit.

Numai că visul nu va fi prea clar. Din cauza barierelor pe care mesajul trebuie să le treacă înainte de a se integra în starea voastră de vis obișnuită. Fiecare barieră elimină un element și îl transformă în altceva. Datorită faptului că fiecare corp are propriile sale

simboluri, în toate cazurile când un vis va călători de la un corp la altul, el va împrumuta simbolismul respectivului corp. De unde și confuzia care rezultă.

Dacă puteți visa în mod *clar* în cel de al patrulea corp - nu prin intermediul altui corp ci prin intermediul celui de al patrulea corp însuși - veți reuși să călătoriți și în viitor. Dar numai în viitorul *vostru*. Aceste lucruri se întâmplă la nivelul individului - nu puteți încă pătrunde în viitorul unei alte persoane.

Pentru corpul al patrulea trecutul se confundă cu prezentul, la fel ca și viitorul. Trecut, viitor și prezent formează un întreg. Totul devine un *acum*: un *acum* ce pătrunde cu spatele în trecut, un *acum* ce pătrunde cu fața în viitor. Nu mai există nici trecut nici viitor, însă timpul e încă prezent. Dar timpul, chiar și sub formă de "prezent", este încă acel timp care trece. Trebuie să vă concentrați și mai mult mintea, puteți vedea în direcția trecutului, dar concentrându-vă mintea în această direcție. În acest caz, viitorul și prezentul sunt lăsate de-o parte. Dacă vă concentrați asupra viitorului, celelalte două dimensiuni ale timpului (trecutul și prezentul) se șterg. Vedeți trecutul, prezentul și viitorul, dar nu ca un întreg. În plus, nu distingeți decât propriile voastre vise individuale, visele care vă

aparțin în calitate de individ.

-
-
-

Al cincilea corp, corpul spiritual, transcende tărâmul individual și tărâmul timpului. Sunteți acum în eternitate. Visele nu se mai referă la voi în calitate de indivizi, ci se referă la conștiința întregului. Vă este dezvăluit întregul trecut al existenței în totalitatea ei; viitorul rămâne însă ascuns.

Toate miturile creației au fost create din al cincilea corp. Ele sunt identice unele cu altele. Simbolurile se schimbă, expunerile se modifică puțin, dar fie că sunt creștine, hinduse, iudaice sau egiptene, miturile creației (relatând felul în care lumea a fost creată, cum a fost adusă la existență) sunt paralele unele cu altele; ele conțin un Întreg curent de similitudini. De exemplu, există mărturii similare despre marele potop în Întreaga lume. Nu există nici o mărturie de ordin istoric Totuși, mărturia *există*; și ea există în al cincilea corp. În corpul spiritului. Al cincilea corp poate visa despre acest lucru.

Cu cât vă cufundați mai mult în

profunzimile interioare, cu atât vă apropiați mai mult de realitate. Visele fiziologice nu au o realitate prea mare. Ele au realitatea lor proprie, dar nu sunt foarte reale. Visele eterice au o realitate mult mai mare, visele astrale au o realitate și mai mare, în timp ce visele mentale sunt *aproximativ* reale și, în final, în al cincilea corp, visele îmbracă un caracter autentic real. Iată calea de cunoaștere a realității. A-i da numele de vis nu este foarte adecvat, cu toate că - dintr-un anumit punct de vedere - acesta va fi un vis în măsura în care realul nu este prezent în mod obiectiv. Ea are propria sa obiectivitate, însă se desfășoară în calitate de experiență subiectivă.

Două persoane care au devenit conștiente de al cincilea corp pot avea același vis în același timp. Până la acest nivel acest lucru era imposibil. De obicei, visul în comun nu poate exista; din al cincilea corp însă, mai multe persoane pot avea, simultan, același vis. Din această cauză visele sunt, într-un anumit fel, obiective. Avem posibilitatea de a compara însemnările. În acest fel, un mare număr de persoane, care au visat în al cincilea corp, au ajuns să cunoască aceleași mituri. Aceste mituri nu reprezintă creația unor indivizi izolați. Ele au fost elaborate de anumite școli,

de anumite tradiții aflate în colaborare unele cu altele.

Deci al cincilea tip de vis este mult mai real, fmr-un anumit fel, celelalte patru sunt ireale în măsura în care sunt individuale. Nimeni nu își poate verifica experiența; nu există nici un mijloc de a-i măsura validitatea, de a ști dacă ea este sau nu un produs al imaginației. O fantasmă este o proiecție; un vis este ceva care nu are existență ca atare, dar poate fi experimentat. Cu cât mergeți mai în profunzime, cu atât visele sunt mai puțin fantasmagorice, cu atât sunt mai puțin imaginare. Obiectivitatea lor, realitatea lor, autenticitatea lor este mai mare.

Toate conceptele teologice se nasc în al cincilea corp- Ele sunt exprimate în mod diferit, terminologia lor, conceptualizarea lor sunt diferite dar, în esența lor, sunt identice. Sunt visele celui de al cincilea corp.

* •
*

Prin corpul al șaselea, corpul cosmic, atingeți limita ce se află între conștient și inconștient, între materie și spirit. Al șaselea corp visează despre cosmos. Atingeți limita conștientei, unde și inconștientul devine - la rândul lui - conștient. Totul este conștient și viu. Chiar și ceea ce numim materie face

parte din conștiința.

În al șaselea corp se realizează visele miturilor cosmice. Ați trecut dincolo de individual, ați trecut dincolo de conștient, ați trecut dincolo de timp și spați, dar *limbajul* este încă prezent. El arată ceva, el indică un lucru specific. Teoriile despre Brahma, despre *maya*, teoriile unității, ale infinitului, toate au fost concepute prin al șaselea tip de vis. Cei care au avut vise în dimensiunea cosmică au creat marile sisteme, marile religii.

În al șaselea corp visele sunt de ordinul ființei și nu de ordinul ne-ființei: ele sunt de ordinul existenței pozitive, nu de ordinul non-existenței. Rămâne un anumit atașament față de existență, și - de asemenea - o teamă de non-existență. Materia și spiritul formează un întreg, o unitate; dar nu este și cazul existenței non-existenței, al ființei și ne-ființei. Ele rămân separate. Aceasta este ultima limită ce trebuie trecută.

• •

Al șaptelea corp, corpul nirvanic, trece frontiera pozitivului și face saltul în neant. El are propriile sale vise, vise ale non-existenței, vise ale neantului, vise ale vidului. *Afirmația* a fost părăsită, și nici *negația* nu mai este o

negație; neantul nu înseamnă vacuitate totală. Mai exact, vacuitatea totală este și mai infinită. Pozitivul are - neapărat - limite, ci nu poate fi infinit. Numai negativul este lipsit de frontiere.

Deci, al șaptelea corp are tipul său propriu de vis. Formele și simbolurile îi lipsesc - nu mai există decât absența formei. Sunetele nu mai există; există doar o absență a sunetelor: tăcere absolută. Aceste vise ale tăcerii sunt o totalitate și ele sunt fără sfârșit.

Iată cum se prezintă cele șapte corpuri. Fiecare din ele are propriile sale vise. Dar cele șapte dimensiuni ale visului se pot transforma în obstacole în cunoașterea celor șapte tipuri de realitate.

Corpul fiziologic își are propriul său fel de a percepe realul și de a visa. Când mâncați, este un lucru real, dar când visați că mâncați, aceasta nu mai este o realitate. Visul despre mâncare înlocuiește actul de a mânca. În consecință, corpul fiziologic își are propria sa realitate și propriul său mod de a visa. Acestea sunt două moduri de funcționare diferite, și sunt foarte îndepărtate unul de celălalt.

Cu cât vă apropiați mai mult de centru (cu cât corpul în care vă situați este superior), cu

atât realitatea și visul sunt mai apropiate una de alta. La fel cum liniile trasate de la periferie spre centrul cercului se apropie unele de altele în măsura în care sunt mai apropiate de centru și, dimpotrivă, se îndepărtează unele de altele în măsura în care sunt mai aproape de periferie, tot astfel visul și realitatea converg în măsura în care mergeți spre centrul ființei voastre și, dimpotrivă, sunt divergente atunci când vă îndepărtați spre periferie. Deci, din punctul de vedere al corpului fizic, visul este foarte îndepărtat de realitate. Distanța care le separă este mare. Visele nu sunt decât fantasmе.

Această distanță este deja redusă în corpul eteric. Realul și visul sunt mai aproape unul de altul, astfel încât a face distincție între ele devine dificil, dar încă posibil, în cazul în care călătoria voastră eterică este autentică, ea va apărea atunci când sunteți în stare de veghe. Dacă nu este decât un vis, ea se va realiza în timp ce dormiți. Pentru a cunoaște diferența, trebuie să fiți conștienți de corpul vostru eteric.

Există o serie de mijloace pentru a realiza această conștientă. Toate metodele de antrenament interior cum ar fi *japa* (repetarea unei *matura*), vă deconectează de lumea

exterioară. Dacă adormiți, repetarea constantă a unei mantra poate induce un somn hipnotic. Atunci începeți să visați. Totuși, dacă ajungeți să rămâneți conștienți *dejapa*, dacă ea nu are asupra voastră un efect hipnotic, veți cunoaște realitatea corespunzătoare planului eteric.

În al treilea corp, în corpul astral, este și mai dificil să deosebim visul de realitate, în măsura în care diferența între cele două s-a micșorat și mai mult. Când știți cu adevărat ce este corpul astral, față de cazul în care cunoașteți doar visul astral, depășiți teama de moarte. Începând cu acest nivel, sunteți siguri de propria voastră nemurire. Pe când, în cazul în care cunoașterea voastră astrală este doar de domeniul visului și nu reală, rămâneți paralizați de teama de moarte. Modalitatea de distingere, criteriul, sunt reprezentate de teama de moarte.

Cei care cred că sufletul este nemuritor și își repetă neîncetat acest lucru, pentru a se convinge de el, nu sunt în măsură să facă diferența între realitatea corpului astral și visul astral. Nu este vorba aici de faptul de a crede în nemurire, ci de a ști ce este nemurirea. Numai că, înainte de realizarea acestei cunoașteri, trebuie să ne îndoim în privința ei, să ne menținem în incertitudine. Este singurul mod de a ști dacă este vorba de o cunoaștere a nemuririi, sau este vorba doar

despre o proiecție. Dacă voi credeți că sufletul este nemuritor, credința voastră poate pătrunde în lumea astrală. În acest caz visați, dar nu va fi nimic mai mult decât un vis. Pe când, dacă nu aveți nici o părere referitoare la acest subiect, dacă nu există în voi decât o sete de a cunoaște, de a descoperi - fără să știți ce căutați, nici cea ce veți găsi, lăra să cultivați idei preconcepute sau prejudecăți - dacă întreprindeți căutarea voastră cu o minte liberă, veți ști să faceți diferența. Deci, cei care cred în nemurirea sufletului, în viețile anterioare, cei care le acceptă pe bază de credință, riscă să nu o cunoască decât visul din planul astral și nu realitatea sa.

În al patrulea corp, corpul mental, visul și realitatea devin vecine. Asemănarea lor este atât de mare, încât aveți toate șansele să le confundați. Visele din corpul mental pot fi la fel de reale ca și realitatea. Există chiar metode care fac posibilă crearea lor: metode yoghine, tantri-ce și altele. Cei care postesc, care trăiesc în singurătate sau în întuneric, experimentează acest tip de vis, visul mental. El va fi la fel de real ca și realitatea care îi înconjoară.

În al patrulea corp, mentalul este total creator; el nu mai este delimitat de lumea obiectivă, nici de limitele materiei. El poate

crea în deplină libertate. Poeții, pictorii trăiesc - cu toții - în al patrulea tip de vis; orice realizare artistică își are originea în acest tip de vis. Cei care își extrag visele din regiunea a patra pot deveni mari artiști, fapt care nu se întâmplă cu cei care o cunosc.

În al patrulea corp este necesar să fim conștienți de toate tipurile de creație mentală; nu trebuie făcută nici o proiecție deoarece, în caz contrar, proiecția se va realiza; nu trebuie cultivată nici o dorință, în caz contrar, există o mare posibilitate ca aceasta să se realizeze. Și nu doar în mod interior; ea se poate împlini și în mod exterior. În al patrulea corp mentalul este atât de puternic, atât de transparent; acest corp fiind ultimul spațiu al mentalului. Dincolo de el începe non-mentalul.

Al patrulea corp este sursa originară a mentalului; din el se pot realiza toate creațiile. Trebuie să vegheați neîncetat pentru a nu întreține în mintea voastră dorințe, imaginații, imagini (inclusiv cele ale unui zeu sau ale unui guru), în caz contrar ele se vor realiza. Iar voi veți fi creatorul lor! Viziunile sunt atât de frumoase încât dorim să le creăm. Pentru *sadhaka*, pentru cel care caută, ele reprezintă ultimul mare obstacol ce trebuie trecut.

Dacă sunteți conștienți în interiorul celui

de al patrulea corp, dacă nu sunteți decât martor, veți cunoaște realul. Dacă nu, rămâneți în vis; iar realitatea nu este deloc comparabilă cu visele pe care le țeseți. Ele vă vor da extazul, dar un extaz de vis. Trebuie să fiți conștienți de extaz, de beatitudine și chiar de imagini, oricare ar fi felul lor. Imediat ce apare o imagine, al patrulea corp se abandonează visului. O imagine cheamă altă imagine, iar voi rămâneți prizonierii visului.

Singura modalitate de a evita al patrulea tip de vis este aceea de a fi martor. Poziția de martor diferențiază stările, deoarece în vis are loc o identificare, în ceea ce privește corpul al patrulea, identificarea este o formă de vis. Calea care vă duce spre realitate în acest corp se bazează pe faptul de a fi conștient și pe aceea de a fi martor. În al cincilea corp, visul și realitatea formează un întreg. Orice fel de dualitate a dispărut. Nu se mai pune problema conștientiei: dacă nu sunteți conștienți, alunei sunteți conștienți de ne-conștientia voastră. În acest stadiu, visul nu este altceva decât o oglindire a realului - Există diferență, dar nu deosebire. Dacă mă privesc într-o oglindă, nu există nici a deosebire între mine și imaginea reflectată; există însă o diferență. Eu suni real, în timp ce imaginea

reflectată nu este.

Dacă se folosește de concepte, al cincilea corp va avea iluzia că se cunoaște, în măsura în care ci se vede reflectat în oglindă. Ei se cunoaște ca *efect*, nu în calitatea sa proprie ci în aceea de imagine reflectată. Diferența este prezenta, diferență care-dimr-un anumit punct de vedere - este periculoasă. Riscați să vă mulțumiți cu o imagine reflectată și, ca urmare, să confundați imaginea din oglindă cu realitatea.

Dacă se întâmplă așa, pericolul nu se situează la nivelul celui de al cincilea corp, ci la nivelul celui de al șaselea corp. Dacă nu vă cunoașteți decât ca o imagine reflectată în oglindă, vă este imposibil să treceți frontiera ce separă al cincilea corp de al șaselea corp. De fapt, nici o frontieră nu poate fi trecută prin traversarea unei oglinzi Astfel, se întâmplă să nu transcendem cel de al cincilea corp. Este cazul celor care pretind că există un număr infinit de suflete, fiecare având o personalitate proprie. Ei se cunosc pe ei înșiși, dar această cunoaștere a fost dobândita prin intermediul unei oglinzi; ea nu este imediată, ea nu este directă.

Care este originea acestei oglinzi? Ea provine din concepte cum ar fi: "Sunt Șinele. Etern, nemuritor. Dincolo de atingerea morții, dincolo de atingerea nașterii." Fapiul de a se

concepe în calitate de sine fără *a cunoaște* acest Sine înseamnă a crea oglinda. în acest caz, în loc să vă cunoașteți așa cum sunteți, vă cunoașteți ca o reflectarea prin intermediul conceptelor voastre. Ceea ce distinge cele două stări este acest fapt: în cazul în care cunoașterea își are drept sursă oglinda, ea provine din vis; dacă ea este directă, imediată, ea este reală. Este singura diferență, dar ea este importantă - nu în raport cu corpurile pe care le-ați traversat, ci în raport cu cele care vă rămân de traversat.

Cum să disiingem dacă visăm în al cincilea corp sau li trăim realitatea? Singura modalitate este de a renunța la toate tipurile de scripturi și filozofii. Nu trebuie să mai avem un guru, pentru că - în caz contrar -acesta va juca rolul unei oglinzi. De acum trebuie să rămâneți cu totul singuri. Nimeni nu vă mai poate ghida; dacă există un ghid, el va juca rolul unei oglinzi.

De acum înainte solitudinea este completă și totali Nu vă simțiți izolat, ci singur. Izolarea exista în raport cu alții, in timp ce solitudinea exista In raport cu sine. Am un sentiment de izolare în absența legăturilor cu alții; mă simt singur când *mm*.

De acum înainte solitudinea se] manifestă față de toate lucrurile -față de cuvinte, de concepte, de teorii, de filozofii, de doctrine;

fața de guru, față de scripturi, față de creștinism, față de hinduism; față de Buddha, de Christos, de Krishna, de Mahavira. În clipa de față trebuie să fiți singuri, deoarece orice prezență va deveni o oglindă. Buddha ar putea deveni; el ar fi o oglindă de preț, dar foarte periculoasă.

Fiind absolut singuri, nimic nu vă mai poate reflecta. În al cincilea corp, cuvântul care ar putea descrie situația este acela de meditație. El înseamnă a fi perfect singur, liber de orice proces mental. Înseamnă a fi fără mental. În prezența oricărui tip de mental, acesta devine o oglindă care vă reflectă. Trebuie să fiți un non-mental, în afara oricărui proces de gândire și contemplare.

În al șaselea corp nu mai există oglindă. Nu mai rămâne decât cosmicul. Voi înșivă ați dispărut. Voi nu mai sunteți, entitatea de vis nu mai este. Dar visul poate persista și în absența entității care visează. În acest caz, visul seamănă cu realul autentic. Nu mai există mental, nu mai există entitate care gândește și tot ceea ce este cunoscut, există efectiv. Ceea ce este devine propria voastră cunoaștere. Întâlniți miturile creației: ele trec pe lângă voi. Voi nu mai sunteți: lucrurile nu fac altceva decât să treacă pe lângă voi. Entitatea care gândește a dispărut, entitatea care visează a dispărut.

Numai că, un mental care nu mai este, încă este. Un mental distrus continuă să fie, nu sub o formă individuală ci în calitate de totalitate cosmică. Voi nu mai sunteți, dar Brahma este. De aceea se spune că întregul univers nu este decât un vis al lui Brahma. Întregul nostru univers este un vis, este *maya*. Nu un vis individual, ci un vis provenit din totalitate, din întreg. Voi nu mai sunteți, dar totalitatea, întregul visează.

Singurul lucru pe care trebuie să-I știm la acest nivel este dacă visul este pozitiv sau negativ. Dacă este pozitiv, este o iluzie, un vis, în sensul în care în ultimă instanță numai negativul poate exista. Când toate lucrurile fac parte din domeniul nec-formal, când toate lucrurile s-au întors la sursa lor originală, totul *este* și *nu este*, simultan. Pozitivul este singurul clement care rămâne. Trebuie realizată transcenderea lui. Deci dacă pozitivul dispărește | În al șaselea corp, ajungeți în al șaptelea. Realitatea celui de al șaselea corp va aduce în pragul celui de al șaptelea. Dacă nu mai rămâne nimic pozitiv (nici mit, nici imagine), aceasta înseamnă că visul a încetat să mai existe - în acest caz, nu mai exista decât *ceea ce este*; mai este numai existența. Lumea obiectivă a dispărut; nu mai rămâne decât sursa. Arborele nu mai este, dar

sămânța rămâne.

Cei care au cunoscut această stare au numit-o *samadhi* cu sămânța (*samadhi sabeef*). Nu mai este nimic: totul s-a întors în sursa originară, în sămânța cosmică. Arborele nu mai este, dar sămânța rămâne, în acest stadiu visul este încă posibil, în sensul că trebuie să distrugem - de asemenea - și sămânța.

În al șaptelea corp nu mai există nici vis nici realitate. Realitatea nu se poate discerne decât atâta timp cât visul există. Când visul devine imposibil, nu mai există nici realitate; este iluzie. În consecință, al șaptelea corp reprezintă centrul, în care realitatea și visul se confundă. Nimic nu le diferențiază. Fie că visezi despre vacuitate, fie o cunoașteți. În ambele cazuri însă, este vorba de aceeași vacuitate.

Dacă vă visezi, este o iluzie. Dacă vă vedeți, este o realitate. Dar între faptul de a visa despre absența voastră sau acela de a constata absența voastră, nu este nici o diferență. Un vis despre absență este identic cu absența în sine. Nu există o diferență reală decât în termeni pozitivi. Astfel, de la primul corp până la al șaselea există o diferență. Cum în al șaptelea corp nu rămâne decât vacuitatea, chiar și sămânța a dispărut. Este *samadhi* fără sămânță (*nirbeej samadhi*).

- I
- *
- i

Există deci șapte tipuri de vise și șapte tipuri de realitate, care se întrepătrund, fapt care crează o serie de confuzii. Dacă ajungeți să le distingeți între ele, dacă le vedeți cu claritate, acest lucru va fi foarte util. Psihologia este departe de a cunoaște iotul despre vise. Cunoștințele ei se opresc la corpul fiziologic și uneori merg până la corpul eteric (chiar dacă acesta este interpretat din punct de vedere fiziologic).

Jung a mers mai în profunzime decât Freud, însă analiza sa despre mentalul uman este realizată pe baza miturilor, a religiilor. A rămas în stadiu de sămânță. Dacă psihologia occidentală dorește să se dezvolte, o va face plecând de la Jung, nu de la Freud. Freud era un deschizător de drum;

și orice deschizător de drum devine un obstacol în dezvoltarea ulterioară dacă rămâne legat în mod obsesiv de descoperirile sale. Cu toate că Freud a fost depășit în zilele noastre, psihologia occidentală rămâne obsedată de originile freudiene. Freud este de domeniul istoricilor. Psihologia trebuie să progreseze.

În Statele Unite se fac unele tentative pentru înțelegerea viselor folosindu-se

metode de laborator. Laboruoaarclc sunt numeroase numai că metodele folosite nu se ocupă decât de aspectul fiziologic. Dacă vrem sa cunoaștem în profunzime lumea viselor, trebuie luate în considerare - de asemenea - yoga, tantra și alte practici esoterice. Fiecare tip de vis este dublat de un tip de realitate. Or, dacă *maya* nu poate fi înțeleasa în totalitatea ei, dacă lumea iluziilor nu poate fi înțeleasă în totalitatea ei, atunci nu putem cunoaște realul. Acesta nu poate fi cunoscut decât dincolo de lumea iluziei.

Totuși, nu trebuie să acceptați cuvintele mele ca formând o teorie, un sistem. Faceți din ele un punct de plecare și începeți să visați în mod conștient- Realul nu se poate cunoaște decât în măsura în care deveniți conștienți în visele voastre.

Dar iată: nu sunteți conștienți nici măcar de propriul vostru corp fizic. Nu deveniți conștienți de el decât în caz de boală. Trebuie să fiți conștienți și atunci când este perfect sănătos. Conștienta corpului în caz de boală nu este decât o măsură de urgență. Este un proces natural, programat. Când corpul vostru este bolnav, trebuie să o știți pentru a avea grijă de el, dar imediat ce s-a vindecat redeveniți insensibili.

Este neapărată nevoie să deveniți

conștienți de corpul vostru: de funcționarea lui, de senzațiile lui subtile, de muzica sa, de tăcerile sale. Uneori corpul vostru este tăcut, alteori este zgomotos, alteori destins. Senzația de a avea un corp este atât de diferită în fiecare din aceste stări încât este păcat că nu conștientizăm acest lucru. În momentul în care adormiți, în voi se produc o serie de schimbări subtile. Și când vă treziți, dimineața, există sejmbari. Trebuie să fiți conștienți de ele.

Când va treziți, nu deschideți imediat ochii. Când aveți impresia că ați dormit destul, deveniți conștienți de propriul vostru corp. Rămâneți cu ochii închiși Ce se întâmplă? Se petrece o schimbare impor-tantă. Somnul s-a îndepărtat, și va treziți. Vi s-a întâmplat să vedeți răsăritul soarelui, nu însă și pe acela al propriul corp. Fenomenul are o frumusețe ce îi este specifică. Există, în corpul vostru, o dimineața" și o seară. Aceste momente suni numite *sandhya*: momentul transformării, momentul schimbării,

înainte de a adormi, observați în tăcere ce se întâmplă. Somnul nu va întârzia, cu siguranță, să apară, ff ți atenți! Este singura modalitate de a deveni cu adevărat conștienți de corpul vostru fizic Conștiința fiind prezentă, înțelegeți ce este visul fiziologic.

Dimineața vă veți aminti care din visele voastre erau fiziologice și care nu erau. Dacă percepeți senzațiile, nevoile, ritmurile intime ale corpului vostru care se reflectă în visele voastre, veți înțelege limbajul lor.

Noi nu înțelegem limbajul propriului nostru corp. Corpul își are înțelepciunea lui proprie: are în urmă mii și mii de ani de experiență, în celulele mele este înscrisă experiența tatălui meu și a mamei mele, a părinților lor, și așa mai departe; timp de sute și de sute de ani sămânța corpului meu s-a dezvoltat până în clipa din față. El are propriul său limbaj, pe care trebuie să ajungem să-l înțelegem. Odată realizat acest lucru, veți înțelege ce este un vis fiziologic. Astfel, dimineața puteți împărtăși visele voastre în fiziologice și ne-fiziologice.

Alunei, și nu înainte, se deschide această nouă posibilitate de a deveni conștienți de corpul vostru eteric. Senzațiile voastre devin mai subtile. Veți ajunge să percepeți sunete, parfumuri, lumini mai subtile. Când mergeți, va dați seama că numai corpul fizic merge, nu și corpul eteric. Este foarte clar. Mâncați. Corpul fizic face acest lucru. Există senzații de sete, de foame și alte dorințe care provin din corpul cleric dar acestea nu devin sesizabile decât odată ce vă cunoașteți perfect corpul fizic. Atunci, periodic, percepeți și

celelalte corpuri.

Visul este unul din cele mai extraordinare subiecte. Dar totul trebuie descoperit, totul este necunoscut, ascuns. El face parte din cunoștințele secrete. Totuși, a sosit momentul ca tot ceea ce a fost secret să fie revelat. Tot ceea ce a fost ascuns trebuie să fie relevat, pentru a nu deveni - în caz contrar - un pericol.

În trecut, anumite lucruri trebuiau păstrate secrete, în măsura în care este periculos să dai cunoașterea pe mâinile ignorantilor. Este exact ceea ce s-a întâmplat în Occident. Oamenii de știință sunt perfect conștienți de criză și doresc reîntoarcerea la științele secrete. Armele nucleare nu ar trebui să fie în mâinile politicienilor. Anumite descoperiri viitoare vor trebui să rămână secrete. Trebuie să știm să așteptăm momentul când omul va fi devenit atât de competent, încât cunoașterea să poată fi revelată fără nici un pericol.

Tot astfel, pe plan spiritual. Orientul cunoștea multe lucruri. Dacă se întâmpla ca o parte din ele să cadă în mâinile unor persoane ignorante, pericolul era iminent, în consecință, cheia a fost ascunsă. Cunoașterea a devenit secretă, esoterică. Ea circula de la o persoană la alta cu multă grijă.

Totuși, încă din zilele noastre, din cauza

progresului științific, a venit timpul ca ea să fie făcută publică. Știința se va dovedi periculoasă în cazul în care adevărurile spirituale, esoterice, rămân secrete. Este neapărată nevoie ca ele să fie cunoscute, astfel încât cunoașterea științifică să avanseze în același ritm ca și cunoașterea spirituală.

Visul aparține unuia din cele mai mari tărâmurile esoterice. Am vorbit puțin despre el tocmai pentru a vă face conștienți de el; nu v-am revelat această știință în totalitate. De altfel, acest lucru nu este nici necesar, nici util. Rămân spații goale, dar dacă studiați subiectul, ele se umplu automat. Cuvintele mele nu acoperă decât limita acestui tărâm. Nu am spus suficient de mult ca să puteți elabora o teorie, însă destul pentru a vă permite să începeți să căutați.

7. TRANSCENDEREA CELOR ȘAPTE CORPURI

Afi spus că există sapte corpuri: un corp eteric, un corp mental etc. Uneori este dificil ca limbajul utilizat în India să coincidă cu termenii folosiți în psihologia occidentală. La noi, în Occident, nu există o teorie similară, astfel încât mă întreb cum am putea transpune aceste șapte corpuri în propriul nostru limbaj. Corpul spiritual nu ridică nici o dilemă, dar corpul eteric? Corpul astral? Corpul mental? sunt termeni pe care noi nu-i putem folosi. Ce să facem?

Cuvintele există, dar în izvoarele pe care încă nu le-ați explorat. Jung îi este superior lui Freud din punctul de vedere al muncii de cercetare în alte domenii decât conștiința superficială; dar descoperirile lui Jung nu sunt decât un început. Veți înțelege mai bine ceea ce înțeleg prin corpuri citindu-l pe Rudolf Steiner sau scrierile teozofice: "La Doctrine Secrete", "Isis dévoilée", sau alte lucrări scrise de d-na Blavatsky sau operele lui Annie Besant, ale lui Leadbeater, ale colonelului Alcott. Unele idei pot fi luate și din doctrinele roza-cruccene. În Occident există de asemenea o mare tradiție hermetică, există

apoi scrierile Esenienilor (fraternitate hermetică în care a fost inițiat Christos). Mai aproape în timp îi aveți pe Gurdjieff și Ouspensky careva pot fi de ajutor. Astfel puteți găsi unele fragmente, fragmente pe care le puteți reuni.

Iar referirile mele asupra corpurilor le-am făcut folosind terminologia voastră (terminologia occidentală), cu excepția unui singur cuvânt: nirvanic. Toate celelalte denumiri: fizic, eteric, astral, mental, spiritual și cosmic nu fac parte din terminologia Indiei. Ele aparțin și Occidentului. Singurul corp despre care nu s-a vorbit niciodată în Occident este al șaptelea; și aceasta nu datorită faptului că nimeni nu l-a experimentat, ci pentru că este imposibil să fie descris.

Dacă găsiți că folosirea acestor termeni este dificilă, referiți-vă la corpuri folosind numărul lor de ordine (primul, al doilea etc). Nu folosiți un cuvânt determinat, ci descrieți-le. Descrierea va fi suficientă, terminologia fiind lipsită de importanță.

Corpurile pot fi abordate din multe puncte de vedere diferite. Dacă ne referim la vise, există părerile lui Freud, ale lui Jung și ale lui Adler. Ceea ce ei numesc conștient este primul corp. Inconștientul este al doilea (nu perfect identic, dar destul de aproape). Ceea ce

Jung numește inconștient colectiv este echivalent cu al treilea corp (năd acesta nu este perfect identic dar - cu toate acestea - destul de aproape).

Iar dacă nu suni folosiți termeni comuni, putem la fel de bine să-i inventăm. De fapt, este întotdeauna mai bine să inventăm termeni noi, ta măsura în care cuvintele noi sună libere de semnificațiile lor anterioare, în cazul unui cuvânt nou nu se pot face asocieri, astfel încât el devine mai semnificativ și înțelegeți mai bine sensul său profund.

Etericul este ceea ce se află în legătură cu cerul și spațiul. Astralul este ceea ce poate fi mai mic: *sukshma*, ultimul, atomicul, dincolo de care nu mai există materie, și ceea ce privește mentalul, spiritualul și cosmicul, ele nu prezintă nici o dificultate.

și sfârșit, al șaptelea corp: nirvanic, înseamnă oprire totală, vacuitate absolută. Toiul a dispărut, inclusiv sămânța. Cuvântul înseamnă: stingerea flăcării. Flacăra s-a consumat: lumina s-a stins. Nu puiți să vă întrebați unde este; ea a încetat - pur și simplu - să existe.

Nirvana înseamnă flacăra ce s-a stins. Nu o mai regăsim niciunde. Pentru ea numai există nici un punct determinat de existență, niciun timp, nici o clipă de existență. Ea este spațiu, timp în sine. Ea este existență sau non-exis-

tență, aceasta nu are importanți Datorită faptului că ea este peste tot, nictunul din cei doi termeni nu cslc adecvat. Dacă ea ar G fost *undeva*, nu ar fi putut să fie peste toi; și dacă ea este peste tot, nu poate fi într-un l«dcienninat Prin urmare, "niciunde" și "undeva" înseamnă același lucru. Al șaptelea corp se numește deci nirvanic, acesta fiind cuvântul cel mai convenabil.

Cuvintele nu au nici o semnificație în sine: numai experiențele sunt semnificative. Cele șapte corpuri nu au nici un sens pentru voi decât dacă le experimentați. Pentru a vă ajuta în acest sens, au fost concepute diferite metode pentru fiecare plan.

•

Să începem cu fizicul. Celelalte etape se vor deschide de la sine, deoarece atunci când lucrați asupra primului corp începeți să fiți conștienți de la doilea. Fiți atenți, clipă de clipă, la corpul vostru fizic Nu numai exterior ci interior. Astfel, pot fi conștienți de mâna mea atât datorită aparenței ei, cât și în calitate de senzație intimă. Dacă ochii îmi sunt închiși, nu îmi văd mâna.îmi rămînc însă senzația intimă că există ceva în locul ocupat de mâna mea. Nu esie vorba deci de a fi conștienți de corpul vostru pe baza mărturiei ochilor voștri Acest lucru nu vă

conduce spre interior; senzația intimă este cu totul diferita.

Dacă vă percepeți corpul din interiorul ființei voastre, veți ști pentru prima dată ce înseamnă faptul de a fi în propriul corp. Văzându-I din exterior, nu îi puteți înțelege secretele, ci doar limitele sale exterioare: nu îi percepeți decât aparența. Văzându-mi propriul corp din exterior, văd cum le apare altora, dar nu știu *cum este pentru mine însumi*. Voi îmi puieți vedea mâna din exterior, și eu la fel. Este o observare obiectivă. Putem să comparăm ceea ce cunoaștem despre ea. Numai că, pri-vindu-mi în acest fel mâna, nu o cunosc în mod interior. Ea este o proprietate publică, voi o puteți cunoaște la fel ca și mine.

Ea nu începe să-mi aparțină decât din momentul în care o văd dinăuntrul meu, și acest lucru inir-o manieră incomunicabilă. Voi nu puteți să o cunoașteți astfel; voi nu puteți să știți cum o percep în interiorul meu. Număr eu singur pot. Corpul pe care noi îl cunoaștem nu este corpul nostru: este corpul pe care oricine îl cunoaște în mod obiectiv, corpul pe care un fizician Îl poate cunoaște în laboratorul său. Nu este corpul care *este*. Numai cunoașterea intimă, personală, vă conduce în interiorul vostru. Este motivul pentru care fiziologia sau psihologia (care se

ocupă de observarea exterioară) nu ajung la cunoașterea corpurilor mai subtile.

De aici rezultă o serie de dileme. O persoană se poate simți foarte frumoasă în interiorul ei, dar noi o putem convinge că este urâtă. Dacă există o convergență de opinii în acest sens, ea însăși se va lăsa în cele din urmă convinsă, n rcaliiate, nici un om nu se simte urât în interiorul său. Sentimentul interior este întotdeauna unul de frumusețe.

Acest sentiment exterior nu este propriu zis un sentiment, ci o modă, un criteriu ce provine din lumea înconjurătoare. O anumită persoană poate fi considerată foarte frumoasă aici și urâtă altundeva; o anumită persoană poate fi considerată frumoasă într-un anumit moment al istoriei dar nu și în viitor. Senzația interioară este însă întotdeauna defrumușele, astfel încât dacă nu ar fi existat criteriile exterioare, nu ar fi existat nici urâtenie. Noi împărtășim, împreună cu toată lumea, o imagine ilxii a frumuseții. De aceea există urâtenia. Dacă am deveni cu toții orbi, nimeni nu ar mai fi urât.

Trebuie deci să începem prin a simți corpul din interiorul său. Această senzație se poate modifica. Dacă iubiți pe cineva, senzația nu va fi aceeași ca în cazul în care sunteți încercați de ură. Dacă am putea să aflăm părerea lui Buddha, acesta ar spune: *Iubirea este*

frumusețe", deoarece sentimentul său interior îi spune că iubirea îl face mai frumos, n prezența urii, a furiei, a geloziei, se întâmplă ceva în interiorul vostru, ceva care vă dă senzația urâteniei, n consecință, vă percepeți pe voi înșivă în mod diferit în funcție de situații, de momente, de starea voastră de spirit.

Percepția corpului vostru nu este aceeași atunci când sunteți leneș și când sunteți activ. Ea se modifică și atunci când sunteți în stare de som-nolență. Trebuie să ajungeți să percepeți cu claritate aceste diferențe. Este singura modalitate de a vă familiariza cu viața interioară a corpului vostru. Ea vă permite să cunoașteți istoria internă, geografia internă a acestuia în diferite stadii ale vieții voastre (copilărie, adolescență etc). Din clipa în care sunteți total conștienți de corpul vostru printr-o percepție ce provine din interiorul propriei voastre ființe, vi se revelează al doilea corp. Dar numai în mod exterior. Odată ce vă cunoașteți primul corp din propriul său interior, deveniți conștienți de al doilea corp, însă numai de periferia sa.

Având o cunoaștere superficială a primului vostru corp, nu vă puteți cunoaște al doilea corp, pe când, în cazul în care îl cunoașteți pe acesta în mod interior, îl puteți cunoaște și pe acela din exterior. Fiecare corp are două dimensiuni: externă și internă. La fel cum un

perete arc două dimensiuni: una întoarsă spre exterior, cealaltă spre interior, tot astfel și corpurile au limite, sunt ca un zid.

În momentul respectiv vă aflați într-o stare de tranziție: în interiorul primului corp și în exteriorul celui de al doilea. Acest al doilea corp, cel eteric, seamănă cu aburul condensat. Puteți trece prin el fără nici o problemă, însă nu este transparent: nu vedeți în el din exterior. Primul corp este solid. Al doilea este identic cu primul în ce privește forma, dar nu este solid.

La moartea primului corp, al doilea rămâne în viață timp de treisprezece zile. El nu vă părăsește. După treisprezece zile, moare la rândul lui. Se dispersează, se evaporă. Dacă ajungeți să cunoașteți al doilea corp cât timp sunteți în viață, puteți conștientiza acest fenomen.

Al doilea corp poate ieși din corpul vostru fizic, în timpul meditației se poate întâmpla ca acesta să urce și să coboare, caz în care veți avea impresia că gravitația nu mai are efect asupra voastră, că ați părăsit pământul. Dar, în momentul în care deschideți ochii, vă vedeți așezați -cu genunchii pe sol - și știți că nu v-ați mișcat de acolo. Senzația de ridicare pe care ați simțit-o provine din al doilea corp. Acesta nu se află sub incidența legilor gravitației, astfel încât dacă îl

cunoașteți, simțiți un fel de libertate, necunoscută primului corp. Acum aveți posibilitatea să părăsiți corpul vostru fizic, apoi să reveniți la el.

Aceasta este a doua etapă de cunoaștere a celui de al doilea corp. Și nu este greu de ajuns la ea. Singurul lucru care trebuie făcut este acela de a dori să părăsești propriul corp. Dorința în sine este suficientă pentru împlinirea ei. Nefiind supus legilor gravitației^ corpul eteric nu trebuie să facă nici un efort. Efortul nu se aplică decât corpului fizic. Dacă vreau să mă întorc acasă, trebuie să mă opun forței gravitaționale în absența acestei forțe, este suficientă dorința: ea se realizează.

Corpul eteric este corpul implicat în hipnoză. Corpul fizic nu are nici un rol. Acest fapt explică de ce o persoană având o vedere excelentă poate deveni oarbă. Dacă hipnotizatorul vă spune că v-ați pierdut vederea, aceasta se realizează prin simplul fapt al sugestiei. Este influențat corpul cléric; sugestia i se adresează lui. Corpul vostru eteric este influențabil în caz de transă hipnotică profundă. Dar hipnotizatorul nu trebuie să folosească un limbaj care ar puica crea confuzii. Dacă el spune: "Mi se pare că v-ați pierdut vederea", nu se întâmplă nimic. El trebuie să fie sigur

de ceea ce spune, în caz contrar sugestia rămânând iară efect

Deci, atunci când sunteți în al doilea corp, spuneți-vă: "am părăsit corpul fizic". Pronunțați-vă dorința: ea se îndeplinește imediat

Somnul obișnuit provine din primul corp. Este destinderea corpului fizic, epuizat de muncă, de lucru, de tensiunea zilei, în procesul hipnotic somnul provine din al doilea corp. Și, când acesta doarme, puteți să lucrați asupra lui.

Șaptezeci și cinci la sută din boli provin din al doilea corp, și apoi trec asupra primului. Corpul eteric este atât de influențabil încât studenții aflați în primul an la medicină contactează aproape întotdeauna bolile pe care le studiază. Au simptomul acestora. Dacă obiectul de studiu se referă la durerile de cap, studenții se retrag în ei înșiși, la rândul lor, pentru a se întreba: "Oare eu nu sufăr de o durere de cap? Oare nu am simptomele descrise?" în măsura în care interiorizarea afectează corpul eteric, sugestia își produce efectele: se proiectează, se crează o durere de cap.

Durerile la naștere nu provin din corpul fizic, ci din corpul eteric. De aceea, datorită hipnozei, nașterea se poate realiza fără

absolut nici o durere, în anumite societăți primitive, femeile nu suferă la naștere: motivul este acela că posibilitatea de a suferi nu le-a trecut niciodată prin minte. Fiecare tip de civilizație inițiază sugestia de masă, care apoi se amestecă cu speranțele fiecărui membru al ei,

în stare de hipnoză nu există durere. Se poate practica orice fel de operație sub hipnoză și aceasta fără durere, deoarece dacă îi sugerăm celui de al doilea corp că nu va suferi, se va întâmpla exact acest lucru. După părerea mea, orice suferință și orice plăcere își au sediul în cel de al doilea corp, apoi îl influențează pe primul. Ca urmare, un lucru dureros poate deveni agreabil și invers; este suficient să inversăm sugestia.

Modificați sugestia, modificați mentalul eteric și transformarea se va produce. Dacă dorința voastră este totală, ea se realizează. Ceea ce diferențiază dorința de voință este noțiunea de totalitate. O dorință totală, completă, realizată în mod global, se transformă în putere a voinței.

Dacă doriți într-o manieră *totală* să vă părăsiți corpul, acest lucru se produce. Și este singura modalitate pe care o aveți la dispoziție pentru a vă cunoaște al doilea corp din interior. Ieșind din corpul vostru fizic, părăsiți această poziție de tranziție. În careva aflați pe

teritoriul primului corp dar în exteriorul celui de al doilea, n acest moment, vă aflați în interiorul celui de al doilea corp, iar primul corp nu mai este.

- De acum puteți fi conștienți de cel de al doilea corp al vostru din interior (la fel cum ați realizat acest lucru cu primul corp). Fiți atenți la funcționarea sa interioară și la mecanismele sale interioare, la viața sa interioară. La început acest lucru vi se va părea greu, dar apoi veți fi întotdeauna în interiorul a două corpuri: primul și al doilea. Atenția voastră va fi îndreptată de acum spre două regiuni, spre două dimeasiuni.

Afiându-vă astfel în teritoriul celui de al doilea corp, sunteți - de asemenea - și în exteriorul celui de al treilea, cel astral, n ceea ce-1 privește pe acesta din urmă, chiar și voința a devenit inutilă. Dorința de a fi în interiorul său este suficientă. Nu se mai pune problema totalității. Dacă doriți să intrați în acest corp, puteți să o faceți. Astralul este format din aburi, la fel ca și corpul eteric, dar din aburi transparenti. Aftându-vă deci în exteriorul lui, sunteți - de asemenea - în interior. De

fapt, nici măcar nu știți dacă sunteți în exterior sau interior, deoarece acest corp este transparent.

Corpul astral este de aceeași mărime ca și

cele două corpuri precedente (această mărime este dealtfel invariabilă pentru primele cinci corpuri). Conținutul se modifică, nu însă și mărimea. Al șaselea corp va avea o dimensiune cosmică, în timp ce al șaptelea nu va avea o dimensiune, nici măcar cosmică.

*

Al patrulea corp nu este înconjurat de absolut nici un zid, nici măcar transparent. El nu are decât limite, astfel încât faptul de a intra în el nu pune nici o probelmă, nu necesită nici o metodă. O persoană care a atins cel de al treilea corp îl poate deci atinge foarte ușor și pe al patrulea.

Faptul de a trece dincolo de al patrulea corp prezintă, dimpotrivă, o dificultate la fel de mare ca în cazul primului corp, deoarece în acest stadiu, mentalul încetează să existe. Al cincilea corp este corpul spiritual nainte de a-1 atinge există un alt zid care trebuie traversat, chiar dacă acesta nu este asemănător cu cel care există între primul și al doilea corp. Este un zid care separă două dimensiuni, care este dimr-un plan diferit.

Cele patru corpuri inferioare se situează toate pe același plan, împărțirea lor era orizontală. Acum ea este verticală, astfel încât

zidul care separă al patrulea și al cincilea corp este mai mare decât acela care separa oricare altă pereche de corpuri precedente, aceasta datorită faptului că privirea noastră funcționează de obicei pe orizontală și nu pe verticala. Noi privim de o parte și de alta și nu de jos în sus. Dar mișcarea ce trebuie făcută între al patrulea și al cincilea corp este aceea de trecere dintr-un plan inferior în cel superior. Nu mai este vorba de o trecere din exterior în interior ci de jos în sus. Numai dacă priviți în sus puteți intra în al cincilea corp.

Mentalul privește întotdeauna în jos. Este motivul datorită căruia yoga se ridică împotriva mentalului. Cursul său este descendent, la fel ca acela al apei. Apa nu a reprezentat niciodată un simbol pentru un sistem spiritual datorită faptului că propria ei natura o obliga să curgă de sus în jos. Dimpotrivă, focul reprezintă un simbol pentru numeroase sisteme. Focul are întotdeauna o mișcare ascensională. Deci, el simboli-

zează mișcarea făcută pentru a trece de la al patrulea la al cincilea corp. Este vorba de a privi în sus; de a înceta să privim în jos.

Cum se realizează acest lucru? Care este metoda? Ați auzit cu siguranță despre faptul că în meditație ochii trebuie să fie îndreptați

în sus, spre *ajna chakra**. Privirea trebuie să se concentreze în sus, ca și cum v-ați piimba ochii în interiorul cutiei craniene. Ochii nu sunt decât un simbol. Adevărata problemă care se pune este vederea. Vederea noastră, capacitatea noastră de a vedea, se află în legătură cu ochii, astfel încât ochii reprezintă modalitatea prin care realizăm vederea interioară. Dacă ochii voștri privesc în sus, vederea voastră urmează aceeași mișcare.

Raja yoga începe să lucreze asupra corpului al patrulea, în timp ce *hathayoga* începe să lucreze asupra primului, iar alte metode încep altundeva (trăgându-se asupra celui de al doilea corp, alte sisteme asupra celui de al treilea corp). Pe măsură ce civilizația va progresa, din ce în ce mai multe persoane vor deveni capabile să lucreze asupra corpului al patrulea, cu condiția ca ele să fi atins cele trei corpuri inferioare în existențe anterioare. Cei care practică *raja yoga* pe baza scrierilor, cu maeștri swami sau guru, fără a fi asigurați în această privință, riscă să obțină rezultate mai slabe. De fapt nu se poate lucra de la început asupra celui de al patrulea corp.

Al patrulea corp este ultimul cu care am putea să începem. Există patru tipuri de yoga: *hatha yoga* - care se ocupă cu corpul fizic, *mantra yoga* - care se interesează de corpul eteric, *bhaktiyoga* - care se îngrijește de corpul

astral și *raja yoga* - care se ocupă de corpul mental, n trecui, toată lumea trebuia să înceapă cu primul corp, dar acum oamenii sunt la nivele diferite de evoluție: unii au atins cel de al doilea corp într-o existență trecută, alții al treilea, șt așa mai departe. Dar, din punctul de vedere al visului, este indispensabil să începem cu primul corp, pentru a putea cunoaște toate tipurile, întregul evantai.

Deci, în al patrulea corp, conștiința voastră trebuie să ia forma focului, adică să se îndrepte spre regiunile superioare. Mijloacele de verificare sunt numeroase. De exemplu, dacă mintea voastră este supusă atracției sexuale, atunci ea este asemenea apei. Mișcarea apei este descendentă, iar centrul sexual este situat în partea inferioară a corpului n al patrulea corp, ochii trebuie dirijați în sus și nu în jos.

Pentru a fi posibilă trezirea conștiinței, ca trebuie să provină de la un centru situat deasupra ochilor, și nu există decât unul singur *ajna chakra*. Cei doi ochi al voștri trebuie să privească în sus, spre al treilea ochi.

Existența celui de al treilea ochi este amintită în multe feluri, n India se știe dacă o femeie este măritată prin foptul că ea poartă un semn colorat în locul celui de al treilea

ochi. O femeie tânără, virgină, privește obligatoriu spre centrul sexual, dar imediat ce s-a căsătorit ea trebuie să înceapă să privească IQ sus. S-a produs o transformare sexuală: va deveni mamă. Din acest moment ea se va îndrepta spre domeniul non-sexual, spre acela ce transcende sexualitatea. Pentru a-i reaminti să privească în sus, i se marchează locul celui de al treilea ochi cu o pată de culoare: un *titak*.

Punctele *tiyak* marchează și fruntea altor persoane diferite: *sannyasin-n*, adepții anumitor culte, iar culorile folosite sunt numeroase. Sau se folosește *chandan* (pasta din lemn de santal).

Când privirea voastră converge spre al treilea ochi, se aprinde un foc intens: simțiți o senzație de căldură în locul în care se situează *chakra*. Al treilea ochi se deschide și trebuie să-i păstrăm prospețimea. De aceea se și folosește pasta din lemn santal, care nu numai că dă o senzație de prospețime, dar al cărei parfum specific este în legătură cu al treilea ochi și transcenderea acestuia. Prospețimea parfumului, locul unde este plasat acest *cfiandan*, vă atrag spre ceea ce este superior, activează al treilea ochi.

Dacă închideți ochii și vă pun degetul pe al treilea ochi, nu ating în realitate acest ochi, dar acest fapt nu vă împiedică să îl puteți

percepe. O presiune a degetului este suficientă, o ușoară presiune. De aceea parfumul, senzația delicată și prospețimea sunt suficiente pentru a dirija atenția voastră de la ochii fizici la al treilea ochi.

*A)m *chakra*. care ne gă*eție ta spaliul aQn tatre
«prâncenc mai caic cunosculă și sub ou melc de
HI (reilea ochi.

Deci pentru a ieși din cel de al patrulea corp nu exista decât o singură tehnică, o singură metodă, care constă în a privi în sus, *Shirs-hasan* (statul în cap), postura inversă, a fost practică în acest scop. Stfînd în cap, ochii voștri, cu toate că privesc în jos, sunt - în același timp - îndreptați în sus. Curentul descendent de energie se transformă în curent ascendent

Acest fapt explică de ce anumite persoane care meditează adoptă, în mod spontan, posturi inversate. Ele folosesc poziția *shirshasan* deoarece curentul lor energetic și-a modificat direcția. Mentalul lor este atili de condiționat de curentul de energie descendent, încât ta cazulschimbării de direcție ele se simt jenate. Și nu își regăsesc liniștea decât dacă stau în cap, deoarece, în această poziție, mișcarea energiei este din

nou descendentă, cu toate că în realitate nu este chiar așa. De fapt, în raport cu centrul voștri, cu *chakras*, energia circulă de jos în sus.

Deci *shirshasan* este practică în scopul de a vă face să treceți de la al patrulea la al cincilea corp. Problema principală ce trebuie mereu reamintită este privirea în sus. Și aceasta se poate realiza prin *tratate* (contemplarea unui obiect Ox), prin concentrarea asupra soarelui sau altor obiecte. Cu toate că este mai bine să se realizeze în mod interior, pur și simplu închizând ochii.

Aminiiii-va însă că trebuie să fi străbătut cele patru corpuri precedente, în caz contrar fiind posibilă apariția diferitelor dezordine mentale, deoarece distrugeți întregul echilibru al sistemului vostru. Atenția celor patru corpuri inferioare se îndreaptă în jos, în timp ce ochiul vostru interior privește în sus. în aceste condiții există o mare probabilitate ca singurul rezultat să fie schizofrenia.

După părerea mea, schizofrenia este rezultatul unor asemenea exerciții. De aceea psihologia obișnuită nu poate cerceta profunzimea acestei boli. Mentalul schizofren funcționează simultan în sensuri opuse: fiind în exterior, vrea să privească în interior, fiind în interior, vrea să privească în sus. întregul

vostru sistem trebuie să fie în armonie. Dacă nu vă cunoașteți corpul fizic interior, conștiința voastră trebuie să se îndrepte de sus în jos. Așa este normal; modalitatea este convenabilă. O minte a cărei atenție se îndreaptă spre exterior nu trebuie niciodată să încerce să se îndrepte în sus, altfel apare pericolul schizofreniei, al divizării.

Civilizațiile noastre, religiile noastre se află la originea personalității divizate a omului. Ele au neglijat problema armoniei totale. Anumiți învățători transmit metode de ridicare spre spirit unor adepți care nu locuiesc nici măcar propriul lor corp fizic. Metoda își face efectul și, în acest caz, ei rămân parțial în afara corpului și se ridică parțial spre regiunile superioare. De unde și o divizare. Personalitatea se divizează: ei se identifică când cu o parte a personalității, când cu cealaltă. Ca în povestea cu Dr. Jekyll și Mr. Hyde.

Există o foarte mare probabilitate ca o asemenea persoană să aibă șapte personalități diferite. Astfel, divizarea este totală. Persoana are în interior șapte tipuri de energie diferite. O parte din ea este trasă în jos, atașând u-se de primul corp; o altă parte se atașează de al doilea corp, o altă de al treilea. O parte este trasă în sus, alta în altă parte. O asemenea persoană nu are absolut nici un centru.

Gurdjieff avea obiceiul să spună că, în acest caz, omul ar fi comparabil cu o casă fără stăpân, în care fiecare din servitori își revendică acest iuliu. Stăpânul fiind absent, cine să-i contrazică? Când cineva bate la ușă, atunci servitorul aflat cel mai aproape de aceasta se transformă în stăpân. Și aceasta nu este niciodată același.

Schizofrenul este lipsit de centru. Și noi suntem - cu toții - în această situație! Nu am făcut nimic altceva decât să ne conformăm normelor societății. Diferența este doar una de nivel. Stăpânul este absent sau adormit și fiecare parte din noi înșine revendică titlul de proprietar. Când sunteți invadați de dorința sexuală, atunci sexul devine stăpân. Uitați totul: fatalitatea morții, familia, religia. Apoi, după trecerea actului sexual, se instalează frustrarea. Rațiunea preia ștafeta și afirmă: "Eu sunt stăpână". Și atunci ea este cea care ține frânele casei, refuzând orice loc sexului.

Fiecare fragment din voi pretinde casa doar pentru el însuși, în caz de furie, ea devine stăpâna, și nu mai contează nici rațiunea nici conștiința. Furia nu suportă nici un amestec. Din cauza ei orice înțelegere devine imposibilă. Dacă o persoană care vă iubește izbucnește într-o criză de furie, iubirea sa dispare imediat. Rămâneți perplecși, neștiind exact dacă vă iubește sau nu.

realitate, iubirea ci nu era decât unul din servitori, la fel ca și ura. Stăpânul lipsește. Din cauza acestei absențe este imposibil să mai avem încredere în ceva. Nimeni nu este stăpân în locul lui, și oricare servitor poate să preia oricând comanda. Nici o ființă nu mai este întreagă; toată lumea este lipsită de unitate.

Ceea ce vreau să spun prin toate acestea este că practicarea tehnicilor de conștiința superioară, înainte de cunoașterea primelor patru corpuri, este cu totul contraindicată, în caz contrar existând pericolul apariției unei diviziuni iremediabile. Caz în care va trebui să așteptați existența următoare. Mai bine practicați tehnici care încep cu începutul. Dacă în viețile anterioare ați trecut prin primele trei corpuri, veți trece prin ele foarte repede și fără să întâmpinați dificultăți. Sunteți familiarizați cu teritoriul, cu metoda. Corpurile vă sunt accesibile într-un timp foarte scurt. Le recunoașteți, și deja le-ați și traversat! Apoi puteți să le transcendeți. De aceea insist: întotdeauna trebuie început cu primul corp. Nimeni nu face excepție de la reguli

•Faptul de a intra în al cincilea corp este un eveniment foarte semnificativ. Primele patru corpuri sunt caracteristice omului în al cincilea corp, transcendeți omenețea, în primul

corp nu sunteți nimic mai mult decât un animal. Ceea ce caracterizează omul se naște odată cu al doilea corp, iar dezvoltarea a ceea ce este uman se încheie în al patrulea. Nici o civilizație nu a trecut dincolo. Dincolo este irascenderea a ceea ce este uman. Christos nu mai este o ființă umană; Buddha, Mahavira, Krishna au transcendat ceea ce este uman. Ei sunt, toți, supraoameni.

Privirea în sus corespunde unui salt în afara celui de al patrulea corp. Când îmi privesc primul corp din afară, nu suni decât un animal care are posibilitatea să fie om. Ceea ce mă diferențiază de animal este faptul că eu pot deveni om, pe când el nu poate, în situația actuală, animalul și cu mine suntem sub-oameni, ființe aflate pe o treaptă inferioară umanității. Numai că eu am posibilitatea de a irascende această condiție. Dezvoltarea ființei umane are loc începând cu al doilea corp.

Chiar și cei care trăiesc în al patrulea corp al lor par, în ochii noștri, supraoameni. Un Einstein, un Voltairc de exemplu.

În realitate ei nu sunt supraoameni. Ei reprezintă perfectă dezvoltare a ceea ce este uman, în timp ce noi suntem *sub* acest nivel. Ne sunt superiori, dar nu sunt supraoameni. Doar un Buddha, un Christos sau un Zarathustra sunt supraoameni. Prin

privirea în sus, prin ridicarea conștiinței lor dincolo de cel de al patrulea corp, ei au depășit limitele minții, au transcens corpul mental.

Există parabole care trebuie bine înțelese. Mahomed, privind în sus, a spus că a primii ceva de acolo, i-a fost revelat ceva. Acestei noțiuni de *sus* noi ti dăm o interpretare geografică, transformând cerul în lăcaș al zeilor. Pentru noi, *sus* înseamnă cerul, *jos* înseamnă regiunile subterane, n realitate, această interpretare ne face să trecem pe lângă simbol. Când Mahomed privește în *sus*, privirea lui nu este îndreptată spre cer, d spre *ajna chakra*. Deci spunând că i-a venit ceva de sus, senzația lui este corectă: noi suntem cei care îi interpretăm în mod greșit termenii.

în întreaga iconografie, Zarathustra este reprezentat privind în sus; ochii săi nu privesc niciodată în jos. El privea în sus în momentul în care i-a apărut pentru prima dată Divinul Era sub forma focului. Astfel, perșii au fost adoratori ai focului. Senzația de foc care arde provine din *ajna chakra*. Când priviți în sus, locul acestei *chakra* vi se pare arzător, ca și cum ar fi un foc. Acest foc, gaia să se aprindă, este cel care realizează transformarea. Ființa inferioară se consumă, dispare, și se naște ființa" superioară, lata cum trebuie înțeleasă expresia: a trece prin

foc.

* •
»

După al cincilea corp ajungeți în regiuni și mai diferite, într-o dimensiune și mai diferită. De la primul la al patrulea corp mișcarea se realizează din exterior spre ulterior; de la al patrulea la al cincilea se realizează de jos în sus, și începând cu al cincilea se face de la ego la non-ego. Dimensiunea se modifică. Nu se mai pune problema de în afară, de înăuntru, de sus sau de jos, ci de eu sau non-eu. Altfel spus, este problema de a ști dacă există sau nu un centru.

Până la al cincilea corp omul nu are centru; el este împărțit în fragmente. Centrul, unitatea, nu apare decât odată cu al cincilea corp. Dar acest centru este ego-ul, care devine un obstacol în dezvoltare. Fiecare pas făcut se transformă într-un obstacol în calea progresului. Trebuie să uitați punțile de legătură, trebuie să uitați podurile iraediale ce le traversați; ele reprezentau pentru voi un ajutor, dar - dacă vă atașați de ele - se transformă în obstacole.

Până în al cincilea corp centrul trebuie creat. Gurdjieff spune că al cincilea centru reprezintă cristalizarea. Servitorii au

dispărut; conducerea a fost luata de stăpân. Stăpânul este cel autentic El este treaz; a revenit acasă, n prezența stăpânului, servitorii se înclină, fac liniște.

Deci cristalizarea are loc în momentul în care pătrundeți în al cincilea corp. Toiuși, pentru a progresa In continuare, acesta cristalizare trebuie - la rândul ei - să dispară. Ea trebuie să dispară în vid, In cosmic. Nu își poate pierde ego-u) decât cel care *are* unul, astfel încât a vorbi despre o stare fără ego înainte de al cincilea corp este un lucru complet lipsii de sens. Ncavând ego, cum l-ați putea pierde? Poate vreți să spuneți că aveți mai multe ego-uri, că fiecare servitor își are ego-ul său. Sunteți multi-egoist, aveți personalități diferite, fragmente psihice diverse, însă nu sunteți un ego unificat.

Nu vă puteți pierde ego-ul dacă sunteți lipsit de el. Un om bogat poate renunța la bunurile sale, nu însă și un om sărac. Acesta din urmă nu are nimic la care ar putea să renunțe, nu are nimic de pierdut. Există însă oameni săraci care vorbesc despre renunțare. Oamenilor bogați le este frică de renunțare, deoarece au bunuri de pierdut, oamenii săraci

însă sunt întotdeauna gata pentru ca. Sunt pregătiți, dar nu au nimic la care ar putea renunța.

Al cincilea corp este cel mai bogat. Este punctul culminant al tuturor posibilităților: culmea individualității, a dragostei, a compasiunii, a tot ceea ce este prețios. Spinii au dispărut; acum este rândul florilor. Nu trebuie să rămână decât parfumul.

Al șaselea corp este tărâmul parfumului, al parfumului cosmic Nu mai există nici floare, nici centru. Exista o circumferința fără centru. Putem spune că totul este centru sau că nimic nu este centru. Ceea ce rămâne este un sentiment difuz. Toate sciziunile, toate divizările au dispărut, a dispărut până și separarea între eu și non-cu, între mine și celălalt.

Individualitatea poate deci să dispară în două feluri: fie căzând în schizofrenie - caz In care se împarte în mai multe subpersonalități, fie reunindu-se cu cosmicul - caz în care se pierde în ceea ce este ultim, în vastitate, în Brahma. Floarea a dispărut, însă parfumul rămâne.

Floarea mai este - încă - un factor de perturbare, dar când rămâne doar parfumul, este perfect. Ncmaiavând punct de origine, el nu mai poate înceta. Este nemuritor. Tot ceea ce are o sursă este condamnat sa moarfl; dar pentru că floarea a dispărut, sursa a secat la rândul ei. Parfumul este fără cauză; în consecința ci este nemuritor și nelimitat. O

floare arc limite, parfumul este liber de ele. El nu întâlnește nici un obstacol și se extinde mereu și mereu, trecând în transcendent.

Deci, începând cu al cincilea corp, nu se mai pune problema de sus, de jos, de lateral, de înăuntru sau de înafară. Este problema de a ști dacă există sau nu ego. Iar ego-ul este cel mai greu de pierdut. Până aici ego-ul nu reprezenta o problemă, pentru că era vorba de un progres în dezvoltarea lui. Nimeni nu dorește să fie schizofren, toată lumea preferă să aibă o personalitate cristalizată, n consecință, orice *sadhaka*, orice căutător poate ajunge la al cincilea corp.

Faptul că nu există metodă pentru a trece dincolo de al cincilea corp provine din aceea că toate metodele sunt legate de ego. Utilizarea unei metode aduce imediat după sine întărirea ego-ului. De aceea cei care se preocupă de transcenderca acestui corp vorbesc de non-metodă, de non-lehnlcă. Nu mai există un *cum*. ncepând cu acest nivel, nici o metodă nu mai este aplicabilă, în măsura în care tocmai *cel care o va aplica* trebuie să dispară. Dacă faceți apel la o metodă, cel care o utilizează va fi întărit Ego-ul său continuă să se cristalizeze; el devine un nucleu de

cristalizare. Este motivul pentru care cei care rămân în al cincilea corp vorbesc de un

număr infinit de suflete, de spirite în număr nelimitat. Ei cred că fiecare spirit este un atom. Atomii nu se pot întâlni: ei nu au nici ușă nici fereastră, ei sunt impermeabili la tot ceea ce vine din afară.

Ego-ul nu are ferestre. Puteți folosi cuvântul lui Leibniz: *monade*. Cei care nu părăsesc cel de al cincilea corp sunt monade, atomi fără ferestre. Sunteți singuri, singuri pentru totdeauna.

Ego-ul cristalizat trebuie să dispară. Dar cum trebuie procedai, fiindcă nu există nici o metodă? Cum să trecem dincolo, deoarece nu există nici o cale? Cum să facem pentru a scăpa? Nu exista nici o poartă. Călugării zen vorbesc despre poarta fără poartă. Nu există poarta. Cu toaie acestea, ea trebuie trecută.

Ce este de făcut în acest caz? n primul rând: nu vă identificați deloc cu ego-ul cristalizat. A fi conștient pur și simplu de fortăreața cului. Nimic altceva. Explozia se produce și... iată-vă dincolo.

Exista în acest sens o parabolă zen: un ou de găscă este introdus într-o sticla. Oul se sparge și găscă începe să crească. Dar gâtul sticlei fiind strâmt, găscă nu poate ieși. Ea crește atât de mult încât sticla devine prea mică pentru ea. Avem următoarea alternativă: fie distrugem sticla pentru a păstra găscă, fie lăsăm sticla intacta și găsea moare. Ce să

facem? Pentru că atât sticla căi și găsea trebuie păstrate. Este exact problema care se pune cu al cincilea corp. Deoarece nu există nici o cale de ieșire iar găscă crește tot mai mare deoarece cristalizarea s-a produs, ce să facem?

Căutătorul se închide într-o cameră, închide ușa și începe să-și bată capul cu problema. Ce să facă? Se pare că nu există decât două soluții: sau să spargă sticla și să salveze găscă, sau să lase găscă să moară și să păstreze sticla. Discipolul se gândește fără încetare, i vine o idee, dar trebuie să înlăture imediat, lipsind posibilitățile de realizare. Maestrul îl trimite să își continue reflecțiile.

Căutătorul gândește și gândește nopți întregi, dar soluția nu i se revelează, în cele din urmă, gândirea se oprește; discipolul se năpustește afară strigând: "Evrikan Găscă a ieșit din sticlă." Maestrul nu îl va întreba niciodată cum a procedat, deoarece întreaga poveste nu este decât o țesătură de absurdități.

Deci ieșirea din al cincilea corp constituie un *koan* zen. Este vorba de faptul de a conștientiza cristalizarea, după care găscă iese din sticlă. Vine și momentul în care nu mai sunteți în ego, în care nu mai există eu.

Cristalizarea a avut loc, apoi a dispărut. Pentru al cincilea corp acesta cristalizare (centrul, ego-ul) era vitală. Ea era indispensabilă în calitate de pasaj, în calitate de pod, fără de care ar fi fost imposibil să treceți. Dar vine și clipa în care ea nu mai e necesară.

Anumite persoane ating al cincilea corp fără să fi trecut prin al patrulea. Este cazul persoanelor foarte bogate, care s-au cristalizat într-o direcție. Astfel, un președinte al republicii, un Hitler, un Mussolini, s-au cristalizat într-o direcție, însă în corpul al cincilea, în cazul în care cele patru corpuri inferioare nu sunt în armonie, cristalizarea este distructivă. Mahavira și Buddha au cunoscut - la rândul lor - stadiul cristalizării, dar nu în același fel.

Fiecare din noi aspiră la dezvoltarea ego-ului său din cauza dorinței intime care există în noi, de a atinge al cincilea corp. Numai că, dacă alegem o scurtătură, mai devreme sau mai târziu ne vom rătăci. Această scurtătură constă în abundența bunurilor materiale, putere, politică. Ego-ul se poate realiza printr-o falsă cristalizare, care nu este în acord cu personalitatea voastră totală. Este ca un corn care se formează și se cristalizează. Are loc o cristalizare greșită, o creștere anormală, o boală.

•

Găsea fiind ieșită din sticlă, sunteți proiectați spre al șaselea corp. Între al cincilea și al șaselea corp se întinde tărâmul misterului. Până la al cincilea, metodele științifice reprezintă un ajutor (de exemplu yoga). Apoi ele își pierd orice valoare.

Pentru al cincilea corp un mare ajutor îl reprezintă zen-ul. Acesta constituie o metodă pentru a trece de la al cincilea corp la al șaselea. Zen-ul s-a dezvoltat în Japonia, dar izvoarele sale sunt indiene; ele provin din yoga. Yoga a ajuns la zen.

Faptul că zen-ul atrage atât de mult Occidentul, provine din faptul că ego-ul occidentalilor este - dintr-un anumit punct de vedere - cristalizat. Occidentul guvernează lumea; nu îi lipsește nimic. Ego-ul este însă cristalizat prin metode improprii. El nu s-a dezvoltat datorită transcenderii primelor patru corpuri. Este motivul pentru care zen-ul are un ecou în aceste țări, dar care nu va da nici un rod, din cauza acestei cristalizări incorecte. Gurdjieff este mult mai eficient pentru occidentali, întrucât învățăturile sale se aplică primelor cinci corpuri. Dincolo de aceste corpuri, ele nu mai au nici o putere. Tehnicile sale permit realizarea unei

cristalizări corecte.

Neavând rădăcini în Occident, zen-ul nu reprezintă pentru acesta decât o idee asimilată mecanic în Orient, dezvoltarea lui a avut loc primii -un proces foarte lung, care a început cu *hatha yoga*, și care a atins punctul său culminant odată cu Buddha. A fost nevoie de mii de ani de smerenie, de pasivitate și de receptivitate; de mii de ani în care spiritul feminin a fost predominant. Orientul a fost întotdeauna feminin, iar Occidentul masculin: agresiv, pozitiv. Dacă zen-ul a putut fi util în Orient, aceasta se datorează faptului că existaseră alte metode, alte tehnici, care avuseseră o acțiune asupra celor patru corpuri inferioare. Ele au format rădăcinile din care zen-ul și-a extras ceva pentru a înflori.

În Japonia zilelor noastre zen-ul și-a pierdut aproape întreaga forță. Aceasta se explică prin faptul că în prezent Japonia este o țară în întregime occidentală, în trecut japonezii erau foarte smeriți, dar acum smerenia lor nu mai este decât o mască. Ea nu mai vine din profunzimea ființei lor. Deci zen-ul a fost dezrădăcinat din Japonia, pentru a deveni popular în Occident, însă această popularitate nu se datorează decât falsei cristalizări a ego-ului Occidental.

Zen-ul reprezintă un mare ajutor în

vederea trecerii de la al cincilea corp la al șaselea. El nu este însă util nici înainte, nici după. Este absolut neputincios în privința celorlalte corpuri, și chiar periculos. Este ca și cum am preda un curs de nivel universitar în școlile primare: este inutil și uneori periculos.

Dacă recurgeți la metode zen înainte de a atinge al cincilea corp, veți face poate experiența lui *satori*, *Satori* nu este însă *samadhi**; este un pseudo-samadhi. Este o scripă de *samadhi*, nimic altceva, decât ceea ce privește cel de al patrulea corp (corpul mental), *satori* vă înzestreaază cu simț artistic cu simț estetic. El crează în voi un simț al frumosului, o senzație de bună-stare, el nu ajută însă la cristalizarea ego-ului. El nu vă va ajuta să intrați în al cincilea corp.

Zen-ul nu este eficient decât după cristalizare. Gâsca iese din sticlă fără să știe *cum*. Numai în acest punct se poate practica zen-ul, ca urmare a numeroase alte metode. Un pictor poate picta cu ochii închiși, o poate face ca și cum pictura ar fi pentru el un joc. Un actor se

* Pentru o descriere mai exactă a diferenței între *satori* și *samadhi*, vezi capitolul ce descrie aceste două subiecte în "Meditația Dinamică" de Osho.

poate preface că joaca. De altfel jocul actorului nu este perfect Uecât dacă dă impresia că nu joacă. Dar pentru a ajunge aici, sunt necesari ani de muncă și de practica. Marca lui ușurință nu se câștigă într-o singură zi. Jocul teatral își are metodele lui specifice.

Noi mergem, dar nu știm cum realizăm această acțiune simplă. Dacă vă întreabă cineva cum mergeți, li răspundeți: "Merg; atâta tot. Nu există nici un *cum*." Totuși, acest *cum* exista atunci când un copil învață să meargă. El trebuie să învețe. Dacă îi veți spune că nu există nici o metodă, faptul îi va părea absurd. Nu va înțelege. Este ceea ce face Krishnamurti; se adresează unor adulți care au o minte de copil și le spune: "Știți să mergeți. Mergeți, asta e tot!" Oamenii îi ascultă... sunt seduși. Cât de ușor este să mergi fără metodă! Și fiecare știe să o facă.

Krishnamurti la rândul lui - atrage Occidentul, tocmai din același motiv. Dacă vă ocupați cu *hatha yoga, mantra yoga, hhakti*

yoga, raja yoga sau tantra yoga, drumul vi se va părea atât de lung, atât de greu... Vă vor trebui sute de ani de muncă, vieți întregi de muncă. Nu puteți aștepta atât de mult timp; vă trebuie o scurtătură, o soluție imediată. Iată-I pe Krishnamurti, care spune: "Mergeți, asta e tot. Mergeți spre Dumnezeu. Nu există metodă." Numai că această calc, a non-metodei, este cel mai dificil de parcurs. Deoarece a acționa ca și cum nu acționezi, a vorbi ca și cum nu vorbești, a merge fără efort, ca și cum nu ai merge, toate acestea necesită de fapt mulți ani de efort

Munca și efortul sunt indispensabile, dar până la un anumit punct. Ele sunt inutile pentru trecerea de la al cincilea corp la al șaselea. Ele nu vă duc niciunde - gâscă nu va ieși din sticlă.

Cu aceeași problemă se confruntă yoghinii indieni Le csie greu să treacă de la al cincilea corp, în măsura în care sunt subjuși de farmecul, de hipnoza exercitată de metode. Ei nu au lucrat niciodată altfel decât prin intermediul metodelor. Ei au la dispoziție un sistem bine precizat, care i-a adus cu bine până la al cincilea corp. Era de domeniul efortului, și acest lucru îi puteau face. Oricare ar fi fost nivelul de concentrare cerut, nu era-o problemă. Oricât de intens ar fi trebuit să fie efortul, nu era o problemă. Dar,

în al cincilea corp, au fost nevoiți să treacă de la domeniul metodei la acela al non-metodei. Și sunt descumpăniți. Se așează, se opresc. Numărul căutătorilor care se opresc la acest nivel este destul de mare.

Este motivul pentru care auzim vorbindu-se de cinci corpuri în loc de șapte. Al cincilea corp nu este cel final, ci un nou început n

acest punct trebuie trecut de la individual la non-individual. Zen-ul sau alte metode similare - care implică non-efortul -, pot reprezenta un ajutor.

Zazen înseamnă a fi așezat fără nimic altceva, fără a face nimic. Cei care sunt foarte activi nu pot concepe așa ceva. Faptul de a rămâne așezat, fără a face nimic, este pentru ei de neconceput. O persoană ca Gandhi nu poate înțelege. Ea va spune: "O să torc niște lână. Trebuie să fac ceva, este felul meu de a mă ruga, de a medita." Pentru Gandhi, non-acțiunea înseamnă a nu acționa, a nu face nimic o realitate, non-actiunea își are tărâmul ei propriu, beatitudinea ei proprie, regulile ei proprii. Ele rămân însă de neînțeles atâta timp cât nu am trecut de corpul al cincilea.

Pentru a trece de la corpul al șaselea la al

șaptelea, nu se mai pune nici măcar problema non-metodei. Metodele se pierd în al cincilea corp, iar non-metoda în al șaselea. Ceea ce se întâmplă este faptul că într-o zi vă dați seama că sunteți în interiorul celui de al șaptelea corp. Chiar și noțiunea de cosmos a dispărut; nu rămâne decât vacuitatea. Trecerea de la corpul al șaselea la al șaptelea se face fără să vă dați seama și nu are nici o cauză.

Tocmai absența cauzei este ceea care crează întreruperea continuității, în prezența unei cauze, continuitatea rămâne și ființa nu poate să se stingă (nici chiar în al șaptelea corp). Al șaptelea corp este perfectă ne-ființă: nirvana, vacuitate, non-existență. -

Trebuie să existe o întrerupere a continuității pentru a trece de la existență la non-existență. Aceasta reprezintă un salt, fără nici o cauză. Dacă ar exista o cauză, atunci ar exista o continuitate, și totul ar fi ca în al șaselea corp. Deci trecerea de la al șaselea corp la al șaptelea nu poate fi nici măcar formulată. Este o discontinuitate, un gol. Înainte exista un lucru, iar acum un altul, și nu există între ele nici o relație. Un lucru s-

a stins, un altul s-a născut E ca și cum un invitat a ieșit pe o ușă și un altul a intrat pe alia: nu există nici o legătură. Între ieșirea unuia și intrarea celuilalt Cele două lucruri nu sunt legate.

Al șaptelea corp este ultimul, deoarece ieșiți din lumea cauzalității. Ați urcat până la sursa originară, ceea care era înaintea creației și care va

rămâne după neantizare. Deci, pentru a trece de la corpul al șaselea la al șaptelea nu se mai pune nici măcar problema non-meiodci. Nimic nu mai este de nici un ajutor, orice poate însă deveni un obstacol. Saltul din cosmic în neant are loc datorită unei întâmplări. Este un eveniment fără cauză, care vine fără să-1 fi cerut și care nu presupune nici o pregătire.

Se întâmplă instantaneu. Nu trebuie ținut minte decât un singur lucru: să nu ne atașăm de al șaselea corp. Atașamentul împiedică trecerea spre al șaptelea. Nu există obstacole de ordin negativ. Vă puteai atașa de Brahma, de cosmos; vă puteți spune: "Am ajuns!" Cei care acționează astfel își refuză intrarea în al șaptelea corp.

Cei care își spun: "Știu", rămân în al șaselea corp. Astfel s-a întâmplat cu cei care au scris Vedele. Numai ființe ca Buddha pot ieși din al șaselea corp; cele care spun: "Nu știu". Ele refuză să răspundă la întrebările

ultime; ele spun: "Nimeni nu știe, nimeni n-a știut vreodată." Buddha nu putea fi înțeles. Cei care !-au ascultat vorbind spuneau: "Nu se poate, învățătorii noștri știau. Ei au spus că Brahma este." Desigur, dar Buddha vorbea despre al șaptelea corp. Nici un învățător nu poate afirma că el cunoaște al șaptelea corp, deoarece imediat pierde contactul cu el. Pentru primele șase corpuri se pot folosi simboluri, dar nu putem avea un simbol pentru al șaptelea: ci nu este decât vacuitate.

În China există un templu care este absolut gol. Nu conține absolut nimic: nici imagini, nici picturi; nimic. Este complet gol: pereții săi sunt goi. Preotul însuși locuiește în afara lui. El spune: "Un preot nu poate fi decât în afara unui templu, niciodată în interior." Dacă îl întrebați unde este divinitatea din templul lui, vă va răspunde: "Încercați să o vedeți", și nu este nimic decât golul, nu este nimeni. Vă va răspunde: "Vedeți! Aici! Acum!*" Și tot ceea ce vedeți în jurul vostru este un templu gol...

Dacă sunteți în căutarea obiectelor, nu puteți trece din al șaselea în al șaptelea corp. De aceea, pentru pregătirea trecerii, s-a folosit negativul. Este necesar un spirit negativ, o minte fără nici o aspirație (care nu caută nici măcar *moksha*, eliberarea, nirvana, adevărul), o minte care nu așteaptă

venirea nimănui (nici măcar a lui Dumnezeu, a lui Brahma). Este necesar un spirit care *este* fără dorință, fără aspirație, lără năzuință. Un spirit în stare de a fi. Atunci are loc trecerea... și cosmosul însuși a dispărut.

Astfel, câteodată puteți ajunge până în al șaptelea corp. ncepeți să lucrați asupra corpului fizic pentru a ajunge în eteric Apoi din eteric veți merge In astral, mental, spiritual. Efortul este necesar pentru primele patru corpuri, apoi este suficient să fiți conștienți. Faptul de a acționa își pierde orice interes: importantă devine conștienta. Pentru a trece Înșă din corpul al șaselea în al șaptelea, însăși conștienta își pierde importanța. Nu mai există decât a fi, surea de a fi. Aici se găsește potențialitatea seminței noastre, posibilitatea noastră.

8. A DEVENI ȘI A FI

Vreți să ne vorbiți despre tensiunile care străbat cele șapte corpuri și despre starea de relaxare?

Sursa primă a oricărei tensiuni este conținută în devenire. întotdeauna vrem să fim într-un fel sau altul; nimeni nu se mulțumește să fie ceea ce este. Ceea ce suntem nu este acceptai, este refuzat, și ne construim un ideal pe care dorim să-l atingem. Ca urmare, tensiunea de bază se exercită întotdeauna între ceea ce sunteți și ceea ce vreți să deveniți.

Voi doriți să deveniți ceva anume.

Tensiunea înseamnă că nu sunteți satisfăcuți cu ceea ce sunteți și aspirați să fiți ceea ce nu sunteți. Tensiunea se crează între aceste două stări. Nu contează ceea ce vreți să deveniți. Indiferent dacă vreți să deveniți bogați, celebri, puternici, sau dacă vreți libertatea, divinitatea, nemurirea sau dacă aspirați la mântuire, la *moksha*; tensiunea este oricum creată.

Toate dorințele voastre menite să se îndeplinească în viitor, în contrast cu *ceea ce sunteți*, reprezintă un factor de tensiune. Cu cât idealul vostru este mai greu de atins, cu atât tensiunea este mai mare. Ca urmare, materialistul nu este de obicei atât de încordat ca persoana ce tinde spre spirit, în măsura în care aceasta din urmă aspiră la imposibil, la lucruri îndepărtate. Distanța este atât de mare încât numai o tensiune enormă o poate acoperi.

Tensiunea înseamnă distanța care separă ceea ce sunteți de ceea ce vreți să fiți. Dacă distanța este mare, tensiunea va fi puternică; dacă este minimă, tensiunea va fi slabă. Iar dacă nu există nici o distanță, înseamnă că sunteți satisfăcuți cu ceea ce sunteți, că nu aveți nici o dorință de schimbare. În acest caz, mintea voastră trăiește clipa de față, în prezent, iar tensiunea nu are cu ce să se întrețină: vă simțiți bine cu voi înșivă.

Sunteți în Tao. Pentru mine, absența distanței dovedește că aveți un spirit religios, că trăiți în conformitate cu dharma.*

Distanța despre care este vorba poate fi de mai multe feluri. Dacă dorința voastră este fizică, tensiunea va fi fizică. Dacă doriți să aveți un corp ca acesta, o formă specifică (dacă vreți să fiți diferit de ceea ce sunteți pe plan fizic), tensiunea se naște în corpul vostru fizic. Dacă doriți - de exemplu - să deveniți mai frumoși, apare o tensiune în corpul vostru. Mai întâi în primul vostru corp, în corpul fiziologic. Dar dacă dorința este de durată, dacă ea persistă, va intra în profunzimi și se va extinde și în celelalte straturi ale ființei voastre.

Dacă vă aflați în căutarea puterilor psihice, tensiunea va apare în plan psihic, apoi se va răspândi. Această răspândire se face în același fel ca și cum ați arunca o piatră în apă. Ea cade într-un punct determinat, dar vibrațiile create datorită căderii se răspândesc foarte departe. Tensiunea, se poate naște în oricare din corpurile voastre, chiar dacă sursa ei primară rămâne întotdeauna aceeași, și anume distanța care separă o stare efectivă de o stare la care aspirăm.

Dacă doriți o transformare a minții - trebuie să deveniți mai abil, mai inteligent -

există o stare de tensiune. Tensiunea nu este absentă decât în cazul în care ne acceptăm pe noi înșine în întregime. Acceptarea totală este miracolul, singurul miracol. A întâlni o persoană care se acceptă în întregime reprezintă singurul lucru surprinzător.

Faptul de a exista este liber de tensiuni. Tensiunile au întotdeauna drept cauză posibilități ipotetice, non-existențiale. Prezentul este liber de tensiuni; tensiunile apar doar odată cu preocupările legate de viitor. Ele sunt rodul imaginației. Va puteți imagina că sunteți diferit față de ceea ce sunteți. Și tocmai acest potențial imaginar este cel care crează tensiunea. Cu cât o persoană este mai imaginativă, cu atât mai mult ea crează posibilitatea tensiunii. În acest caz, imaginația este distructivă.

Totuși, imaginația poate fi și constructivă, creativă. Dacă vă concentrați întreaga voastră capacitate de imaginație în prezent, în clipa de față, în loc să o îndreptați spre viitor, veți putea percepe existența voastră ca poetică. Iar imaginația voastră nu crează - în acest caz - o aspirație; o folosiți numai pentru a trăi. Iar această trăire în prezent se situează dincolo de orice tensiune, animalele și nici arborii nu sunt tensionate, deoarece le lipsește imaginația. Existența lor se situează sub limita tensiunii. Aceasta nu reprezintă pentru ei

decât o potențialitate. Ele sunt în curs de evoluție. Va veni momentul în care tensiunea va izbucni în ele, moment în care vor începe să proiecteze dorințe în viitor. Acest lucru se va întâmpla cu siguranță. Imaginația va deveni activă. Când imaginația devine activă, ea se întoarce mai întâi către viitor. Se realizează crearea unor imagini și - cum realitatea corespunzătoare nu există - veți crea din ce în ce mai multe. Ori, în ceea ce privește prezentul, este de obicei imposibil să se conceapă o imaginație care să fie în relație cu el. Cum ați putea să fiți imaginativ în prezent? Se pare că nu există

* Legea naiurii, legea spirituală, universală.

nici o nevoie în acest sens. Trebuie să înțelegeți acest lucru.

Dacă veți putea exista *în prezent ta modul conștient*, nu veți mai trăi în imaginația voastră. În acest caz, imaginația este liberă să creeze chiar în interiorul prezentului. Pentru aceasta este necesară o corectă concentrare. Dacă imaginația voastră se concentrează asupra realului, ea este creatoare. Iar creația voastră se poate îmbrăca orice formă. Dacă

sunteți poet, va fi apariția poeziei. Poezia nu va fi în acest caz o aspirație proiectată în viitor ci o expresie a prezentului. Dacă sunteți pictor, apariția se va traduce prin pictură. Aceasta nu va fi un produs al imaginației voastre, ci va exprima ceea ce simțiți și trăiți.

Când nu trăiți în imaginație, clipa prezentă vi se oferă. Puteți, fie s-o exprimați, fie să vă cufundați în tăcere. Tăcerea voastră nu va fi - cu toate acestea - o tăcere lipsită de viață; ea va fi o expresie a momentului prezent. Momentul este trăit atât de profund încât nu mai poate fi exprimat decât prin tăcere. Chiar și poezia, chiar și pictura vor fi neadecvate. Nu mai este posibilă nici o exprimare, rămâne numai tăcerea, această tăcere nu este negativă, ca este pozitivă, ea este o înflorire. Floarea tăcerii s-a deschis în voi, iar tăcerea voastră exprimă totalitatea trăirilor voastre.

Mai este și un al doilea lucru care trebuie înțeles. Exprimarea prezentului prin imaginație nu este nici imaginarea viitorului, nici o reacție contra trecutului. Și nici expresia vreunei experiențe determinate. Ea se referă la faptul de a experimenta: experiența așa cum o trăiți, experiența așa cum se petrece în voi. Nu este o experiență trăită, ci procesul viu al unei experiențe gata să se desfășoare.

în acest caz, experiența și faptul de a

experimenta nu sunt două lucruri separate, ci unul și același lucru. Picioarul nu mai este acolo. Fap-

tuul de a experimenta devine pictură, tocmai faptul de a experimenta este cel care se exprimă. Voi nu sunteți creator, ci creativitate: o energie vie. Voi nu sunteți poet, ci poezie. Experiența nu este destinată nici viitorului nici trecutului; ea nu *provine* nici din viitor nici din trecut. Clipa se confundă cu eternitatea, și totul vine din ea. Este o înflorire.

Această înflorire se manifestă pe șapte planuri diferite, la fel ca și tensiunea. Ea va atinge flecare corp. De exemplu: dacă ca are loc pe plan fizic, vă veți însenina într-un sens cu totul nou. Frumusețea voastră nu va proveni din formă ci din ne-formă, ea nu va fi de domeniul vizibilului ci al invizibilului. Dacă simțiți clipa de ne-tensiune în corpul vostru, veți trăi o destindere care vă era necunoscută, o destindere pozitivă.

Noi am cunoscut până acum stări de destindere, dar care erau negative; negative în sensul că, nesuferind de nici o boală, vă spuneți că sunteți sănătoși. Acest fel de sănătate nu este decât negarea bolii și nu are nici un sens pozitiv, ea înseamnă pur și simplu absenta bolii. După părerea medicinei, a nu fi bolnav înseamnă a fi sănătos. Însă sănătatea

prezintă - de asemenea - și o dimensiune pozitivă; ea nu este doar absența bolii ci și prezența sănătății

Corpul vostru nu este destins decât în cazul în care trăiți din clipă în clipă. Dacă mâncați, și aceste clipe se confundă cu eternitatea, nu mai există nici trecut nici viitor. Nu mai există nimic în afară de actul de a mânca. Nu sunteți pe calc de a face ceva, ați devenit chiar acțiunea. Nu există nici o tensiune, Corpul vostru trăiește total. Sau dacă experimentați comuniunea sexuală, iar actul sexual nu mai este doar un mijloc de a vă elibera de tensiuni sexuale, ci mai degrabă o expresie pozitivă a iubirii (dacă momentul este totalitate, integritate, și îl trăiți din plin), atunci veți resimți o destindere pozitivă în corpul vostru.

Dacă alergați, și faptul de a alerga formează totalitatea existenței voastre; dacă *sunteți* senzațiile care vă invadează, nu separat decât una cu ele; dacă alergați fără ideea de viitor și de scop, astfel încât actul de a fugi este un act în sine, atunci veți resimți o destindere pozitivă. Corpul vostru este relaxat. Pe plan fiziologic, experimentați un moment de ne-tensiune.

Același principiu se aplică și celorlalte șase corpuri. Faptul de a înțelege ce este de fapt ne-tensiunea în primul corp nu este dificil, în măsura în care știm că pentru corp sunt

posibile două stări: boala (boala pozitivă) și o destindere definită în mod negativ (o absență a bolii). Aici se plasează experiența noastră, prin faptul că putem concepe o a treia

posibilitate; starea de destindere pozitivă (sănătatea). A înțelege însă ce este absența tensiunii în al doilea corp - cel eteric - este deja mai greu, deoarece aici totul vă este necunoscut. Cu toate acestea, există puncte pe care le puteți înțelege.

Visele se referă în principal la cel de al doilea corp. În consecință, atunci când ne referim în general la vise, acestea sunt vise ale corpului eteric. Dar, în cazul în care corpul vostru fizic a fost într-o stare de tensiune, acest lucru va provoca multe vise. De exemplu, dacă nu aveți ce să mâncați sau dacă postiți, starea voastră provoacă un tip specific de vis. Acestea sunt vise fiziologice și care nu au nici o legătură cu corpul eteric

Corpul eteric își crează propriile sale tensiuni. Voi nu cunoașteți acest corp decât prin intermediul viselor. Dacă este supus unor tensiuni, visele voastre vor deveni coșmaruri. Starea voastră de tensiune va afecta chiar și visele voastre; vă va urma.

Tensiunea corpului eteric provine în primul rând din dorințele voastre. Ați experimentat - cu toții - vise ale iubirii. Nevoia sexuală este fiziologică, ea nu este

iubire. Iubirea este cu totul străină pentru corpul fizic; ea provine din-corpul eteric Numai că, dacă nevoia voastră de iubire rămâne nesatisfăcută, corpul vostru fizic va suferi la rândul său. Nu numai corpul fizic arc dorințe, și corpul eteric arc, la rândul lui. El arc propriile sale senzații de foame, el are nevoie - la rândul lui -de hrană. Iar această hrană este iubirea.

Toată lumea visează despre iubire, însă nimeni nu iubește. Toată lumea își face vise despre iubire, imaginând u-și cum ar trebui să fie, care ar fi partenerul ideal, și din aceasta rezultă apoi frustrarea. Fie visăm, proiectându-nc în viitor, fie - ca în cazul frustrării - revenim asupra trecutului. însă nu iubim niciodată.

Există și alte tensiuni specifice corpului eteric însă cele produse de absența iubirii sunt cel mai simplu de înțeles. Dacă ajungeți să iubiți *ir. clipa prezenta, cor\>u\ acrie se* *ăcsün&cAn* caz contrar, adică atunci când aveți pretenții, speranțe, condiții pentru a iubi, vă proiectați în viitor și deveniți incapabili să iubiți în clipa prezentă.

Prezentul este dincolo de dorințele noastre: el este așa cum este. Speranțele sunt posibile pentru ceea ce este de domeniul viitorului: iubirea *trebuie* să fie astfel Iubirea însăși există prin contradicție; ea există întotdeauna

în funcție de ceea ce ar trebui să fie. Nu puteți iubi în prezent decât dacă iubirea voastră este liberă de orice așteptare, de orice pretenție, dacă este necondiționată.

De asemenea, dacă iubiți o persoană determinată și nu o alta, nu iubiți In prezent Dacă iubirea voastră provine dintr-o relație, în loc să tic o stare de spirit, nu puteți iubi în prezent, deoarece și iubirea voastră se supune unei condiții, chiar dacă acesta este foarte subtilă. Dacă spun că nu te pot iubi decât pe tine, voi Înceta să iubesc imediat ce nu vei mai M aproape de mine. Timp de douăzeci și trei de ore voi 0 într-o stare de ne-iubirc, și nu voi iubi decât in timpul orei pe care o voi petrece cu tine. Și acest lucru este imposibil. Nu putem fi în stare de iubire într-o anumită clipă, apoi să Încetăm să iubim în clipa următoare.

Dacă sunt sănătos, sunt tot timpul. Nu pot fi sănătos numai o oră, iar restul timpului să fiu bolnav. Sănătatea nu este o relație; ca este o stare existențială.

Iubirea nu este o relație existentă între două persoane, ea este o stare de spirit care vă este proprie. Dacă iubiți, iubiți totul. Nu numai ființele, ci și lucrurile. Iubirea se exprimă și în privința obiectelor. Iubiți chiar și atunci când sunteți singur, când nimeni nu se găsește în apropierea voastră. Este ca

și respirația. Dacă fac un jurământ să nu respir numai dacă sunt cu tine, voi muri. Respirația este independentă de orice relație; ca nu este atașată nici unei relații, oricare ar fi aceasta. Or, pentru corpul cleric, iubirea este comparabilă cu respirația. De fapt, ca este respirația lui.

Deci: iubim sau nu iubim. Felul de iubire inventat de oameni este foarte periculos. Nici chiar bolile nu au creat atâtea absurdități ca această pretinsa iubire. întreaga omenire este bolnavă din cauza acestei false noțiuni a iubirii.

Dacă puteți iubi orice, corpul vostru al doilea va avea o senzație de destindere, de destindere pozitivă. Nu veți mai avea coșmaruri. Visele voastre vor fi pentru voi poezie pură. în al doilea corp se întâmplă ceva, iar parfumul va impregna - de asemenea - și celelalte corpuri. Oriunde veți fi, veți răspândi acest parfum. Și, bineînțeles, el va produce un răspuns pe măsura sa, un ecou specific

Adevărata iubire este străină ego-ului. Preocuparea eternă a ego-ului este puterea, astfel încât chiar și iubirea voastră va fi impregnată de violență - pentru că ca nu este reală, pentru că ea aparține ego-ului. Pentru noi iubirea este întotdeauna violentă, ca este un fel de război. Tată și fiu, mamă și fiică, soț și soție nu se iubesc unii cu alții, ci își sunt

dușmani. Ei sunt aproape întotdeauna în conflict, iar atunci când nu sunt în conflict, spunem că este iubire. Definiția este de ordin negativ, un spațiu care separă două războaie, o perioadă de pace.

Dar, în realitate, nu există pace între două dispute. Ceea ce numim pace nu este decât pregătirea unei viitoare dispute. între doi soți nu există pace, nici iubire. Absența disputei, pe care o numim iubire, nu este nici ca decât pregătirea unei dispute viitoare. în perioada dintre două boli credem că suntem sănătoși, iar în acel interval dintre două dispute credem că iubim. Dar aceasta nu este iubire, nu este decât absență a disputei. Cum este imposibil să vă certați douăzecișipatru de ore din douăzecișipatru, vine și clipa în care începeți să vă iubiți dușmanul.

Iubirea nu există în calitate de relație; ea este o stare de spirit. Dacă veți cunoaște iubirea ca pe o stare de spirit, corpul vostru al doilea (corpul eteric) se destinde. E relaxat. Există și tensiuni de origine diferită care afectează al doilea corp, dar mă voi limita să vorbesc doar despre cele care se pot înțelege cel mai ușor. Cum vă imaginați că iubirea este cunoscută, am vorbit despre ea.

* •

Al treilea corp, corpul astral, își are propriile sale tensiuni. Acestea nu se referă doar la existența voastră actuală ci la existențele precedente. Tensiunea din acest corp provine din acumularea a tot ceea ce ați fost și tot ceea ce ați dorit să fiți Totalitatea dorințelor voastre, care s-au repetat de-a lungul a mii de existențe, este găzduită în corpul vostru astral. Iar voi nu ați încetat niciodată să doriți! Toate dorințele voastre sunt acolo, oricare ar fi fost obiectul lor.

Corpul astral conține aspirațiile voastre, ansamblul dorințelor voastre. De asemenea, el este corpul cel mai tensionat al întregii voastre ființe. Când începeți să meditați, deveniți conștienți de aceste tensiuni, deoarece meditația începe cu al treilea corp. Cei care sunt în această situație vin să mă consulte, spunându-mi: "De când am început să meditez, mă simt mai încordat ca niciodată." În realitate, tensiunile nu au crescut, numai că ați devenit conștienți de ele. Ați conștientizat un lucru care până acum vă rămăsese ascuns.

Este vortia de tensiuni astrale. Reprezentând esența existențelor atât de multiple, ele nu pot fi definite printr-un cuvânt specific Nu pot spune despre ele nimic care să fie inteligibil. Nu putem decât să le trăim, să le simțim.

Dorința este tensiunea ca atare. Dorim

întotdeauna un lucru sau altul Există chiar oameni care doresc starea de ne-dorință. Este cel mai

absurd lucru! În al treilea corp, cel asinii, puteți chiar dori să (iți fără dorință. În realitate faptul de a dori Să iiii lipsit de dorințe se numără printre dorințele cele mai puternice, capabile să creeze o prăpastie foarte mare între ceea ce sunteți și ceea ce doriți să fiți.

Ca urmare, acceptați-vă dorințele așa cum sunt și conștientizați faptul că ați avut nenumărate dorințe timp de nenumărate vieți. Toate aceste dorințe s-au acumulat. Deci, în ceea ce privește corpul astral, acceptați-vă în întregime dorințele. Nu încercați să le combateți, nu inventați o dorință care să se opună dorințelor voastre. Acceptați-le pe toate. Conștientizați faptul că sunteți plini de dorințe și nu vă îngrijorați în legătură cu acest fapt Astfel, veți cunoaște imediat starea de ne-tensiune în corpul astral.

Dacă ajungeți să acceptați mulțimea infinită de dorințe din voi fără a crea o dorință care să *li se împotrivească*** dacă puteți trăi în mijlocul acestei mulțimi de dorințe (care prezintă acumularea întregului vostru trecut) și le puteți accepta așa cum sunt; dacă această acceptare este totală; va veni și

momentul în care - deodată - întreaga această mulțime va dispărea. Ea nu mai este, deoarece ca nu se poate menține decât pe un fond de dorință, o dorință constantă, a ceea ce nu este.

Obiectul dorinței nu prezintă nici o importanță; el este în afara discuției. Chiar dacă singura voastră dorință este ne-dorința, ecranul este prezent, toată mulțimea de dorințe este prezentă. Dimpotrivă, dacă vă acceptați dorința, momentul de ne-dorință își face apariția. Dacă o acceptați așa cum este, nu mai este nimic de dorit; starea de dorință a dispărut. Când acceptați totul sub forma în care se prezintă, inclusiv dorințele voastre, acestea dispar fără ca voi să faceți ceva. Corpul astral se relaxează; el ajunge la o destindere pozitivă. Atunci vă puteți ocupa de al patrulea corp.

* •
*

Al patrulea corp este corpul mental. La fel cum corpul astral are dorințe, corpul mental are gânduri: o mulțime de gânduri contradictorii, fiecare din ele afirmându-se ca fiind totalitatea, fiecare dîndu-și dreptate și cum ar fi, el singur, totalitatea. Ca urmare, tensiunile celui de al patrulea corp reprezintă o consecință a gândurilor. A fi fără cel mai mic gând (nu în stare de somnolență sau

inconștiență, ci cu o conștiință liberă de gândire), reprezintă starea de sănătate și destindere a celui de al patrulea corp. Cum să facem însă pentru a fi conștienți și fără gândire?

În fiecare clipă se formează gânduri. În fiecare clipă un fragment din trecutul vostru intră în conflict cu un fragment al vieții voastre prezente, înainte erați comunist, iar acum ați fost convertit la catolicism: crezul vostru s-a schimbat, "însă trecutul nu este șters în întregime. Cu toate că sunteți catolic, nu puteți renunța la ideologia comunistă; aceasta are rădăcini în voi. Cu toate că vă veți schimba ideile; ideile refuzate rămân în voi în stare latentă. Nu vă puteți "dezvăța" de ele. Ele își au rădăcinile în profunzimile ființei voastre: în conștiința voastră. Ele nu se vor manifesta, pentru că le-ați aruncat. Însă ele sunt acolo, așteptând o ocazie. Și aceasta va apărea. Într-o singură zi, vi se va întâmpla să redeveniți comunist, apoi veți fi din nou catolic. Această alternanță se va produce fără încetare, iar rezultatul ei va fi confuzia.

Astfel, pentru corpul mental tensiunea înseamnă confuzie: gânduri contradictorii, experiențe contradictorii, speranțe contradictorii care încețoșează mintea. Și dacă o minte confuză încearcă să-și depășească

șească propria confuzie, ea nu va fi decât și mai confuză. De fapt, este imposibil să se obțină o stare de limpezire atunci când ne bazăm pe confuzie.

Voi trăiți în confuzie. Căutarea spirituală vă amplifică această stare. Întreaga încurcătură a trecutului continuă să existe, iar acum - în plus - mai sunt și alte probleme: întâlniți un gura X, apoi Y, apoi altul Z; fiecare din ei sporește confuzia voastră. Va fi ca într-o casă de nebuni. Astfel se petrec lucrurile în al patrulea corp, în corpul mental. În acest corp, tensiunea a devenit confuzie.

Cum să facem pentru a obține claritatea mentală? Acest lucru nu este posibil decât dacă încetați să refuzați un gând în favoarea altuia, dacă nu respingeți nimic (comunismul în favoarea religiei, pe Dumnezeu în favoarea unei filozofii sau a ateismului). Dacă vă acceptați toate gândurile, nu mai trebuie făcută nici o alegere și tensiunile dispar. Dacă alegeți în continuare, nu veți face altceva decât să adăugați noi tensiuni peste cele vechi.

Conștiința voastră trebuie să fie fără alegere. Fiți conștient de procesul gândirii în ansamblul lui, de confuzie în totalitatea ei. În acest caz veți înțelege că întregul mental este

confuzie. Nu este nimic de ales; întregul sistem trebuie refuzat în bloc. Din momentul în care știți că

mentalul nu este decât confuzie, îl puteți părăsi în orice clipa - fără nici un regret.

În consecința, fiți conștienți de mental în totalitatea sa. Nu spuneți: 'Sunt ateu', nici 'Sunt teist'. Nu spuneți: 'Sunt creștin', nici 'Sunt hindus'. Nu mai alegeți. Fiți conștienți că uneori sunteți ateu, alteori teist; că uneori sunteți comunist, alteori creștin; că uneori sunteți un sfânt, alteori un păcătos. Uneori vă atrage o ideologie, alteori o alta. Dar acestea nu sunt de fapt decât idei fixe.

Fiți conștienți de toate aceste lucruri. Momentul specific de - conștientizare deplină a mentalului - ca atare - este echivalent cu o neidentificare. Nu mai sunteți identificați cu mentalul vostru. Pentru prima dată va cunoașteți pe voi înșivă în calitate de conștiință și nu în calitate de mental. Iar mentalul în sine devine pentru voi un obiect. Așa cum sunteți conștienți de oamenii care vă înconjoară, de mobilele din camera voastră, tot astfel luați conștientă de mentalul vostru, de procesul mental. Voi sunteți această conștiință, neidentificată cu mentalul.

Problema care se pune în al patrulea corp este aceea ca a avut loc o identificare cu mentalul- în cazul în care corpul vostru este bolnav și cineva vă spune: "Sunteți bolnav", nu vă supărați, nici nu vă simțiți jigniți. Dar dacă mintea voastră este bolnavă și cineva vă spune: "Mintea vă este bolnavă; se pare că deveniți nebun", vă supărați, vă simțiți jigniți. De ce?

Dacă o persoană va spune: "Corpul vostru nu parc prea sănătos", vi se pare că ea vă compătimește. Dar dacă o persoană vorbește de maladie mentală, spunând că din punct de vedere mental păreți deranjat, nevrotizat, vă supărați. Această provine din faptul că vă identificați mai mult cu mentalul decât cu corpul vostru.

Este posibil să vă simțiți independenți de corpul vostru. Puteți spune: "Această este mâna mea", dar nu puteți spune: "Acesta este mentalul meu", pentru că - în sinea voastră - vă spuneți: "Mentalul meu sunt eu". Dacă vă spun că vă voi opera de apendicită, rna lăsați să o fac, dar dacă spun că vă voi opera creierul, îmi veți răspunde: "A, nu! E prea de tot. Unde e libertatea mea?" Sunteți identificați mult mai profund cu mentalul vostru; voi și el formați același întreg. Nu cunoașteți regiunile care îl depășesc și -în consecință -vă identificați cu el.

Cunoașteți faptul că există altceva, care este superior corpului: mentalul. Ca urmare, sunteți capabili să nu vă identificați cu corpul. Dar nu cunoașteți nimic care să fie dincolo de mentalul. Numai devenind conștienți de gândurile voastre vă dați seama că mentalul nu este decât

un proces, o acumulare: este un mecanism, o magazie, este cc| care înregistrează experiențele voastre trecute, obișnuințele voastre trecute, cunoștințele voastre trecute. Voi nu sunteți mentalul, va puteți lipsi de el îl puteți transforma, n puteți înlătura în întregime. Dcasemenea, este posibil să fie operați creierul, care este suportul său.

Iar acest lucru deschide noi orizonturi. Va veni și ziua în care chiar și mentalul vostru va putea fi transplatat. La fel ca și inima, memoria va putea fi - mai devreme sau mai târziu - transplatată. Astfel, o persoană pe cale de a muri, nu va muri de tot. Memoria ei va fi salvată și transplatată într-un copil. Acesta va dobândi deci totalitatea gândurilor, întreaga memorie a donatorului. Va vorbi de experiențe pe care nu le-a făcut, dar va putea spune: "Știu". Tot ceea ce știa persoana care a murit, va ști și copilul, deoarece el va fi moștenit întregul mental al

persoanei
moarte.

Această posibilitate pare a fi periculoasă, și este probabil că nu o vom accepta, în măsura în care ne vom pierde astfel întreaga noastră identitate. Mentalul, suntem noi! Dar, după părerea mea, ea reprezintă ceva promițător. Pe baza ei se poate naște o nouă omenire.

Noi putem fi conștienți de mental, deoarece noi suntem o entitate distinctă de el; mentalul nu este "eu". El face parte din corpul meu la fel ca și rinichii. Așa cum, dacă mi se face o operație de rinichi nu se va schimba nimic, voi rămâne aceeași persoană, tot astfel, dacă mi se face o operație Uc creier, nu se va schimba nimic pentru mine. Voi continua să fiu vechiul eu de dinainte, doar cu un mental nou în plus. Mentalul este - la rândul său - un mecanism. Dar cum noi ne identificăm cu el, producem o tensiune.

Astfel, în al patrulea corp, conștienta înseamnă sănătate și inconștienta boală, conștienta înseamnă relaxare iar inconștienta tensiune. Din cauza gândurilor voastre, din cauza identificării voastre cu ele, voi trăiți în ele, și creați astfel o barieră care vă separă de ființa voastră existențială.

Chiar aici, lângă voi, se găsește o floare, pe

care nu o veți cunoaște din cauza gândurilor voastre. Ea va muri, iar gândurile voastre vor fi tot acolo. Gândirea crează o peliculă între voi și experiență: transparentă, desigur, dar nu *suficient* de transparentă; ea nu este decât iluzorie. De exemplu, ascultați celespuse de mine. Dar poate nu ascultați cu adevărat. Dacă reflectați la cele spuse de mine, atunci nu mai este vorba de ascultare. Fie îmi devansați cuvintele, fie sunteți în urmă, oricum nu

sunteți împreună cu mine. Mintea voastră fie revine asupra trecutului, fie - plecând de la trecut - începe să proiecteze ceva în viitor; în orice caz, gândurile voastre nu coincid cu discursul ir eu.

Poate sunteți chiar capabili să repetați - cuvânt cu cuvânt - ceea ce am spus. Este o înregistrare. Mentalul poate repeta cuvintele pe care eu le-am spus, poate să le reproducă. Și atunci exclamați: "Dacă nu v-aș fi ascultai, cum aș putea reproduce cuvintele pe care le-ați rostit?" Un magnetofon poate face același lucru, și - cu toate acestea - el nu mă înțelege. Mentalul vostru poate funcționa exact ca o mașină, indiferent dacă sunteți sau nu sunteți prezenți, acest lucru contează mai puțin. Puteți fi pierduți în propriile voastre gânduri

și - w același timp - puteți continua să mă ascultați. Mentea, al patrulea corp» corpul mental, s-a transformat în barieră.

Între voi și ceea ce este se ridică o barieră. Deci, dacă atingeți ceva, voi experimentați direct. La fel dacă priviți ceva. Dacă iau mâna voastră și o pun în mâna mea, aceasta este un fapt existențial. Dar este posibil ca voi să nu fiți prezenți și - în acest caz - nu vă veți da seama. A avut loc un contact, o experiență, dar voi erăți pierduți în gândurile voastre.

Prin urmare, în al patrulea corp este necesară conștientizarea procesului gândirii în totalitatea lui. A nu alege, a nu decide, a nu judeca; ci a fi - pur și simplu - conștient. Odată cu conștiința apare și nc-identifi-care. Iarne-identificarea cu mecanismul mental înseamnă destindere.

• »
•

Al cincilea corp esic corpul spiritual. În ceea ce*! privește, tensiunea provine din ignoranța de sine. În timp ce *sunteți*, știți foarte bine faptul că nu vă cunoașteți. Trăiți, făcând una sau alta, îndeplinind un lucru sau altul, dar senzația de ignoranță de sine nu vă va pârârsi. Ea rămâne (intuită) În voi, va fi întotdeauna cu voi, oricât de mult ați încerca s-o uitați sau s-o alungați. Nu puteți

scăpa de ignoranță, *știți* că nu știți. Ignoranța este boala celui de al cincilea plan.

Cei care au realizat, la Delphi, inscripțiile de pe templu: "Cu-noaște-te pe tine însuți*", se ocupau de al cincilea corp, lucrau asupra Iul Socrate nu înceta nici o clipă să repete: "Cunoaște-te pe tine însuți". El avea același obiectiv, pentru al cincilea corp singura cunoaștere este *atma gyana* (cunoașterea de sine).

Mahavira spune; "Dacă te cunoști pe tine însuți, cunoști tot." E incorect. Dar antiteza este exactă: necunoscându-te pe tine, nu poți cunoaște absolut deloc. Deci, dintr-o nevoie de echilibru, Mahavira a spus: "Dacă te cunoști pe tine însuți, cunoști tot". Chiar dacă vot cunoaște tot, țără să mă cunosc pe mine însumi, ce nevoie aș putea avea de cunoștințele mele? Cum aș putea cunoaște ceea ce este fundamental, ceea ce este ultim, dacă nu mă cunosc nici măcar pe mine însumi? Acest lucru nu este posibil.

În consecință, în al cincilea corp, tensiunea există între cunoaștere și ignoranță. Dar amintiu-vă acest lucru: am spus "cunoaștere și ignoranță", și nu "cunoștințe și ignoranță". Cunoștințele le puteți lua din scripturi, dar cunoașterea nu

vă este data de nimic. Foarte mulți oame* ni acționează greșit bazându-se pe această eroare, pe această contuzie între cunoștințe și cunoaștere. Cunoașterea este proprietatea voastră. Nu vă pot da cunoașterea mea; nu vă pot da decât cunoștințele mele. Scripturile transmit cunoștințele și nu cunoașterea. Ele vă învață că sunteți de origine divină, că sunteți *atman*: Șinele; dar aceasta nu este cunoaștere.

Dacă sunt atașat de această știință, ea devine un factor de mare tensiune. Ignoranța îngăduie pseudo-știința, știința dobândită, știința luata cu împrumut. Sunteți ignoranți, dar credeți că sunteți în posesia cunoașterii. Acest lucru ctează o mare tensiune. Este mai bine să se recunoască: "sunt ignorant". Și în acest caz există o tensiune, însă aceasta este mai mică. Dacă nu sunteți seduși de cunoștințele dobândite, atunci sunteți liber să căutați prin voi Înșivă și să ajungeți la cunoaștere.

Din faptul că *sunteți*, cel puțin un lucru este sigur: oricine ați fi, existați. Nu se poate nega. Poate li cunoașteți pe alții, poate nu cunoașteți decât iluzii, poate că lucrurile pe care le cunoașteți sunt false, nu contează: fapt este că sunteți capabil să cunoașteți. Pe această bază sunt acceptate două lucruri: experiența voastră și conștiința voastră.

Lipsește însă un al treilea element. Personalitatea esențială a omului 5e poate concepe datorită unui număr de tre dimensiuni care sunt: existență, conștiință, beatitudine: *sat { chit f anand*. Știm că suntem Înșasi existența; știm că suntem o entitate cognitivă - însăși conștiința. Lipsește însă beatitudinea. Dacă începeți să căutați în voi înșivă, veți ajunge la a treia dimensiune. Ea este acolo. Beatitudinea, extazul existențial, este prezent. Odată ce îl cunoașteți, cunoașterea de sine va fi completă; cunoașteți existența voastră, conștiința voastră, beatitudinea voastră.

Esfe imposibil și vă cunoașteți atâta timp cât nu ați întâlnit încă beatitudinea. De fapt, orice ființa care este nefericita va dori întotdeauna să fugă de ea însăși. întreaga noastră existență este o fugă de noi înșine. Ceilalți sunt importanți pentru noi în măsura în care ne ușurează aceasta fugă. Acesta este motivul pentru căresuntem gregari. Nici măcar cei care își întorc fala spre religie nu sunt singuri; ei îl erează pe Dumnezeu pentru a le ține de urât. Ei repetă aceeași greșeală.

Deci, ia al cincilea nivel, trebuie să înțelegem cine suntem, în interiorul nostru. Nu este o căutare, este faptul de "a fi în căutare".

• •
*

Colaborarea voastră nu este necesară decât pentru primele cinci corpuri. Dincolo de ele totul devine ușor și spontan.

Al șaselea corp este corpul cosmic Tensiunea care există la acest nivel: este între voi, între sentimentul individualității, al limitării, și cosmosul fără limite. Chiar și în al cincilea plan rămâneți încordat în corpul vostru spiritual. Sunteți - încă-o persoană. Această "persoană" repre-ziniă tensiunea pe planul al șaselea. Astfel încât, pentru a vă destinde în cosmos, pentru a vă acorda cu el, trebuie să încetați să fiți un individ.

Isus a spus: "Cel care se pierde, se găsește." Această afirmație se referă la cel de al șaselea corp. Ea nu poate fi înțeleasă decât dacă ai atins acest corp, deoarece afirmația în sine este lipsită de logică. Totuși, începând cu acest corp, singura logică ce poate exista, singurele posibilități raționale care exista, se găsesc în aceasta expresie: a se pierde pe sine.

Până acum ne-ara pus în valoare, ne-am cristalizat. Până la al cincilea corp cristalizarea, eu, individualitatea, ne pot urma, și oricine vrea să rămână o entitate separată rămâne acolo. Există numeroase sisteme spirituale care nu trec dincolo de corpul al cincilea. În special cele care pretind

că șinele își are propria individualitate, și că individualitatea se va menține chiar și în starea de eliberare, altfel spus că veți rămâne un individ incarnat într-un ego. În astfel de sisteme, conceptul de Dumnezeu nu există, deoarece este inutil.

Conceptul de Dumnezeu își face apariția odată cu al șaselea corp. "Dumnezeu" este individualitatea cosmică sau - mai exact - ne-individualitatea cosmică. Nu "eu" sunt cel care există; ci tocmai totalitatea din mine este care face posibilă existența mea. Eu nu sunt decât un punct, o verigă în lanțul infinit al existenței. Dacă Soarele nu va răsări mâine dimineață, voi înceta să exist, flacăra se va stinge. Dacă exist, datorez acest fapt Soarelui. Ea este atât de departe de mine, și totuși o legătură ne unește. Dacă Pământul moare, la fel ca atâtea alte planete care au făcut-o, viața mea devine imposibilă, deoarece ea este una cu viața Pământului. Orice lucru este o verigă din lanțul existenței. Noi nu suntem insule, suntem oceanul.

Sentimentul individualității este - în al șaselea corp - singura tensiune care se opune sentimentului oceanic (sentimentul de a fi fără limite, sentimentul infinitului), sentimentului că eu nu sunt, dar *noi* suntem. Iar acest "noi" include totul; nu numai

ființele organice, ei tot ceea ce exista. El înseamnă însăși existența.

În consecință, tensiunea din al șaselea corp CMC cauzată de sentimentul "oului". Cum să facem pentru a scăpa de acest "eu", de acest "ego"? La nivelul la care sunteți, nu puteți înțelege, dar când veți fi atins al cincilea corp lotul se va simplifica. Este ca în cazul unui copil atașat foarte mult de o jucărie și care nu poate concepe să se lipsească de ea. Dar va face acest lucru odată ce va fi crescut. Va renunța la ea pentru totdeauna. Până la al cincilea corp cgo-ul este important, dar dincolo de acesta el devine ca o jucărie cu care copilul sa jucat. Vă veți separa, fără nici o problema.

Nu există dificultăți decât în cazul în care ați atins cel de al cincilea corp datorita unui proces gradat, și nu prin iluminare subită. În acest caz, stingerea completa a "eului" în al șaselea corp devine problematică, în consecință, dincolo de al cincilea corp, toate procesele cu caracter instantaneu reprezintă un ajutor. Până la acest nivel, procesele gradate par mai puțin dificile, de acum înainte Insa, ele vor deveni un obstacol.

Deci în al șaselea corp tensiunea se exercită între individualitate și conștiința oceanică. Picătura trebuie să dispară în

ocean. Nu este chiar o dispariție decât din punctul de vedere al picăturii. Este mai degrabă faptul că, dispărând picătura, câștigăm oceanul. Picătura nu este de fapt pierdută; ea s-a unit cu oceanul.

’

’ Al șaptelea corp este corpul nirvanic. Tensiunea care există în acesta se exercită între existență și non-existență. În corpul precedent, cel care

investiga a dispărui *ca atare*, dar nu a dispărut și existența. El este, nu în calitatea de individ, ci de ființă cosmică. Ființa rămâne. Exista filozofi și sisteme care se opresc în acest stadiu, adică la Dumnezeu sau *moksha* (eliberarea). A atinge al șaptelea corp înseamnă a pierde existența în favoarea non-existenței. Nu înseamnă a se pierde pe sine, înseamnă a pierde orice limitare. Existențialul devine non-existențial. În acest punct ajungeți la sursa originară a întregii existențe, care este - de asemenea - punctul ei de întoarcere. Existența iese din el, non-existența se întoarce la el.

Existența însăși este doar o fază. Trebuie să-i reintegrăm non-existența. La fel cum ziua alternează cu noaptea, tot astfel existența alternează cu non-existența. Pentru

a ajunge la perfecta cunoaștere nu trebuie să existe dorința de a scăpa de non-existență. Pentru a cunoaște cercul în totalitatea sa, trebuie acceptată ne-ființarea.

Nici chiar cosmicul nu reprezintă totalitatea, datorită faptului că nu include non-existența. În consecință, Dumnezeu însuși nu este totalitatea. El nu este decât o parte a lui Brahman, el nu este Brahman în sine. Brahman înseamnă lumina și întunericul luate împreună, viața și moartea luate împreună, existența și non-existența luate împreună. Dumnezeu nu este moartea; El nu este decât viața. Dumnezeu nu este non-existență; El nu este decât existentă. Dumnezeu nu este decât lumina, el nu este decât o *parte* din ființa totală, dar nu totalitatea.

A cunoaște totalitatea înseamnă a fi nimic. Numai neantul poate cunoaște totalitatea. Totalitatea este - de asemenea - neantul, iar neantul este singura totalitate - aceea a celui de al șaptelea corp.

Iată de ce fel suni tensiunile celor șapte corpuri. Dacă înțelegeți ce înseamnă tensiunea fiziologică, relaxarea și destinderea fiziologică, este foarte ușor să vă continuați cercetarea prin celelalte șase corpuri. Siarca de destindere pe care o cunoașteți în primul corp

devine o trambulină pentru a ajunge la al doilea corp. Și dacă obțineți un rezultat în acesta din urmă; dacă experimentați o senzație de destindere eterică, faceți un pas în direcția celui de al treilea corp. Imediat ce simțiți o senzație de relaxare într-un corp determinat, poarta ce duce spre corpul următor se deschide automat. Dar dacă aveți un eșec cu primul corp, este foarte dificil, chiar imposibil, să deschideți porțile următoare.

În consecință, începeți cu corpul fizic și nu vă gândiți absolut deloc la celelalte. Trăiți-l din plin. Deodată veți avea impresia că s-a deschis o nouă poartă. În acel moment veți putea merge *ma«* departe. Dar nu va gândiți niciodată la celelalte corpuri; acest lucru vă va distra atenția și va crea tensiuni.

Deci, uitați tot ceea ce am spus!

9. CUNOȘTINȚELE - O ILUZIE

*Bhagwan, care este învățătura
dumneavoastră, care este doctrina
dumneavoastră?*

Eu nu am o doctrină. A învăța o doctrină este un fapt care prezintă un interes foarte mic. Eu nu sunt un filozof; am un spirit anti-filozofic. Filozofia nu m-a dus nicăieri și ea nu poate duce undeva. Minte care gândește, care pune întrebări, nu poate cunoaște.

Doctrinile există într-un număr foarte mare. Orice doctrină este însă o ficțiune, provenită din imaginația omului. Ea nu este o descoperire ci o invenție. Minte omului este capabilă să creeze sisteme și doctrine în număr infinit, însă nici o teorie nu vă face să cunoașteți adevărul. O minte umplută până la refuz cu cunoștințele este o minte predestinată ignoranței.

Revelația are loc în momentul în care

învățătura încetează. Există două posibilități: fie să se reflecteze asupra unui lucru, fie să se meargă în profunzimea lui, existențial. Cu cât o persoană reflectează mai mult, cu atât ea se îndepărtează de ceea ce este aici-și-acum. A reflecta asupra unui lucru înseamnă a pierde contactul cu el.

Ca urmare, învățătura mea constă într-o experiență anti-doctrinară, anti-filozofică, anti-speculativă. Eu vă învăț - pur și simplu - cum să fiți. Cum să fiți în prezent aici-și-acum. A fi receptiv, a fi vulnerabil în prezent, uniți cu prezentul. Este ceea ce numesc eu meditație.

Cunoștințele au întotdeauna drept punct final ficțiunea, proiecția. Ele nu sunt un vehicul de realizare a adevărului. Însă, odată ce ați cunoscut adevărul, cunoștințele devin un vehicul pentru a comunica, pentru a împărtăși experiența voastră cu cei care nu au cunoașterea. În acest caz, limbajul, doctrinele, teoriile devin un mijloc. Dar, chiar astfel, există o neadekvare, o falsificare.

Ceea ce cunoaștem într-un mod existențial nu se poate exprima în întregime. Această cunoaștere poate fi doar sugerată. Dacă va vorbi despre ceea ce am cunoscut. La voi ajunge cuvântul, sensul însă se pierde. Ceea ce ajunge la voi este un cuvânt lipsit de

viața, într-o anumită măsură, cuvintele mele sunt lipsite de sens, deoarece semnificația lor era cuprinsă în însăși experiența Iraită.

Astfel, cunoștințele sunt un mijloc de comunicare, nu un mijloc pentru a atinge realizarea. Minte care cunoaște este un obstacol, deoarece acela care știe nu este smerit. Dacă sunteți plini până la refuz cu cunoștințe, în voi nu mai este loc pentru a primi necunoscutul. Minte trebuie să devină vacantă, goală - o matrice, receptivitate perfectă.

Cunoștințele aparțin trecutului. Ele se referă la ceea ce ați cunoscut. Cunoștințele reprezintă ceea ce ați memorat, acumulat, ceea ce posedați. Acumularea este un obstacol; ea se interpune între voi și ceea ce este nou, între voi și necunoscut.

Nu puteți să aveți o receptivitate pentru necunoscut decât dacă sunteți smerit. Trebuie să vegheați să nu pierdeți niciodată din vedere propria voastră ignoranță: există încă lucruri ce pot fi descoperite. O minte care se bazează pe amintiri, pe informații, pe scripturi, pe teorii, pe doctrine, pe dogme, este egocentrică și lipsită de smerenie, învățătura nu vă dă smerenie. Numai vastitatea necunoscutului vă face smeriți.

Memoria trebuie deci să se stingă. Aceasta nu înseamnă că trebuie să rămâneți fără

memorie, ci faptul că în clipa cunoașterii - în clipa experienței - memoria nu trebuie să intervină, în acea clipă, mintea trebuie să se receptivă, vulnerabilă. Această clipă de absență, de vid este meditația (*dhyana*).

* *

■

Experiența în sine nu va deveni oare o doctrină?

Experiența nu este comunicabilă decât în mod negativ. Nu pot să spun ce este ea, ci ceea ce nu este. Limbajul este un vehicul pentru a exprima ceea ce nu este. Când spun că limbajul nu o poate exprima, încă o exprim. Când spun că nu putem face din ea o doctrină, aceasta este doctrina mea. Însă aceste declarații sunt de ordin negativ. Nu afirm nimic, dar neg ceva. Pot să spun nu, dar nu pot să spun da. Da-ul nu poate decât să fie realizat.

Dacă învățătura este atinsă de credințe, aceasta va reprezenta un obstacol în realizarea vidului, a meditației. Trebuie să înțelegem în primul rând inutilitatea trecutului, a ceea ce se cunoaște, a învățăturii mentale. În ceea ce privește necunoscutul, adevărul, o asemenea învățătură este inutilă.

Aveți posibilitatea fie de a vă identifica cu ceea ce ați cunoscut, fie de a adopta poziția de martor. În primul caz, voi și memoria voastră nu reprezintă două entități distincte. În al doilea caz, fie vă aflați la o oarecare distanță de amintirile voastre, fie sunteți separat de ele, neidentificați cu ele, fiind conștienți de voi înșivă ca fiind o entitate distinctă de amintirile voastre. Această conștiință este o cale care vă duce spre necunoscut.

Cu cât adoptați mai mult poziția de martor față de învățătura voastră (cu cât vă identificați mai puțin cu entitatea care știe), cu atât șansele ca ego-ul să fie stăpânit de această învățătură sunt mai mici. Dacă voi nu sunteți amintirile voastre, acestea nu mai sunt decât ca o grămadă de cenușă. Ele provin din experiență, devin apoi parte integrantă a minții voastre, dar ele nu reprezintă conștiința voastră. Cel care își amintește, este distinct de lucrurile pe care și le amintește. Dacă faceți această distincție cu claritate, vă apropiați din ce în ce mai mult de vacuitate. Fiind neidentificați, sunteți receptivi; puteți rămâne astfel încât nici o amintire să nu se interpună între voi și necunoscut.

Vacuitatea poate fi atinsă, dar nu poate fi creată. Dacă o creați, o faceți cu vechiul vostru mental, cu învățătura voastră. Este motivul pentru care nu există metodă care să

permită atingerea sa. Orice metodă provine dintr-o acumulare de cunoștințe, astfel încât dacă încercați să recurgeți la o metodă, ca să fi obligatoriu o continuare a vechiului vostru mental. Dar necunoscutul nu vine asupra voastră ca o continuitate, ci ca o vacuitate care rupe această continuitate. Ceea ce face ca ea să depășească cunoscutul, să depășească învățătura voastră.

Nu există deci nici o metodă ca atare, nici o metodologie; nu este decât înțelegerea că "eu sunt separat de ceea ce am acumulat". Dacă înțelegeți acest lucru, nu mai este necesar să cultivați vacuitatea. A sosit! *Sunteți vacuitatea!*

Neantul nu poate fi creat. Un neant creai nu este neant. El este creația voastră, și aceasta nu este în nici un caz neantul, vacuitatea, deoarece are limite. Căci voi sunteți cei care le-ați creat, el nu poate fi mai mult decât voi; el nu poate fi superior minții din care a provenit. Voi nu

puteți crea neantul: ci este ceea ce vă penetrează. Nu îl puteți decât primi. Iar pentru a vă pregăti să-l primiți, nu există decât calea negativă. A vă pregăti înseamnă aici procesul de neidentificare cu cunoștințele voastre, înseamnă a înțelege inutilitatea, absurditatea întregii voastre

Învățători.

Tocmai conștiința procesului gândirii cstecca care vă îndreaptă spre vacuitate, unde ceca-cc-cste vă copleșește, unde ceea-ce-este este prezent pentru otdeauna. Bariera dintre voi și ca a dispărut. Sunteți uniți cu clipa, cu eternitatea, cu infinitul

imediat ce traducem această clipă In cuvinte, ea devine la rândul ei parte integrantă a memoriei Și o pierdem. Nu este niciodată posibil să spunem: "Știu". Necunoscutul rămâne necunoscut. Oricât de mare ar fi numărul de ori în care l-ați experimentat, necunoscutul rămâne întotdeauna să fie necunoscut Farmecul lui, frumusețea lui, rămân neschimbate.

Procesul cunoașterii este fără sfârșit. Nu va veni deci niciodată un moment în care nc-am putea spune: "Mi-am atins obiectivul". Dacă o persoană spune acest lucru, ca recâde imediat în schema memoriei, a învățaturii. Ea moare. Imediat ce afirmam că știm, murim. Viața se oprește. Mișcarea vieții are loc întotdeauna *de la* necunoscut *spre* necunoscut. Ea vine din transcendent și se îndreaptă spre transcendent. Deci, după părerea mea, o ființă religioasă nu pretinde că știe. Cei care pretind că știu sunt teologi, filozofi, dar nu oameni religioși. Spiritul religios se înclină în fața misterului ultim, în fața necunoscutului

ultim, a ultimului extaz al ignoranței, a ultimei beatitudini a ignoranței.

Momentul de meditație, de vacuitate, nu poate fi creat, nici proiectat. Voi nu vă puteți liniști mentalul. Dacă a fost liniștit prin intervenția voastră, înseamnă că l-ați intoxicat sau hipnotizat, dar nu poate fi vorba de vacuitate. Vacuitatea se revarsă spre voi. Nu o putem nici crea, nu o putem nici comunica.

In consecință, eu nu vă învăț nici o metodă. In sensul că există metode, tehnici, doctrine, dar cu nu sunt un învățător.

• *
•

Sunt de acord cu ceea ce spuneți. Cum pot transforma acest acord tn experiență?

Nu există cum. Dacă ar fi existat un cum, ar fi existat și metode. Nu există decât trezirea. Dacă ascultați ceea ce spun și cuvintele mele tre-

zesc ceva în voi, experiența se va produce; veți simți că se întâmplă ceva. Eu nu încerc să vă conving. Convingerea intelectuală nu are nici o valoare. Ceea ce fac este să vă transmit fapte.

De ce ați fost de acord cu ceea ce am spus? Există două posibilități: fie

argumentația mea a reușit să vă convingă, fie adevărul a ceea ce am spus v-a apărut ca atare. Dacă argumentele au stat la baza convingerii, vă veți întreba cum, în timp ce dacă ați experimentat ceea ce am spus, dacă v-ați dat seama că adevărul celor spuse de mine este valabil pentru cazul dvs., această cunoaștere nu este a mea. Nu v-am transmis nici o învățătură. Ci este experiența însăși care se produce în clipa în care eu vorbesc

În cazul unei convingeri intelectuale, mintea întreabă: cum? Care este modalitatea? Ea dorește să știe. Dar eu nu propovăduiesc nici o doctrină. Nu vă vorbesc decât despre experiența mea. Atunci când spun că memoria este o acumulare, că este materie moartă, un reziduu al trecutului, înțeleg că ca este un fragment al trecutului care aderă la voi, dar că voi sunteți distincți de ea. Dacă simțiți esența cuvintelor mele și distingeți - ca la lumina unui fulger - distanța care vă separă de memoria voastră (care separă conștiința vosră și memoria voastră), nu vă puneți problema lui cum. S-a întâmplat ceva, și acest ceva vă poate penetra clipă de clipă - nu datorită unei metode, ci datorită conștiinței voastre, a reamintirii voastre constante.

Atunci realizați distincția între conștiință și conținutul ei. Dacă sunteți atenți la acest fapt, clipă de clipă (în timp ce mergeți, vorbiți,

mâncați, dormiți), se întâmplă ceva. Dacă realizați în permanență raptul că mentalul nu este decât un proces programat în vederea acumulării amintirilor - și nu o parte a ființei voastre - nimic altceva decât această atenție, nimic altceva decât această ne-metodă, va ajuta *acel ceva* să se ridice în vot

Nimeni nu știe când, cum și unde se va petrece aceasta. Dar dacă atenția voastră se prelungește, ea devine din ce în ce mai profundă pe zi ce trece. Este un proces automat Ea trece de la intelect la inimă, de la inteligență la spiritul intuitiv, de la conștient la inconștient. Și vine și ziua în care sunteți perfect treziți. S-a întâmplat un lucru pe care nu l-ați cultivat, dar care este sub-produsul reamintirii. Aceasta nu s-a întâmplat pentru că ați urmat o anumită doctrină ci pentru că ați fost treziți de un fapt interior, de o viziune interioară. Ceva a penetrat profund în voi.

Când clipa sosește, ea csic uimitoare, nccunoascută. Este ca o explozie. Și - în aceea clipă - sunteți absolut gol. Voi nu mai sunteți; ați încetat să fiți. Nu mai există nici intelect, nici rațiune, nici memorie. Nu există decât conștiința; conștiința vacuității, conștiința neantului. În această vacuitate este cuprinsă cunoașterea, care are un sens bine determinat. Entitatea care cunoaște și

obiectul cunoașterii au dispărut. Nu mai rămâne decât faptul de a cunoaște, care este existențial.

Ceea ce există în vacuitate, ceea ce este în vacuitate, este indescriptibil. Nu putem vorbi decât despre intrarea în vacuitate, despre proces. Dar procesul nu este transformabil în metodă; nu îl putem practica. Nu este nimic de practicat Ori vă *amintiți*, ori uitați.

•
• •

Recomandați adoptarea unui mod specific de viață în vederea pregătirii?

Odată cu conștientizarea, modul vostru deviată, întreaga voastră viață se schimbă. Dar acestea sunt schimbări care se fac spontan; ele nu trebuie practicate. Când practicăm un lucru, acesta își pierde tot ceea ce avea mai semnificativ. În consecință, schimbările trebuie să vină spontan.

Nu se pune problema de a practica, indiferent ce. Se pune problema de a înțelege că nu puteți dori să atingeți neantul. Această imposibilitate nu este doar verbală, ea este existențială. Nu puteți dori neantul, în măsura în care însăși dorința provine din vechiul vostru mental, din cunoștințe. Singurul lucru pe care l-ați putea face este să luați cunoștință de ceea ce sunteți. Și în acest caz

are loc o separare, o diviziune. O parte din voi înșivă nu se mai identifică cu restul.

*

Din acest moment, sunteți doi: Șinele și cui "Eul" este memoria, mentalul, "Șinele" este conștiința, *atman*.

*

• *

Ascultați ceea ce spun și - în același timp - ascultați propriul vostru interior. Acest proces trebuie să aibă loc în permanență. Ceea ce spun se integrează propriului vostru "eu", în ceea ce ați acumulat, în ceea ce știți. Aceste cunoștințe vor dori să știe mai mult: ele sunt cele care pun întrebarea "cuma", ele sunt cele care cer metoda. Și dacă v-aș da o metodă, ea vă va îmbogăți cunoștințele. "Eul" vostru va fi întărit; va deveni mai informat.

În realitatea, eu nu pun accentul pe "eu"; eu nu mă adresez "eului" vostru. Dacă el intervine, comuniunea va deveni imposibilă. Va fi doar o simplă discuție, nu un dialog. Dialogul nu există decât în cazul în care "eul" lipsește. Dacă voi înșivă sunteți prezenți, fără "eul" vostru, întrebarea "cum" nu se pune. Ceea ce spun vi se va părea ca un adevăr sau o minciună, ca un fapt sau o doctrină universală.

Ceea ce mă preocupa este crearea unei situații, fie prin intermediul cuvintelor, fie prin tăcere, fie încercând să creez în voi haosul. Intenția mea este de a crea o situație în care "Șinele" vostru să se ridice la suprafață, în care să iasă din "eu". Scopul meu este să creez situații în număr cât mai mare.

• •

Iată un alt tip de situație. Vă spun lucruri absurde. Vă vorbesc de îndeplinirea unui lucru și - cu toate acestea - neg existența oricărei metode. E absurd! Cum pot eu să vă vorbesc despre un lucru și să afirm - în același timp - că lucrul respectiv nu poate fi exprimat? Însă numai o absurditate este ceea ce poate crea situația. Dacă ajung să vă conving, nu voi crea o situație; convingerea respectivă va fi integrată "eului", cunoștințelor voastre. Iar "eul" vostru va insista să întrebe: cum? Care este metoda? Voi nega că există vreuna, dar voi continua să vorbesc despre transformare. Atunci situația pare atât de irațională, încât mentalul vostru este nemulțumit. Doar în acel moment regiunile care îl depășesc pot ieși la suprafață.

Eu creez fără încetare situații. Pentru intelectuali tocmai absurdul este cel care

trebuie folosit ca situație. Conștiința nu apare decât într-o situație în care continuitatea este întreruptă. Absurditatea, caracterul irațional al situației, sunt cele care trebuie să creeze vidul, sunt cele care sunt în măsură să zdruncine și să neliniștească individul astfel încât acesta să devină conștient.

Îmi amintesc de o întâmplare din viața lui Buddha. Într-o dimineață, pe când intra într-un sat, cineva îi spuse: "Cred în Ființa Supremă. Spuneți-mi, vă rog, unde este Dumnezeu?"

Buddha replică imediat: "Dumnezeu nu există. Nu a existat niciodată și nu va exista niciodată. încetați deci să spuneți prostii!" Omul a fost șocat, dar situația fusese astfel creată.

După amiază, un alt om se apropie de Buddha și îi spuse: "Sunt ateu. Nu cred în Dumnezeu. Credeți că există? Ce aveți de spus în legătură cu acesta problemă?"

Buddha răspunse: "Numai Dumnezeu există. Nimic nu există în afara de el." Iar omul se lămură.

Mai târziu, în timpul serii, un al treilea om veni să-l caute pe Buddha pentru a-i spune: "Sunt agnostic. Sunt în situația nici de a crede nici de a nu crede în Dumnezeu. Spunți-mi, există sau nu un Dumnezeu?"

Buddha păstră tăcerea. Iar omul fu complet zăpăcit. Dar exista un alt călugăr, numit Anand, care nu îl părăsea niciodată pe Buddha absolut deloc și care era cel mai tulburat din cei patru.

Dimineața Buddha spusese: "Nu există Dumnezeu"; după amiază spusese: "Numai Dumnezeu există"; iar scara păstrase tăcerea. Odată cu venirea nopții, Anand i se adresă lui Buddha spunând: "Înainte de a merge la culcare, vă voi ruga să răspundeți la întrebarea mea. Mi-am pierdut întreaga liniște sufletească. Nu mai știu unde sunt. Ce înseamnă răspunsurile absurde și contradictorii pe care le-ați dat?"

Buddha îi răspunse: "Niciunul din cele trei nu-ți era destinat. Atunci de ce le-ai ascultat? Fiecare din răspunsuri se adresa uneia din persoanele care m-au întrebat. Dacă aceste răspunsuri au sădit în tine îndoiala, e perfect. Înseamnă că este răspunsul care îți trebuia."

Poi fi create asifel situații. Un călugăr zen crează situații în felul său. Poaie vă va îmbrânci afară din cameră sau vă va lovi peste față. Pare absurd. Puneți o întrebare precisă și el vă răspunde altceva. Cineva întreabă: "Care este Calea?" Iar călugărul zen vă răspunde că el nu se ocupa de Cale. Va spune de exemplu: "Priviți răul" sau, "Priviți acest copac! Ce mare e!" Aceste sunt răspunsuri

absurde.

Mintea caută continuitatea. Absurditățile îi provoacă teama. Îi csic frică de ceea ce csic irațional, de ceea ce este necunoscut. Însă adevărul nu este un subprodus al procesului intelectual. El nu se poate înțelege nici prin deducție nici prin inducție. El nu este logic; el nu este o concluzie.

Eu nu vă transmit nimic Eu nu fac decât să creez situații. Acestea fiind create, ceea ce nu este transmisibil poate fi transmis. Nu mă întrebați cum. Fiți. Dacă puteți, fiți conștienți; dacă nu, fiți conștienți de faptul că nu sunteți conștienți. Fiți atenți la ceea ce este. Si dacă nu puteți fi, fiți atenți la neatenția voastră. Și 6ptul se va produce. El se produce.

Prin "crearea unei situații absurde" aveți intenția să semănați, într-un fel sau uliul, confuzia? Care va fi rezultatul?

Omul trăiește deja în confuzie. Din cauza confuziei, el s-a identificat cu ceea ce îi produce confuzia. Ea nu îl mai deranjează. I-a devenit obișnuită. Noi suntem deja în interiorul confuziei! Nu putem trăi liniștiți dacă nu cunoaștem adevărul.

Confuzia este starea noastră normală de spirit. În consecință, când eu arunc în voi confuzia, de fapt *deranjez confuzia voastră*. Iar confuzia voastră este anulată.

Cunoașteți, pentru prima dată, liniștea. Când mă refer la crearea unei situații absurde, aceasta nu o fac pentru a ajunge la un rezultat, oricare ar fi acesta; aceasta nu este decât o modalitate de a transmite un mesaj care este de fapt netransmisibil.

Mă întrebați: "Care va fi rezultatul?" Putem vorbi despre acest lucru, cu condiția să nu luați drept adevăr ceea ce spun. Trebuie să dăm cuvintelor un sens simbolic, poetic, mitic. După părerea mea, toate scrierile religioase sunt mituri, și toate afirmațiile făcute de o persoană care vorbește în cunoștință de cauză sunt, într-un anumit sens, inexacte. Ele sunt tăblițe indicatoare, nu adevărul. Tăblițele trebuie să fie uitate pentru ca adevărul să poată fi revelat.

Există trei cuvinte care indică limita dincolo de care domnește doar tăcerea. Ele sunt: *sat* *I chit* *I anand*: existență, conștiință, beatitudine. Experiența este una singură, dar când o transformăm într-un concept o împărțim în trei faze.

În existența totală (*sat*), în totalitate, sunteți. Nu sunteți nici acesta nici acela; nu vă identificați cu nimic. Este o stare de a fi, pur și simplu.

Al doilea concept este acela de conștiință (*chit*). Nu este vorba aici de mintea conștientă. Aceasta nefiind decât un fragment al unui

inconștient mai vast. De obicei, când suntem conștienți, există un obiect al conștiinței. Conștiința este obiectivă, ca se raportează la ceva. Chit înseamnă conștiința pură, conștiința liberă. Nu mai există obiect. Conștiința nu se bazează pe nimic; ea este infinită, pură.

Ultimul concept este *anand*, beatitudinea. Nu fericirea, nici bucuria ci beatitudinea. Fericirea presupune starea de tristețe (amintirea acestei stări, contrastul). Și în starea de bucurie există o anumită tensiune, a ceva de care trebuie să ne eliberăm, a ceva ce trebuie să dispară. Beatitudinea înseamnă o fericire independentă, este o bucurie care nu este înconjurată de un abis, o bucurie liberă de orice tensiune.

Beatitudinea este punctul median: la o extremitate găsim bucuria, la cealaltă tristețea. Este punctul median, punctul de transcendență. Ea închide în interiorul ei atât abisul durerii cât și culmea bucuriei. Bucuria are o culme, dar nu are abis, în timp ce durerea are profunzimi, profunzimi insondabile, dar nu are culme. Beatitudinea le presupune pe amândouă, și Îc transcende pe ambele. Perfecta transcendență a celor două nu se poate face decât în punctul din mijloc

Cei trei termeni: *sat I chit I anand*, trasează limita: tot ceea ce putem spune și minimul pe care îl putem experimenta. Este ultimul lucru exprimabil și punctul limită din care facem saltul în inexprimabil. Iar acesta nu este un sfârșit, ci un început.

Satchitanand nu este realitatea ci expresia realității. Dacă păstrați acest lucru în memorie nu se întâmplă nimic rău. Numai că mintea uita, astfel încât cuvântul devine realitate. Se crează doctrine și teorii în jurul lui. Iar saltul nu se face. Este ceea ce s-a întâmplat în India. Există o Întreagă tradiție țesută în jurul conceptului de *satchitanand*. Dar realitatea nu este în el, realitatea îl depășește. Tot ceea ce poate fi spus este conținut în aceste trei cuvinte, care trebuie considerate ca metafore, întreaga literatură religioasă trebuie înțeleasă în parabole, în simboluri. Ea este o punere în cuvinte a ceea ce este - în realitate - inexprimabil.

Să fiu sincer, nu-mi place să folosesc termenul *satchitanand*. Imediat ce mintea știe ce se va întâmpla, începe să pună întrebări și să aibă dorințe. Ea dorește *satchitanand*. Atunci își fac apariția instructorii, care răspund dorinței cu mani ras, cu tehnici, cu metode. Orice dorință poate fi satisfăcută, iar cele care sunt absurde vor fi satisfăcute prin absurdități. Acesta este modul în care se crează

teologice și maștrii guru.

Fiți întotdeauna vigilenți și nu transformați supremul, realizarea ultimă în obiect al dorinței. Nu faceți din el o dorință sau un obiectiv de atins, o destinație a călătoriei. Supremul este aici, în această clipă! El este deja foarte aproape, este vecinul nostru cel mai apropiat, dar noi facem eforturi pentru a dori ceea ce este departe. El este alături de noi, iar noi ne punem la drum, într-un lung pelerinaj. El ne urmează asemenea unei umbre, dar noi nu îl vedem, pentru că privirea noastră scrutează depărtările orizontului.

Viața trebuie să se scurgă în ființă. Lao Tse a spus: "Căutați, și veți pierde. Nu căutați, și găsiți."

10. FERESTRE SPRE DIVIN

În filozofia indiană, natura adevărului ultim este descrisă ca fiind adevăr (satyam), frumusețe (sondarām) și bunătate (shivam). Sunt acestea însușirile lui Dumnezeu?

Nu, acestea nu sunt însușirile lui Dumnezeu, termenii descriu ceea ce îl experimentăm noi pe Dumnezeu. Ei nu aparțin Divinului ca atare, ci sunt rezultatul percepției noastre. Divinul în sine nu se poate cunoaște. El este format din toate însușirile luate deodată sau din niciuna. Dar, dată fiind structura gândirii umane, Divinul îi este

perceptibil prin trei ferestre: viziunea poate fi de frumusețe, de adevăr sau de bunătate.

Aceste trei noțiuni aparțin gândirii umane. Ele reprezintă Urnitele noastre. Noi construim o limită; Divinul însă este nelimitat. Lucrurile se întâmplă în felul următor: noi putem privi cerul printr-o fereastră. Fereastra pare să încadreze cerul, însă cerul nu are frontiere. El este infinit. Fereastra este cea care îi dă o limită. Astfel, frumusețea, adevărul și bunătatea sunt ferestrele care ne permit să aruncăm o privire spre regiunile divine.

Personalitatea umană se împarte în trei straturi. În cazul în care predomină intelectul, Divinul ia forma adevărului. Modul de abordare intelectuală utilizează fereastra adevărului, cadrul adevărului. Dacă spiritul este afectiv (dacă realitatea este percepută prin intermediul inimii în locul intelectului), Divinul ia forma frumuseții. Aspectul poetic vă aparține vouă. Însă acesta nu este decât un cadru. Intelectul inventează cadrul adevărului, emoția pe acela al frumuseții. Iar în cazul în care personalitatea nu este determinată nici de emoție nici de intelect, ci de acțiune, cadrul devine bunătatea. Aici, în India, sunt deci folosiți acești trei termeni. Bhakti yoga este calea devoțiunii și se adresează personalității afective;

Dumnezeu este perceput în calitate de frumusețe. Jnana yoga este calea cunoașterii; Dumnezeu este perceput în calitate de adevăr. Iar *karma* yoga este calea acțiunii; Dumnezeu este perceput în calitate de bunătate.

Însuși cuvântul Dumnezeu provine, în limba engleză, din "bun" (good și God). Acest cuvânt a avut o înțelegere considerabilă, deoarece cea mai mare parte a omenirii are o personalitate în primul rând activă, nu una intelectuală, sau afectivă. Ceea ce nu înseamnă că intelectul sau afectivitatea îi lipsesc în întregime, ci doar că nu sunt factori esențiali, puțini oameni au o personalitate cu adevărat intelectuală sau afectivă. Cei mai mulți sunt - în primul rând - activi. Prin intermediul acțiunii. Dumnezeu devine ceea ce este bun.

Dar există, neapărat, și polul opus. Dacă Dumnezeu este văzut ca bun, diavolul va fi văzut ca rău. Spiritul activ îl va percepe pe diavol ca rău, spiritul emoțional ca urât iar spiritul intelectual ca și creatură a minciunii, a iluziei și a imposturii.

Adevărul, bunătatea și frumusețea sunt trei noțiuni umane ce delimitează Divinul, care este în realitate nelimitat. Acestea nu sunt însușiri ale Divinului ca atare. Dacă spiritul uman ajunge să perceapă Divinul printr-o a patra dimensiune, aceasta devine - la rândul ei - o însușire divină. Nu vreau să spun că

Divinul nu este bunălaic, ci doar că noi suntem cei care alegem și percepem această însușire. Dacă omul nu ar fi avut experiența trăirilor din lume, Divinul nu ar fi fost nici bun, nici frumos, nici adevărat. Natura divină ar fi fost exact aceeași, însă aceste însușiri, care provin din percepția noastră, nu ar fi existat. Însă putem, la fel de bine, să percepem Divinul prin intermediul altor însușiri.

Nu știm dacă animalele percep Divinul și cum percep ele lucrurile din jur. Ceea ce este sigur însă este că dacă ele ar percepe Divinul, acest lucru nu s-ar produce în oameni, ci într-un mod cu totul diferit. Însușirile percepute nu ar mai fi aceleași.

Cei la care predomină intelectul nu îl pot percepe pe Dumnezeu ca frumos. Conceptul în sine este cu totul străin gândirii, în timp ce un poet nu ar putea concepe adevărul altfel decât în inimă. Din punctul lui de vedere adevărul nu poate avea un sens diferit. Adevărul este frumusețe; tot restul aparține domeniului intelectului. Pentru un poet sau un pictor, pentru o persoană care concepe lumea în termeni care vorbesc inimii, adevărul nu poate fi un lucru brut și lipsit de frumusețe, el nu poate fi o categorie intelectuală.

Ca urmare, spiritul intelectual nu poate înțelege spiritul afectiv, și invers. De unde

frecvențele neînțelegerii și numeroasele definiții. Nu poate exista doar o singură definiție pcmru întreaga omenire. Adevărul trebuie să vă atingă în termenii pe care îi înțelegeți. Definindu-l pe Dumnezeu, voi faceți parte integrantă din definiția voastră. Definiția vă aparține, deoarece Dumnezeu ca atare este de nedefinit. Astfel, cei care îl văd pe Dumnezeu prin aceste irei ferestre despre care am amintit, se impun - oarecum - pe ei înșiși, impun definițiile lor lui Dumnezeu.

*

» »

Pentru cei care au iranscens cele trei diviziuni în personalitatea lor, există și posibilitatea de a vedea Divinul sub un al patrulea aspect, în India nu exista lermcn pentru a-l defini. Se numește - pur și simplu - *turya* (al patrulea). Este un lip de conștiință care nu csic nici intelectuală, nici afectivă, nici activă, ci conștiință pură. Cerul nu mai este privit prinlr-o fercastă. V-ați întors acasă, și de acolo vedeți cerul nelimitat. Nu mai există concepți, nici cadru.

Numai acest lip de conștiință poate înțelege limitările celorlalte trei. Ea înțelege neînțelegerea care domnește între ele, la fel ca și similitudinile care există între frumusețe, adevăr și bunătate. Numai acesta înțelege și

este tolerant, în timp ce celelalte trei nu fac altceva decât să se certe.

Toate religiile provin din una din cele trei lipuri de conștiință. Și ele nu au încetat niciodată să se certe. Numai Buddha nu a luat parte la acest conflict. El se baza pe al patrulea tip de conștiință, deoarece spunea: "E absurd. Dimensiunile voastre nu se bazează pe însușirile divine, ci pe ferestrele voastre. Cerul în sine nu se schimbă niciodată, oricare ar fi fereastra prin care l-ați privi,"

însușirile nu sunt divine. *Noi le percepem așa.* Dacă am distruge ferestrele prin care privim, ne-am găsi în fața unui Divin fără însușiri, un Divin nirguna. Am fi realizat transcenderea însușirilor, și - în acest caz - fenomenul de proiecție nu mai intervine.

De la acest nivel este dificil să se mai poată spune ceva. Când vorbim despre Divin, acest lucru se poate face din cauza prezenței ferestrelor. Ceea ce spunem în cazul respectiv se refera de fapt la ferestre și nu la cer. Dincolo de ferestre cerul este atât de vasl, atât de nelimitat... Este de nedefinit Nici un cuvânt nu îl mai poaic descrie: toate teoriile sunt inadecvate.

în consecință, oricine cunoaște a! patrulea lip de conștiință păstrează tăcerea. Iar dacă vorbește, o face în termeni absurzi,

ilogici, iraționali. Se contrazice pe c] însuși. Prin contradicție încercă să arate ceva. Nu să spună, ci să arate ceva.

Wittgenstein a făcut această distincție. El a spus că există adevăruri exprimabile și altele - care nu pot fi decât indicate. Un lucru se poate defini în măsura în care el există printre altele. Putem, în acest caz, să-t punem în legătură cu acestea, să-ti comparăm cu ele. De exemplu, putem spune întotdeauna că o masă nu este un scaun. Ea se poate defini în raport cu un alt lucru. Ea are limite, dincolo de care începe un alt lucru. În realitate, ceea ce a fost definit, sunt limitele. O definiție este echivalentă cu limitele, dincolo de ele fiind începutul unui alt lucru.

Dar nu putem spune absolut nimic despre Divin. El este totalitatea și, ca consecință, este liber de frontiere. Dincolo de el nu mai este începutul unui alt lucru. Nu mai este "altceva". Divinul este fără frontiere, deci de nedefinit.

Al patrulea tip de conștientă nu poate decât să arate, nu poate decât să indice. De unde și misterul care îl înconjoară. Și este cel mai autentic, deoarece nu este denaturat de percepția umană. Toți marii sfinți s-au mulțumit să indice; ei nu au spus absolut nimic. Că aceștia sunt Isus, Buddha, Mahavira sau Krishna, nu are importanța. Ei nu au spus nimic; ei erau ca un deget care

arată spre Lună.

Dar permanenți pericol este că voi vă încăpățânați să nu vedeți decât degetul. Degetul nu prezintă nici un interes. Dacă vreți să vedeți Luna, trebuie să-l uitați în întregime.

Același pericol există și în ceea ce privește Divinul. Văzând indicația, voi o confundați cu adevărul. Și întreaga intenție e falsificată. Degetul nu este Luna, sunt două lucruri cu totul distincte. Degetul poate arăta spre Lună, dar trebuie să evităm să ne oprim asupra lui. Dacă hindușii nu pot uita Gita, iar creștinii Biblia, ei trec pe lângă țintă. Nimic nu mai are sens, totul devine inutil și oarecum nereligios.

Când ne aflăm în căutarea Divinului, trebuie să fim atenți la propriul nostru mental. Dacă modul vostru de abordare se realizează prin intermediul mentalului, veți vedea Divinul ca printr-o prismă. Dacă vă îndreptați spre Divin în absența mentalului, fără voi înșivă, fără nimic din ceea ce este uman; dacă mergeți spre El în calitate de vacuitate, vid, neant (rară idee preconcepție, fără să doriți să vedeți lucrurile într-un anumitfel), veți întâlni un Divin fără însușiri. Toate însușirile pe care i le atribuim provin din ferestrele noastre umane: noi suntem cei care îi hotărâm însușirile.

Vreți să spuneți că nu este neapărată nevoie să vedem cerul printr-o fereastră?

Da. Totuși, este mai bine să priviți cerul printr-o fereastră decât să nu îi priviți deloc

Cum să facem (fînd într-o cameră) pentru a vedea cerul nelimitat?

Puteți trece dincolo de fereastră, însă nu trebuie să rămâneți în fota ferestrei. În caz contrar, ca va rămâne între voi și cer. Trebuie ca ea să fie în urma voastră. Trebuie trecut de ea, trebuie depășită.

Când ne aflăm în fața cerului nelimitat, cuvintele lipsesc. Ele revin imediat ce ne întoarcem în cameră.

Da, acest lucru se întâmplă, dar nu veți mai fi la fel ca înainte. Ați cunoscut ceea ce este fără structuri, ceea ce este infinit. Chiar și în prezența ferestrei, știți că pentru cer nu există un cadru. Nu vă mai puteți înșela. Chiar dacă fereastra este închisă și în cameră se face întuneric, știți că nesfârșitul cer este acolo și nu mai puteți fi ca înainte.

Imediat ce ați cunoscut infinitul, sunteți infinitul. Noi devenim ceea ce am cunoscut, ceea ce am perceput. Imediat ce ați cunoscut ceea ce este fără limite, fără frontiere, deveniți voi înșivă - într-un anumit sens - fără limite. Când cunoașteți un lucru, sunteți acel lucru, în cazul în care veți cunoaște dragostea,

sunteți dragostea; În cazul în care veți cunoaște rugăciunea, sunteți în stare de rugăciune; în cazul în care veți cunoaște Divinul, sunteți Divinul. Cunoaștere înseamnă împlinire; a cunoaște este a fi.

Cele trei ferestre se unesc între ele?

Nu. Fiecare fereastră rămâne așa cum este. Nu fereastra este ceea ce s-a schimbat, ci voI Persoana afectivă iese și intră prin fereastra frumuseții, dar de acum înainte nu va mai nega existența celorlalte ferestre; ea nu va mai fi contra lor. Ea va înțelege. Ea va ști că există și alte ferestre care se deschid spre același cer.

Imediat ce ați fost sub cer, știți că și celelalte ferestre aparțin aceluiași spațiu. Puteți sau nu folosi alte ferestre. Voi sunteți cei care decideți. Nu este ceva indispensabil - o singură fereastră este suficientă. Cei care suni ca Ramakrishna vor merge poate la alte ferestre, pentru a fi siguri că peste tot cerul este același.

Dar nu este cu adevărat necesar. A cunoaște cerul este suficient. Cei care își pun întrebări, cei care sunt curioși, vor trece prin alte ferestre. Unii o fac, alții nu. Un lucru este sigur: cei care au cunoscut cerul deschis nu mai neagă existența diverselor ferestre și a diverselor modalități de

abordare. Ei vor confirma faptul că toate ferestrele duc spre aceeași țintă. Asemenea persoane au un spirit religios, nu sectar. Spiritul sectar rămâne în fața ferestrei; spiritul religios a depășit-o.

Ferestrele sunt în număr infinit. Cele despre care am vorbit sunt tipurile principale, dar nu singurele. Există numeroase alte combinații.

*Există câte o fereastră pentru fiecare
conștiință, pentru fiecare ființă
umană?*

Da. într-un anumit sens, fiecare ajunge la Dumnezeu printr-o fereastră specifică. Fiecare fereastră este fundamental diferită de toate celelalte. Ferestrele, sectele, sunt nenumărate. Fiecare ființă umană este propria ei sectă. Nici un creștin nu este identic cu oricare altul, există o diferență la fel de mare între unii și alții ca între creștinism și hinduism.

Odată ce vă aflați în fața cerului, știți că diferențele nu provin din voi, ele sunt specifice locului în care ați stat. Ele sunt în casa în care ați trăit, în ceea din care ați privit și perceput lucrurile, dar nu în ființa voastră ca atare.

Când ajungeți în fața cerului, înțelegeți că ați făcut întotdeauna parte din el. Cerul văzut din interiorul casei este identic cu cel văzut din exterior. Odată ce am părăsit-o, știm că

barierele nu erau reale. Nici chiar un zid nu reprezintă o limită pentru cer; el nu a împărțit absolut deloc cerul. Zidul crează impresia divizării cerului; că această casă este a mea, și cealaltă a voastră, că există un cer în casa mea, și unul în casa voastră. Dar imediat ce cunoașteți cerul în sine, împărțirile - diferențele - dispar. Individul ca atare a dispărut. Valul nu mai este, rămâne doar oceanul. Vă reîntoarceți în casa voastră, dar -de acum - fără să mai existe o diferență între cer și voi.

*Separă că nu au existat decât foarte puțini
creștini care să fi ajuns sub cerul liber, de unde
să fi revenit cu astfel de concepții. Sunt
câțiva: sfântul Francisc Eckhart, Bohme...*

Ei nu au vorbit despre același cer, nu?

Nu aveau cum să o facă. Cerul era același, însă descrierile lor sună obligatoriu diferite. Ceea ce este identic e obiectul descrierilor lor.

Penru cei care nu cunosc obiectivul descris, descrierea reprezintă totul. În acest caz, diferențele sunt enorme. Ceea ce este descris nu este decât o selecție, o alegere. Nu se poate descrie tot. Și ceea ce este redat prin scris este lipsii de viață.

Sfântul Francisc nu poate face aceeași

descriere ca și Mahomed, deoarece descrierea nu provine din cer, ci din structură, din individualitate. Ea provine din minte: din memorie, din educație, din experiență; ea depinde de cuvinte, de Urabaj, de sectă, de modul de viață. Toate acestea o modelează. Din motive ce țin de înțelegere, o descriere nu este niciodată strict individuală, ea ține cont de comunitate; altfel ar fi un eșec total

Dacă îmi descriu experiența într-un limbaj care îmi este propriu doar mie însumi, nimeni nu va înțelege despre ce vorbesc. Când am cunoscut cerul, eram absolut singur. Limbajul, cuvintele, erau absente, însă ceea ce spun este destinat celor care nu cunosc cerul. Trebuie deci să vorbesc limba lor, trebuie să recurg la un limbaj pe care îl foloseam înainte de experiența mea.

Sfântul Francisc folosește un limbaj creștin. După părerea mea, religiile nu se deosebesc între ele decât prin limbaj. Creștinismul este un limbaj specific inventat de Isus Christos. Hinduismul este un alt limbaj, iar buddhismul un altul. Numai că, atunci când nu cunoaștem decât limbajul, când nu am făcut experiența, diferențele între o religie și alte suni - obligatoriu - uriașe.

Isus vorbea de "împărăția tui Dumnezeu", deoarece folosea termeni inteligibili pentru auditoriul său. Cuvântul 'împărăție' era înțeles

de unii și nu era înțeles de alții. Apoi a urmat crucea, evenimentul crucificării. Cei care îl înțelegeau pe Isus știau ce înțelegea el prin "împărăția lui Dumnezeu"; ceilalți au crezut că se referă la împărăția de pe pământ.

Isus nu ar fi putut să folosească același vocabular ca Buddha. Aceasta din urmă n-a vorbit niciodată de "împărăția lui Dumnezeu" din mai multe motive. Isus provenea dintr-o familie săracă, astfel încât limbajul său era acela al unui om din clasa lui socială. Pentru un om sărac, cuvântul 'împărăție' este foarte semnificativ. Pentru Buddha însă, care era prinț, nu era cazul. Buddha a devenit cerșetor iar Isus a devenit rege. Nu puica fi altfel. Tocmai polul opus devine semnificativ. Polul necunoscut traduce necunoscutul. Pentru Buddha a cerși era un lucru absolut necunoscut; ci lua deci forma necunoscutului, forma cerșetorului. După părerea sa, *bhikkhu* (cerșetorul) devine cuvântul cel mai încărcat de sens.

Bhikkhu este un cuvânt ieșit din uz în India, unde există un număr incalculabil de cerșetori. În locul său, se folosește cuvântul *swami* (maestru). Cel care devine un *sannyasin*, care renunță la lume, devine un *swami*, un maestru. Într-o dată când Buddha s-a retras din lume, el a devenit un *bhikkhu*, un cerșetor. Pentru Buddha, acest cuvânt avea

un sens pe care Isus nu putea să i-l dea.

Isus folosea termeni pe care îi împrumutase din cultura iudaică. Operele - edificări pe ici pe colo, dar nu putea să schimbe limbajul tatălui său, caz în care nimeni nu l-ar fi înțeles. Deci, dintr-un anumit punct de vedere, el nu era creștin, în timpul sfântului Francisc, cultura creștină își dezvoltase propriul ei limbaj. În virtutea acestui fapt, putem spune că sfântul Francisc era mai creștin decât însuși Christos. Christos a rămas iudeu; întreaga sa existență a avut loc în conformitate cu modul de a trăi iudaic. Nu ar fi putut să fie altfel.

Dacă sunteți creștini prin naștere, creștinismul riscă să nu fie prea sugestiv pentru voi. Poate nu sunteți deloc sensibil la el, Cu cât cunoașteți mai bine limbajul său, cu atât acesta vă devine mai indiferent. Nu mai percepeți misterul. Pentru un creștin, starea de spirit hindusă prezintă o atracție, o semnificație mai mare. Fiindu-i necunoscută, ea exprimă în primul rând necunoscutul.

După părerea mea, este mai bine să nu se rămână la religia de origine. Atitudinile și credințele care provin din educație, trebuie să fie refuzate, în caz contrar aventura nu va începe niciodată. De asemenea, nu trebuie nici să rămânem în locul de naștere, ci să mergem în regiuni necunoscute și să

experimentăm bucuria vieții care rezultă de aici.

Se întâmplă să nu putem înțelege tocmai lucrul care credem că îl cunoaștem cel mai bine. Astfel, un creștin crede că a înțeles creștinismul, iar această convingere devine o barieră. Un buddhist crede că înțelege buddhismul, deoarece cunoaște această religie, și însăși impresia lui de a o înțelege se transformă într-o limită. Numai necunoscutul poate deveni magnetic, ocult, esoteric.

Circumstanțele nașterii trebuie depășite. Dacă ne-am născut creștini sau hinduși, acest fapt se datorează circumstanțelor. Nu trebuie să rămânem legați de condițiile de naștere. În ceea ce privește religia, trebuie să renaștem. Mergeți spre zonele necunoscute, acolo unde vă așteaptă extazul, unde începe explorarea.

Într-un anumit sens, religiile sunt complementare. Ele trebuie să se sprijine între ele, să se accepte între ele. Creștinii, hindușii, evreii, trebuie să cunoască extazul convertirii. El este cel care pune bazele transformării. Fiecare occidental care vine în Orient învață ceva. Starea de spirit orientală este atât de diferită de a sa, încât el nu o poate încadra în clasificările care îi sunt familiare. Ea este atât de opusă lucrurilor care îi sunt obișnuite, încât

pentru a o înțelege
trebuie să se schimbe.

Cazul invers este la fel de adevărat, *trebuie* să De adevărat. Orientalul trebuie să fie alături de receptiv încât necunoscutul, neobișnuitul să provoace în el schimbarea.

În India ar fi imposibil să se creeze o religie ca și creștinismul. Noi nu am putea elabora o teologie, fonda biserica. Vaticanul. Noi am construit temple, dar nu avem o biserica. Spiritul oriental este în esența sa, ilogic, astfel încât el este - dintr-un anumit punct de vedere - haotic. El este obligatoriu individual, și nu are calități de organizare.

Un preot catolic este ceva foarte specific. El a fost educat în scopul de a se integra într-o organizație. El este o verigă într-o ierarhie. Și aceasta funcționează. Biserica fondată, ierarhia, au un caracter logic, și în acest fel creștinismul s-a putut răspândi în lume.

Hindușii nu au încercat niciodată să convertească pe nimeni. Chiar dacă cineva s-a convertit de la sine, hinduismul este foarte rece în privința lui, Hinduismul nu este o religie care să aibă simțul convertirii și al organizării. Ea ignoră clerul în sensul catolic al acestui termen, Călugărul hindus este un individ care există; el nu aparține unei

ierarhii, nici unei biserici formate. El este fără rădăcini. Din punct de vedere pământesc, modul lui de abordare pare - cu siguranță - un eșec, dar din punct de vedere individual, al profunzimilor intime, acesta este -dimpotrivă - o reușită asigurată.

Vivekananda era foarte atașat creștinismului. El a creat ordinul lui Ramakrishna, care se inspiră din cultul catolic. Aceasta modalitate este foarte străină Orientului; ea este tipic Occidentală. Vivekananda nu avea deloc un spirit Oriental. Și tot așa cum spun despre Vivekananda că era Occidental, tot astfel spun despre maestrul Eckhart și sfântul Francisc că sunt -în esența lor - Orientali.

Isus însuși era Oriental; creștinismul, dimpotrivă, este Occidental. Isus avea un spirit fundamental Oriental; el era contra bisericii, contra organizării. La acest nivel este conflictul.

Spiritul Occidental funcționează în termeni ai logicii, ai rațiunii, ai sistemului, a dovezilor. El nu poate merge în profunzime, el rămâne la suprafață; el are tendința de expansiune dar nu de identitate.

*Religiile organizate sună deci, pentru noi, an
văl Ele trebuie să dispară pentru ca noi să
putem vede a cerut*

Da. Ele acoperă fereastra. Sunt obstacole.

Spiritul Occidental va trebui să crească, ta fel ca și aceia orientat?

Spiritul Occidental poate cunoaște reușita în științe, dar nu în conștiința religioasă. De fiecare dată când se naște un spirit religios, chiar și în Occident, el este Oriental. La Eckhart, la Bohrae, însuși felul gândirii este Oriental. De fiecare dată când se naște un spirit științific în Orient, el este obligatoriu Occidental. Orientul și Occidentul nu suni deci spații geografice. Occident înseamnă aristotelian și Orient ne-aristotelian; Occidentul însemna echilibru iar Orientul ne-echilibru; Occidentul înseamnă rațional și Orientul irațional.

Tertullian figurează printre spiritele cele mai Orientale din Occident. El a spus: "Cred în Dumnezeu pentru că e imposibil să crezi. Cred în Dumnezeu pentru că e absurd." Iată însăși baza spiritului Oriental: pentru că e absurd. Nimeni nu spune acest lucru în Occident. Se spune că nu trebuie crezut un lucru decât dacă este rațional. În caz contrar, este numai o credință, o superstiție.

Maestrul Eckhart avea, la rândul lui, o gândire Orientală. El a spus: "Dacă voi credeți în posibil, aceasta nu este o credință. Dacă voi credeți în dovadă, acesta nu este un fapt religios. Posibilul și dovada aparțin științei.

Ceea ce depășește gândirea nu vine asupra voastră decât dacă voi credeți în absurd." O asemenea concepție nu este Occidentală, ci Orientală.

Confucius avea, el însuși, un mod de gândire Occidentală. Occidentalii îl pot înțelege, însă nu-l pot înțelege pe Lao-Tse. Lao-Tse a spus: "Nefiresc este cel care se limitează doar la rațiune. A fi rațional, rezonabil, nu este suficient. Iraționalul trebuie să aibă locul său. Ceea ce este, simultan, rațional și irațional, este cumpătat."

O gândire perfect rațională nu este echilibrată. Rațiunea are, la rândul ei, colțul ei întunecat de irraționalitate. Copilul se naște într-o

matrice obscură. Florile se nasc în întuneric, cu rădăcinile îngropate în pământ. Obscuritatea nu trebuie să fie refuzată; ea constituie bazele. Ea reprezintă ceea ce este mai semnificativ, mai bogat în viață.

Gândirea Occidentală trebuie să contribuie la munca terestră prin știință, nu prin religie. Gândirea Orientală, la rândul ei, nu își poate duce contribuția decât în domeniul religiei. Știința și religia se completează. Dacă putem să înțelegem simultan diferențele lor și

complementaritatea lor, va rezulta o cultură mondială valabilă.

Dacă avem nevoie de concursul științei, ne adresăm Occidentului. Dimpotrivă, dacă Occidentul crează o religie aceasta nu poate fi decât o teologie, în Occident, se găsesc dovezi pentru a se convinge de existența lui Dumnezeu. A se convinge de existența lui Dumnezeu este un lucru de neconceput în Orient. Nu putem dovedi existența lui Dumnezeu. Dorința în sine este lipsită de sens. "Tot ceea ce este demonstrabil, nu este Dumnezeu, ci o concluzie științifică. Pentru Orient, Divinul nu poate & demonstra. Cândva veți plictisi de demonstrații, tăceți saltul în experiență, în Divin.

Gândirea Orientală nu poate fi altfel decât pseudo-științifică, la fel cum gândirea Occidentală nu poate fi decât pseudo-religioasă. În Occident, voi nu :iii creat decât o vastă teologie, nu și o tradiție religioasă. În același fel, de fiecare dată când facem eforturi științifice în Orient, noi nu creem decât tehnicieni, și nu oameni de știință, oameni care au o cunoaștere științifică, în nici un caz inovatori, creatori.

În consecință, venind în Orient, uitați gândirea voastră occidentală, altfel nu veți înțelege nimic, și veți lua această neînțelegere drept înțelegere. Starea de spirit de aici este

diametral opusă celei ce vă este proprie. Și numai polii opuși sunt complementari, ca principiul masculin și cel feminin.

Gândirea orientală este feminină, ceea ce a Occidentului este masculină. Aceasta din urmă este masculină. Logica este neapărat agresivă, violentă. Gândirea religioasă este receptivă, la fel ca o femeie. Ea nu poate decât să-! primească pe Dumnezeu, nu să-I inventeze sau să-l descopere. Trebuie să fie la fel ca o femeie: total receptivă, deschisă, în stare de așteptare. Este ceea ce înțelegem prin meditație: a fi deschis și în stare de așteptare.

Ramakrishna a spus că modalitatea de abordare bhakti ar fi cea mai bună pentru epoca noastră. Este adevărat?

Nu. Ramakrishna a spus că bhakti yoga era modul de abordare cel mai potrivit, pentru că așa era pentru el. Era fereastra fundamentală

datorită căreia ci a ajuns sub cerul liber. Nu se pune problema unui mod de abordare care să fie sau nu potrivit unei epoci determinate. Este de neconceput să gândim în acești termeni.

Secolele par a fi contemporane. Noi părem să fim la fel, dar poate că nu este așa. Poate că cu trăiesc cu douăzeci de secole în urmă. Nimic nu aparține doar trecutului. Pentru

unii, trecutul este prezentul. Nimic nu aparține numai viitorului. Pentru unii, viitorul este prezentul. Și nimic nu aparține doar prezentului. Pentru o anumită persoană prezentul este trecutul, pentru o alta prezentul este cel care va veni. în consecință, nu se poate afirma nimic categoric în legătură cu epocile ca atare.

Ramakrishna avea un spirit devoțional. Ei l-a atins pe Dumnezeu prin rugăciune și prin iubire - prin devoțiune. Astfel s-a realizat el, și a crezut că această cale era adecvată pentru toată lumea. El nu putea să înțeleagă cât de dificilă ar putea să fie pentru alții. Oricât de multă Compasiune am avea, îl vedem întotdeauna pe celălalt prin filtrul propriilor noastre experiențe. Astfel, pentru Ramakrishna, calea părea să fie *bhakti* yoga: yoga devoțiunii.

Dacă vrem să gândim în termeni de epocă, putem spune că epoca noastră este cea mai intelectuală, cea mai științifică, cea mai tehnologică - cea mai puțin devoțională, cea mai puțin afectivă. Ceea ce Ramakrishna crede că i se potrivește lui, era - fără îndoială - potrivit pentru cei care gravitau în jurul său, însă el însuși nu a atras niciodată multă lume. Prin gândirea sa, el se situează în categoria ne-tehnologică, ne-științifică. Era un om simplu, fără educație, necunoscând

nimic din lume în sens larg, astfel încât învățătura sa trebuie înțeleasă în funcție de limbajul satului său. El nu își putea imagina viitorul. Făcea parte, înainte de orice, din lumea satului, acolo unde intelectul nu conta, și unde emoția era totul. El nu este un om al timpurilor noastre. Ceea ce spunea era foarte potrivit pentru lumea în care trăia, dar nu este aplicabil lumii în care trăim noi.

Cele trei tipuri de spirit: intelectual, activ și afectiv au existat întotdeauna. Va exista întotdeauna un echilibru între ele, la fel cum există întotdeauna un echilibru între masculin și feminin. Acesta nu este niciodată rupt pentru multă vreme. Și dacă este, el nu va întârzia să se refacă.

În Occident acest echilibru este rupt. Intelectul predomină. Când Ramakrishna spune: "Devoțiunea este calea epocii noastre", cuvintele sale pot avea un ecou în voi tocmai din această cauză. Dar Vivekananda a susținut faptul contrar. Cum echilibrul a fost pierdut și în Orient, Vivekananda a fost - în primul rând - un taieftxkual. Doar pentru a face pereche cu extrema care predomină. Este vorba, într-un anumit fel, de o complementaritate

Ramakrishna aparținea tipului de spirit afectiv, iar principalul său discipol tipului de spirit intelectual. Nu putea fi altfel.

Femininul și masculinul formează un cuplu. Ramakrishna este abiolui feminin: neagresiv», receptiv. Problema sexului nu se găsește doar în domeniul biologic, ci «peste tot în orice domeniu, când există o polaritate, există și sex și atracția contrariilor.

| Vivekananda nu a fost atras niciodată de intelectuali, nu ar fi avut cum nu era opusul lor polar. Bengalul avea mari intelectuali. Viveka-nanda i-a vizitat, și s-a întors acasă cu mâinile goale. Ramakrishna era onid cel mai puțin intelectual («care îl putea întâlni. Elcra tot ceea ce Vivekananda nu era, lot ceea ce el căula să fie.

i Vivekananda era exact opusul lui Ramakrishna. în consecință, ceea ce a învățat el în numele lui Ramakrishna nu este în conformitate cu gândirea acestuia. Ca urmare, cei care ajung la învățătura lui Rama-krishna prin Vivekananda, nu o pot înțelege deloc. Cei care înțeleg interpretarea pe care a dat-o Vivekananda sunt incapabili să-l înțeleagă tocmai pe Ramakrishna. Interpretarea este realizată prin polul opus.

Cei care spun: "Fără Vivekananda nu am fi puiut să-l cunoaștem pe Ramakrishna", au oarecum dreptate. Aceasta nu ar fi putut fi niciodată accesibil lumii fără Vivekananda. Numai că, tot ceea ce ajungem să cunoaștem din Ramakrishna prin intermediul lui Vive-

kananda este fundamental fals, o interpretare greșită, în măsura în care spiritele lor se opun unul altuia. Ramakrishna nu discuta nicio-daiă, Vivekananda face acest lucru. Primul este incult, al doilea era un om educat. Ceea ce Vivekananda a spus despre Ramakrishna nu este decât reflectarea propriei sale ființe. Nimic nu este autentic - și nici tu poate fi.

Todeauna lucrurile s-au întâmplat așa, tot așa se vor petrece și în continuare. Buddha atrage oameni care se află la polul opus. Mahavi-Isus îi atrag pe cei care, din punct de vedere spiritual, aparțin celuilalt sex. Iar acești poli opuși crează organizația, ordinul. Ei încep să interpreteze în mod rațional. Discipolii înșiși falsifică gândirea maestrului lol Astfel se întâmplă, și nu putem schimba nimic.

faptul că există teorii

Nu puneți nici Întrebări filozofice. Acestea nu sunt întrebări decât în aparență. De aceea ele nu au putut primi niciodată răspuns. O întrebare care este într-adevăr o întrebare, primește un răspuns. În caz contrar, ea nu este decât o confuzie lingvistică, și nu poate primi niciunul. Filozofia¹ s-a încăpățânat să pună întrebări de mai multe secole, însă chiar și în zilele noastre - întrebarea rămâne aceeași. Chiar dacă dăm un răspuns unei întrebări filozofice, acesta nu este niciodată un răspuns, deoarece problema în sine este falsă. Ea nu este destinată să primească un răspuns, fiind astfel concepută încât, în realitate, nici un răspuns nu este posibil

Nu puneți, în nici un caz, întrebări metafizice. De exemplu, dacă întrebați cine a creat lumea, nimeni nu vă poate răspunde. Întrebarea voastră este absurdă. Nu datorită faptului că întrebările metafizice nu sunt întrebări reale, însă nu le putem da un răspuns. Le putem rezolva, dar nu le putem răspunde.

Puneți întrebări personale, intime, existențiale. Trebuie să înțelegeți ce vreți într-adevăr să știți. Este acesta un lucru care are un sens pentru voi? Dacă vi se răspunde, se va deschide oare o nouă dimensiune în voi? Existența voastră va fi oare îmbogățită?

11. ÎNTREBAREA CORECTĂ

Nu puneți întrebări teoretice. Teoriile rezolvă puține lucruri, ele seamănă mai multă confuzie. Dacă nu ar exista teorii, ar fi mai puține probleme. De fapt, întrebările provin din

Ființa voastră va fi transformată într-un fel sau altul? Doar altfel de întrebări sunt religioase.

Religia se ocupă de probleme, nu de întrebări. O întrebare poate proveni din simplul fapt al curiozității, în timp ce o problemă este intimă și personală. Ea vă privește pe voi: voi sunteți problema. Pe când întrebarea și voi - sunt două lucruri distincte. Deci înainte de a întreba,

indiferent ce, pătrundeți profund în interiorul vostru pentru ca întrebarea să fie intimă și personală pentru ca ea să se refere la un punct care nu este clar pentru voi, în care sunteți implicați voi înșivă. Numai în acest caz veți primi un ajutor.

* *

•

Destinul nostru este determinat dinainte?

Destinul nostru este - simultan - determinat dinainte și nu. Cele două răspunsuri sunt corecte, și așa se întâmplă pentru toate întrebările ce se referă la viață.

Dintr-un anumit punct de vedere, totul este determinat dinainte. Este cazul a tot ceea ce este fizic, material, a tot ceea ce este mental. Există însă o parte a ființei voastre unde nimic nu este determinabil sau previzibil. Este conștiința.

Dacă vă identificați cu corpul vostru și cu existența voastră materială, aluneii viața voastră este determinată, în aceeași măsură, de legea cauzei și efectului. Sunteți ca o mașină. Însă, în cazul în care nu vă identificați cu existența voastră materială, aici cu corpul vostru, nici cu mintea voastră (dacă vă percepeți ca distinct și diferit de corp și de minte, ca fiind superior lor și transcendent), atunci conștiința voastră este transcendentă și este liberă de predestinare. Ea este spontană, liberă. Conștiința dăruiește libertatea, materia aduce cu sine sclavia. Deci, predestinarea există sau nu, aceasta depinde de voi. Dacă spuneți: "Eu nu sunt decât corpul meu", viața voastră este în întregime determinată.

Cei care spun că omul nu este decât un corp nu pot să pretindă că predestinarea nu există. De obicei, cei care nu cred în existența conștiinței, nu cred nici în predestinare, în timp ce aceia care au un spirit religios și cred în conștiință, de obicei cred în predestinare. În consecință, cuvintele mele pot părea foarte contradictorii, dar în realitate nu sunt deloc așa.

Cei care sunt conștienți cunosc libertatea, deoarece numai ființele spirituale pot spune că nimic nu este determinat. Dar acest lucru

nu Îl puteți înțelege decât în cazul în care nu există nici un fel de identificare cu corpul. Dacă vă gândiți că duceți doar o existență materială, nu există nici o libertate posibilă. În materie, libertatea este imposibilă, materia însemnând ceea ce nu poate fi liber. Ea este prizoniera lanțului cauzal.

Cel care ajunge la conștiința, la iluminare, părăsește în întregime ținutul cauzalității. În cazul lui, totul este imprevizibil. Nu puteți afirma nimic despre el. El trăiește o viață nouă în fiecare clipă; existența sa devine atomică.

Existența voastră este un fel de lanț din care fiecare verigă este determinată de trecut. Viitorul vostru nu este propriu-zis viilor, ci un subprodus al trecutului. Trecutul este cel care determină, modelează, formulează și condiționează viitorul vostru. Din acest motiv, el este previzibil.

Skinner spune că existența este la fel de previzibilă ca orice altceva. Singura dificultate provenind din faptul că noi nu am conceput încă mijloacele care să ne permită să cunoaștem întregul trecut. Pentru cazul persoanelor asupra cărora Skinner și-a realizat experiențele, are dreptate: existența lor este, în cele din urmă, previzibilă. Aceste experiențe s-au făcut cu anumite persoane, iar Skinner și-a dat scama că erau toate ființe mecanice, că nu există în ele nimic care să fie asimilabil

libertății.

Dar studiul său este limitat. Nici un Buddha nu a intrat în laboratoarele sale pentru a se supune experiențelor sale. Dacă există, chiar și numai o singură ființă care să fie liberă, care să nu fie nici mecanică, nici previzibilă, toată teoria lui Skinner se prăbușește. Dacă în toată istoria speciei umane, găsim o singură ființă liberă și imprevizibilă, omul este potențial liber și imprevizibil.

Libertatea există sau nu, în funcție de modul în care puneți accentul: asupra conștiinței sau asupra corpului. Dacă sunteți în întregime orientat către exterior, întreaga voastră viață este determinată. Sau aveți o viață interioară? Nu răspundeți imediat. Nu spuneți: "Sunt Șinele". Dacă simțiți că nu se mișcă nimic în interiorul vostru, admiteti acest lucru. Corectitudinea voastră va fi primul pas pe care Îl faceți în sensul libertății interioare care generează conștiința.

Dacă intrați în profunzimile voastre, veți remarca faptul că tot ceea ce sunteți provine în întregime din lumea exterioară: corpul vostru și gândurile provin din ea, chiar și eul vostru provine din mediu. De aceea vă pasă atât de mult de părerea celorlalți, de aceea sunteți în întregime sub dominația lor. Opinia lor asupra voastră se poate modifica

în fiecare clipă. Eul vostru, corpul vostru, gândurile voastre, provin de la ci. Și lucrurile prezentându-se astfel, ce este interior? Sunieți format din numeroase straturi de acumulări provenite din lumea exterioară. Dacă

vă identificați cu această personalitate moștenită de la alții, totul vă este determinat.

Fiți conștienți de toate lucrurile din voi care provin din exterior, având grijă să nu vă mai identificați cu ele. Și va veni o zi în care toate acestea vor dispărea. Veți li Inir-un spațiu gol. Și acest spațiu gol este ceea ce separă exteriorul de interior, este poarta.

Ne este atât de frică de neant, atât de frică de a fi goi, încât ne agățăm de acumulările noastre provenite din lumea exterioară. Trebuie să avem curajul să nu ne mai identificăm cu ele și să rămânem în spațiul gol. În caz contrar, veți continua să vă îndreptați spre exterior, să vă ocupați de un lucru sau altul și să fiți satisfăcuți. Clipa în care domnește absența, neantul, este o clipă de meditație. Dacă aveți curajul să rămâneți în ea, întreaga voastră ființă se va întoarce apoi în mod automat către interior.

Când nu mai există nimic ce să vă lege de lumea exterioară, vă întoarceți spre voi înșivă. Și atunci, pentru prima dată, vă dați seama că există în voi ceva care transcende iot ceea ce credeți că sunteți. Nu mai sunteți devenire, ci

ființă. Iar ființa este liberă; nu este nimic care să poată determina. Ea este libertate absolută, mai presus de atingerea cauzalității.

Acțiunile voastre prezente au o legătură cu cele din trecut. O acțiune A crează o situație care face posibilă o acțiune B, acțiune care permite realizarea acțiunii C. Suma acțiunilor voastre prezente este legată de trecut, și acest lanț se întinde până la începutul fără sfârșit și se va perpetua până la sfârșitul nelimitat. Iar viața voastră nu este determinată numai de propriile voastre acțiuni, ci și de acelea ale tatălui vostru și ale mamei voastre; ele au continuitate. Acțiunile societății, ale istoriei - tot ceea ce s-a întâmplat până în prezent - sunt legate, într-un fel sau altul, de acțiunile voastre prezente. întreaga istorie înflorește în voi.

Tot ceea ce a fost posibil să se întâmple vreodată se află în legătură cu acțiunile voastre, astfel încât ele sunt - în mod evident - determinate. Ele reprezintă o fracțiune atât de infimă în istoric... Iar istoria este o forță esențială atât de vie, din care acțiunile voastre individuale sunt o parte foarte neglijabilă,

Marx a spus: "Nu conștiința este ceea care determină starea unei societăți, ci societatea și starea ei sunt cele care determină conștiința. Nu marii oameni sunt cei care

clădesc marile orânduirii sociale, ci tocmai acestea din urmă sunt cele care crează mari oameni." într-un anumit sens, el are dreptate, deoarece voi nu sunteți autorii acțiunilor voastre. Istoria este cea care le-a determinat. Voi nu sunteți decât un executant.

Întregul proces al evoluției s-a înscris în celulele voastre biologice. Și aceste celule se vor transmite altcuiva. Credeți că sunteți tatăl, însă în realitate nu sunteți decât o scenă pe care a jucat procesul de evoluție și v-a constrâns să jucați. Nu aveți nici un control asupra actului procreației, de unde și puterea sa - întregul proces de evoluție acționează prin intermediul său.

Iată deci un exemplu al felului în care acțiunile se produc în relație cu acțiunile din trecut. Totuși, odată cu iluminarea se produce un fenomen nou, mai exact oprirea acestei legături. De acum înainte actele nu vor mai fi legate de altceva decât de conștiință. Ele provin din conștiință în loc să fie determinate de trecut. De aceea, la o ființă iluminată nimic nu mai este previzibil.

Skinner spunea că dat fiind faptul că se cunosc actele trecute, comportamentul oamenilor este previzibil. După părerea sa, proverbul: "Putem aduce un cal aproape de apă, dar nu îl putem obliga să bea.", este fals.

Putem crea condițiile necesare, și calul va bea. Și la fel cum putem forța un cal să bea, tot astfel voi înșivă puteți fi constrânși să acționați, în măsura în care acțiunile voastre depind de anumite situații, de anumite circumstanțe.

Un Buddha, dimpotrivă, nu poate fi constrâns să bea. Cu cât insistăm mai mult, eu atât consimțesc mai puțin. Nici chiar o căldură toridă, nici chiar și razele arzătoare a mii de sori, nu vor schimba nimic. Originea acțiunii lui Buddha nu mai este aceeași; ea nu are legătură cu nici o acțiune, ci cu conștiința.

Tocmai de aceea pun accentul pe conștiință. Când acționați în mod conștient, acțiunile voastre nu mai sunt prelungirea altor acțiuni. Sunteți liberi. Sunteți *voi* cei care începeți să acționați, și nimeni nu mai poate prevedea cum veți acționa.

Obiceiurile sunt mecanice, ele se repetă de la sine. Și cu cât repetiția este mai mare, cu atât mai mare este eficiența - eficiență în sensul în care conștiința devine inutilă. O dactilografă eficientă nu mai are nevoie să depună efort, acțiunea de a dactilografă se realizează în mod inconștient. Chiar și în cazul în care gândul ei este în altă parte*

bătutul la mașină nu este întrerupt. Munca este întreprinsă de corp, gândirea nu mai are nici un rol. Un lucru este eficient când certitudinea sa este atât de mare încât eroarea devine imposibilă. Odată cu libertatea eroarea nu este exclusă niciodată. O mașină nu face greșeli. Greșeala apare odată cu conștiința.

Există deci o relație cauzală între acțiunile voastre prezente și acțiunile voastre trecute. Unele le determina pe celelalte. Copilăria voastră determină adolescența voastră, iar adolescența voastră determină bătrânețea voastră. Nașterea voastră vă determină moartea. Toiul C5te determinat. Buddha obișnuia să spună: 'Realizați cauza și efectul se va produce.' Este lumea cauzalității, în care orice lucru este determinat.

Dacă acționați pe deplin conștient, imaginea se schimbă complet Totul se face dintr-un moment în altul Conștiința este mobilă și nu statică. Ha este însăși viața, deci ea se modifică. Ea este vie; ea se lărgeste și se înnoiește mereu; ea este întotdeauna nouă, proaspătă, tânără. Cu o asemenea conștiință, acțiunile voastre vor fi spontane.

Acest lucru Îmi aduce aminte de o întâmplare zett. Un maestru zen îi puse într-o zi o întrebare specifică discipolului său. Acesta răspunse exact cum trebuia. A doua zi,

maestrul li puse aceeași întrebare. Discipolul îi spuse: "Dar v-am răspuns deja ieri!"

Maestrul insistă: "Îți cer să îmi răspunzi din nou!" Discipolul repetă răspunsul din ziua precedentă. La acesta, maestrul strigă: "Răspunsul tău nu este bun!"

Discipolul, surprins, spune: "Însă ieri ați aprobat. Am dedus deci că era corect V-ați schimbat părerea acum?"

Maestrul îi explică: "Ceea ce repetăm nu vine de la noi. Răspunsul tău provine din memoria ta, nu din conștiința ta. Dacă înțelegerea ta ar fi fost reală, răspunsul tău trebuia să fie diferit de cel de ieri, deoarece -în lrc limp - o mulțime de lucruri s-au schimbat Eu nu mai sunt același om care ți-am pus întrebarea de ieri; astăzi situația este cu totul diferită. Tu însuți ești diferit, și totuși răspunsul a rămas identic. Dacă ți-am pus aceeași întrebare, a fost pentru a vedea dacă vei repeta același răspuns. Nu putem repeta nimic."

Cu cât sunteți mai viu, cu atât vă repetați mai puțin. Numai ființele moarte pot fi coerente. Viața este incoerentă; viața este libertate. Iar libertatea nu este coerentă. Coerentă în raport cu ce? Coerența nu există decât în raport cu trecutul.

O ființă iluminată nu este coerentă decât în conștiința ei, niciodată în legătură cu

trecutul ei. Ea trăiește în întregime acțiunea prezentă. Ea nu lasă nimic în urmă, ea nu lasă nimic deoparte, în clipa următoare actul este încheiat, iar conștiința ea este din nou proaspătă. Conștiința este acolo imediat ce se prezintă o situație și fiecare acțiune este îndeplinită într-o libertate completă, ca și cum toate situațiile ar fi trăite pentru prima dată.

De aceea am răspuns la Întrebarea voastră prin da și nu simultan. Este da sau este nu în funcție de faptul de a fi numai acumulare, existență corporală, sau de a fi conștiință.

Religia aduce libertatea, deoarece ea generează conștiință. Cu cât știința va dobândi mai multe cunoștințe despre materie, cu atât lumea se va afla mai mult în stare de sclavie. Materia este supusă în întregime legii cauzalității. Odată ce știți că date fiind condițiile "acestea", rezultă efectul "acela", totul este determinabil

Înainte de sfârșitul acestui secol, evoluția omenirii va fi determinată în mai multe feluri. Cea mai mare calamitate posibilă nu este amenințarea nucleară. Forța nucleară nu poate decât să distrugă. Adevărata calamitate va veni din partea științelor psihologice. Ele vor ajunge să știe cum să plaseze ființa umană în întregime sub controlul lor. Nefiind conștienți, este posibil să putem fi făcuți să adoptăm un comportament în întregime

predeterminat

Așa cum suntem, pentru noi totul este determinat. Unul din noi este hindus, altul mahomedan. De aici provine predeterminarea și nu libertatea. Este decizia părinților noștri, a societății. Unul din noi este doctor, celălalt inginer. Profesia noastră ne determină comportamentul nostru.

Ne aflăm deja sub un permanent control, cu toate că metodele rămân încă primitive. Tehnici mai elaborate vor avea puterea să determine comportamentul nostru într-un asemenea grad, încât nimeni nu va mai fi în măsură să spună că sufletul există. Dacă fiecare din atitudinile voastre este astfel determinată, care va fi pentru voi semnificația sufletului?

Atitudinile voastre pot fi determinate datorită modificărilor chimice din organism. Dacă vi se dă alcool, comportamentul vostru se modifică. Starea chimică a corpului vostru fiind modificată, se întâmplă la fel și cu comportamentul vostru. Au existat perioade în care tehnica tantrică ultimă consta în a absorbi băuturi alcoolice fără să rezulte o pierdere a conștientei. Conform lanțului numai aceia care vor rămâne conștienți în împrejurări în care, în general, se cade în inconștiență, pot cunoaște iluminarea.

Dacă modificările chimice din organism

alterează conștiința, atunci ce este conștiința? Dacă o injecție vă poate face inconștienți, înseamnă că substanța chimică este mai puternică decât conștiința voastră. Conform tantrismului, este posibil ca puterea drogurilor să fie depășită și să rămânem conștienți. Stimulul a fost introdus, dar atitudinea care trebuie să rezulte nu mai vine.

Dorința sexuală este un fenomen chimic. Este provocată de o anumită cantitate a unui hormon specific. Astfel, vă identificați cu dorința. Poate o veți regreta odată ce corpul își va li regăsit echilibrul chimic normal. Însă regretele voastre sunt lipsite de sens. Când fenomenul se va produce din nou, veți acționa la fel ca înainte. Tocmai de aceea tantrismul a inclus practici sexuale. Dacă dorința voastră este inexistentă într-o situație pur sexuală, înseamnă că sunteți liberi. Problema modificărilor chimice ale organismului este de mult depășită. Aveți un corp, dar nu sunteți acel corp.

Furia este, de asemenea, un fenomen chimic. Biochimistii vor avea în curând posibilitatea de a vă face impasibili în fața furiei și a dorinței sexuală. Cu toate acestea, nu veți fi un Buddha. Buddha nu era la adăpost de furie. Ea putea exista în el, dar fără să-și simtă efectul.

Dacă vă controlați modificările chimice ale organismului, nu mai puteți fi furioși. Condiția

chimică generatoare a sentimentului de furie nu vă poate prezenta, efectul furiei nu poate exista. Sau dacă hormonii sexuali au fost eliminați din corpul vostru, nu mai există excitație sexuală. Dar, în realitate, contează prea puțin dacă sunteți sau nu excitați din punct de vedere sexual, că sunteți sau nu furioși. Ceea ce contează este să ajungeți să fiți conștienți într-o situație care nu apare decât în inconștiență.

Dacă vă găsiți într-o asemenea situație, meditați asupra ei. Ea este o ocazie ce nu trebuie scăpată. Dacă sunteți gelos, meditați asupra geloziei voastre. Este momentul cel mai potrivit. Mecanismul chimic al corpului lucrează. El dorește să deveniți inconștienți; el vrea să vă comportați ca și cum ați fi nebuni. Fiți conștienți. Lăsați gelozia să fie, nu o reprimați. Fiți conștienți de ea, fiți martori.

În caz de furie, fiți martorul propriei furii; în caz de excitație sexuală, fiți martor al acestei excitații. Lăsați să se desfășoare tot ceea ce se întâmplă în voi și meditați la situație în ansamblul ei. Cu cât conștiința voastră este mai profundă, cu atât șansele existenței unui comportament rațional sunt mai mici. Vă eliberați *Moksha*, libertatea, nu înseamnă nimic altceva. Aceasta implică o conștiință liberă, pe care nimic nu o mai poate determina,

• «
*

Ce este iubirea divină? Cum experimentează o Jînfă iluminată iubirea?

Mai întâi să examinăm întrebarea în sine. Cu siguranță că ați așteptat înainte de a o pune. Ideea de a o face nu v-a venit în clipa de față, ci cu puțin timp înainte. Ea aștepta să Ge pusă, ea vă obliga să o faceți. Ceea ce a determinat această întrebare este memoria, nu conștiința. Dacă ați fi fost conștient în această clipă, dacă ați fi trăit în clipa prezentă, ați fi pus o alia întrebare. Dacă ați fi ascultat ceea ce spuneam, această întrebare nu avea cum să vă vină în minte.

Dacă ea era prezentă în gândirea voastră, nu ați înțeles nimic din ceea ce am spus. Când o întrebare ocupă mintea, acest lucru crează o tensiune, lensiune care vă împiedica să fiți aici. Iar conștiința voastră nu mai poate aqiona liber. Dacă înțelegeți acest fucru, puim începe să examinăm problema dvs.

Ea este valabilă în esența ei, dar gândirea care a conccpul-o nu este sănătoasă. Atenția trebuie să fie prezentă clipă de clipă, nu numai în acțiuni ci și în întrebări și în orice gest. Dacă ridic degetul și aceasta nu este decâi un obicei, atunci înseamnă că nu îmi stăpânesc corpul. Dar dacă gestul meu este expresia spontană a unui lucru prezent - în

aceea clipă - în conștiința mea, esie cu toiul altceva.

Gesturile unui predicator creștin sunt toate predeterminate. Le-a învățat. Am vizitat într-o zi o școală de teologic. După cinci ani se obține titlul de doctor în teologie, ceea ce este absurd. A fi doctor în teologie este cea mai mare prostie. La școala respectivă studenții erau învățați absolut tot ce era necesar: cum să stea pe un scaun, cum să înceapă slujba, cum să cânte imnul, cum să-i privească pe credincioși, unde să se oprească, unde să facă o pauză. Erau învățați ca să facă absolut toi, în cele mai mici amănunte. O asemenea pregătire tară rost trebuie să înceteze. Este o calamitate.

Astfel, trăiți în prezent. Nu hotărâți dinainte să faceți aceasta sau cealaltă. încercați să înțelegeți că aceasiă întrebare asupra iubirii era prezenta în minlca voastră, că ea bătea la poarta minții voasire fără încelare. N-ați înțeles absolut deloc ceea ce spuneam, din cauza ei. Și în momentul in care încep să răspund, mintea voastră inventează o altă întrebare. Și, din nou, sunteți absent. Ceea ce spun nu se referă doar la un caz particular; acest lucru se referă la fiecare din voi.

Pentru a reveni la răspuns, să spunem că toată iubirea este divina, astfel încât faptul

de a vorbi de iubire divină este fără sens. Gândirea esie însă abilă. Ea își spune: "Știu ce este iubirea. Nu știu însă ce este iubirea *divină*." în realitate, noi nu știm ce este iubirea. Iubirea este

unul din subiectele cele mai puțin cunoscute. Se vorbește mult despre ea, dar nu o trăim. Este un șiretlic al mentalului să vorbească despre ceea ce nu Irâiește.

Literatura, poezia, muzica, dansul, totul are în centru iubirea. Dacă iubirea ar fi existat cu adevărat, nu s-ar fi vorbit atât de mult despre ea. A vorbi prea mult despre un lucru este semnul inexistenței sale. A vorbi despre lucruri care nu sunt reprezintă o substituie. Prin cuvânt, prin limbaj, prin simboluri, prin artă, noi creăm iluzia existenței lor. Cei care nu știu ce este iubirea pot scrie poeme mai frumoase pe aceasta temă decât alții care au trăit experiența dragostei, deoarece la ei golul este mult mai mare. Și trebuie să-l umple. Trebuie să găsească un înlocuitor al iubirii

Este mai bine să înțelegem mai întâi ce este iubirea, pentru că dacă vă puneți întrebarea referitoare la iubirea divină, prin aceasta se subînțelege că știți ce este iubirea. Și nu este deloc așa. Ceea ce înțelegem prin iubire nu este iubire. Trebuie mai întâi înțeles falsul înainte de a ne putea întoarce spre rea|, spre adevărat.

Ceea ce înțelegem prin iubire nu este - de fapt - decât un capriciu. Astfel, vă îndrăgostiți de cineva. Dacă persoana respectivă devine în întregime proprietatea voastră, iubirea nu va întârzia să moară; iar în cazul în care se întâlnesc obstacole, dacă nu puteți să puneți mâna pe ființa iubită, iubirea se va intensifica. Cu cât sunt mai multe bariere, cu atât mai mult se intensifică sentimentul iubirii. Dacă ființa iubită este inaccesibilă, sentimentul tinde la infinit; însă în cazul în care puteți câștiga ființa iubită fără probleme, iubirea dispăre cu ușurință.

Dacă tindeți spre ceva inaccesibil, veți avea o mare dorință de a poseda respectivul lucru. Cu cât barierele sunt mai numeroase, cu atât ego-ul vostru crede că este neapărată nevoie să acționeze. Ego-ul este pus în situația respectivă. Cu cât sunteți mai respins, cu atât deveniți mai tensionați și vă pierdeți capul. Această tensiune este ceea ce voi numiți iubire. Este deci evident de ce iubirea voastră se stinge imediat după luna de miere. De fapt această stingere datează de mai mult timp. Sentimentul pe care îl tratați nu era iubire. Era o admirație egotică. o tensiune egotică: o luptă, un conflict

Vechile societăți umane erau foarte abile. Ele au conceput metode pentru a păstra dragostea. Dacă un bărbat nu își vede soția

un timp suficient de lung, acest lucru crează o atracție, o stare de tensiune. Astfel un bărbat poate rămâne cu o aceeași femeie întreaga sa existență.

În zilele noastre însă, în Occident, căsătoria nu mai este durabilă. Și nu pentru că spiritul Occidental este atras în primul rând de sex, ci pentru

că atracția nu mai are timp să se dezvolte, să crească. Faptul de a avea relații sexuale a devenit atât de ușor, încât acesta reprezintă sfârșitul căsătoriei. Și odată cu acest tip de libertate, apare - de asemenea - sfârșitul iubirii. Într-o societate care cunoaște libertatea sexuală, rămâne numai atracția sexuală.

Plictiseala este polul opus al pasiunii. Dacă iubiți o persoană pe care nu o puteți cuceri, pasiunea se intensifică, însă-odată cu cucerirea - apare plictiseala, oboseala. Perechile de poli opuși sunt în număr mare: pasiune/plictiseala, iubire/ură, atracție/repulsie. Pasiunea coexistă cu plictiseala, iubirea și atracția cu ura și repulsia.

Atracția nu este asimilabilă iubirii, deoarece după atracție vine neapărat repulsia. Acest proces stă în firea lucrurilor. Dacă doriți să evitați apariția sentimentului

polar, trebuie să ridicați obstacole astfel încât atracția să nu mai poată lua sfârșit; trebuie să creați tensiuni în fiecare zi. În acest caz, atracția este durabilă. Așa se explică rațiunea de a fi a vechiului sistem care consta în a ridica noi obstacole în fața iubirii.

În curând însă acest lucru nu va mai fi posibil. Iar căsătoria va fi desființată, la fel ca și iubirea. Ambele vor fi exilate, într-un colț îndepărtat. Nu va mai rămâne decât atracția sexuală. Actul sexual însă trebuie să se bazeze pe ceva, altfel devine mecanic. Nietzsche a declarat că Dumnezeu este mort. Ceea ce va muri de fapt în acest secol va fi atracția sexuală. Nu vreau să spun că oamenii vor fi asexuați, însă atracția excesivă pentru sex va dispărea. Actul sexual va deveni un act banal ca oricare altul (a urina, a mânca, sau ce știu eu care). Își va pierde importanța. Importanța sa nu provenea decât din obstacolele create în jurul lui. În cazul vostru iubirea nu este iubire, ci o atracție sexuală care se prelungește. Așa stă lucrurile, atunci ce este iubirea? Iubirea nu este legată de sex, în absolut nici un fel. Problema sexuală intervine sau nu, dar cele două nu au nimic în comun.

După părerea mea, iubirea este un subprodus al spiritului meditativ. Ea nu este

legată de sex ci de *dhyana*, de meditație. Cu cât păt-rundeți mai mult în tăcere, cu atât mai mult vă veți simți mai în armonie cu voi înșivă, cu atât mai mult veți avea o senzație de realizare și de prezență a unei noi expresii a ființei voastre. Începeți să iubiți! Nu o anumita persoană - acest lucru se poate întâmpla, dare cu totul altceva -, începeți să iubiți. Și aceasta iubire devine pentru voi un mod de viață. Ea nu se transformă niciodată în repulsie, deoarece este mai presus de atracție.

Trebuie să Tăceți in mu<l clar această distincție. Când vă îndrăgostiți, adevăratul sentiment este, în general, cum să ajungeți să fiți iubiți de persoana respectivă. Voi nu transmiteți acestei persoane iubirea voastră, ci mai degrabă așteptarea ca iubirea să vină asupra voastră *prin intermediul ei*. Este motivul pentru care iubirea devine posesivă. Posedați pe cineva, astfel încât să puteți primi ceva de la el. Iubirea la care mă refer nu este nici posesivă, nici nu cultivă speranța. Ea marchează comportamentul vostru. Ați devenit atât de tăcut, atât de afectuos, încât tăcerea voastră !i impregnează pe ceilalți.

Când sunteți furioși, furia voastră îi atinge pe alții. Când urâți, ura voastră atinge pe ceilalți. Când iubiți, simțiți că iubirea voastră pătrunde în alții, dar voi nu sunteți constanți

într-un anumit moment iubiți, în clipa următoare urâți. Ura nu este opusă iubirii, ea este o parte integrantă a ei, continuarea ei.

Dacă ați iubit pe cineva, vine și clipa în care îl urâți. Poate că nu aveți curajul să admiteți acest lucru, dar aceasta e realitatea. Când sunt împreună, îndrăgostiții sunt mereu în conflict. Poate că, fiind separați, ei își cântă unul altuia cântece de dragoste, dar când suni împreună se cearta. Ei nu pot trăi nici singuri și nici împreună. Când sunt separați, se crează o atracție și fiecare simte pentru celălalt iubire. Dar imediat ce se regăsesc, atracția dispare și ura revine.

Iubirea la care mă refer apare când ați atins un asemenea grad de tăcere încât nu mai există nici furie, nici atracție, nici repulsie. În realitate nu mai există nici iubire, nici ură. Nu sunteți absolut deloc în căutarea celuilalt. Celălalt s-a eclipsat; sunteți singuri cu voi înșivă. Și în acest sentiment de solitudine, iubirea se naște în voi, la fel ca un parfum.

A-i cere cuiva să vă iubească este întotdeauna ceva urât. A depinde de altul, a-i ceie să vă dea aceasta sau cealaltă, nu poate crea decât sclavia, suferința și conflictul. Fiecare trebuie fie mulțumit cu el însuși. Ceea ce înțeleg prin meditație este o stare în care ne mulțumim cu noi înșine. Sunteți ca

un cerc, singur. Mandata este realizată.

Voi încercați să realizați mandala datorită altora: bărbatul prin femeie, femeia prin bărbat. Se întâmplă ca liniile să se intersecteze, dar cu puțin înainte de intersecție ele reîncep să se despartă. Iubirea nu se naște în voi decât dacă deveniți un cerc perfect: întreg, mulțumi ndu-se cu sine. Atunci iubiți tot ceea ce vine spre voi. Aceasta nu este deloc o acțiune; nu este un lucru pe care îl faceți. Însăși ființa voastră, însăși conștiința voastră, sunt iubire. Iubirea se revarsă în voi.

Dacă cineva a atins acest stadiu și îl întrebați: "Mă iubești?", va fi greu să dea un răspuns. El nu poate răspunde: "Te iubesc", deoarece pentru el nu este vorba de o acțiune, el nu face nimic. Dar nu poate nici să spună: "Nu vă iubesc", pentru - că de fapt - vă iubește. El este iubire, cu adevărat

Această iubire nu vine decât odată cu libertatea despre care am vorbit. Libertatea este sentimentul vostru, iar iubirea sentimentul pe care alții îl au prin voi. Când se naște meditația, apare un sentiment de absoluta libertate. Libertatea voastră este un sentiment intim; ea nu poate fi resimțită de alții.

Uneori comportamentul vostru va fi

derutant pentru ei, deoarece ei nu vor putea să înțeleagă ce v-a venit. Veți reprezenta pentru ei. Într-un anumit fel, o problemă, o jenă. Cum sunteți imprezvizibil, ei nu pot ști nimic despre voi. Ce veți face în clipa următoare? Nimeni nu poate ști. Tot anturajul vostru simte o anumită stânjeneală. Ei nu se simt în largul lor în prezența voastră, în măsura în care sunteți capabil să faceți în orice clipă orice. Nu sunteți lipsiți de viață.

Ei nu pot înțelege libertatea voastră, fiindcă nu au cunoscut nimic asemănător. Mai exact, nici nu au căutat așa ceva. Ei sunt atât de limitați încât chiar și faptul de a concepe libertatea le este imposibil. Ei trăiesc în cuști, încă nu au văzut cerul liber, deci dacă le vorbiți despre imensitatea cerului, nu puteți realiza o comunicare cu ei. Ceea ce pot simți este iubirea voastră, în măsura în care aspiră la ea. Chiar și din întunericul cuștilor, din lanțurile lor, ei au căutat iubirea. Și dacă sunt atât de limitați (în raport cu oamenii și cu lucrurile), este tocmai din

cauza faptului că ei caută iubirea.

Deci, iubirea unei persoane libere este simțită de ceilalți. Chiar dacă aceasta este sub formă de compasiune, și nu de iubire, fiind astfel golită de orice emotivitate. Este

vorba de o iubire difuză, fără intensitate, respectiv fără căldură. Nu este o iubire frenetică. Ea este prezentă, pur și simplu. Frenezia vine, apoi pleacă; ea nu este constantă, astfel încât dacă iubirea lui Buddha ar fi fost frenetică, ar fi fost urmată de ură. În consecință, frenezia nu își are locul. Oscilațiile nu își au locul. Iubirea există, pur și simplu. Iar voi o resimțiți în calitate de *karuna*, compasiune.

Libertatea nu este vizibilă din exterior. Iată unul din fenomenele cele mai dificil de înțeles în istoria omenirii. Libertatea unei ființe iluminate provoacă jenă, iar iubirea ei este compasiune. Este motivul pentru care oamenii nu se pun niciodată de acord între ei atunci când vorbesc de o asemenea ființă.

Există oameni care nu au simții decât jenă față de Christos. Ei erau bine ancorați în tot ceea ce aveau și nu aveau nevoie de compasiune; ei cred că au iubire, sănătate, demnitate, tot. Apare Christos; vameșii sunt împotriva lui, deoarece crează în ei un sentiment de jena, în timp ce alții supt împreună cu el, deoarece îi pot percepe compasiunea. Ei au nevoie de iubire. Nimeni nu i-a iubit până atunci, în afara de el. Ei nu au un sentiment de jenă în prezența lui, în măsura în care nu au nimic de ce să teamă, nu au nimic de pierdut.

În timp ce Christos murea, toată lumea simțea compasiunea lui, deoarece atunci nu mai putea să vorbească de jenă. Chiar și vameșii se simțeau în largul lor în ceea ce-l privea, și îl adorau. Întreaga sa viață el a fost un rebel, un rebel în slujba libertății-

Christos nu este rebel pentru că ar fi simțit că ceva nu este în regulă în societate. O asemenea revoluție este doar politică. Dacă societatea se schimbă, revoluționarul politic devine conform ei. Acest fapt s-a putut observa în 1917. Revoluționarii au sfârșit prin a deveni grupările cele mai antirevoluționare posibile, imediat după ce au venit la putere, oameni ca Stalin sau Mao s-au erijat în conducători absolut anii-revoluționari, spiritul lor nefiind cu adevărat revoluționar. Ei nu se ridicau decât împotriva unei situații specifice. Aceasta situație fiind răsturnată, ei au devenit la fel cu cei pe care i-au combătut.

Un Christos, el, este un rebel etern. Nici o situație nu va stinge spiritul său revoluționar, deoarece acesta nu se îndreaptă împotriva nimănui. El este rebel pentru că posedă o conștiință liberă. De fiecare dată când întâlnește o barieră, el se revoltă. Revolta sa provine din interior. Deci, dacă (sus ar reveni astăzi, creștinii nu s-ar simți prea în largul lor. Ei s-au unit din nou într-o

religie stabilă; s-au așezat. Dacă Isus ar reveni în prezent, ar distruge totul. Vaticanul, Biserica nu sunt găsesc în acord cu ci; ele nu pot exista decât în absența lui.

Orice învățător realizat este rebel, dar nu putem spune același lucru despre tradiția care se ridică apoi pe baza învățaturii sale. Tradiția nu se ocupă niciodată de revolta sa, nici de libertatea sa. Ea se ocupa de compasiunea și de iubirea sa. Numai că, dacă este concepută altfel, ea rămâne inefficientă. Iubirea nu poate exista fără libertate și fără rebeliune.

Nu puteți iubi Ia fel de mult ca și Buddha decât în cazul In care sunteți la fel de liberi ca el. Un călugăr buddhist nu face decât să încerce

să aibă compasiune. Dar compasiunea lui este ineficientă, deoarece libertatea nu există, originea compasiunii este libertatea. Mahavira este plin de compasiune, nu însă și un călugăr jainisi. Singurul lucru pe care-l face acesta din urmă este de a acționa într-o manieră non-violentă și plină de compasiune; el nu este în realitate plin de compasiune. El este abil chiar și în compasiune și în modul în care o realizează. Libertatea nefiind prezentă, nu există compasiune.

Când libertatea există în conștiința unui om, doar el singur o poate simți; în timp ce iubirea este percepută dinafară. Această

iubire, aceasta compasiune nu este nici iubire, nici ură. Ea este dincolo de orice dualism; ea nu are nici atracție nici repulsie.

Ca urmare, dacă o persoană este liberă și plină de iubire, voi sunteți cei care decideți dacă primiți sau nu din iubirea ei. Nu îmi revine mie faptul de a măsura iubirea pe care v-o pot da; vă dau în funcție de capacitatea voastră de a primi. De obicei, darul iubirii depinde de cel care dă: el dă sau nu dă. Dar în iubirea la care mă refer cu, lucrurile nu se petrec așa. Cel care iubește este deschis în întregime și își dăruiește iubirea în fiecare clipă. Chiar dacă nu este nimeni lângă el, în el se revarsă iubirea.

E ca o floare în deșert. Poate nu știe nimeni că a înflorii și că își răspândește parfumul, însă acest lucru nu schimbă nimic. Ea nu o face pentru cineva anume; ea îl răspândește, pur și simplu. Înflorirea este prezentă, dar și parfumul. Dacă trece sau nu cineva pe acolo, nu intră în discuția ilustra. Dacă trece o persoană care este sensibilă, aceasta se poate impregna. Dacă, dimpotrivă, ca este fără viață - insensibilă -, nici măcar nu va remarca prezența florii.

Când iubirea există, o primiți sau nu, acest lucru depinde de voi. Numai în absența iubirii, celălalt v-o poate dărui sau o poate păstra pentru el. Odată cu iubirea, odată cu

compasiunea, împărțirea în divin și nc-divin
dispare. Iubirea este divină. Dumnezeu este
iubire.

12. ECHILIBRUL ÎNTRE RAȚIONAL ȘI IRAȚIONAL

*Cărui fapt atribuiți revolta tineretului
occidental? De ce un număr atât de mare de
tineri occidentali se interesează de religia fi*

filozofia orientată?

Mintea este foarte contradictorie; ca funcționează pe baza legii polilor opuși. Dar modul nostru de gândire logic alege întotdeauna o parte și o refuză pe cealaltă. Logica folosește o modalitate ne-contradictorie, în timp ce mintea face exact invers. Aceasta din urmă funcționează în cadrul polarității, în timp ce cealaltă funcționează în mod liniar.

De exemplu, mintea poate alege între starea de furie și tăcere. Dacă puteți să fiți furioși, acest lucru nu înseamnă că, la celălalt capăt, nu există și posibilitatea ne-furiei. Dacă vă pierdeți calmul, nu înseamnă că nu puteți fi tăcuți. Mintea continuă să funcționeze în ambele sensuri. Dacă puteți iubi, puteți fi - de asemenea - și plini de ură. Una nu o exclude pe cealaltă.

Însă, dacă iubiți, voi credeți că nu puteți ură. Astfel, ura se acumulează în voi, și odată ce ați atins momentul de vârf al iubirii, se produce schimbarea - Deveniți stăpâniți de ură. Și nu numai mintea rațională funcționează în acest fel ci și societatea.

Occidentul a atins culmea gândirii raționale. De acum partea irațională a minții urmează să-și ia revanșa. Iraționalul și-a văzut refuzate încercările de exprimare, și în ultimii cincizeci de ani și-a luat revanșa în multe feluri diferite: în artă, poezie, teatru, literatură,

filozofie. Iar acum, fenomenul a influențat chiar și modul de viață. În consecință, revolta tineretului reflectă în realitate revolta părții iraționale a minții contra excesului de rațiune.

Orientul poate veni în ajutorul occidentalilor, în măsura în care el a trăit în cealaltă parte a minții: cea irațională. Și aici culmea a fost

aiins3: aceea a iraționalului. În zilele noastre, tineretul oriental este interesat mai mult de comunism decât de religie; mai mult de gândirea rațională decât de existența irațională. După părerea mea, va avea loc o răsturnare completă. Orientul se va transforma după imaginea Occidentului și Occidentul după imaginea Orientului.

Imediat ce gândirea a ajuns la o culme, ea se îndreaptă în sensul opus. În istoric lucrurile se întâmplă întotdeauna așa. De acum înainte, meditația va avea un nou sens pentru occidentali. Poezia va găsi o nouă bază, iar știința va fi în declin. Tineretul occidental devine anti-tehnologic, antiștiințific. Aceasta este un proces natural, o reechilibrare automată a extremelor.

Până în prezent, noi nu am fost capabili să dezvoltăm o personalitate care să înțeleagă cei doi poli, personalitate care să

nu fie nici orientala nici occidentală. Noi ne-am mulțumit întotdeauna să nu acceptăm decât o parte a minții, lăsând cealaltă parte muritoare de foame. Aceasta fiind situația, revoluția este inevitabilă. Tot ceea ce ne-am străduit să dezvoltăm, va fi zguduit din temelii, iar mintea va trece în cealaltă extremă. Este fenomenul care a avut loc de-a lungul întregii istorii; aceasta i-a fost dialectica.

Pentru occidentali, meditația va deveni mai importantă decât gândirea, deoarece meditația seamănă cu ne-gândirea. Zen-ul, buddhismul, yoga, vor fi în centrul atenției. Ele presupun o stare de spirit irațională în fața vieții. Ele nu pun accentul pe concepte, pe teorii, pe teologii, ci pe dorința de a experimenta profund existența în locul gândirii. După părerea mea, cu cât tehnologia acaparează mai mult gândirea, cu atât mai mult riscă să apară manifestarea opusă.

Revolta tineretului din Occident este foarte semnificativă. Ea corespunde unui punct istoric de schimbare, o schimbare de conștiință. Occidentul nu mai poate continua în această direcție. El a atins punctul limita al crizei. Trebuie să o ia în altă direcție.

Întreaga societate occidentală trăiește în abundență. Acest lucru s-a mai întâmplat și înainte la unele persoane izolate, însă

niciodată la nivel de societate în ansamblul ei. Când o societate cunoaște abundența, faptul de a poseda bunuri își pierde orice sens. Acest lucru nu are un sens decât într-o societate săracă. Cu toate acestea, într-o societate săracă, cei care sunt cu adevărat bogați, se plictisesc. Cu cât oamenii sunt mai sensibili, cu atât plictiseala apare mai repede. Un Buddha se plictisește... și părăsește tot. Starea de spirit a tineretului este aceea a plictiselii în mijlocul abundenței deșarte. Tinerii părăsesc societatea, și vor continua să o facă, cel puțin până în momentul în care aceasta va deveni săracă. În acest caz, nu o vor mai putea părăsi. Abandonul, renunțarea nu există decât într-o societate a abundenței. Dacă acest fenomen este dus la limita maximă, societatea intră în declin. Tehnologia nu mai progresează, și dacă această situație se prelungește. Occidentul va cunoaște aceeași sărăcire ca Orientul actual.

În Orient, se merge spre cealaltă extremă. Orientalii vor crea o societate asemănătoare cu aceea a Occidentului modern. Orientul își întoarce fața spre Occident și Occidentul spre Orient, însă boala lor este similară. Boala, după părerea mea, este dezechilibrul, acceptarea unui lucru și refuzul altuia.

Noi nu am permis niciodată spiritului să

se dezvolte în mod complet, multumindu-ne să alegem o parte contra alteia, o parte în detrimentul alteia. Asta e nenorocirea. In consecință, nu sunt nici pentru atitudinea orientală, nici pentru atitudinea occidentală. Mă ridic contra ambelor, în măsura în care ele sunt parțiale. Nu trebuie aleasă nici una, nici alta; ambele reprezintă un eșec Orientul a eșuat datorită faptului că a ales religia; Occidentul a eșuat datorită faptului că a ales știința. Pană nu se acceptă ambele atitudini, nu există o modalitate de a ieși din cercul vicios.

Putem oscila de la o extremă la alia. Dacă vorbiți despre buddhism în Japonia, tinerii nu se arată prea interesați. Ceea ce îi Interesează este tehnologia, în timp ce interesul vostru este orientat spre buddhismul zen. în India, noua generație nu se mai ocupă de lumea religiei, ci de economic, de politică, de tehnologie, de proiectare, de știința - de orice, în afara de religie. Tineretul occidental este atras de religie, în timp ce tineretul oriental este atras de știință. E ca și cum am trece greutatea de pe un umăr pe celălalt. Se menține aceeași iluzie.

Ceea ce mfl interesează pe mine personal este spiritul in totalitatea sa, spiritul care nu este nici oriental nici occidental, ci - pur și simplu -uman, global. A trăi doar cu o parte

din propriul spirit este un lucru ușor, însă faptul de a trăi Împreună cu cele două părți înseamnă a duce o viață foarte* incoerentă - aparent incoerentă la nivel superficial în straturile profunde există însă o coerență, o armonic spirituală.

Omul rămâne sărac din punct de vedere spiritual atâta timp cât nu are loc o integrare a polului opus. Odată realizata integrarea, el devine

bogat. Daca nu sunteți decât un artist, și nu aveți gândire științifică, arta voastră nu este prea profundă - acest lucru e sigur. Bogăția nu se realizează* decât atunci când are loc integrarea polului opus. Dacă într-o cameră nu sunt reuniți decât bărbați, există o lipsă. însă în clipa în care intră femeile, arc loc o îmbogățire spirituală. Polii opuși suni prezenți, și unul și celălalt. Și această adaugă ceva la ansamblu.

Mintea nu trebuie să se fixeze la ceva anume. Un matematician se îmbogățește dacă pătrunde în lumea artei. Dacă spiritul său este destul de suplu pentru a părăsi pentru o clipă preocupările sale principale - revenind apoi la ele -, spiritul matematic iese de acolo îmbogățit. Dato rită polului opus, se produce o creștere. Veți privi lucrurile în mod diferit. Perspectiva voastră totală devine mai

vastă.

Trebuie să existe posibilitatea combinării spiritului religios cu educația științifică, a spiritului științific și a disciplinei religioase. După părerea mea, nu este deloc imposibil. Dimpotrivă. Mi se pare că spiritul dobândește vitalitate dacă poate trece astfel de la una la alta. Pentru mine, meditația înseamnă atitudinea de a realiza o mișcare profundă în toate sensurile, ea înseamnă eliberarea de orice fixitate.

De exemplu, dacă devin excesiv de logic, nu mai pot înțelege poezia. Logica devine un vâl. Dacă ascult pe cineva recitând poeme, vâlul este prezent. Poezia mi se va părea ceva absurd. Și nu pentru că ca ar fi într-adevăr astfel, ci pentru că sunt învăluit de logică. Din punctul de vedere al logicii, poezia este absurdă. Invers, dacă mă fixează în poezie, încep să consider logica un lucru secundar, ca un lucru fără valoare profundă. Mă închid față de ea.

Refuzul unei părți a spiritului de către cealaltă parte reprezintă un fenomen vizibil în întreaga istorie. Fiecare epocă, fiecare țară, fiecare parte a lumii, fiecare cultură a ales întotdeauna numai o parte, și a creat - în jurul acestui fragment - o personalitate. Această personalitate este săracă, cu foarte mari lacune. Nici Orientul

nici Occidentul nu au dobândit bogăția spirituală, fiindcă nu aveau cum. Bogăția provine din acceptarea polilor contrari, a dialecticii interioare. După părerea mea, nici modelul oriental, nici cel occidental nu sunt demne de urmat. Ceea ce trebuie săntrădevăr ales este o schimbare calitativă a spiritului. Această calitate, după părerea mea, înseamnă a fi în armonie cu sine, fără ca noțiunea de alegere să intervină.

Arborele creștig. Putem să-i tăiem toate ramurile cu excepția uneia, astfel încât să facem ca el să crească într-un singur sens. Va fi un arbore fără nici o podoabă, urât, care într-o zi va avea obligatoriu probleme, deoarece o ramură nu poate crește la infinit, și va veni și ziua când ea va ajunge într-un punct mort. Pentru a se realiza o creștere completă a arborelui, trebuie ca el să poată crește în toate direcțiile. Numai în aceste condiții va putea fi bogat și puternic

Spiritul uman trebuie să se dezvolte la fel ca un arbore, adică în toate direcțiile. Ideea că nu putem crește în direcții opuse trebuie abandonată, în realitate, noi nu putem creștig decât dacă o facem în direcții opuse. Până în prezent am optat pentru

specializare, pentru creșterea într-o singură direcție. Cel mai îngrozitor fapt care se produce în aceste condiții este acela că suntem incompleți. Devenim o ramură și nu un arbore. Și chiar aceasta ramură unică este, obligatoriu, foarte săracă.

Spiritului nostru i-au fost tăiate nu numai ramurile, ci și rădăcinile. Noi nu tolerăm decât o singură rădăcină și o singură ramură, astfel încât peste tot în lume s-a dezvoltat un model uman scheletic; în Orient, în Occident, peste tot. Iar orientalii sunt atrași de Occident, occidentalii de Orient, atracția fiind realizată spre ceea ce lipsește.

Din cauza lipsurilor fizice, Orientul a început să se simtă atras de Occident; și din cauza lipsurilor spirituale, Occidentul a început să se simtă atras de Orient. Dar chiar dacă modificăm pozițiile, stările de spirit, boala rămâne. Soluția nu constă într-o modificare a poziției, ci într-o schimbare totală a punctelor de vedere asupra vieții.

* .
*

Noi nu am acceptat niciodată ființa umană în întregime. Aici este exilată viața sexuală, dincolo apare neacceptarea lumii, iar în altă parte lipsește afectivitatea. Noi nu am avut niciodată forța de a accepta tot ceea ce este

omenesc, fără a condamna nimic, și să permitem naturii umane să crească în toate direcțiile. Atunci când creșterea se realizează în. sensuri opuse, crește și bogăția, crește și abundența interioară. Trebuie să schimbăm complet aceasta perspectivă, să mergem din trecut spre viitor -și nu din Orient spre Occident, dintr-o parte în alta.

Problema se arată dificil de soluționat tocmai datorită faptului că noi suntem atât de fragmentați. Nu pot să mă obișnuiesc cu furia mea, nici cu pulsiunea sexuală, nici cu corpul meu, nici cu totalitatea mea. Trebuie să refuz un lucru sau altul, să îl înlătur. "Acest" lucru este rău, "acesta" este condamnat, "acesta" este păcat. Trebuie să conștientizăm să lăsam ramurile, în curând voi înceta să mai fiu un arbore, să mai fiu în viață. Și totuși limbul nu are teamă că ramurile tăiate cresc din nou. Orice îmi provoacă frică. Se instalează boala, tristețea, un fel de moarte.

Noi ducem o existență ce se află mai aproape de moarte decât de viață. Ceea ce trebuie făcut este să acceptăm potențialul uman în totalitatea sa, să ducem ceea ce este în noi până la completa dezvoltare fără a avea o senzație de incoerență și de contradicție. Dacă nu puteți trăi un sentiment de furie autentică, nu puteți nici iubi. Dar nu aceasta a fost starea de spirit

care a dominat până acum. Am crezut întotdeauna despre cineva că iubește mai mult în măsura în care îi este imposibil să fie cuprins de furie,

* ◆
•

Dacă presupunem că arborele crește aproape de un zid, ramurile sale nu pot să crească din cauza zidului. Zidul poate fi societatea, constrângerile. Cum s-ar putea dezvolta arborele în asemenea condiții?

Zidurile sunt numeroase, însă ele au fost create de arbore, de nimeni altcineva. Arborii au încurajat existența zidurilor. Numai datorită contribuției lor, există ziduri. Din momentul în care arborele a luat decizia să nu mai încurajeze existența zidurilor, acestea se dărâmă, zguduie.

Zidurile care ne înconjoară sunt opera noastră. Ele au fost create datorită stării noastre de spirit. De exemplu, învățați copilul să nu se înfurie, spunându-i că dacă o face atunci nu va mai fi iubit. Prin aceasta, voi creați ziduri în jurul lui care îl fac să-și reprime furia, nebănuind că dacă îi suprimați iritățile distrugeți - în același timp - capacitatea sa de a iubi. Furia și iubirea nu sunt două lucruri incompatibile, ci două ramuri ale unui singur trunchi. Dacă tăiați

una din ele, se usucă și cealaltă, deoarece în amândouă curge aceeași sevă.

Dacă doriți cu adevărat să vă educați copilul în sensul unei vieți mai bune, învățați-l să experimenteze furia reală, autentică. Nu îi spuneți: "Nu te înfură!", ci: "Nu te simți vinovat din cauza furiei". Decât să îi cereți să nu se mai înfurie, învățați-l să trăiască stări de furie îndreptățite. La momentul oportun, va trebui să poată fi cu adevărat furios, și să nu fie în alicui moment. La fel se procedează și cu iubirea, în momentul potrivit, copilul va trebui să poată iubi cu adevărat, și nu în alte momente.

Nu se pune problema de a alege între furie și iubire, ci între ceea ce e real și ceea ce e fals, între ceea ce este și ceea ce nu este autentic. Furia trebuie să poată fi exprimată. Un copil cu adevărat furios reprezintă ceva frumos - este o țâșnire neașteptată de energică și de viață. Dacă ucideți furia, ucideți viața. Iar copilului li va lipsi forța. Va fi lipsit de viață de-a lungul întregii sale existențe, traversând-o ca un cadavru ambulant

Noi creăm neîncetat concepte care se transformă în obstacole. Acestea nu ne sunt impuse, ele sunt creația noastră. Imediat ce devenim conștienți de acest fapt, ele dispar. Ele există numai din cauza noastră.

Să presupunem însă că arborele (individul) este complet handicapat. În acest caz nu se poate schimba. Și mi pentru că nu dorește, și pentru că nu poate.

Handicapații nu reprezintă o problemă. Dacă întreaga societate este vie, vom ști să avem grijă de ei. Le putem analiza boala, le putem veni în ajutor. Trebuie să-i ajutăm; ei nu se pot descurca absolut deloc singuri. De fapt, însăși societatea este cea care contribuie la lipsa lor de forță.

De exemplu, fiul unei prostituate devine handicapat din cauza moralei noastre. El se simte foarte vinovat pentru un lucru de care nu este deloc răspunzător. Nu este vina sa că mama lui era o prostituată. Ce poate face el? Dar societatea adoptă un comportament specific în privința lui. Atâta timp cât ideile noastre despre sexualitate rămân neschimbate, el va continua să se simtă vinovat pentru faptul de a fi fiul unei prostituate.

Căsătoria fiind pentru noi ceva sacru, considerăm obligatoriu prostituția un păcat. Să nu uităm însă faptul că dacă prostituția există, această existență își are cauza în căsătorie. Ea este o parte integrantă a întregului sistem al căsătoriei. Dat fiind felul de a fi specific al ființei umane,

relațiile perma-ncmc sunt ne-firești. Nu continuăm să trăim la infinit cu aceeași persoană decât în măsura în care legea pretinde acest lucru. Această lege nu trebuie să existe. Dacă iubesc o persoană astăzi, nu trebuie să fiu constrâns să o iubesc și mâine. Nu este o cerință firească. Nu există nici o necesitate reală pentru ca iubirea mea să se prelungească. Poate că se va prelungi, dar poate că nu. Și cu cât mai mult sunt forțat să o mențin cu atât există mai puțin șanse de a o face. Acesta este momentul în care prostituția intra pe o ușă deschisă. Atâta timp cât societatea nu va tolera libertatea în relații, prostituția va continua obligatoriu să existe.

În cazul în care vă păstrați relația, sunteți asigurat; ego-ul vostru se simte asigurat. Pentru a vă satisface ego-ul (sunteți un soț fidel sau o soție decentă), sunteți nevoiți să condamnați prostituția. Hui prostituatei trebuie deci condamnat și acest lucru generează o tulburare. Voi creați în el o traumă.

Dar acestea sînt cazuri de excepție. Dacă o persoană este bolnavă din punct de vedere psihologic sau psihic trebuie să-o ajutăm, să avem grijă de ea. La fel se întâmplă și cu societatea în ansamblul ei. Nouăzeci și nouă la sută din cazuri sînt creația noastră; doar unu la sută reprezintă excepția. Și acest unu

la suta nu reprezintă deloc o problemă. Dacă cele nouăzeci și nouă de procente s-ar schimba, atunci chiar și acel unic procent rămas ar resimți efortul.

Rămâne imposibil de determinat în ce măsură starea noastră fizică este determinată de gândirea noastră. Cu cât cunoștințele noastre sunt mai vaste, cu atât ne îndoim mai mult. O mulțime de boli fizice sunt cauzate - probabil - de gândire. Dacă nu avem o gândire liberă, nu putem fi siguri că boala provine din corp.

Există numeroase boli care sunt specifice umane. Nu le întâlnim la animale. Animalele sunt perfect sănătoase. Mai puțin bolnave, mai puțin urâte. Nu există nici un motiv ca omul să nu aibă un plus de vitalitate, să nu fie mai frumos, mai sănătos. Dezvoltarea gândirii ce este specifică ultimilor zece mii de ani, această lungă ucenicie a minții, ar putea fi motivul fundamental. Dar când voi sunteți parte integrantă a acestei scheme, nu puteți nici măcar să v-o imaginați.

Un mare număr de boli fizice își au punctul de plecare în gândire deformată. Și noi deformăm gândirea tuturor! Pentru un copil primii șapte ani sunt cei mai importanți. Dacă îi deformați gândirea pe parcursul acestor ani, aceasta va fi mai dificil de modificat mai târziu. Dar acest lucru nu ne împiedică să

continuăm, și aceasta cu bună știință. Cu cât psihologia pătrunde mai profund spre rădăcinile minții, cu atât mai mult părinții par a fi criminali - fără știrea lor -, cu atât mai mult educatorii și învățătorii par a fi criminali. Ei au suferit educația generațiilor precedente și nu fac altceva decât să transmită boala.

În zilele noastre însă, ni se oferă o nouă cale. Pentru prima dată, mai ales în Occident, omul nu-și mai face probleme referitoare la

nevoile sale zilnice. Devine deci posibil să se intereseze de noi căi în domeniul spiritului, în trecut, satisfacerea nevoilor fizice cântărea (bani greu. și aceste nevoi rămânând în mare parte nesatisfăcute, domeniul spiritual nu era abordabil. De acum însă, acest lucru nu mai reprezintă o imposibilitate. Trăim în mijlocul unei revoluții profunde, o revoluție cu totul nouă pentru omenire. O revoluție pe planul conștiinței devine realizabilă. Având mai multe mijloace la dispoziție pentru a învăța și înțelege, schimbarea se poate opera. Va fi necesar mult timp, dar posibilitatea există. Dacă îndrăznim, dacă avem curaj, schimbarea se poate realiza.

Întreaga omenire este implicată. Revenim spre trecut, fie ne îndreptăm spre un nou viitor. Nu se pune problema unui al

treilea război mondial, nici a comunismului sau a capitalismului. Aceste probleme sunt depășite. O altă criză este foarte aproape. Fie ne vom decide să ne îndreptăm spre o nouă conștiință și vom lucra pentru a o obține, Gc vom recădea In trecut, vom regresa spre vechile scheme.

Regresul este o posibilitate. în momente de criză, regresiunea este tendința firească a minții. Imediat ce aveți de înfruntat o situație pe care nu o puteți înfrunța, apare regresiunea. De exemplu, dacă ia foc casa în care ne găsim, începeți să vă comportați ca niște copii, tocmai când ar fi nevoie de mai multă maturitate, de înțelepciune. Ar trebui să aveți un comportament mai conștient, dar în realitate regresați, și - ca niște copii - fugiți In toate părțile, astfel încât pericolul devine pentru voi mai mare.

Dacă ne străduim să crecm o nouă ființă umană, există perspectiva regretabilă ca, găsindu-nc în fața unei situații absolut noi, să răspundem la ea prin regresiune. Exista chiar și profeti care propovăduiesc regresiunea. Ei vor să vadă renăscând trecutul: "în trecut a existat o vârstă de aur. întoarceți-vă la ca." După părerea mea, o asemenea atitudine este sinucigașă. Trebuie să mergem către viitor, oricât de riscant și dificil ar putea fi el.

Viața trebuie să meargă înainte Trebuie să

găsim un nou mod de existență. Eu am încredere într-o asemenea posibilitate. Iar Occidentul trebuie să fie terenul pe care să se producă această schimbare, deoarece Orientul nu este altceva decât un Occident mat tânăr cu trei sute de ani. Problemele hranei și a supraviețuirii apasă greu asupra Orientului, în timp ce Occidentul nu arc această grijă.

Când mă întâlnesc cu tineri occidentali, suni itoidcauna conștient de această alternativă, progres sau regres. Și, dimr-un anumit punct de ve-

dcrc, ci au regresai, s-au comportat ca niște copii, ca niște ființe preistorice. Nu trebuie procedat așa. Revolta lor este justa, însă trebuie să acționeze ca o rasă umana nouă, nu ca oamenii peșterilor. Trebuie să li se dea posibilitatea ridicării pe o nouă treaptă a conștiinței

Ce fac ei însă? Se droghează- Mentea omului primitiv a fost întotdeauna sedusă de droguri, subjugată de ele. Dacă aceia care abandonează societatea occidentala încep să acționeze ca niște oameni preistorici, rebeliunea lor nu este decât o reacție și un regres. Ei trebuie să se comporte ca o omenire nouă, să înainteze spre o nouă conștiință, care să fie totală, globală, și care să accepte întregul potențial incoerent ce

există într-o ființă umană.

Ceea ce deosebește ființa umană de animal este că acesta din urmă are posibilități limitate, în timp ce prima are posibilități infinite. Însă acestea nu sunt decât posibilități. Omul are posibilitatea să crească, dar creșterea nu se face de la sine. Este necesară crearea de centre peste tot în lume unde creșterea să poată fi stimulată.

Mintea trebuie să primească o educație logică, rațională, dar și irațională, prin intermediul meditației non-raționale. Trebuie educată rațiunea, dar și afectivitatea. Nu trebuie educată rațiunea în detrimentul afectivității. Îndoiala trebuie să existe, la fel ca și credința.

Este ușor să fii Udei în absența îndoielii, și este ușor să fii plin de îndoială dacă nu ai credință. Dar aceste scheme sunt depășite. Trebuie creată o îndoială sănătoasă, o îndoială durabilă, un spirit care să fie sceptic, dar - în același timp - credincios. Iar ființa intimă trebuie să poată trece de la scepticism la încredere, de la îndoială la credință și invers. În cadrul cercetării obiective trebuie cultivată îndoiala, scepticismul, prudența. Însă există și o altă dimensiune învecinată, în care credința este cea care inspiră și nu îndoiala. Cele două sunt indispensabile.

Problema constă tocmai în crearea polilor

opuși care să funcționeze simultan. Acesta este lucrul care mă interesează. Voi crea neîncetat îndoiala și voi crea credința. Eu nu văd nici un aspect incoerent legat de acest proces deoarece, pentru mine, contează în primul rând mișcarea, mișcarea de la un pol la celălalt.

Cu cât ne fixăm mai mult asupra unui pol, cu atât problema devine mai complicată. De exemplu, în Occident ați cultivat activitatea. Dar nu dormiți bine. Când vă culcați, și mintea trebuie să treacă de la activitate la inactivitate, ea trece printr-un impas. Vă suciți și vă răsuciți în patul vostru; mintea continuă să fie activă. Dacă vreți să dormiți, luați

un somnifer. Numai că, un somn forțat nu vă odihnește prea mult; el nu este decât superficial. În profunzimile voastre domnește agitația. Somnul se transformă într-un coșmar.

În Orient întâlnim situația opusă. Se doarme bine, dar există o lipsă de activitate. Chiar și dimineața, mintea orientalului este somnolentă, în letargie. Timp de secole, orientalii au dormit bine, dar nu au realizat nimic. În timp ce occidentalii au realizat o mulțime de lucruri, dar au creat agitația, disconfortul. Și, din cauza acestui disconfort, tot ceea ce ați făcut este inimi. Ajungeți să nu

vă mai găsiți somnul!

Astfel, eu insist să vă învățați minie să fie activă, să fie inactivă și -cel mai important - să se poală realiza o mișcare de la una la cealaltă. Există posibilitatea de a educa mentalul în acest sens. Plecând de la orice activitate, pol să trec în inactivitate, Intr-o clipă. Pot să vă vorbesc acum orc întregi și să trec apoi brusc într-o (acere interioară profundă și completă. Până când nu creați în voi această posibilitate, nu puteți crește.

în viitor va trebui să existe o profundă armonie înire polaritățile interioare. Dacă nu se crează această mișcare Intre polii opuși, căutarea umană va fi încheiată. Nu veți mai putea merge înainte. Occidentul este epuizat, fa fel ca și Orientul. Este posibilă o inversare a concepțiilor lor, însă, peste două secole, aceeași problemă se va pune din nou. Dacă vă mulțumiți cu o asemenea schimbare, veți continua să vă mișcați în cerc

• •
*

Cum să facem însă pentru a disting scopurile corecte spre care să aspirăm în viață în cazul în care trebuie să acceptăm totul așa cum este?

însăși urmărirea unui scop face parte din procesul rațional Dacă viitorul există, el își datorează existența rațiunii. Astfel, animalele

nu au nici viilor, nici scop. Ele trăiesc, dar fără scop. Adevărata problemă este aceea a scopului.

Noua generație se întreabă dacă trebuie sau nu să aibă scopuri. Imediat ce există un scop, Inioarceți spatele vieții. Voi modelați viața în funcție de scopurile voastre. Prezentul își pierde semnificația. îl modelați în funcție de viitor, îl ajustați viitorului

în prezența rațiunii, mintea cultivă scopuri; în prezența iraționalului ea se întoarce spre viață. Problema care se pune nu este deci de a

ști cum ircbuie procedat pentru a cultiva scopuri corecte, ci de a ști să procedați pemru ca rațiunea să nu fie singurul fenomen al minții.

Rațiunea nu trebuie să renunțe la scopuri, ele trebuie să existe. Însă ea nu trebuie să se joace de-a dictatorii; ea nu trebuie să fie singura ramură pe caic de a crește. Rațiunea este indispensabilă, însă există o porțiune liberă din mintea umană care poate fi fără scop, care poate fi la fel ca ta animale, la copii, care nu poate exista decât în aici'Si-acum. Această porțiune liberă a minții, partea irațională, se află în strânsă legătură cu existența regiunilor profunde ale vieții, iubirii, artei. Ea nu arc nevoie să se îndrepte spre viitor, astfel încât poate

pătrunde profund în aici-și-acum. Rațiunea trebuie să se dezvolte, dar trebuie să o facă și iraționalul, și acest lucru trebuie să aibă loc simultan.

Anumiți oameni de știință au un fel de a fi foarte religios. Acesta poate rezulta fie dintr-o profundă armonie, Gc din închiderea unei fante și deschiderea altora, fără nici o armonie- Pot fi un om de știință și, în anumite momente, să renunț total la lumea științei pentru a merge să mă rog într-o biserică, în acest caz, omul de știință nu se roagă. Nu există o armonie reală, ci o divizare la un nivel profund. Dialogul intim între omul de știință și cel credincios este inexistent, în realitate, omul de știință nu este deloc prezent în biserică.

În momentul în care omul se întoarce în laboratorul său, credinciosul a dispărut. Între omul de știință și credincios există o divizare profundă; cele două personalități nu se întâlnesc. Într-o asemenea ființă găsim nu armonia ci dihotomia. Ea va spune o serie de lucruri, apoi se va simți vinovată că le-a spus. Ea va face declarații în calitate de om de știință, care vor fi în contradicție cu personalitatea sa de credincios.

Astfel, o mare parte a oamenilor de știință au dus o existență de ființe schizofrenice. Ele sunt pe jumătate într-un fel, pe jumătate în

altul. Prin armonie înțeleg capacitatea de a trece de la un pol la altul fără a se închide niciodată în unul sau în altul în acest caz, omul de știință merge să se roage iar omul religios poate intra în laborator. Nu există divizare și nici prăpastie.

În caz contrar, se formează două personalități. De obicei, noi suntem multipli, noi avem personalități multiple. Ne identificăm cu una din ele, apoi schimbăm direcția și devenim un altul. Iar acest comportament nu crează armonia; ea crează tensiuni profunde în ființă. Nu ne putem simți bine în cazul existenței identităților multiple. Conștiința ne-divi-

zală, capabilă să treacă de la un pol la altul, nu se poate realiza decât dacă nu refuzăm existența polilor opuși.

În munca științifică trebuie să fie prezentă atât îndoiala cât și credința. Îndoiala și credința sunt două elemente care lucrează, la nivele diferite, în același scop. Astfel, omul de știință se poate ruga în laboratorul său, nu există nimic rău în acest lucru. Îndoiala nu trebuie exclusă din munca lui, ca nu este decât un instrument; la fel și credința. Îndoiala și credința nu prezintă nici o dihotomie. Când trecem cu ușurință de la una la cealaltă, fără dificultăți, nici măcar nu

percepem mișcarea. Există o mișcare, însă ea nu este simțită. Mișcarea nu este simțită decât în prezența unui obstacol. În cazul unei profunde armonii, este ca și cum nici nu ar exista o mișcare.

• •
•

Să mai menționez un lucru: atunci când mă refer la "Orient" și "Occident" să nu credeți că în Occident nu exista nicio dată oameni cu o gândire orientală, și invers. Eu mă refer la orientarea principală. Ar trebui ca într-o zi să se scrie istoria lumii luându-se ca punct de plecare nu împărțirea geografică ci aceea psihologică. În această istorie Orientul ar avea o mulțime de aspecte occidentale iar Occidentul o mulțime de aspecte orientale.

Deci nu trebuie să înțelegeți faptul că unul din cele două curente lipsește în lumea occidentală. Vreau să spun că direcția principală a Occidentului a fost dezvoltarea rațională, chiar și în religie. Este motivul pentru care biserica a ajuns în cele din urmă să exercite o mare influență.

dar era o fire irațională, în timp ce sfântul Paul avea o minte foarte științifică, foarte rațională. Creștinismul este legat de sfântul Paul. Nu de Isus. Cu un rebel ca Isus, crearea unei

organizații mari ar fi fost imposibilă. Era imposibil. Isus era un spirit oriental, nu însă și sfântul Paul.

y

Există un conflict între știință și Biserică. Ambele fiind raționaliste, au încercat - fiecare - raționalizarea fenomenului religios. Biserica nu putea ieși decât învinsă, deoarece fenomenul religios este, în esența lui, irațional. Rațiunea nu poate decât să dea greș în cazul fenomenului religios. Astfel, biserica trebuia să fie învinsă, iar știința să fie victorioasă.

În Orient nu a existat niciodată un conflict între știință și religie, deoarece aici din urmă nu a avut niciodată pretenții în domeniul

rațiunii. Fenomenul religios și fenomenul științific sunt considerate ca aparținând unor categorii distincte, astfel încât nu poate fi vorba de un conflict

*'

»

•

Cum a devenit religia raționalistă?

Acceastă lucrare nu rezultă din religie, ci din sistematizarea ei. Un Buddha sau un Isus

nu urmăresc nici un ideal. Viața lor esic spontană; ci cresc în felul lor propriu. Ei cresc la fel ca arborii sălbatici, dar mai apoi aceștia se transformă în ideal pentru discipoli. Discipolii inventează scheme, preferințe, adevăruri, interdicții

Există două feluri de oameni religioși: unii au o personalitate profund religioasă și trăiesc în mod spontan; ceilalți - discipolii - crează un credo, dogme, o disciplină conformă unui ideal. Astfel, există un ideal buddhist, conform căruia este necesar să fiți la fel ca Buddha, iar acest lucru crează refuzul. Trebuie distruse multe lucruri în voi, altfel nu vă veți apropia de ideal. Trebuie să deveniți o copie.

După părerea mea, acest proces este criminal. O personalitate religioasă reprezintă ceva frumos, în timp ce un credo nu este decât un produs al rațiunii. Este o întâlnire între rațiune și un fenomen nc-rațional

*

*

»

Buddha nu avea un spirit rațional?

Buddha era un spirit foarte rațional, însă existau în el și puncte foarte iraționale. El se simțea la fel de bine și în irațional. Imaginea pe care o avem despre Buddha nu corespunde

în realitate lui Buddha ci tradițiilor care s-au dezvoltat mai târziu. Buddha nu este asimilabil absolut deloc cu aceste tradiții. Însă trebuie să privim și prin prisma buddhiștilor pentru a-l înțelege pe Buddha. Există o tradiție de două mii de ani, care îl prezintă pe Buddha ca pe o ființă foarte rațională, în realitate nefiind deloc așa. În general, o ființă care vrea să experimenteze profunzimea existenței nu poate fi astfel. De multe ori trebuie să fii irațional. Și Buddha este! Numai că, pentru a înțelege acest fapt, trebuie să lăsăm departe întreaga tradiție și să ne referim direct la Buddha. Este foarte dificil, dar nu imposibil.

Dacă mă adresez unei persoane raționale, ea îndepărtează în mod inconștient tot ceea ce nu i se pare rațional. Dar dacă mă adresez unui poet, aceleași fraze, aceleași cuvinte, iau - pentru el - un sens diferit. Un spirit rațional nu poate percepe poezia cuvintelor. El nu poate vedea decât logica, argumentele. Un poet privește cuvintele dintr-un alt punct de vedere; pentru el cuvintele au o anumită culoare, poezia fiind cu totul străină argumentelor.

Ca urmare, imaginea lui Buddha se modifică în funcția de persoană. Buddha a

trăit în India într-o perioadă în care întreaga țară traversa o criză, ridicându-se împotriva Vedelor, a Upanîshadelor, a misticismului în general. Mișcarea respectiva era destul de amplă, în special în Binar, unde trăia Buddha.

Buddha avea o fire charismatică, hipnotică. Si subjugă pe oameni. Dar interpretarea învățăturilor sale nu putea fi decât rațională. Dacă Buddha ar fi trăit într-o așa epocă istorică, într-o parte a lumii care nu s-ar fi ridicat împotriva misticismului, oamenii ar fi văzut în el un mare mistic, și nu un intelectual. Personalitatea care i-o atribuim aparține istoriei unei epoci determinate.

După părerea mea, Buddha nu era rațional - în esența sa. Conceptul de nirvana este în întregime mistic Buddha era mai mistic decât Upanishadelc, deoarece Upanishadele - oricât de mistice ar fi In aparență - sunt în felul lor raționale. în ele se pune problema unei trans-migrări a sufletului, în timp ce Buddha voarbea despre o transmigrare fără suflet. Ceea ce este și mai mistic. Upanishadelc se referă la eliberare, dar la o eliberare în care voi veți continua să fiți. Fără voi întreaga teorie c lipsită de sens. Dacă "cu*" sunt exclus din această stare ultimă de existență, toate

eforturile melc devin inutile, ilogice. Buddha spunea că efortul trebuie să existe... și că voi nu veți fi acolo. Nu va mai rămâne decât neantul. Conceptul său este mult mai mistic

*

•

•

Când vă referiți la regresie, este vorba de o regresie In raport cu o imagine creată de societate, care să fie acceptabilă din punct de vedere social?

Nu cste vorba de o imagine. Este altceva- Când spun că oamenii se comporta ca niște copii, prin aceasta înțeleg faptul că ci nu cresc. Ei regresează, se întorc înapoi. Eu nu cultiv o imagine cu care ei trebuie să se asemene. Eu am un concept de creștere, nu impun o imagine de urmat Nu cer oamenilor să se ajusteze la o imagine specifică, absolut deloc Eu spun doar că ci regresează spre trecui, în ioc să crească spre viitor. Eu nu dispun de o imagine care să prescrie modul lor de creștere. Arborele trebuie să crească, nu să regreseze. Se pune problema creșterii sau regresiei, dar nu a imaginii

In al doilea rând, când spun că oamenii regresează, această înseamnă că ei reacționează contra unei societăți raționale. Reacția lor este dusă în cealaltă extremă; ea

cade în aceeași greșeală. Rațiunea trebuie asimilată, nu neglijată. Dacă o neglijați, comiteți aceeași eroare ca în cazul în care neglijați partea irațională.

Epoca victoriană a creat o ființă umană care nu era decât o fațadă, o mască, O ființă care nu trăia în propriul ei interior. Ea nu era decât o schemă de comportament, de maniere. Ea era mai mult fațadă decât ființă. Un asemenea lucru era posibil deoarece criteriul universal era rațiunea. Ceea ce era irațional, anarhic, haotic, era îndepărtat, reprimat în zilele noastre, elementul anarhic își ia revanșa. În acest sens există două posibilități: cea distructivă și cea creatoare.

Dacă el este distructiv, va fi un factor de regres. Și, în acest caz, Își va lua revanșa în același fel, adică prin refuz. El va refuza elementul rațional. Veți fi ca niște copii: lipsiți de maturitate. Veți regresa. Dacă, dimpotrivă, elementul anarhic este creator, el nu va mai comite aceeași eroare. El va asimila atât partea rațională cât și pe cea irațională. Iar ființa va putea crește în totalitate. Nu pot crește nici cei care refuză iraționalul, nici cei care refuză raționalul. Nu putem crește altfel decât în totalitate. Vorbesc de creștere, dar fără să cultiv o schemă de creștere,

« •
*
»

Suna unui mare număr de probleme cu care se confruntă spiritul occidental nu se găsesc oare în noțiunile de păcat și culpabilitate creștine?

Da, cu siguranță. Conceptul de păcat stă la baza unei conștiințe cu lotul specifice. Acest concept este inexistent în mentalitatea orientală, în Orient, el este înlocuit prin acela de ignoranță. Pentru

conștiința orientală, rădăcina oricărui rău este ignoranța, nu păcatul. Dacă răul există, el există tocmai din cauza ignoranței. Problema care apare este deci aceea a disciplinei și nu aceea a culpabilității. Trebuie să deveniți mai coștienți, mai puțin ignoranți. În Orient, transformarea vine odată cu cunoașterea, iar instrumentul acestei transformări este meditația.

În creștinism, păcatul a devenit un concept de bază. Și nu numai păcatul *vostru*, ci păcatul originar al întregii omenirii. Conceptul de păcat este o barieră. Această situație crează culpabilitatea, tensiunile. Acest fapt explică de ce creștinismul nu poate dezvolta tehnici de meditația El nu a făcut altceva decât să dezvolte rugăciunea. Ce putem face pentru a combate păcatul? Să fim morali și să ne rugăm!

În religiile orientale nu există nimic care să

semene cu cele zece porunci. Nu există un concept moral suprem. Deci, problemele Occidentului nu sunt aceleași ca acelea ale Orientului. La occidentalii care vin în India, problema majoră este aceea a culpabilității. Ei au un sentiment foarte profund al culpabilității. Chiar și cei care se revolta contra sistemului. Culpabilitatea este o problemă psihologică care privește mai mult mintea decât ființa.

Culpabilitatea lor trebuie mai întâi să dispară. De aceea Occidentul a fost nevoit să dezvolte psihoanaliza și spovedania. În trecut ele nu existau, pentru că erau inutile. În Occident, spovedania este necesară; ea vă permite să vă eliberați de profundul vostru sentiment de culpabilitate. Sau puteți face apel la psihoanaliza, în scopul de a înlătura sentimentul de culpabilitate. Cu toate că el nu va dispărea niciodată în întregime atâta timp cât conceptul de păcat rămâne. Veți reîncepe să vă simțiți vinovați, în consecință, psihoanaliza și spovedania nu reprezintă decât un remediu cu o eficiență temporară; trebuie să mergeți să vă spovediți mereu. Contra unui lucru acceptat nu există decât remedii temporare. Rădăcina răului - conceptul păcatului - este un fapt acceptat. În Orient, problema nu este psihologică; ea se referă la ființa. Problema nu se referă la restabilirea sănătății mentale, ci la creșterea spirituală. Este vorba de a crește

spiritual, de a avea o mai bună conștiință a realității. Nu este vorba de o schimbare de comportament ci de o schimbare de conștiință. Caz în care, comportamentul se schimbă automat.

Creștinismul se ocupă mai ales de comportament. Numai că, acesta este un fenomen periferic. Problema reală nu este ceea ce faceți, ci ceea ce sunteți. Dacă vă străduiți să schimbați ceea ce faceți, în realitate nu se schimbă nimic. Rămâneți același. În exterior puteți fi un sfânt, în limba ce ființa din interior a rămas absolut același.

Problema occidentalilor care vin în India provine din scimmemul de culpabilitate pe care H au față de comportamentul lor. Trebuie să lupi astfel încât să-i fac să perceapă problema mai profund, mai mult către domeniul ființei decât acela al sufletului.

Buddhismul și jainismul au creat - la rândul lor - sentimentul culpabilității. Un lip de culpabilitate diferit, și care se manifestă în mod diferit. Astfel, jainiștii au un profund sentiment de inferioritate. Ei nu cunosc culpabilitatea în sensul creștin, din cauza absenței noțiunii de păcat, însă ei au un viu sentiment al faptului de a fi inferiori atâta timp cât nu au depășit o serie de lucruri. Și acest sentiment acționează în același fel ca și culpabilitatea.

Nici jainismul nu a creat tehnici de meditație. Ei nu au inventat decât formule de tipul "faceți aceasta", "faceți cealaltă", "nu faceți aceasta". Orice concept este axat pe comportament. Un călugăr jainist este exemplar din punctul de vedere al comportamentului, dar absolut deloc în ceea ce privește ființa intimă. El se comportă ca o marionetă. De aceea jainismul nu mai este decât o religie lipsită de viață.

Buddhismul are mai multă viață, în măsura în care - în cadrul lui — accentul

este pus pe altceva. Partea etică a buddhismului nu este decât o consecință a meditației. Dacă este necesară o schimbare a comportamentului, este doar pentru că reprezintă un ajutor pentru meditație. Schimbarea de comportament nu este importantă în sine. În creștinism și jainism, dimpotrivă. Dacă faceți ceea ce este bine, sunteți bun. Ceea ce nu este cazul în buddhism. În buddhism trebuie să vă transformați în mod interior. A face ceea ce este bine reprezintă un ajutor, o contribuție la schimbare, însă problema principală este meditația.

Deci din aceste trei religii, numai buddhismul a dezvoltat meditația profundă. Orice altă practică nu este decât un ajutor accesoriu. Vă puteți chiar lipsi de ea. Dacă ajungeți să meditați fără nici un ajutor, puteți să vă mulțumiți doar cu ea.

În ceea ce privește hinduismul, problema este și mai profundă. Este motivul pentru care această religie a putut să ia atâtea dimensiuni diferite, cum ar fi - de exemplu - tantrismul. Chiar și ceea ce voi numiți păcat poate fi, pentru tantrism, o metodă. Dintr-un anumit punct de vedere, hinduismul este o religie foarte sănătoasă, dar-desigur - haotică. Ceea ce este sănătos este neapărat haotic; nu îl putem sistematiza.

CENTRE DE DISTRIBUȚIE ALE
LUCRĂRILOR LUI OSHO

Cărți în toate limbile, casete audio,
vjdeocasetc și fotografii ale lui Osho pot fi
procurate de la următoarele centre:

A

SIA

Indi

a

•SADHANA

FOUNDATION

17 Koregaon Park

Poona411001

Tel: 0091 212 660963

Fax: 0091 212

644181

Telex: 0145 7474

LOVIN

Jupan

•OSHO EER NEO-SANNYAS

COMMUNE

Mimura Building, 6-21-34

Kikuna,

Kohoku-ku, Yokohama, 222

Tel: 0081 (0)45 434 1981

Fax: 0081 (0)45 434 5565

NcoNct: 81/111

Singapore

•MPH

BOOKSTORE

EuCourt,2-4-

6HillSt.

51/69

StamtordRoad

Tel: 0065 338

0989

Fax: 0065 022

100 235

AUSTRALIA

A Australia

•OSHO MEDITATION AND MYSTERY

SCHOOL

PO Box 1097,7 EUen Street

Fremantle 6160 WA

Tel: 0061 (0)9 3362662

Fax: 006 (0)9 335 3531,

NeoNct:61/91